

Finanšu ministrija

Latvijas Fiskāli strukturālais plāns 2025. – 2028. gadam

**RĪGA
2024**

SATURS

1. Ievads.....	5
2. Kopsavilkums	7
3. Ekonomiskā situācija	8
3.1. Ārējā ekonomiskā vide	8
3.2. Makroekonomiskie rādītāji 2023. gadā un prognozes 2024. gadam	8
3.3. Makroekonomiskās attīstības scenārijs 2025.-2028. gadu periodam	12
4. Fiskālā situācija	15
4.1. Fiskālie rādītāji 2023. gadā un prognozes 2024. gadam	15
4.2. Fiskālās prognozes pie nemainīgas politikas 2025.- 2028. gadu periodam	17
5. Fiskālā trajektorija	20
6. Fiskālās politikas noteicošie faktori	27
6.1. Vidēja termiņa budžeta prioritātes.....	27
6.2. Fiskālie nosacījumi.....	29
6.2.1. Strukturālās bilances fiskālais nosacījums.....	29
6.2.2. Strukturālās primārās bilances nosacījums	29
6.2.3. Neto izdevumu pieauguma nosacījums	31
6.2.4. Noteicošais fiskālais nosacījums	31
6.3. Fiskālie mērķi un prognozes pie mainīgas politikas 2025. - 2028. gadu periodam ...	33
7. Politikas pasākumi.....	35
7.1. Nemainīgas politikas scenārijā iekļautie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi	35
7.2. Jaunie pasākumi	38
7.2.1. Jaunie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi	38
7.2.2. Jaunie nediskrecionārie ieņēmumu pasākumi	40
7.2.3. Jaunie izdevumu pasākumi	41
7.2.4. Nodokļu pārskatīšanas pakotne	44
7.2.5. Jauno pasākumu kopējā ietekme	46
8. Valsts parāda ilgtermiņa prognozes.....	47
9. Reformas un investīcijas.....	48
9.1. Reformu un investīciju pasākumi	48
9.2. Prognozes par investīciju vajadzībām	174
10. Fiskālie riski	181
1. Pielikums – EK tehniskā informācija	Error! Bookmark not defined.
2. Pielikums – FDP atzinums	Error! Bookmark not defined.

VISBIEŽĀK LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AiM	Aizsardzības ministrija
Altum	Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum"
AN	Akcīzes nodoklis
ANM	Atvēršanās un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀFP	Ārvalstu finanšu palīdzība
BVKB	Būvniecības valsts kontroles birojs
CID	Padomes Īstenošanas lēmums
CFLA	Centrālās finanšu un līgumu aģentūra
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DRM	Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi
DRN	Dabas resursu nodoklis
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Komisija
EKS	Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
ESI	Ekonomikas sentimentu indekss
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FDP	Fiskālās disciplīnas padome
FM	Finanšu ministrija
FRD	Fiskālo risku deklarācija
FSP	Fiskāli strukturālais plāns
GJ	Dabāgāzes patēriņš gadā
IeM	Iekšlietu ministrija
IAM	Ilgtermiņīgās attīstības mērķi
IAN	Izložu un azartspēļu nodoklis
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KEM	Klimata un enerģētikas ministrija
KF	Eiropas Savienības Kohēzijas fonds
KM	Kultūras ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LB	Latvijas Banka
LBFV	Likums par budžeta un finanšu vadību
LM	Labklājības ministrija
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LZP	Latvijas zinātnes padome
MFF	Daudzgadņu finanšu shēma
MK	Ministru kabinets
NNFPI	Neto nacionāli finansēti primārie izdevumi
NVD	Nacionālais veselības dienests

PCI	Patēriņa cenu indekss
PMI	Iepirkumu vadītāju indekss
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
Regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97
SM	Satiksmes ministrija
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
TEN	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis
TEN-T	Eiropas transporta tīkls
TM	Tieslietu ministrija
TPF	Taisnīgas pārkārtošanās fonds
UIN	Uzņēmuma ienākuma nodoklis
UVTN	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis
VARAM	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VB	Valsts budžets
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VK	Valsts kase
VM	Veselības ministrija
VPP	Valsts pētījumu programma
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras
ZM	Zemkopības ministrija

1. IEVADS

Latvija pirmo reizi gatavo Fiskāli strukturālo plānu (FSP). Tā izstrāde izriet no jaunā ES tiesiskā regulējuma ekonomikas pārvaldības jomā, kas stājas spēkā pēc perioda, kurā fiskālās disciplīnas noteikumi bija apturēti, ļaujot dalībvalstīm uz deficīta un parāda rēķina sniegt atbalstu Covid-19 pandēmijas un enerģijas krīzes negatīvā efekta mazināšanai.

Noslēdzoties krīzes periodam, bet saglabājoties nenoteiktībai augstas inflācijas, deficīta un parāda apstākļos, fiskālā disciplīna atgriežas. Tiesa, tā atgriežas citā veidolā, kā tas bija pirmskrīzes laikā. Jaunais ES ekonomikas pārvaldības modelis izvirza tādas fiskālās disciplīnas noteikumus, kas nodrošina, ka ilgtermiņā, šobrīd līdz 2038. gadam, valsts parāds atrodas zem 60% no IKP (vai arī ticami samazinās no pašreizējajiem augstajiem līmeņiem) un deficīts ir zem 3% no IKP. Valstīm minētie nosacījumi ir jānodrošina līdz 2028. gadam, ievirzot valsti tādā “fiskālā trajektorijā”, lai turpmākajos gados, kustoties “pēc inerces”, parāds būtu zem 60% no IKP un deficīts zem 3% no IKP. Ar kustību “pēc inerces” saprot nosacījumu, ka sākot ar 2029. gadu visus turpmākos gadus tiek uzturēts 2028. gada strukturālās primārās bilances līmenis. Šis rādītājs raksturo stāvokli, kāds tas būtu nemainīgas politikas gadījumā, ar to saprotot nemainīga apjoma publisko pakalpojumu nodrošināšanu ik gadu nemainīgas nodokļu politikas apstākļos. Laika posmā no 2025. līdz 2028. gadam, valsts no 2024. gada stāvokļa pakāpeniski ir jāievirza jaunajā “fiskālajā trajektorijā” – veicot konsolidāciju, ekspansiju, vai tikai mazliet koriģējot virzienu. FSP ir stāsts par to, kā plānots šo uzdevumu paveikt. Jāatzīmē, ka Latvija jau atrodas tuvu savai nepieciešamai trajektorijai, tāpēc nav nepieciešams veikt konsolidāciju, tomēr nav arī liela pozitīva fiskālā telpa ekspansijai. Latvijas FSP ir par “virziena nelielu koriģēšanu”.

Atšķirībā no iepriekšējā ES ekonomikas pārvaldības modeļa, kurā galvenais fiskālais rādītājs bija strukturālā bilance, jaunais ES ekonomikas pārvaldības modelis kā galveno fiskālo rādītāju izvirza izdevumu pieauguma nosacījumu. Izdevumu pieaugums pa gadiem tiek noteikts visam laika periodam no 2025. līdz 2028. gadam vienu reizi ar šo FSP un turpmāk netiek mainīts. Tas nozīmē, ka atšķirībā no vecā modeļa, kur pieļaujama izdevumu apjoms tika koriģēts atbilstoši ieņēmumu (un ekonomikas) izmaiņām, jaunajā modelī ieņēmumu (un ekonomikas) labāka vai sliktāka attīstība nedod iespēju palielināt izdevumus vai nerada nepieciešamību tos samazināt. Ar šādām izmaiņām tiek nodrošināta fiskālās politikas stabilitāte vidējā termiņā.

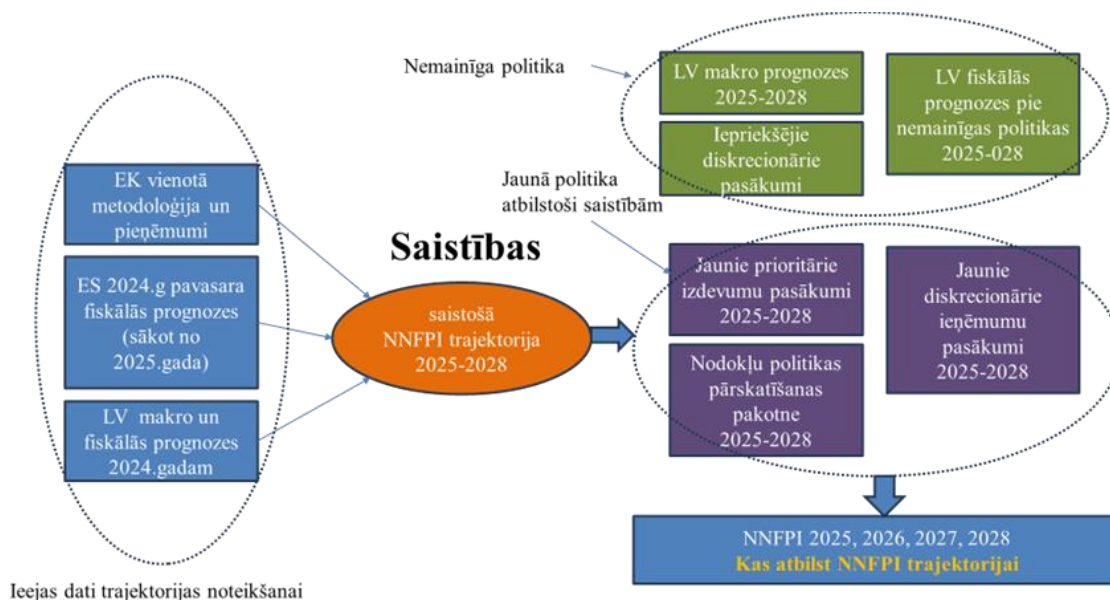
Ņemot vērā šo apstākli, FSP ietver arī politikas pasākumus ar kuru palīdzību tiek nodrošināta valsts iekļūšana atbilstošā “fiskālajā trajektorijā”. Šiem pasākumiem jaunajā ES fiskālās pārvaldības ietvarā ir lielāka nozīme, nekā līdz šim izstrādātajā Stabilitātes programmā, jo līdz 2028. gadam jauni pasākumi nebūs iespējami, ja vien neveiks izmaiņas nodokļu politikā vai neatteiksies no kāda esoša pasākuma. Līdz ar to plāns ietver ne tikai fiskālos rādītājus, bet arī politiku kopumu (plāna strukturālās politikas), kas tiek īstenota ar plānā norādītajām publiskajām finansēm. Tāpēc plānu sauc par fiskāli strukturālu.

FSP ietver fiskālo daļu un strukturālo daļu. Plāna fiskālā daļa (sk. att. 1.1) vispirms apraksta Latvijas makroekonomiskās (3. nodaļa) un fiskālās prognozes pie nemainīgas politikas¹ (4. nodaļa), uz kuru pamata ir veidots 2025. gada valsts budžets un vidēja termiņa budžeta ietvars 2025. – 2027. gadam. Prognozes ietver arī 2028. gadu. Plānā tiek sniegta

---

¹ Šajā kontekstā ar nemainīgu politiku saprot fiskālās prognozes, ņemot vērā visus līdz 2025. gada budžeta sagatavošanas uzsākšanai pieņemtos lēmumus, bet neietverot nevienu potenciāli jaunu lēmumu neatkarīgi no varbūtības, ka tas nākotnē varētu tikt pieņemts. Nemainīga politika šajā nozīmē atšķiras no nemainīgas politikas ES metodoloģijas izpratnē, par kuru minēts ievada sākumā.

informācija un aprēķināta fiskālā trajektorija (5. nodaļa), kam seko informācija par Latvijā pielietotajiem fiskālajiem nosacījumiem un fiskālo rādītāju prognozēm 2025. – 2028. gadam, ņemot vērā visus pieņemtos lēmumus, tai skaitā jaunus, kas pieņemti 2025. gada budžeta un budžeta ietvara 2025. – 2027. gadam kontekstā (7. nodaļa). 6. nodaļas mērķis ir parādīt, ka ar visu publisko finanšu ietekmējošo rādītāju kopumu tiek panākts, ka valsts nodrošina 5. nodaļā noteikto izdevumu pieauguma nosacījuma ievērošanu. 7. nodaļā tiek sniegta informācija par jaunajiem politikas pasākumiem. Budžeta sagatavošanas kontekstā Latvija izmanto fiskālās telpas metodi. Vispirms tiek izstrādātas prognozes pie nemainīgas politikas, tad, ņemot vērā nepieciešamību ievērot fiskālos nosacījumus, tiek aprēķināta fiskālā telpa jeb apjoms jauniem politikas pasākumiem. Fiskālo telpu var paplašināt, lemjot par jauniem ieņēmumiem palielinošiem pasākumiem. 7. nodaļā norādīto pasākumu fiskālā ietekme ir ņemta vērā 4. nodaļas fiskālajās prognozēs. 8. nodaļā ir sniegta informācija par valsts parāda ilgtermiņa attīstību saskaņā ar Latvijas prognozēm. Ņemot vērā, ka Latvijas potenciālā IKP prognozes ir būtiski augstākas nekā EK prognozes, parāds ir zemāks kā EK prognozēs. 9. nodaļā ir sniegta informācija par investīcijām un reformām, kas attiecas uz Latvijai adresētajām ES Padomes rekomendācijām Eiropas semestra ietvaros, kā arī ES kopējām prioritātēm. Visbeidzot, 10. nodaļā ir sniegta informācija par fiskālajiem riskiem.

1.1. att. FSP fiskālās daļas struktūra

Konsultācijas un atzinumi

Par FSP reformu un investīciju daļu (9. nodaļa) ir veiktas konsultācijas ar sociālajiem partneriem. Par FM izstrādātajām un FSP izmantotajām makroekonomiskajām un fiskālajām prognozēm ir sagatavots FDP atzinums (2. pielikums), kas pievienots šim plānam. Par FSP konsultācijas ar Saeimu nav veiktas.

Saskanība ar ES finansētajiem pasākumiem

Plānā ir sniegti fiskālie rādītāji par vispārējās valdības sektoru un tajos ir ietverti ieņēmumi un izdevumi arī par projektiem un pasākumiem, kas tiek līdzfinansēti no ES budžeta. Reformu un investīciju aprakstā ir ietvertas gan investīcijas un reformas, kas tiek finansētas no valsts finanšu resursiem, gan arī no ES finanšu resursiem.

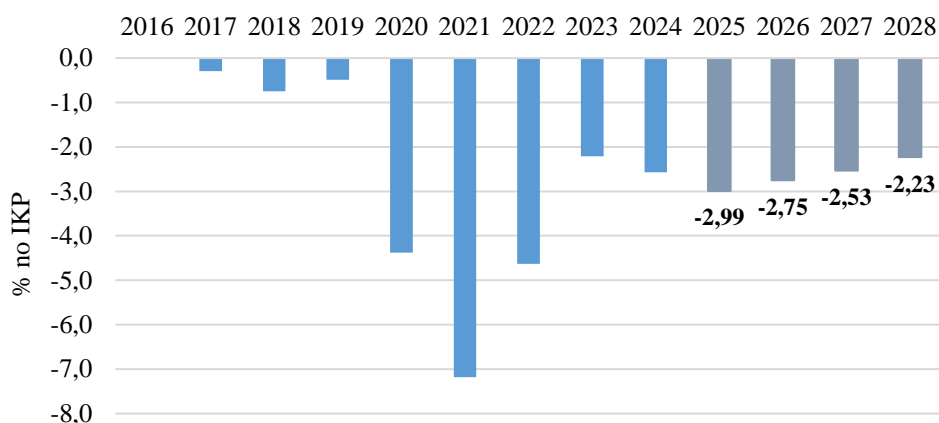
2. KOPSAVILKUMS

Latvija apņemas ievērot šādu neto valsts finansēto primāro izdevumu maksimālo pieaugumu.

1. tabula. Fiskālās saistības

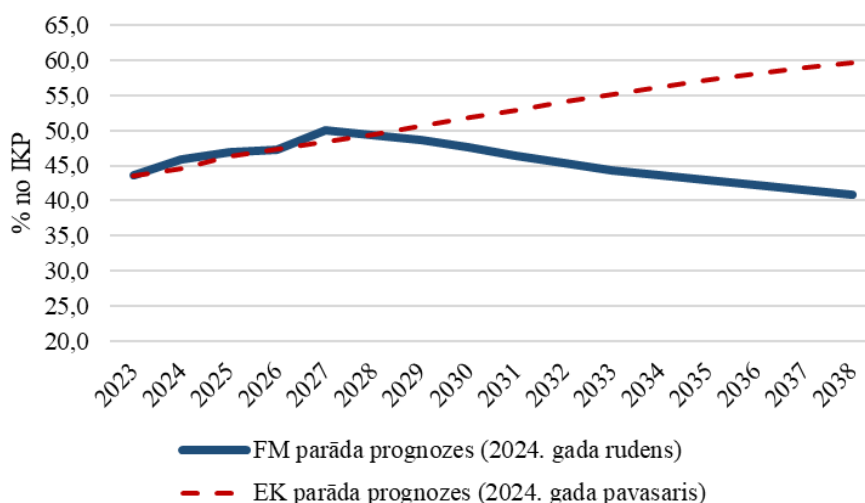
	2025	2026	2027	2028
Neto valsts finansētie primārie izdevumi	5,9%	3,6%	3,4%	3,3%

FSP ietverto pasākumu kopums nodrošina vispārējās valdības budžeta deficīta pieauguma pārtraukšanu un deficīta pakāpenisku samazināšanu 2025. – 2028. gada posmā.

2.1. att. Vispārējās valdības deficīts 2016. – 2028. gadā, % no IKP

Vispārējās valdības parāds turpina pieaugt, bet ne pēc EK prognozēm, ne Latvijas prognozēm līdz 2038. gadam nepārsniedz 60% robežu (parāda prognožu metodoloģija aprakstīta 8. nodaļā).

2.2. att. Vispārējās valdības parāds līdz 2038. gadam, % no IKP

Latvijas publiskās investīcijas ir vienas no augstākajām ES. Publiskās investīcijas un reformas labvēlīgi ietekmē pieejamie finanšu resursi no ES fondiem un ANM. No šiem

resursiem tiek nodrošināta būtiska daļā no reformām, kas atbilst Latvijai adresētajām rekomendācijām Eiropas Semestra ietvaros, kā arī ES kopējām prioritātēm.

3. EKONOMISKĀ SITUĀCIJA

3.1. Ārējā ekonomiskā vide

2023. gadā pasaules ekonomika uzrādīja negaidīti pozitīvus rezultātus, pieaugot par 3,1%, kas ir tikai nedaudz lēnāk nekā 2022. gadā (3,3%). Neskatoties uz stingrākiem monetārajiem nosacījumiem un preču tirdzniecības palēnināšanos, galvenie globālās ekonomikas dzinējspēki, piemēram, ASV, Ķīna, Japāna un Indija, piedzīvoja ekonomikas izaugsmi, kas kompensēja palēninājumu ES un Apvienotajā Karalistē. Lai gan procentu likmju paaugstinājumi turpināja ierobežot ekonomisko aktivitāti, tiek prognozēta pasaules tirdzniecības atgūšanās, īpaši 2025. gadā, kad paredzams, ka monetārie nosacījumi kļūs vieglāki, centrālajām bankām sākot samazināt likmes.

ES izaugsme saglabājas mērena, ar 1,0% IKP pieauguma prognozi 2024. gadam un nelielu uzlabošanos līdz 1,6% 2025. gadā. *Euro* zonā izaugsmes temps tiek lēsts līdzīgi: 0,8% 2024. gadā un 1,4% 2025. gadā. Šīs prognozes norāda uz stabilu, bet salīdzinoši vāju izaugsmi Latvijas galvenajās tirdzniecības partnervalstīs. Lietuvas, Igaunijas, Vācijas un Somijas izaugsmes prognozes 2024. gadam ir samazinātas, savukārt Zviedrijai, Polijai, Dānijai un Nīderlandei izaugsmes perspektīvas ir uzlabojušās. Latvijas galvenajām tirdzniecības partneriem vidējā izaugsme tiek lēsta 1,1% apmērā 2024. gadā, bet straujāka izaugsme gaidāma 2025. gadā – 2,3%.

Uzņēmēju un patērētāju konfidences rādītāji 2023. gadā bija stabili, un *euro* zonas iepirkumu vadītāju indekss 2024. gada sākumā sasniedza augstāko līmeni pēdējo desmit mēnešu laikā. Tomēr tas var mainīties, ja globālā ekonomiskā aktivitāte samazināsies, kā norāda jūlija dati.

Inflācijas spiediens Eiropā pakāpeniski mazināsies. *Euro* zonas inflācija 2024. gadā tiek prognozēta 2,5% apmērā, ar turpmāku samazinājumu līdz 2,1% 2025. gadā. Šī samazināšanās būs iespējama, pateicoties energoatbalsta pasākumu termiņu beigām un bāzes efektiem. ES kopumā inflācija 2024. gadā būs 2,7%, bet 2025. gadā – 2,2%, tuvojoties Eiropas Centrālās bankas (ECB) noteiktajam mērķim 2% apmērā.

Latvijai šīs ārējās ekonomiskās vides izmaiņas ir nozīmīgas, jo tās tieši ietekmēs valsts tirdzniecības un investīciju apjomus. Vājā izaugsme ES valstīs, īpaši galvenajos tirdzniecības partneros, rada riskus eksporta noieta tirgiem. Tajā pašā laikā pozitīvie signāli no Ziemeļvalstīm un Polijas sniedz iespējas palielināt tirdzniecību ar šīm valstīm.

3.2. Makroekonomiskie rādītāji 2023. gadā un prognozes 2024. gadam

IKP: Līdz 2022. gadam Latvijas ekonomika gan Covid-19 pandēmijas, gan Krievijas uzsāktā kara radītās problēmas bija pārvarējusi labāk nekā prognozēts, taču 2023. gadā ārējās vides negatīvā ietekme kļuva jūtama un Latvijas IKP, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par 0,3%.

Ekonomikas lejupslīdi pērn noteica galvenokārt zemā ekonomikas izaugsme pasaulē un galvenajās Latvijas ārējās tirdzniecības partnervalstīs. Tā rezultātā Latvijas preču un pakalpojumu eksports pērn kritās par 5,9%, īpaši tas atspoguļojās uz eksportu orientētajā apstrādes rūpniecības nozarē, kā arī transporta un uzglabāšanas nozarē, kuru vēl papildus ietekmēja Krievijas kravu tranzīta zaudēšana. Tajā pašā laikā iekšzemes pieprasījums

saglabājās salīdzinoši spēcīgs, īpaši strauji augot investīcijām (+8,2%) un būvniecības nozarei. Strauji palielinājās arī sabiedriskais patēriņš (+7,0%), bet privātā patēriņa samazinājums (-1,3%) vērtējams kā salīdzinoši mērens, ņemot vērā krasi pieaugušo cenu līmeni.

Pēc pērn piedzīvotā krituma 2024. gadā ekonomikas izaugsme ir atjaunojusies, un IKP gada pirmajā pusē pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu ir palielinājies par 0,3%. Nelielo izaugsmi gada sākumā nodrošināja galvenokārt sabiedriskais patēriņš un ar to saistītās nozares, taču gada otrajā pusē lielāka loma izaugsmē būs ārējam sektoram un straujākam eksporta pieaugumam, uzlabojoties situācijai galvenajās ārējās tirdzniecības partnervalstīs. 2024. gadā kopā IKP pieaugums prognozēts 1,4% apmērā.

Rūpniecība: 2023. gadā Latvijas rūpniecības nozare piedzīvoja ražošanas apjomu samazinājumu par 5,4%. Apstrādes rūpniecībā, kas veido lielāko daļu no rūpniecības, ražošanas apjomi samazinājās par 4,6%. Nozīmīgu kritumu izraisīja zems pieprasījums gan vietējā, gan eksporta tirgos, īpaši kokrūpniecībā (-7,8%), metālapstrādē (-5,8%) un nemetālisko minerālu ražošanā (-16,3%). Savukārt pozitīvus rezultātus uzrādīja pārtikas ražošanas nozare, kur apjomi pieauga par 4,5%, un augsta izaugsme tika fiksēta datoru, elektronisko un elektrisko iekārtu ražošanā. Elektroenerģijas un gāzes apgādes nozare piedzīvoja nelielu pieaugumu (+0,7%).

2024. gada sākums rūpniecības nozarei nav bijis labvēlīgs, jo ražošanas apjomi turpināja samazināties, turpinoties vajajam pieprasījumam gan Latvijā, gan ES. Tomēr sagaidāms, ka apstrādes rūpniecībā, īpaši pārtikas un augsto tehnoloģiju nozarēs, situācija varētu stabilizēties. Turklāt vēja un saules enerģijas īpatsvars elektroenerģijas ražošanā turpina pieaugt, kas var veicināt izaugsmi elektroenerģijas un gāzes apgādes sektorā.

Mazumtirdzniecība: 2023. gadā mazumtirdzniecības nozarē apgrozījuma apjomi samazinājās par 1,9%. Samazinājumu galvenokārt izraisīja augošās patēriņa cenas, kas ietekmēja iedzīvotāju pirkspēju, kā arī kredītu sadārdzināšanās. Pārtikas mazumtirdzniecība piedzīvoja kritumu par 4,7%, savukārt nepārtikas preces (izņemot degvielu) tika tirgotas par 1,7% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Vienīgais segments, kas uzrādīja pieaugumu, bija degvielas tirdzniecība (+4%).

2024. gadā, pateicoties algu pieaugumam, kas pārsniedz inflāciju, sagaidāms pakāpenisks mazumtirdzniecības atjaunošanās process. Degvielas tirdzniecība varētu turpināt pieaugt, savukārt pārtikas mazumtirdzniecībā un nepārtikas preču segmentā pieprasījums varētu stabilizēties. Tomēr kopējā mazumtirdzniecības izaugsme joprojām būs lēna, un lielāka ietekme būs arī iedzīvotāju skaita samazinājumam, kas ierobežos potenciālo patērētāju loku.

Būvniecība: Būvniecības nozare 2023. gadā uzrādīja ievērojamu pieaugumu (+18,9%), galvenokārt pateicoties dzīvojamo ēku un rūpniecisko ēku būvniecības apjomu kāpumam. Daudzdzīvokļu māju būvniecība pieauga par 27,8%, un rūpniecības ēku un noliktavu būvniecība palielinājās par 59,8%. Augsto izaugsmi veicināja arī straujais būvniecības aktivitātes pieaugums pēc 2022. gada krituma, ko izraisīja augstās būvniecības izmaksas.

2024. gadā kopumā būvniecības apjomi saglabāsies tuvi pagājušā gada līmenim, ko ietekmēs arī 2023. gada augstā bāze, bet gada otrajā pusē un nākamajā gadā izaugsme paātrināsies, pateicoties ES fondu projektiem un lielo infrastruktūras projektu, piemēram, *Rail Baltica*, attīstībai. Arī privātā sektora aktivitāte būvniecībā varētu palielināties, jo būvniecības izmaksas stabilizējas un ekonomiskā vide uzlabojas.

Transports: Transporta un uzglabāšanas nozare 2023. gadā piedzīvoja apgrozījuma samazinājumu par 7,8%, galvenokārt saistībā ar kravu pārvadājumu kritumu, īpaši tranzītā caur ostām un dzelzceļu. Kravu apjoma samazināšanos noteica sankcijas pret Krieviju un enerģētikas produktu tranzīta samazināšanās. Lai gan pasažieru pārvadājumi, īpaši aviācijas

nozārē, atguvās pēc pandēmijas ierobežojumiem, tas nespēja kompensēt zaudējumus kravu pārvadājumos.

2024. gadā sagaidāms, ka pasažieru pārvadājumi turpinās pieaugt, sevišķi aviācijā un sauszemes transportā, tomēr kravu pārvadājumu apjomi tranzītā varētu saglabāties zemi, jo sankciju dēļ Krievijas kravu plūsma turpinās samazināties. Transporta nozares izaugsme var balstīties tikai uz vietējo pieprasījumu un pārvadājumu apjoma pieaugumu Latvijas robežās.

Finanses: Latvijas finanšu un apdrošināšanas nozare 2023. gadā piedzīvoja ievērojamu peļņas pieaugumu, pateicoties augstajām procentu likmēm, kuras noteica *Euribor* kāpums. Bankas guva rekordpeļņu, kas bija par 75% lielāka nekā 2022. gadā, un kredītu izsniegšana saglabājās stabila, neskatoties uz augstajām procentu likmēm, kas apgrūtināja jaunu aizņēmumu veikšanu.

2024. gadā sagaidāms, ka procentu likmes sāks pakāpeniski samazināties, kas var nedaudz samazināt banku peļņas apjomus, bet var arī stimulēt kreditēšanas pieaugumu. Latvija gan joprojām atpaliek no Baltijas kaimiņiem kreditēšanas jomā, un sagaidāms, ka šajā sektorā būs nepieciešami papildu pasākumi, lai veicinātu mājāsaimniecību un uzņēmumu piekļuvi finansējumam.

Iekšzemes patēriņš: 2023. gadā privātais patēriņš Latvijā bija ierobežots augstās inflācijas un pirkjspējas samazinājuma dēļ, kas mazināja iedzīvotāju ekonomisko konfidenci. Salīdzinājumā ar 2022. gadu privātais patēriņš samazinājās par 1,3%, un šis samazinājums vērtējams kā mērens, jo krasi pieaugušo cenu līmeni iedzīvotājiem palīdzēja kompensēt gan Covid-19 pandēmijas laikā izveidojušies uzkrājumi, gan valsts energoatbalsta pasākumi un straujāka pensiju indeksācija 2022. gada otrajā pusē.

2024. gada pirmajā pusē, neskatoties uz straujo algu pieaugumu un zemo inflāciju, privātā patēriņa pieaugums bija zems, 0,6% apmērā. Patērētāju neskaidrība par nākotnes finansiālo situāciju bremsēja patēriņa izaugsmi, bet gadā kopumā pieauguma temps kļuvis straujāks, privātajam patēriņam dodot nozīmīgāku ieguldījumu IKP pieaugumā.

Savukārt sabiedriskais patēriņš 2023. gadā turpināja palielināties, un šī tendence saglabājas arī 2024. gadā, kad gadā kopumā prognozēts pieaugums par 4,6%. Sabiedriskā patēriņa kāpumu veicina valsts budžeta izdevumi, tostarp atalgojuma pieaugums sabiedriskajā sektorā un lielāki aizsardzības izdevumi. Nākamajos gados sabiedriskā patēriņa pieaugums būs stabils, ap 2% gadā, bet būtisku ietekmi uz izaugsmi nodrošinās arī ES fondu investīciju projekti.

Investīcijas: 2023. gadā investīcijas Latvijas ekonomikā palielinājās par 8,2%, sasniedzot 24,1% īpatsvaru no IKP. Šāds pieaugums bija augstāks nekā iepriekšējos gados un virs ES vidējā rādītāja, pozitīvi ietekmējot kopējo ekonomisko aktivitāti, kompensējot privātā patēriņa un eksporta kritumu. Vislielāko devumu nodrošināja būvniecības nozares aktivitāte, kur investīcijas pieauga par 18,9%, un tās saistījās ar biroju, mājokļu un noliktavu būvniecību, kā arī renovācijas projektiem. Šis kāpums bija tieši saistīts ar lielākiem ES struktūrfondu un ANM ieguldījumiem, kā arī privātā sektora investīciju pieaugumu. Tajā pašā laikā investīcijas tehnoloģiskajās iekārtās un mašīnās samazinājās par 0,3%, neskatoties uz 28,1% kāpumu transportlīdzekļu investīcijās.

Savukārt, intelektuālā īpašuma produktos un citos pamatlīdzekļos investīcijas 2023. gadā samazinājās attiecīgi par 0,8% un 8%, kas norāda uz nevienmērīgu attīstību starp dažādām investīciju grupām. Kopumā investīciju struktūra vairāk virzījās uz būvniecību, kamēr tehnoloģiskajās iekārtās ieguldījumi saruka.

2024. gada pirmais ceturksnis investīciju ziņā neuzrādīja labvēlīgas tendences, un investīciju apjoms salīdzinājumā ar 2023. gada attiecīgo periodu samazinājās par 9,3%. Šis kritums īpaši izpaudās tehnoloģiskajās iekārtās un mašīnās, kur investīcijas samazinājās par 14,6%, kā arī transportlīdzekļu investīcijās (-7,8%). Neskatoties uz samazinājumu, dati par uzņēmēju plāniem apstrādes rūpniecībā liecina par pozitīvām izmaiņām – 33,1% no plānotajām investīcijām 2024. gadā tiks veltīti ražošanas paplašināšanai, kas ir augstākais rādītājs kopš 2004. gada.

Investīciju aktivitāti būvniecības sektorā arī 2024. gadā kavē augstās būvniecības izmaksas un augstās procentu likmes, kas uztur investīciju realizācijas izmaksas augstā līmenī. Lielākā daļa no ES fondu ieguldījumiem tiek novirzīti būvniecībai, tādēļ 2024. gada otrajā pusē gaidāms investīciju pieaugums šajā nozarē, kad intensīvāk tiks izmantoti ES struktūrfondu līdzekļi. Tomēr kopējais investīciju pieaugums šogad būs mērens, un atbilstoši prognozēm pieaugs par 0,3%.

Ārējā tirdzniecība: 2023. gadā Latvijas ārējās tirdzniecības aktivitāte būtiski samazinājās, ko noteica vājš ārējais pieprasījums galvenajos eksporta tirgos ES, augstās inflācijas un augsto procentu likmju dēļ. Preču un pakalpojumu eksports saruka par 5,9%, kas bija viens no lielākajiem kritumiem starp ES valstīm, un līdzīgs eksporta kritums bija arī citās Baltijas valstīs. Eksporta samazinājumu veicināja minerālproduktu eksporta kritums par 20,8%, kā arī mehānismu un elektroiekārtu eksports, kas saruka par 8,6%. Ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksports, pretēji, pieauga par 13,4%, nedaudz mazinot kopējo eksporta kritumu.

Savukārt importa vērtība 2023. gadā samazinājās par 2,8%, galvenokārt starppatēriņa preču importa krituma dēļ. Preču importa vērtība 2024. gada pirmajos piecos mēnešos samazinājās par 11,8%, īpaši minerālproduktu grupā (-35,7%), kas palīdzēja samazināt ārējās tirdzniecības deficītu. Pakalpojumu eksportā un importā tika fiksēta mērena lejupslīde, izņemot transporta pakalpojumu eksportu, kas pieauga par 4,7%. Tomēr kopējā ārējā tirdzniecības bilance 2023. gadā pasliktinājās, radot negatīvu ietekmi uz IKP.

2024. gadā sagaidāms pakāpenisks eksporta pieaugums, galvenokārt bāzes efektu dēļ, tomēr izaugsme būs mērena, kas ir saistīta ar Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomisko attīstību. Eksports salīdzināmajās cenās varētu pieaugt par 0,3%, bet imports par 1,0%. Lai arī *euro* zonas ekonomikas izaugsmes prognoze šim gadam ir paaugstināta, tomēr šis paaugstinājums ir vērtējams kā simbolisks un apstiprina, ka ārējais pieprasījums joprojām saglabājas vājš, līdz ar to šogad vēl nav priekšnosacījumu straujai Latvijas eksporta attīstībai.

Darba tirgus: Pēc īslaicīga bezdarba līmeņa pieauguma līdz 8,1% 2020. gadā, tas 2021. gadā samazinājās līdz 7,6%, bet 2022. gadā noslīdēja līdz 6,9%. 2023. gadā, neskatoties uz ekonomikas izaugsmes bremsēšanos, bezdarba līmenis turpināja samazināties un sasniedza 6,5%. Šī samazinājuma galvenie iemesli ir ne tikai ekonomikas attīstība, bet arī demogrāfiskie faktori – darba tirgū ienākošo jauniešu skaits jau ilgstoši ir mazāks nekā no darba tirgus izejošo 60+ gadus veco iedzīvotāju skaits.

Tomēr 2023. gada beigās un 2024. gada sākumā ekonomikas kritums sāk atspoguļoties darba tirgū. Bezdarba līmenis 2024. gada pirmajā ceturksnī pieauga līdz 7,2%, kas ir par 0,8 procentpunktiem vairāk nekā attiecīgajā ceturksnī gadu iepriekš. Vienlaikus reģistrētais bezdarbs saglabājās zems, 2024. gada jūnijā samazinoties līdz 5,1%. Prognoze bezdarba līmenim 2024. gadā ir 6,7%, bet turpmākajos gados tas turpinās samazināties, līdz 2028. gadam sasniedzot 5%.

2023. gadā nodarbināto skaits saruka par 0,2%, taču, ekonomikai atkopjoties no lejupslīdes, 2024. un 2025. gadā nodarbinātība varētu saglabāties stabila. Ilgtermiņā sagaidāms neliels nodarbināto skaita kritums demogrāfijas dēļ.

Lai gan ekonomiskie apstākļi bijuši sarežģīti, iedzīvotāju ienākumi turpināja augt. Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2022. gadā pieauga par 7,5%, un 2023. gadā pieaugums paātrinājās līdz 11,9%, sasniedzot 1537 *euro*. Arī 2024. gadā algu kāpumu veicina minimālās algas pieaugums un valsts sektora darbinieku algu palielinājums. Reālā neto darba samaksa, kas atspoguļo pirktspēju, pēc krituma 2022. gadā 2023. gadā atjaunojās un pieauga par 2,2%. Sagaidāms, ka 2024. gadā vidējā bruto alga pieaugs par 7,7%, sasniedzot 1655 *euro*.

Inflācija: 2023. gadā inflācija Latvijā ievērojami samazinājās, īpaši gada otrajā pusē, galvenokārt pateicoties energoresursu cenu kritumam un mazākam pārtikas cenu pieaugumam. Patēriņa cenu kāpums, kas janvārī pārsniedza 20%, decembrī saruka līdz 0,9%. Vidējā gada inflācija bija 9,1%, kas, lai arī zemāka nekā 2022. gadā, joprojām pārsniedza *euro* zonas vidējo vērtību (5,4%). galvenie inflācijas dzinēji 2023. gadā bija pārtikas produktu (13,2%) un mājokļa apsaimniekošanas pakalpojumu cenu pieaugums (siltumenerģijas cena pieauga par 19,6%, elektroenerģija un gāze sadārdzinājās attiecīgi par 12,5% un 2,7%), kamēr degvielas cenas samazinājās par 9,2%. Energoresursu cenu kritums, jo īpaši dabasgāzei un elektroenerģijai, būtiski mazināja inflācijas spiedienu gada otrajā pusē.

Tomēr pamatinflācija, kas atspoguļo iekšējo ekonomisko faktoru ietekmi un neietver energoresursu un pārtikas cenu svārstības, 2023. gadā saglabājās augsta. Pamatinflācija bija 9,4% apmērā, lai arī samazinājās no 11,0% 2022. gadā. Šādu augstu pamatinflāciju veicināja otrreizējie efekti no iepriekšējā energoresursu un pārtikas cenu kāpuma, kā arī darbaspēka izmaksu pieaugums, ko radīja saspringtā situācija darba tirgū.

2024. gadā inflācija ir stabilizējusies zemā līmenī, un prognozēts, ka patēriņa cenu pieaugums būs aptuveni 1,2%. Pamatinflācija saglabāsies relatīvi liela, pateicoties darba samaksas pieaugumam un pakalpojumu cenu kāpumam. Tomēr ārējie faktori, piemēram, energoresursu cenu stabilizēšanās, turpinās mazināt inflācijas spiedienu, īpaši mājokļa komunālajiem pakalpojumiem. Tiek sagaidīts, ka augstākie inflācijas riski 2024. gadā būs saistīti ar iekšējiem ekonomiskajiem procesiem, savukārt ārējie faktori, īpaši importētā inflācija, turpinās mazināties.

3.3. Makroekonomiskās attīstības scenārijs 2025.-2028. gadu periodam

FM vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju ir izstrādājusi 2024. gada jūnijā, balstoties uz 2024. gada pirmā ceturkšņa IKP datiem, kā arī līdz jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko rādītāju informāciju. Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, FM ir konsultējies ar Starptautisko Valūtas fondu, EK un komercbanku ekspertiem. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar LB un Ekonomikas ministriju, kā arī tās 2024. gada 10. jūnijā ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome. Makroekonomiskās attīstības scenārijs 2025.-2028. gadam paredz Latvijas ekonomikas stabilizēšanos ar mērenu izaugsmi 2024. gadā, kad prognozēts 1,4% IKP pieaugums, 2025. gadā izaugsme paātrināsies līdz 2,9%, un nākamajos gados tā turpināsies aptuveni 2,5% apmērā. Ekonomikas atjaunošanos veicinās sabiedriskā un privātā patēriņa pieaugums, kā arī intensīvāka ES fondu investīciju apguve un straujāks eksporta kāpums.

Privātais patēriņš 2024. gadā palielināsies par 1,6%. līdz ar inflācijas atgriešanos mērķa līmenī un pirktspējas atjaunošanos. Nākamajos gados, patērētāju konfidencei uzlabojoties un vienlaikus saglabājoties spēcīgiem darba samaksas pieauguma tempiem, privātā patēriņa pieaugums kļūs straujāks, 2025. gadā sasniedzot 1,8% un nākamajos divos gados palielinoties līdz 2%. Privātā patēriņa pieaugumu veicinās arī procentu likmju mazināšanās, mazinot noguldījumu pievilcību. Privātā patēriņa devums IKP izaugsmē būs ap 1

procentpunktu, īpatsvaram pakāpeniski palielinoties un līdz 2028. gadam pietuvojoties 1,5 procentpunktiem. **Sabiedriskais patēriņš**, ko veicina algu pieaugums sabiedriskajā sektora darbiniekiem, pirmām kārtām iekšlietu un izglītības nozarēs, kā arī aizsardzības izdevumu palielinājums, 2024. gadā pieaugs par 4,6%, bet vēlākos gados pieaugums kļūs mērenāks un stabilizēsies ap 2% gadā.

Investīciju pieaugums 2024. gadā būs neliels (0,3%) ES finansējuma apguves kavēšanās dēļ, bet 2025. gadā investīcijas pieaugs par 4,5%, pateicoties aktīvākai ES fondu projektu ieviešanai un lieliem infrastruktūras projektiem, tajā skaitā *Rail Baltica*. Nākamajos gados investīcijas pieaugs par aptuveni 2% gadā. Eksports 2024. gadā būs stabils, pieaugot par 0,3%, bet 2025. gadā pieaugums paātrināsies līdz 3,2%.

Inflācija 2024. gadā samazināsies līdz 1,2%, bet 2025. gadā tā pieaugs līdz 2,2%, stabilizējoties ap 2,5% līdz 2028. gadam. Inflācijas dinamiku noteiks energoresursu cenu stabilizācija, kas mazinās ražošanas un transporta izmaksas, un ārējo faktoru, piemēram, lēnākas globālās izaugsmes, vājinātajam spiedienam uz importēto inflāciju. Scenārijs paredz, ka algu kāpums neradīs būtisku inflācijas spiedienu, jo to kompensēs produktivitātes kāpums. Arī privātā un sabiedriskā patēriņa izaugsme būs mērena, kas neizraisīs strauju pieprasījuma pieaugumu, tādējādi palīdzot inflācijai stabilizēties ap 2,5% līmenī līdz 2028. gadam.

2024. gada sākumā mēneša vidējā **darba samaksa** turpināja strauji pieaugt, ko veicināja minimālās algas palielināšana un valsts budžeta izdevumi sabiedriskajā sektorā. Tiek prognozēts, ka 2024. gadā vidējā bruto darba samaksa pieaugs par 7,7%, bet 2025. gadā par 6,3%. Vidējā termiņā algu pieauguma temps stabilizēsies ap 5%, pielāgojoties produktivitātes pieaugumam.

Bezdarba līmenis, kas pieauga 2023. gada beigās un 2024. gada sākumā, tiek prognozēts 6,7% apmērā 2024. gadā un 6,3% 2025. gadā. Līdz 2028. gadam bezdarbs pakāpeniski samazināsies līdz 5,0%, galvenokārt darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās un ekonomikas izaugsmes atjaunošanās dēļ. Nodarbināto skaits saglabāsies stabils, ap 884 tūkst., ar nelielu samazinājuma tendenci līdz 2028. gadam.

A. tabula. Makroekonomiskie rādītāji 2023. – 2028. gadā

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	fakts	prognoze				
IKP, milj. <i>euro</i>	40 348	41 894	44 379	46 836	49 349	51 851
izmaiņas faktiskajās cenās, %	5,1	3,8	5,9	5,5	5,4	5,1
izmaiņas salīdzin. cenās, %	-0,3	1,4	2,9	2,8	2,6	2,3
deflators (gads pret gadu), %	5,4	2,4	2,9	2,7	2,7	2,7
PCI (gads pret gadu), %	8,9	1,2	2,2	2,5	2,5	2,5
Nodarbināto mēn. vid. bruto darba samaksa, <i>euro</i>	1 537	1 655	1 760	1 865	1 958	2 056
izmaiņas faktiskajās cenās, %	11,9	7,7	6,3	6,0	5,0	5,0
izmaiņas salīdzin. cenās, %	2,8	6,4	4,0	3,4	2,4	2,4
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju (atbilstoši darbaspēka apsekoj.)	884	884	884	883	882	878
izmaiņas, %	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,4
Bezdarba līmenis (gada vidējais), % no ekon. aktīviem iedzīv.	6,5	6,7	6,3	6,0	5,5	4,9

IKP ilgtermiņa prognoze, potenciālā IKP dinamika

Potenciālā IKP pieaugums tiek prognozēts ap 2,2% apmērā 2025.-2028. gadu periodam, salīdzinājumam tas ir zemāks nekā vidējā ekonomiskā attīstība pēdējos 10 gados jeb 2,6%. Potenciālā IKP izaugsmi kāpinās potenciālā kapitāla uzkrāšana un potenciālās kopējās produktivitātes pieaugums, kas vidēji prognožu periodā veido attiecīgi 0,8 un 1,7 procentpunktus no potenciālā IKP pieauguma. Savukārt potenciālais darbaspēka apjoms ierobežos potenciālā IKP pieaugumu, prognožu periodā vidēji samazinot to par 0,3 procentpunktiem. Šāda dinamika atbilst Latvijas demogrāfijas tendencēm, proti, samazinās nodarbināto skaits, kas tiek kompensēts ar produktivitātes pieaugumu.

B. tabula. Potenciālā IKP dinamika un faktoru devums 2023. – 2028. gadā

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Potenciālā IKP pieaugums, %	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1
Darbaspēks, devums procentpunktos	0,0	0,1	-0,3	-0,4	-0,4	-0,6
Kapitāls, devums procentpunktos	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8
Faktoru produktivitāte, devums procentpunktos	1,4	1,4	1,6	1,8	1,8	1,9

Jāatzīmē, ka potenciālā IKP pieaugums pēc EK aprēķiniem ir zemāks, 1,3% apmērā. Šī atšķirība pamatā skaidrojama ar atšķirīgiem pieņēmumiem par iedzīvotāju līdzdalības līmeni darba tirgū. FM pieņem, ka līdzdalības līmenis tuvosies 70% no iedzīvotāju skaita darbaspējas vecumā (15-74 gadi), jo tas atbilst valdības politikai un pēdējām darbaspēka tirgus tendencēm, kamēr EK pieņem, ka šis rādītājs prognožu periodā samazināsies. Viens šis pieņēmums izskaidro 0,4 procentpunktu atšķirību starp FM un EK prognozēm, tikmēr pārējo rādītāju, proti, potenciālā kapitāla un potenciālās produktivitātes dinamika prognožu periodā ir līdzīga.

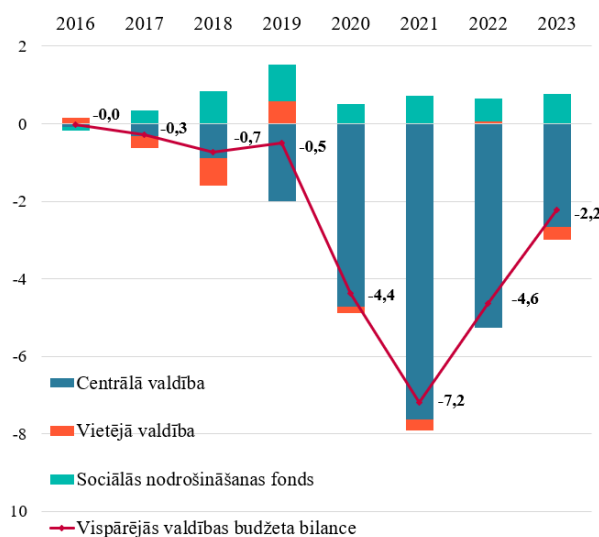
4. FISKĀLĀ SITUĀCIJA

4.1. Fiskālie rādītāji 2023. gadā un prognozes 2024. gadam

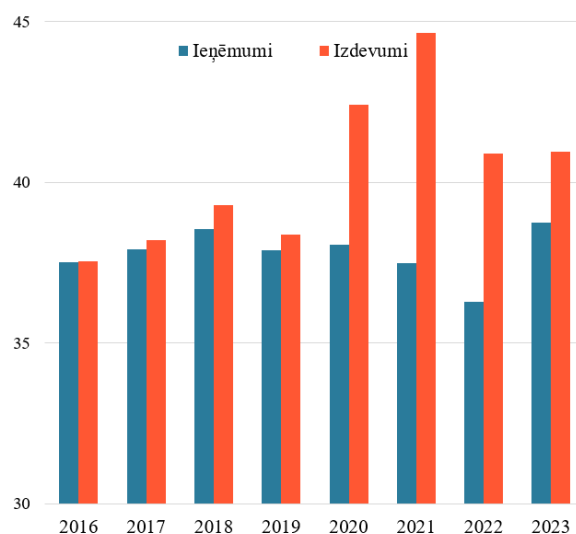
Atbilstoši vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda notifikācijas rezultātiem, kas publicēti 2024. gada aprīlī², vispārējās valdības budžetā 2023. gadā bija deficīts 893,1 milj. *euro* apmērā jeb 2,2% no IKP.

Salīdzinot ar 2022. gadu, kad vispārējās valdības budžeta deficīts bija 4,6% no IKP, 2023. gadā bilance uzlabojās par 2,4 procentpunktiem, būtiski samazinoties Covid-19 atbalstam un energoatbalstam. Ja kopējā atbalsta ietekme uz bilanci bija negatīva un 2020. gadā veidoja ap 1 mljrd. *euro* jeb 3,2% no IKP, 2021. gadā ap 2,1 mljrd. *euro* jeb 6,3% no IKP un 2022. gadā ap 1,5 mljrd. *euro* jeb 3,9% no IKP, tad pēc FM novērtējuma kopējais atbalsts 2023. gadā sasniedza ap 0,6 mljrd. *euro* jeb 1,5% no IKP, no kura vairāk kā 70% veidoja atbalsts energoresursu patērētājiem cenu pieauguma apstākļos.

Ņemot vērā būtisku nodokļu ieņēmumu kāpumu un mazākus izdevumus atbalstam, 2023. gadā bilance centrālajā valdībā salīdzinājumā ar 2022. gadu uzlabojās, taču joprojām šajā sektorā bija vērojams deficīts – 1,1 miljards *euro*. Arī vietējās valdības budžetā, izdevumiem būtiski augot visās izdevumu grupās, bilance pasliktinājās, un bija deficīts 136,9 milj. *euro*. Savukārt, sociālās nodrošināšanas fondā bilance salīdzinājumā ar 2022. gadu uzlabojās, ieņēmumiem augot straujāk par izdevumiem, un saglabājās budžeta pārpalikums 314,5 milj. *euro* (skat. 4.1. attēlu).

4.1. att. *Vispārējās valdības budžeta bilance sadalījumā pa apakšsektoriem, % no IKP (Datu avots: Eurostat, FM)*

4.2. att. *Vispārējās valdības ieņēmumi un izdevumi, % no IKP (Datu avots: Eurostat, FM)*

2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, vispārējās valdības budžeta ieņēmumi pieauguši par 1,7 mljrd. *euro* jeb 12,3%, sasniedzot 15,6 mljrd. *euro* jeb 38,7% no IKP (skat. 4.2. attēlu), galvenokārt par 1,1 mljrd. *euro* jeb 9,1% pieaugot nodokļu ieņēmumiem (nodokļu slogs), kas 13,0 mljrd. *euro* apmērā veidoja lielāko ieņēmumu daļu. Starp nodokļu ieņēmumiem lielākais

² Vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda notifikācija atbilstoši regulas (EK) Nr. 479/2009 prasībām tiek iesniegta Eurostat divas reizes gadā – līdz 1. aprīlim un 1. oktobrim. Trīs nedēļu laikā no iepriekš minētajiem termiņiem Eurostat ir pienākums publicēt notifikācijas rezultātus.

pieaugums bija sociālās apdrošināšanas iemaksām (D.61) un ienākuma un mantas kārtējiem nodokļiem (D.5). 2023. gadā nodokļu ieņēmumi sasniedza 32,3% no IKP, kas ir par 1,1 procentpunktu vairāk kā 2022. gadā. Attiecīgi vispārējās valdības budžeta ieņēmumu īpatsvars IKP 2023. gadā palielinājās par 2,5 procentpunktiem.

Vispārējās valdības budžeta izdevumi 2023. gadā pieauga par 822,5 milj. *euro* jeb 5,2%, sasniedzot 16,5 mljrd. *euro* jeb 41% no IKP (skat. 4.2. attēlu). Zemāks 2023. gada izdevumu pieaugums par ieņēmumiem ir skaidrojams ar lielākiem izdevumiem 2022. gadā stratēģisko gāzes rezervju izveidei, kā arī ar būtiski zemākiem valdības tēriņiem 2023. gadā Covid-19 atbalsta pasākumu finansēšanai. Lielākais izdevumu kāpums (par 584,4 milj. *euro* jeb 14,2%) 2023. gadā bija izdevumiem atalgojumam (D.1) 4,7 mljrd. *euro* apmērā, ko veicināja gan minimālās algas paaugstināšana valstī no 500 *euro* līdz 620 *euro* ar 2023. gada 1. janvāri, gan pedagogu darba samaksas celšana vietējās valdības budžetā un lielāki centrālas valdības izdevumi atalgojumam, galvenokārt, aizsardzības, iekšlietu un tieslietu struktūrās. Pieaugums vērojams arī izdevumiem sociālajiem pabalstiem (D.632 un D.62) par 270,1 milj. *euro* jeb 5,3%, kur sociālās nodrošināšanas fondā, ņemot vērā 2023. gada ļoti augsto pensiju indeksācijas koeficientu, vērojami augstāki izdevumi vecuma un invaliditātes pensijām.

Ja analizē aktuālāko budžeta izpildi pēc naudas plūsmas metodoloģijas, 2024. gada astoņi mēneši konsolidētajā kopbudžetā noslēgti ar 650,1 milj. *euro* lielu pārpalikumu, kas ir būtiski augstāks nekā 68,8 milj. *euro* pārpalikums astoņos mēnešos pērn. Pārpalikums ir izveidojies visos budžeta līmeņos. Pārpalikumu kopbudžetā sekmēja nozīmīgs ieņēmumu kāpums par 1,5 mljrd. *euro* jeb 14,1% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, ieņēmumiem veidojot 11,9 mljrd. *euro*. Kopbudžeta ieņēmumu kāpumu pamatā skaidro saņemtie ārvalstu finanšu palīdzības (turpmāk – ĀFP) ieņēmumi par īstenotajiem ES fondu projektiem, kas 2024. gada astoņos mēnešos saņemti gandrīz 1,7 mljrd. *euro* apmērā un ir par 672,4 milj. *euro* jeb 66,2% vairāk nekā gadu iepriekš. Atbilstoši Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijai šie ieņēmumi tiks uzskaitīti izlietoto izdevumu apmērā ES fondu projektiem.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (ieskaitot atlikumu vienotajā nodokļu kontā un neiekļaujot iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā) šā gada astoņos mēnešos iekasēti 8,9 mljrd. *euro* apmērā, kas ir par 605,7 milj. *euro* jeb 7,3% vairāk salīdzinājumā ar 2023. gada attiecīgo periodu. Ieņēmumu kāpumu turpina nodrošināt lielāki darbaspēka nodokļu ieņēmumi (IIN pieauga par 203,8 milj. *euro* jeb 12,9% un ieņēmumi no valsts obligātajām sociālajām iemaksām pieauga par 292,2 milj. *euro* jeb 11%), kas saistāms ar būtisku darba samaksas kāpumu nodarbinātajiem sabiedriskajā sektorā (galvenokārt izglītības un aizsardzības nozarē). Taču jāatzīmē darba samaksas kāpums arī privātā sektora veselības un izglītības nozarēs, kā arī elektroapgādes un būvniecības nozarēs. Savukārt, PVN ieņēmumi 2024. gada astoņos mēnešos iekasēti par 99,3 milj. *euro* jeb 3,8% mazāk nekā pērn, veidojot 2,5 mljrd. *euro*, galvenokārt samazinoties PVN iemaksām energoapgādes nozarē (dēļ cenu samazinājuma šā gada sākumā) un tirdzniecības nozarē.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2024. gada astoņos mēnešos bija 11,2 mljrd. *euro*, kas ir par 883,6 milj. *euro* jeb 8,6% vairāk salīdzinājumā ar atbilstošo periodu pērn. Lielākais izdevumu pieaugums kopbudžetā vērojams atlīdzībai (t.i., ieskaitot izdevumus darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām) – par 387,6 milj. *euro* jeb 17,3%. Kāpumu veicināja gan minimālās algas paaugstināšana valstī no 620 *euro* uz 700 *euro* ar 2024. gada 1. janvāri, kā arī atalgojuma pieaugums aizsardzības, iekšlietu un tieslietu sektorā strādājošajiem, tostarp izdienas pabalstu izmaksa iekšlietu un tieslietu resora amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm par katriem pieciem nepārtrauktas izdienas gadiem. Arī pašvaldību budžetā izdevumi atlīdzībai būtiski pieauga, kas lielā mērā saistāms ar lielākiem izdevumiem pedagogu darba samaksai.

Kopbudžeta kapitālie izdevumi šā gada astoņos mēnešos bija 810 miljonu *euro*, kas ir par 84,2 miljoniem *euro* jeb 11,6% vairāk nekā gadu iepriekš. Tostarp valsts pamatbudžeta izdevumi

bruto pamatkapitāla veidošanai šā gada astoņos mēnešos auguši par 147, 2 milj. *euro* jeb 53,3%, sasniedzot 423,4 milj. *euro*, kur pamatbudžeta pamatfunkciju veikšanai aizsardzības resorā šā gada februārī veikts nozīmīgs avansa maksājums bruņojuma iegādei, kas attiecīgi pēc EKS metodoloģijas tiks uzskaitīts bruņojuma piegādes brīdī. Savukārt, pamatbudžeta kapitālie izdevumi ĀFP projektiem, noslēdzoties iepriekšējam plānošanas periodam, 2024. gada astoņos mēnešos ir samazinājušies – par 9,2 milj. *euro* jeb 5,9%. Šobrīd, divu periodu pārejā, jaunās investīciju iespējas ir normatīvās bāzes un projektu atlasu posmā, līdz ar to jaunu investīciju apjoma pieaugums sagaidāms turpmākos gados. *Rail Baltica* projekta izdevumi 2024. gada astoņos mēnešos valsts pamatbudžetā bija 90,4 milj. *euro* (tostarp 81,1 milj. *euro* kapitālie izdevumi), kas ir par 14,1 miljonu *euro* jeb 13,5% nekā atbilstošā periodā pērn. ANM projektiem astoņos mēnešos veikti maksājumi 172,1 milj. *euro* apmērā (tostarp 45,7 milj. *euro* kapitālie izdevumi), kas ir par 49,2 milj. *euro* jeb 40,1% vairāk nekā pērn.

Atbilstoši FM novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā sasniegs 2,6% no IKP, un tas ir par 0,3 procentpunktiem zemāks nekā tika prognozēts šā gada aprīļa sākumā, izstrādājot Stabilitātes programmu 2024.-2028. gadam, un par 0,2 procentpunktiem zemāks kā pieļaujamais vispārējās valdības budžeta deficīts, kas noteikts likumā “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam”. Salīdzinot ar apstiprināto budžetu, tiek prognozēti mazāki izdevumi un attiecīgi nacionālais līdzfinansējums ārvalstu finanšu palīdzības projektiem, ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda noslēgšanos un jaunā plānošanas perioda Kohēzijas politikas fondu un ANM projektu lēnāku uzsākšanos, attiecīgi FM samazinot šo izdevumu prognozi 2024. gadam un pārceļot plānotos izdevumus uz turpmākajiem gadiem. Tāpat lielāki pret plānoto tiek prognozēti nenodokļu un pašu ieņēmumi.

Jāatzīmē, ka plaša energoatbalsta sniegšana kā iepriekšējos gados 2024. gadā vairs nav paredzēta. Vienlaikus, ka elektroenerģijas tarifu pieauguma ietekmes mazināšanai valdība 2024. gada budžetā ir atvēlējusi 50 milj. *euro*, no kuriem šā gada pirmajā pusgadā atbilstoši Klimata un enerģētikas ministrijas sniegtajai informācijai izlietoti 25,7 milj. *euro*. Tāpat 2024. gada budžetā ir paredzēti 70 milj. *euro* Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam, no tiem šā gada pirmajā pusgadā atbilstoši Finanšu ministrijas novērtējumam izlietoti 20,8 milj. *euro*.

4.2. Fiskālās prognozes pie nemainīgas politikas 2025.- 2028. gadu periodam

Vispārējās valdības budžeta prognozes vidējam termiņam pie nemainīgas politikas tika sagatavotas, par pamatu ņemot budžeta izpildes tendences 2024. gada sešos mēnešos un šā gada jūlijā aktualizētās ieņēmumu un izdevumu prognozes atbilstoši atjaunotajam makroekonomiskās attīstības scenārijam, kā arī ņemot vērā vispārējās valdības komersantu iesniegtās prognozes par to saimnieciskās un finanšu darbības rezultāta ietekmi uz bilanci.

Vāja ekonomikas izaugsme Latvijā un arī Eiropā ietekmē zemākus kā budžetā plānots nodokļu ieņēmumus 2024. gada pirmajā pusē. Lai gan inflācijas līmenis ir būtiski mazinājies, joprojām ECB noteiktās procentu likmes ir saglabājušās augstā līmenī, turpinot bremsēt ekonomisko aktivitāti. Salīdzinot ar pērn decembrī apstiprināto likumu “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam”, vispārējās valdības budžetā pie nemainīgas politikas deficīts tiek prognozēts augstākā līmenī – par 0,5 procentpunktiem 2025. gadā un par 1,8 procentpunktiem 2026. gadā. Savukārt, salīdzinot ar Stabilitātes programmu 2024.-2028. gadam, tas 2025. gadā ir par 0,2 procentpunktiem augstāks, 2026. gadā par 0,5 procentpunktiem augstāks, 2027. gadā par 0,3 procentpunktiem augstāks un 2028. gadā par 0,5 procentpunktiem augstāks nekā tika prognozēts šā gada aprīļa sākumā.

Vispārējās valdības budžetā pie nemainīgas politikas tiek prognozēts deficīts – 2025. gadā 2,9% no IKP, 2026. gadā 2,7% no IKP, 2027. gadā 2,4% no IKP un 2028. gadā 2,2% no IKP (skat. C. tabulu).

C. tabula. Vispārējās valdības budžeta rādītāji pie nemainīgas politikas

		2023	2024	2025	2026	2027	2028
	EKS kods	% no IKP					
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem							
Vispārējā valdība	S.13	-2,2	-2,6	-2,9	-2,7	-2,4	-2,2
Centrālā valdība	S.1311	-2,7	-3,4	-3,4	-3,1	-2,7	-2,4
Vietējā valdība	S.1313	-0,3	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	0,8	0,8	0,6	0,4	0,3	0,2
Vispārējā valdība (S.13)							
Kopējie ieņēmumi	TR	38,7	42,1	40,9	40,3	39,1	38,3
tai skaitā nodokļu ieņēmumi		32,3	34,2	33,8	33,7	33,3	33,0
Kopējie izdevumi	TE	41,0	44,7	43,8	43,0	41,5	40,6
tai skaitā procentu izdevumi	D.41	0,6	1,1	1,2	1,4	1,5	1,5
Vispārējās valdības parāds		43,6	45,8	46,8	47,0	49,6	48,9

Atbilstoši prognozēm vispārējās valdības **ieņēmumu** īpatsvars IKP 2025. gadā būs zemāks nekā 2024. gadā un sasniegs 40,9% no IKP. Turpmākajos gados tas turpinās samazināties – 2026. gadā līdz 40,3%, 2027. gadā līdz 39,1% un 2028. gadā attiecīgi līdz 38,3% no IKP.

2025. gadā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (atbilstoši naudas plūsmai) tiek prognozēti par 5,5% vairāk nekā 2024. gadā. Turpmākajos gados nodokļu ieņēmumu pieaugums būs mazāks – 2026. gadā pieaugums tiek prognozēts par 5,3%, 2027. gadā par 4,5%, bet 2028. gadā – par 4,4%. Kopumā tiek prognozēts, ka nodokļu ieņēmumu dinamika 2025.-2028. gadā būs atbilstoša prognozējamiem Latvijas tautsaimniecības attīstības tempiem, tādējādi nodokļu ieņēmumu jeb nodokļu sloga īpatsvaram IKP minētajā periodā saglabājoties relatīvi stabilā līmenī 33-34% apmērā.

Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas un IIN ir galvenie darbaspēka nodokļi, kuru pieaugums tiek prognozēts kā viens no nozīmīgākajiem valsts budžeta papildu ieņēmumu avotiem nākamajos gados, ņemot vērā vidējās darba samaksas pieaugumu tautsaimniecībā. 2025. gadā ienākuma un mantas kārtējie nodokļi (D.5) plānoti ar 3,6% pieaugumu pret 2024. gadu, bet sociālās apdrošināšanas iemaksas (D.61) par 5,9% augstākā līmenī. Ienākuma un mantas kārtējo nodokļu (D.5) zemāku pieauguma tempu nosaka neliels UIN ieņēmumu samazinājums 2025. gadā, pamatā dēļ mazākiem prognozētajiem ieņēmumiem no komercbanku peļņas. Arī turpmākajos gados nomināli sagaidāms minēto ieņēmumu pieaugums vispārējās valdības budžetā, un tā temps izriet no makroekonomikas scenārija.

Ražošanas un importa nodokļu (D.2) pieaugums budžetā pie nemainīgas politikas sagaidāms mērens – 4,2% 2025. gadā, 4,1% 2026. gadā, 3,4% 2027. gadā un 3,5% 2028. gadā. Šo ieņēmumu pieaugums sagaidāms atbilstoši prognozējamiem Latvijas tautsaimniecības attīstības tempiem, tāpat arī nedaudz palielinoties jau ieplānotajām akcīzes preču likmēm.

Atbilstoši prognozēm vispārējās valdības **izdevumu** īpatsvars IKP pie nemainīgas politikas 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu samazināsies un būs 43,8% no IKP, 2026. gadā 43,0% no IKP, 2027. gadā 41,5% no IKP un 2028. gadā 40,6% no IKP. Nominālā izteiksmē izdevumu, tāpat kā ieņēmumu kopējais apjoms ik gadu pieaugs.

Izdevumi atlīdzībai (D.1) vispārējās valdības budžetā pēc nozīmīga kāpuma 2024. gadā 2025. gadā pie nemainīgas politikas augs tikai par 1,7% un sasniegs 12,2% no IKP, kamēr 2024. gadā atlīdzības izdevumu attiecība pret IKP bija 12,7% no IKP. Zemais pieauguma temps

skaidrojams ar to, ka centrālās valdības budžetā pie nemainīgas politikas nav ņemti vērā valdības lēmumi par finansējuma palielināšanu.

Izdevumi sociālajiem pabalstiem (D.632 un D.62) pēdējos gados attiecībā pret IKP gadu no gada ir auguši. Ja vēl 2019. gadā tie veidoja 12% no IKP, tad 2024. gadā jau 14,1% no IKP. Arī 2025. gadā pie nemainīgas politikas izdevumi sociālajiem pabalstiem būs augstā līmenī – 13,9% no IKP, bet 2026.-2028. gados 14,1% no IKP, kas galvenokārt skaidrojams ar izdevumu pieaugumu vecuma pensijām, tāpat arī slimības un bezdarbnieka pabalstiem. Atbilstoši Labklājības ministrijas prognozēm, kam pamatā ir šā gada sešu mēnešu faktiskā izpilde, vecuma pensiju saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2024. gadā prognozēts augstāks. Kopumā vecuma pensiju saņēmēju skaits līdz pensionēšanās vecuma reformas beigām 2025. gadā samazināsies līdz 425,4 tūkst. personu, taču jau no 2026. gada atbilstoši *Eurostat* prognozēm par 65+ iedzīvotāju skaita pieaugumu arī vecuma pensiju saņēmēju skaits palielināsies līdz sasniegs 432,9 tūkst. personu 2028. gadā.

Procentu izdevumu (D.41) īpatsvars pret IKP kopš 2023. gada palielinās, un šāda tendence plānota līdz pat 2028. gadam. Augstās procentu likmes un nominālā deficīta apmērs palielina aizņemšanās nepieciešamību, tādējādi procentu izdevumu īpatsvars no 1,1% no IKP 2024. gadā augs līdz 1,5% no IKP 2028. gadā.

Investīciju izdevumi (P.51g) vidējā termiņā tiek prognozēti virs iepriekšējo gadu līmeņiem – attiecīgi 5,2% no IKP 2025. gadā, 5,4% no IKP 2026. gadā, ko noteiks gan investīcijas valsts iekšējā un ārējā drošībā, gan aktīvā ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) projektu īstenošana. 2025. un 2026. gadā valsts pamatbudžetā tiek prognozēti ievērojami lielāki izdevumi ĀFP projektu īstenošanai salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, ņemot vērā arvien pieaugošos 2021.-2027. gada plānošanas perioda ES fondu projektu izdevumus un nepieciešamību sekmīgi ieguldīt visus no ANM pieejamos līdzekļus līdz 2026. gadam. Tāpat būtiski augstākā līmenī 2025.-2026. gadā plānots finansējums *Rail Baltica* projekta īstenošanai, tomēr tā apmērs tālākajos gados budžetā tiek paredzēts tikai tām projekta aktivitātēm, kam finansējums no EK jau ir ticis apstiprināts. Vietējās valdības budžetā kapitālie izdevumi vidējā termiņā tiek prognozēti zemāki nekā budžetā un Stabilitātes programmā 2024.-2028. gadam. Prognozes tika pārskatītas, ņemot vērā, ka šā gada sešos mēnešos pašvaldību budžeta kapitālie izdevumi samazinājās par 28,0% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu 2023. gadā, uzrādot vāju faktisko izpildi ārvalstu finanšu palīdzības sadaļā. Tādējādi tika samazināti kapitālie izdevumi ES fondu projektiem, prognozējot zemāku pašvaldību līdzfinansējumu vidējā termiņā. Savukārt izdevumi pamatfunkcijām, neskatoties uz vājo aizņemšanos, būtiski pieauga, tādēļ kapitālo izdevumu prognoze pamatfunkcijām tika palielināta gan šim gadam, gan vidējam termiņam.

5. FISKĀLĀ TRAJEKTORIJA

Fiskālās trajektorijas noteikšanas konteksts

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulas (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (Regula) noteikumiem FSP centrālais elements ir fiskālās trajektorijas noteikšana turpmākajiem 4 gadiem un apņemšanās to ievērot neatkarīgi no turpmākās ekonomiskās attīstības. Tas nozīmē, ka labākas ekonomiskās izaugsmes apstākļos papildus ģenerētie ieņēmumi netiek konvertēti izdevumos un otrādi – zemākas ekonomikas attīstības apstākļos ieņēmumu kritums nav pamats samazināt izdevumus. Tas nodrošina fiskālas politikas stabilitāti un iespēju to noteikt vidējā termiņa periodam. Fiskālā trajektorija tiek noteikta kā izdevumu pieaugums 2025. gadā pret 2024. gadu, izdevumu pieaugums 2026. gadā pret 2025. gadu un tā tālāk. Būtiski atzīmēt, ka tas attiecas nevis uz visiem vispārējās valdības budžeta izdevumiem, bet gan uz noteiktu izdevumu apakšgrupu – neto nacionāli finansētiem primārajiem izdevumiem (NNFPI). No kopējiem izdevumiem tiek izslēgti no ES fondiem finansētie izdevumi, procentu izdevumi, kā arī izdevumi tiek koriģēti izslēdzot ar ciklisko bezdarbu saistītos izdevumus. Jāatzīmē, ka fiskālā trajektorija nosaka NNFPI pieauguma maksimālo līmeni, kāds tas būtu nemainīgas ieņēmumu politikas gadījumā. Ja, piemēram, palielinātu kāda nodokļa likmi un tas vispārējās valdības budžetā veidotu *x euro* papildus finansējumu, tad attiecīgi par šādu pašu summu var palielināt izdevumus, un otrādi – ja nodokļu izmaiņas samazina ieņēmumus, tad par identisku apjomu ir jāsamazina izdevumi. Šādas ieņēmumu politikas izmaiņas sauc par diskrecionāriem ieņēmumu pasākumiem. Ņemot vērā, ka katrā budžeta sagatavošanas ciklā tiek veiktas lielākas vai mazākas ieņēmumu politikas izmaiņas, faktiskais maksimāli pieļaujamais NNFPI nekad nesakrīt ar fiskālo trajektoriju. Atšķirība būs par attiecīgā gada diskrecionāro ieņēmumu pasākumu ietekmi.

Saskaņā ar Regulu, izdevumu trajektorija tiek noteikta tā, lai ievērotu virkni dažādu nosacījumu. Latvijai, kura pieder valstu grupai ar parādu zem 60% no IKP un deficītu zem 3% no IKP, galvenais nosacījums ir nodrošināt, ka 2028. gadā strukturālā primārā bilance ir tādā apjomā, kas – turpmāk nemainīgas politikas gadījumā – nodrošina, ka nevienā no turpmākajiem gadiem sākot no 2029. gada un beidzot ar 2038. gadu deficīts nepārsniedz 3% no IKP un parāds – 60% no IKP.

Lai augstāk minēto nosacījumu ievērotu, nepieciešamas makroekonomiskās un fiskālās prognozes līdz 2038. gadam. Ņemot vērā, ka makroekonomiskās un fiskālās prognozes ES un Latvijā tiek atjaunotas vismaz divas reizes gadā, fiskālā trajektorija ir atkarīga no izmantotajām prognozēm. Aprēķinot fiskālo trajektoriju šajā plāna, t. i. konkrētā laika momentā un to nofiksējot visam laika periodam līdz 2028. gadam, faktiski izmantotās prognozes kļūst nosacītas – tās ir vairāk vai mazāk precīzs pieņēmums par to, kā attīstīsies fiskālie rādītāji nākotnē. Tā ir apņemšanās fiskālās disciplīnas ievērošanai par noteiktu ierobežojumu, kas balstīts nākotnes pieņēmumos ar augstu nenoteiktības komponenti. Saskaņā ar Regulu, lai novērstu risku, ka valstis izmanto lielāku vai mazāku optimismu par nākotnes attīstību, trajektorijas noteikšanā tiek maksimāli izmantota EK vienotā metodoloģija un kopējie pieņēmumi. Kā pirmais tuvinājums trajektorijas aprēķinam tiek izmantotas EK 2024. gada pavasara prognozes. EK sagatavotais trajektorijas aprēķins tika nosūtīts ES dalībvalstīm 2024. gada jūnijā, Latvijai tas tika ietverts dokumentā “tehniskā informācija” un tā pievienota šī plāna 1. pielikumā. Jāatzīmē, ka valstīm ar parādu zem 60% no IKP un deficītu zem 3% no IKP EK nosūtīja informāciju par 2028. gadā sasniedzamo strukturālo primāro bilanci, nevis – kā pārējām valstīm - indikatīvo fiskālo trajektoriju, t.i. NNFPI pieauguma maksimālo līmeni. Tomēr, papildus tehniskajai informācijai, EK visām valstīm nosūtīja arī aprēķinu failu, kas ļauj tehnisko informāciju pārrēķināt fiskālajā trajektorijā.

Lai arī Latvijas fiskālo trajektoriju varētu noteikt pilnā apmērā izmantojot EK 2024. gada jūnijā atsūtīto informāciju, tā rīkojoties rastos problēmas ar Latvijas 2024. gada prognozēm. Latvijas prognozes 2025. gada budžeta sagatavošanai un EK 2024. gada pavasara prognozes atšķiras, savukārt, 2025. gada NNFPI pieaugums ir atkarīgs ne tikai no 2025. gada nepieciešamā strukturālās primārās bilances līmeņa, bet arī no tā prognozētā līmeņa 2024. gadā, kas Latvijas prognozēs ir zemāks kā EK prognozēs. Lai atrisinātu šo problēmu, fiskālās trajektorijas noteikšanā tiek izmantota integrēta prognožu sistēma, kur 2024. gadam tiek izmantotas Latvijas makroekonomiskās un fiskālās prognozes, bet sākot ar 2025. gadu tiek izmantotas EK 2024. gada pavasara prognozes un EK kopējie pieņēmumi un metodoloģija. Jāatzīst, ka šāds "hibrīda" modelis nav optimāls, tomēr, ņemot vērā, ka fiskālā trajektorija ir zināmā mērā nosacīta vienošanās par fiskālās disciplīnas nosacījumu ievērošanu, izvēlēta pieeja ir attaisnojama.

Uzņemtās saistības attiecībā uz fiskālo trajektoriju

1.a tabula. Fiskālās saistības

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Valsts finansētie neto primārie izdevumi	pieauguma temps		9,1	5,9	3,6	3,4	3,3
2		kumulatīvais pieauguma temps		9,1	15,5	19,7	23,8	27,9

Uzņemto fiskālo saistību pamatojošie rādītāji

Turpmākajās tabulās dotie parametri 2023. gadā sniegti atbilstoši *Eurostat* datiem, 2024. gadā saskaņā ar Latvijas fiskālajām prognozēm, bet sākot ar 2025. gadu izmantoti EK tehniskajā informācijā sniegtie dati un kopējie EK pieņēmumi un metodoloģija.

1.b tabula. Galvenie parametri

		2023	2024	2025	2026	2027	2028
		pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
1	Potenciālais IKP	2,3	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9
2	IKP deflators	5,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
		% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
3	Neto aizdevumi/aizņēmumi	-2,2	-2,6	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
4	Strukturālā bilance	-1,8	-1,9	-2,5	-2,6	-2,7	-2,7
5	Strukturālā primārā bilance	-1,2	-0,8	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
6	Bruto parāds	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8
7	Bruto parāda izmaiņas	1,8	2,3	1,6	1,1	1,2	1,2

2. tabula. Makroekonomiskais scenārijs

IKP	EKS kods	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
		VV mljrd.	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
Reālais IKP	B1*g		-0,3	1,4	2,9	1,6	1,2	1,1
IKP deflators			5,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Nominālais IKP	B1*g	40,3	5,1	3,8	5,5	4,1	3,7	3,6

Reālā IKP komponents	EKS kods	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
		VV mljrd.	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
Privātā patēriņa izdevumi	P.3		-1,3	1,6				
Valdības patēriņa izdevumi	P.3		7,0	4,6				
Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51		4,1	0,2				
Krājumu pārmaiņas un neto vērtslietu iegāde (% no IKP)	P.52 + P.53							
Preču un pakalpojumu eksports	P.6		-5,9	0,3				
Preču un pakalpojumu imports	P.7		-2,8	1,0				
Devums reālā IKP pieaugumā								
Iekšzemes gala pieprasījums			2,4	2,0				
Krājumu pārmaiņas un neto vērtslietu iegāde	P.52 + P.53		-0,7	0,0				
Preču un pakalpojumu ārējais saldo	B.11		-2,0	-0,6				
Deflatori un SPCI			pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
Privātā patēriņa deflators			8,0	1,0				
SPCI			8,9	1,2				
Valdības patēriņa deflators			0,6	3,6				
Investīciju deflators			6,4	3,0				
Eksporta cenu deflators (preces un pakalpojumi)			-1,8	1,5				
Importa cenu deflators (preces un pakalpojumi)			-5,2	0,7				
Darba tirgus	EKS kods	līmenis	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
Iekšzemes nodarbinātība (1000 personas, nacionālie konti)		884	-0,2	0,0				
Vidējais nostrādāto stundu skaits gadā uz vienu nodarbināto personu		1 862	-0,4	0,0				
Reālais IKP uz vienu nodarbināto personu			-0,1	1,4				
Reālais IKP uz vienu nostrādāto stundu			0,3	1,4				

		2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kompensācija darba ņēmējiem (VV mljrd.)	D.1	20,6	12,7	6,7				
Atlīdzība uz vienu darbinieku (= 23/19)		23 298	13,0	6,7				
			%	%	%	%	%	%
Bezdarba līmenis (%)			6,5	6,7				
Potenciālais IKP un komponenti			pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps	pieauguma temps
Potenciālais IKP			2,3	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9
Devums potenciālajam pieaugumam								
Darbspēks			0,0	0,1				
Kapitāls			0,9	0,8				
Kopējā faktoru produktivitāte			1,4	1,4				
			% no pot. IKP	% no pot. IKP	% no pot. IKP	% no pot. IKP	% no pot. IKP	% no pot. IKP
Izlaides starpība			-1,0	-1,8	-1,0	-0,7	-0,5	-0,4

3. tabula. Ārējie pieņēmumi

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Īstermiņa procentu likme	%, gada vidējā	3,8	3,5	2,8	2,8	2,8	2,8
2	Ilgtermiņa procentu likme	%, gada vidējā	3,9	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8
3	USD/EUR valūtas kurss	gada vidējais	1,1	1,1				
4	NAC/EUR valūtas kurss (tikai dalībvalstīm, kuras nav euro zonas dalībnieces)	gada vidējais						
5	Pasaules reālais IKP (izņemot ES)	pieauguma temps	3,5	3,5				
6	ES reālais IKP	pieauguma temps	0,4	1,0				
7	Pasaules importa apjoms, izņemot ES	pieauguma temps	0,9	3,3				
8	Naftas cena	Brent,USD/barels	82,5	85,4				

4. tabula. Budžeta prognozes

			2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
EKS kods			2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ieņēmumi			VV mljrd.	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1	Ražošanas un importa nodokļi	D.2	5,5	13,8	14,3				
2	Kārtējie ienākuma nodokļi, mantas nodokļi u.tml.	D.5	3,1	7,8	8,6				
3	Sociālās iemaksas	D.61	4,3	10,6	11,2				
4	Citi kārtējie ieņēmumi	(P.11+P.12+P.13)	2,3	5,6	6,6				
5	Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0	0,0				
6	Citi kapitāla ieņēmumi	D.92+D.99	0,4	1,0	1,4				

	EKS kods	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
7	Kopējie ieņēmumi (=1+2+3+4+5+6)	TR	15,6	38,7	42,1			
8	No kuriem: ES pārvedumi (uzkrātie ieņēmumi, nevis nauda)	D.7EU+D.9EU	0,6	1,5	1,9			
9	Kopējie ieņēmumi, kas nav ES pārvedumi (=7-8)		15,0	37,2	40,2			
10	p.m. Ieņēmumu pasākumi (papildu ieņēmumi, izņemot ES finansētos pasākumus)		-0,1	-0,3	0,8			
11	p.m. Vienreizēji ieņēmumi, kas iekļauti prognozēs (līmenis, izņemot ES finansētos pasākumus)		0,0	0,0	0,0			
	Izdevumi		VV mljrd.	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
12	Kompensācija darba ņēmējiem	D.1	4,7	11,6	12,7			
13	Starppatēriņš	P.2	2,6	6,3	6,8			
14	Procentu izdevumi	D.41	0,3	0,6	1,1	1,2	1,3	1,4
15	Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	D.62	4,8	11,9	12,9			
16	Sociālie pārvedumi natūrā, kas piegādāti ar tirgus ražotāju palīdzību	D632	0,5	1,3	1,3			
17	Subsīdijas	D.3	0,6	1,4	0,8			
18	Citi kārtējie izdevumi	D.29+(D.4-	1,2	3,0	3,8			
19	Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	1,7	4,2	5,1			
20	No kuriem: valsts finansētās publiskās investīcijas		1,3	3,3	3,9	4,0	4,5	4,4
21	Kapitāla pārvedumi	D.9	0,2	0,5	0,1			
22	Citi kapitāla izdevumi	P.52+P.53+N P	0,0	0,0	0,2			
23	Kopējie izdevumi (=12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	TE	16,5	41,0	44,7			
24	No kuriem: izdevumi, kas finansēti no ES pārvedumiem (=8)	D.7EU+D.9EU	0,6	1,5	1,9			
25	Valsts finansētie izdevumi (23-24)		15,9	39,5	42,8			
26	p.m. Valsts līdzfinansējums Savienības finansētajām programmām		0,2	0,4	0,4			
27	p.m. Bezdarbnieka pabalstu cikliskais komponents		0,0	0,0	0,0			
28	p.m. Vienreizēji izdevumi kas iekļauti prognozēs (līmenis, izņemot ES finansētos pasākumus)		0,0	0,0	0,0			

		EKS kods	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
29	Neto valsts finansētie primārie izdevumi (pirms ieņēmumu pasākumiem) (= 25-26-27-28-14)		15,5	38,4	41,2				
	Valsts finansētie neto primārie izdevumi				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
30	Valsts finansēto neto primāro izdevumu pieaugums	FSP tabula 1a,			9,1	5,9	3,6	3,4	3,3
	Saldo		VV mljrd.	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
31	Neto aizdevumi/aizņēmumi (= 7-23)	B.9	-0,9	-2,2	-2,6	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
32	Primārā bilance (= 31-14)	B.9-D.41p	-0,6	-1,6	-1,5	-1,7	-1,6	-1,5	-1,4
	Cikliskā korekcija			% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
33	Strukturālā bilance			-1,8	-1,9	-2,5	-2,6	-2,7	-2,7
34	Strukturālā primārā bilance			-1,2	-0,8	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
	Parāds		VV mljrd.	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
35	Bruto parāds		17,6	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8
36	Bruto parāda izmaiņas		1,5	1,8	2,3	1,6	1,1	1,2	1,2
37	Devums bruto parāda izmaiņās								
38	Primārā bilance (= mīnus 32)			1,6	1,5	1,7	1,6	1,5	1,4
39	"Sniega bumbas efekts"			-1,4	-0,5	-1,2	-0,5	-0,3	-0,2
40	Procentu izdevumi (= 14)			0,6	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5
41	Izaugsme			0,1	-0,6	-1,3	-0,7	-0,5	-0,5
42	Inflācija			-2,1	-1,0	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2
43	Atlikumu un plūsmu korekcija (=36-38--39)			1,6	1,3	1,0	0,0	0,0	0,0
				%	%	%	%	%	%
44	p.m.: Atvasinātā procentu likme parādam (=14/DEBT(t-1))			1,6	2,6	2,7	2,9	3,0	3,1

7.a tabula. Parāda un nominālās bilances prognozes un būtiskie pamatā esošie pieņēmumi (saskaņā ar plānoto fiskālo virzību)

			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Bruto parāds	% no IKP	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	51,9	53,0
2	Vispārējās valdības bilance	% no IKP	-2,2	-2,6	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
3	Strukturālā primārā bilance	% no pot. IKP	-1,2	-0,8	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
4	Cikliskais komponents	% no pot. IKP	0,4	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0
5	Vienreizēji pasākumi	% no IKP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Procentu izdevumi	% no IKP	0,6	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6
7	Ilgtermiņa procentu likme	%	3,9	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8

			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
8	Īstermiņa procentu likme	%	3,8	3,5	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
9	Atvasinātā vidējā procentu likme	%	1,6	2,6	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2	3,3
10	Atlikumu un plūsmu korekcija	% no IKP	1,6	1,3	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Potenciālais IKP	pieauguma temps	2,3	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,0	1,1
12	Reālais IKP	pieauguma temps	-0,3	1,4	2,9	1,6	1,2	1,1	1,2	1,2
13	IKP deflators	pieauguma temps	5,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
14	Nominālais IKP	pieauguma temps	5,1	3,8	5,5	4,1	3,7	3,6	3,7	3,8
			2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1	Bruto parāds	% no IKP	53,9	54,9	55,9	56,8	57,7	58,5	59,2	59,9
2	Vispārējās valdības bilance	% no IKP	-2,9	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-2,9
3	Strukturālā primārā bilance	% no pot. IKP	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
4	Cikliskais komponents	% no pot. IKP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Vienreizēji pasākumi	% no IKP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Procentu izdevumi	% no IKP	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1
7	Ilgtermiņa procentu likme	%	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
8	Īstermiņa procentu likme	%	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5
9	Atvasinātā vidējā procentu likme	%	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7
10	Atlikumu un plūsmu korekcija	% no IKP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Potenciālais IKP	pieauguma temps	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4
12	Reālais IKP	pieauguma temps	1,3	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4
13	IKP deflators	pieauguma temps	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4
14	Nominālais IKP	pieauguma temps	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	3,9

6. FISKĀLĀS POLITIKAS NOTEICOŠIE FAKTORI

Latvijas fiskālo politiku attiecībā uz jauno pasākumu saturu un apjomu 2025.- 2028. gadam nosaka 3 galvenie faktori:

(1) **budžeta situācija pie nemainīgas politikas**, kas saskaņā ar nacionālo fiskālo ietvaru nozīmē ieņēmumu un izdevumu kopumu saskaņā ar pieņemtajiem lēmumiem, bet neietverot potenciālos jaunus lēmumus, neatkarīgi no to pieņemšanas varbūtības. Fiskālie rādītāji pie nemainīgas politikas ir sniegti 4. nodaļā.

(2) **fiskālie nosacījumi**, kas ierobežo jauno politikas pasākumu fiskālo apjomu. Kā tālāk tiks aprakstīts 6.2. nodaļā – tiek piemēroti 3 fiskālie nosacījumi: FDL strukturālās bilances nosacījums, ES strukturālās primārās bilances nosacījums un ES fiskālā trajektorija, kas aprakstīta iepriekšējā nodaļā.

(3) **jauno politikas pasākumu saturs**, jeb vidēja termiņa budžeta prioritātes.

Jāatzīmē, ka šis FSP neaparaksta visus politikas pasākumus 2025. – 2028. gadam. Tas ietver tikai pasākumus pie nemainīgas politikas un jaunus pasākumus, kas pieņemti līdz šī dokumenta sagatavošanas brīdim (līdz 01.10.2024.). Tie nodrošina visu fiskālo nosacījumu izpildi, tai skaitā NNFPI pieauguma trajektoriju, tomēr neizslēdz, ka 2026., 2027. un 2028. gadā tiks pieņemti jauni ieņēmumu un izdevumu pasākumi, tiks izvirzītas jaunas prioritātes. Tomēr arī šajā gadījumā fiskālā politika tiks veidota tā, lai nodrošinātu atbilstību visiem fiskālajiem nosacījumiem. Bilances nosacījumu gadījumā jauno pasākumu apjoms būs atkarīgs no attiecīgā brīža ieņēmumu prognozēm, tātad arī no attiecīgā brīža makroekonomiskajām prognozēm. Tādā ziņā šis FSP nav statisks dokuments, bet atspoguļo šī brīža situāciju attiecībā uz 2025. gada budžetu un 2025. – 2027. gada budžeta ietvaru.

6.1. Vidēja termiņa budžeta prioritātes

Valsts budžeta 2025. gadam un budžeta ietvara 2025., 2026. un 2027. gadam sagatavošanā par vienīgo vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu noteikta **valsts drošība** (2024. gada 18. jūnija MK sēdes protokols Nr. 25 74. § 2. punkts). Šis jau ir trešais gads pēc kārtas, kad t.sk. ņemot vērā ģeopolitisko situāciju, drošība tiek izvirzīta par vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu.

Valsts budžetā 2025. gadam un budžeta ietvarā 2025., 2026. un 2027. gadam paredzēts finansējums prioritārajiem pasākumiem valsts drošībai, Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai, neatkarīgajām iestādēm un ar nodokļu politikas izmaiņām saistītiem pasākumiem **1,5 mljrd. euro**, t.sk. 2025. gadam **392,4 milj. euro** (0,9% no IKP), 2026. gadam **389,9 milj. euro** (0,8% no IKP), 2027. gadam **398,8 milj. euro** (0,8% no IKP) un 2028. gadam **334,8 milj. euro** (0,6% no IKP). Ņemot vērā ierobežoto fiskālo telpu, papildus jau iepriekš piešķirtajam bāzes finansējumam, prioritāro pasākumu īstenošanai tiks izmantoti vairāki kompensējošie pasākumi. Vairāk kā puse (57%) jeb **864,5 milj. euro** no minētā finansējuma iezīmēta vienīgajai vidēja termiņa budžeta prioritātei – drošībai, t.sk. **284,3 milj. euro** 2025. gadam (0,6% no IKP), **221,1 milj. euro** (0,5% no IKP) 2026. gadam, **210,8 milj. euro** (0,4% no IKP) 2027. gadam un **148,2 milj. euro** 2028. gadam (0,3% no IKP).

Iekšējo risku risināšanas un drošības līmeņa paaugstināšanas nolūkā lielākie papildus resursi valsts budžetā 2025. gadam un budžeta ietvarā 2025., 2026. un 2027. gadam tika piešķirti Iekšlietu dienestu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes atalgojuma palielināšanai par 10% un jaunās piemaksas ieviešanai par darbu dienestā 2025. – 2028. gadiem **vairāk kā 360 milj. euro**, ik gadu 90,1 milj. euro.

Apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas funkcijas pārņemšanai no Valsts policijas uz Tieslietu ministriju ir paredzēts finansējums **7,4 milj. euro**, t.sk. 3,2 milj. euro 2025. gadam, 1,5 milj. euro 2026. gadam, 1,3 milj. euro ik gadu 2027. gadam un 2028. gadam,

Valsts budžeta 2025. gadam un budžeta ietvara 2025., 2026. un 2027. gadam sagatavošanas ietvaros ir rasts papildus finansējums **231,9 milj. euro apmērā**, t.sk.:

23 milj. euro 2025. gadam, 72,2 milj. euro 2026. gadam, 61,1 milj. euro ik gadu 2027. gadam un 27,6 milj. euro 2028. gadam munīcijas krājumu papildināšanai un individuālā ekipējuma nodrošināšanai;

15 milj. euro 2025. gadam, 15 milj. euro 2026. gadam, 18 milj. euro 2027. gadam papildu radaru iegādei vēja parku attīstībai.

Ir atbalstīts prioritārais pasākums ar mērķi stiprināt kiberdrošību tam ieplānojot papildus finansējumu **41,5 milj. euro**, t.sk. 12,5 milj. euro 2025. gadam, 11,4 milj. euro 2026. gadam, 8,9 milj. euro 2027. gadam un 8,7 milj. euro 2028. gadam, kā arī pasākums saistībā ar militārā poligona "Sēlija" piekļuves ceļa uzlabošanu un vienības tilta Daugavpilī pārbūves mobilitātes uzlabošanu iezīmējot tam 21,3 milj. euro 2025. – 2027. gadam. Šobrīd tika identificēts, ka šie pasākumi varētu tikt finansēti ES fondu programmu ietvaros.

Nepilni **13 milj. euro**, t.sk. 4,3 milj. euro 2025. gadam, 3,1 milj. euro 2026. gadam, 2,8 milj. euro 2027. gadam un 26 milj. euro 2028. gadam ir iezīmēti, lai nodrošinātu valsts materiālo rezervju nokomplektēšanu atbilstoši nomenklatūrā plānotajam apjomam, kā arī to atjaunināšanu un uzturēšanu (gatavību iesaistīšanai katastrofu, militāru un citu apdraudējumu pārvaldīšanas pasākumu īstenošanā, tai skaitā valsts materiālo rezervju remontdarbi, apkopes, tehniskās apskates, pārbaudes, iekārtu verificēšana u.c.).

Saistībā ar sarežģīto ģeopolitisko situāciju Latvijas pierobežā, lai stiprinātu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības nepārtrauktību un Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu gatavību ārkārtas gadījumos, tai skaitā militāros apdraudējumos nepieciešams nodrošināt ar atbilstošiem pasākumiem un krājumiem (lai nodrošinātu palīdzību specifisko traumu gadījumos) valsts budžeta 2025. gadam un budžeta ietvara 2025., 2026. un 2027. gadam sagatavošanas ietvaros ir iezīmēts finansējums **10,3 milj. euro**, t.sk. 2,6 milj. euro 2025. gadam, 2,5 milj. euro ik gadu 2026. - 2028. gadam.

Prioritārais virziens "Drošība" iekļauj arī **53,2 milj. euro**, t.sk. 10,1 milj. euro 2025. gadam, 14,8 milj. euro 2026. gadam, 14,6 milj. euro 2027. gadam un 13,8 milj. euro 2028. gadam Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšanai un Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšanai.

50 milj. euro 2025. gadā paredzēti Ukrainas atbalstam (atbilstoši noslēgtajam līgumam par militāro atbalstu), **65 milj. euro** – pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā 2025. gadam īstenošanai, kā arī pastiprinātās robežapsardzības sistēmas darbības režīma pagarināšanai 2025. gadā iezīmēti **4,8 milj. euro**.

5,9 milj. euro, t.sk. 1,5 milj. euro 2025. gadam, 1,4 milj. euro 2026. gadam, 1,5 milj. euro 2027. gadam un 1,5 milj. euro 2028. gadam iezīmēti citiem prioritāriem pasākumiem drošības jomā (krīzes vadības centra kapacitātes nodrošināšanai un Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO, Ņujorkā darbības nepārtrauktības nodrošināšanai).

Citi pasākumi

Bez prioritārā pasākuma "drošība", valsts budžetā 2025. gadam un budžeta ietvarā 2025., 2026. un 2027. gadam paredzēts īstenot arī virkni citus pasākumus un tam piešķirti vairāk kā **166,8 milj. euro** (40,5 milj. euro 2025.gadam, 43,3 milj. euro 2026. gadam, 40,8 milj. euro 2027. gadam un 42,2 milj. euro 2028. gadam). 72% no šīs summas jeb **120 milj. euro** (30 milj. euro ik gadu) ir paredzēti pedagogu atalgojuma pieaugumam, tai skaitā pedagogu darba samaksai atbilstoši

aktualizētajam skolēnu skaitam. Paredzēts finansējums Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai (atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai, elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešanai un uzturēšanai), kā arī neatkarīgo iestāžu kapacitātes stiprināšanai un IT sistēmu drošības pilnveidošanai,

Ar nodokļu politikas izmaiņām saistītā pasākuma (dotācija pašvaldībām autonomo funkciju veikšanai) finansēšanai iezīmēti resursi **484,5 milj. euro** apmērā, t.sk. 67,5 milj. euro 2025. gadam, 125,5 milj. euro 2026. gadam, 147,1 milj. euro 2027. gadam un 144,4 milj. euro 2028. gadam. Jāatzīmē, ka šis ir transferta darījums bez ietekmes uz vispārējās valdības budžeta bilanci.

6.2. Fiskālie nosacījumi

Latvijas fiskālo politiku nosaka trīs fiskālie nosacījumi: (1) FDL strukturālās bilances nosacījums, (2) ES strukturālās primārās bilances nosacījums un (3) ES izdevumu pieauguma nosacījums.

6.2.1. Strukturālās bilances fiskālais nosacījums

Saskaņā ar Regulu, dalībvalsts savā nacionālajā likumdošanā var izmantot citus fiskālo nosacījumus. Atbilstoši FDL, Latvijai ir jāievēro, ka vispārējās valdības strukturālais deficīts nepārsniedz 1,0% no IKP. Jāatzīmē, ka no 2013. gada līdz šim bija spēkā zemāks pieļaujamais strukturālais deficīts 0,5% no IKP, bet līdz ar jauno ES fiskālo ietvaru, šis nosacījums tika atvieglots, lai tuvinātu ES un Latvijas fiskālo nosacījumu prasības. Tas tika darīts arī tāpēc, ka ES fiskālais regulējums valstīm ar parādu zem 60% no IKP dod lielāku rīcības brīvību, sabalansējot investīciju vajadzības un fiskālās disciplīnas apsvērumus.

D. tabula. Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, balstoties uz FDL strukturālās bilances nosacījumu

	2025	2026	2027	2028
Vispārējās valdības strukturālās bilances prognoze un mērķi, % no IKP	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0

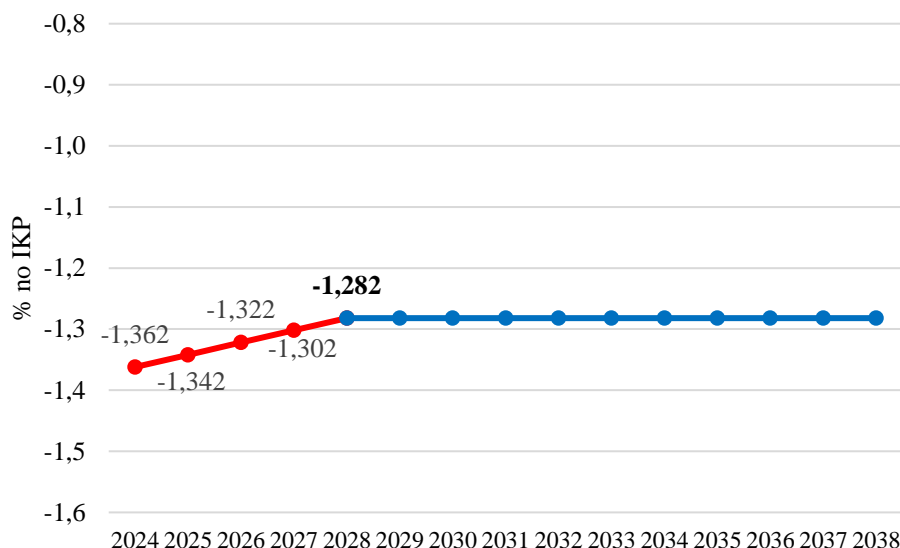
6.2.2. Strukturālās primārās bilances nosacījums

Strukturālās primārās bilances nosacījums ir jauns fiskālais nosacījums, kas izriet no jaunā ES fiskālā ietvara. Tas kalpo kā starprezultāts, kurā tiek izteikts nepieciešamais fiskālās ekspansijas vai konsolidācijas apjoms, lai nodrošinātu, ka deficīts līdz 2038. gadam nepārsniedz 3% no IKP robežu. Tas balstās uz ES metodoloģijā izmantoto pieņēmumu, ka nemainīgas politikas gadījumā strukturālā primārā bilance laika gaitā nemainās. Jā strukturālais primārais deficīts 2024. gadā ir lielāks nekā tam būtu jābūt 2028. gadā, to ir nepieciešams pakāpeniski samazināt, veicot konsolidācijas pasākumus. Savukārt, ja 2024. gadā tas ir mazāks, nekā to varētu atļauties 2028. gadā, valsts var veikt ekspansīvu fiskālo politiku, bet ne vairāk, kā 2028. gadā sasniedzot maksimāli pieļaujamo līmeni.

Kā jau tika minēts iepriekš, EK Latvijai sniedza tehnisko informāciju, kurā norādīja, ka 2028. gadā Latvijas strukturālais primārais deficīts nedrīkst pārsniegt 1,3% no IKP. Tāpat tehniskajā informācijā tika norādīts, ka EK prognozē, ka 2024. gadā 1,4% no IKP strukturālo primāro deficītu. Papildus iesniegtajos tehniskajos datos šis rādītājs tika norādīts ar augstāku precizitāti. Saskaņā ar ES standarta pieņēmumu, laika periodā no 2025. gada līdz 2028. gadam strukturālā primārā deficīta uzlabojums tiek veikts lineāri. Tā rezultātā vispārējās valdības strukturālā primārā bilance ir jāpalielina pa gadiem sekojoši:

E. tabula. Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu

	2024	2025	2026	2027	2028
Strukturālās primārās bilances mērķis, % no IKP	-1,362	-1,342	-1,322	-1,302	-1,282

6.1. att. Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu, % no IKP

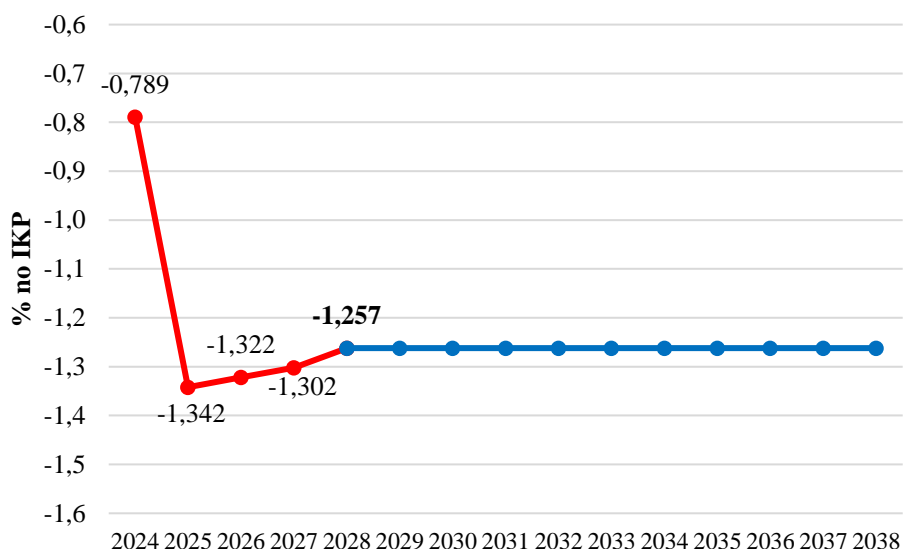
Jāatzīmē, ka saskaņā ar aktuālākajām nacionālajām prognozēm³, strukturālais primārais deficīts 2024. gadā ir būtiski zemāks, nekā EK 2024. gada pavasara prognozēs un tiek prognozēts -0,789% no IKP vērtībā. Tāpat, EK tehniskajā informācijā un Latvijas prognozēs ir atšķirīgs vispārējās valdības bruto parāda līmenis 2024. gadam. Augstāks parāds nozīmē augstākus procentu maksājumus gan 2024. gadam, gan visā laika periodā līdz 2038. gadam. Tas, savukārt, nozīmē: lai nodrošinātu, ka deficīts visa laika periodā nepārsniedz 3% no IKP, 2028. gadā ir jānodrošina mazāks strukturālais primārais deficīts, nekā EK 2024. gada pavasara prognozēs norādītais, proti – 1,257% no IKP.

Kā redzams, 2024. gada strukturālais primārais deficīts ir zemāks par pieļaujamo strukturālo primāro deficītu 2028. gadā. Šādā gadījumā Regula nenosaka profilu strukturālajam primāram deficītam pa gadiem. Šajā FSP tiek saglabāts strukturālās primārās bilances profils saskaņā ar EK tehnisko informāciju un tas tiek koriģēts uz leju tikai 2028. gadā.

F. tabula. Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu

	2024	2025	2026	2027	2028
Strukturālās primārās bilances mērķis, % no IKP	-0,789	-1,342	-1,322	-1,302	-1,257

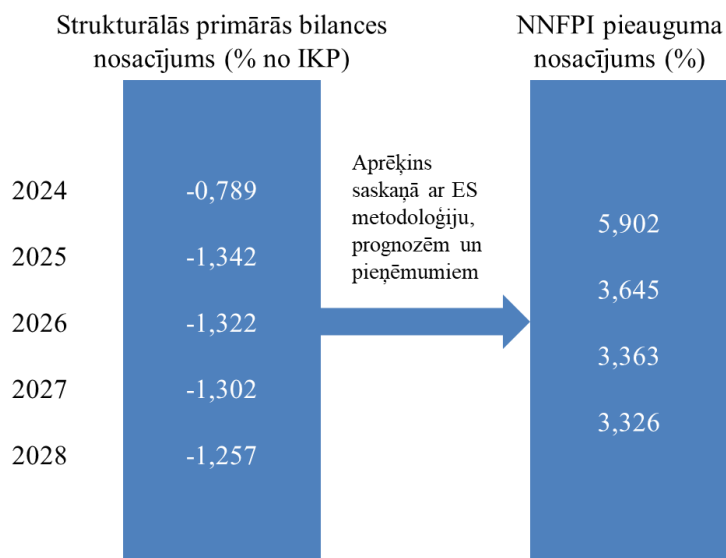
³ Makroekonomikās prognozes aktualizētas 2024. jūnijā, fiskālās prognozes – 2024. gada oktobrī

6.2. att. Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu, % no IKP

6.2.3. Neto izdevumu pieauguma nosacījums

Neto izdevumu pieauguma nosacījums jeb NNFPI izdevumu trajektorija tiek aprēķināta, izmantojot 6.2. attēlā redzamo strukturālās primārās bilances trajektoriju un tā sakrīt ar 5. nodaļas 1a. tabulā norādīto trajektoriju un tā veido šī plāna **fiskālās saistības**.

6.3. att. Strukturālās primārās bilances nosacījuma un NNFPI pieauguma sasaiste

6.2.4. Noteicošais fiskālais nosacījums

Kā jau tika minēts, Latvijas fiskālā politika tiek veidota tā, lai izpildītu visus trīs fiskālos nosacījumus. Ja FDL strukturālās bilances nosacījums nav kalibrēts pret pārējiem diviem nosacījumiem, tas nosaka atšķirīgas prasības uz pieļaujamo nominālo deficītu, nekā pārējie divi fiskālie nosacījumi, tad varētu domāt, ka strukturālās primārās bilances nosacījums un NNFPI pieauguma nosacījums dotu vienādus rezultātus attiecībā uz nominālo deficītu un citām prasībām, tomēr, tā nav. Atšķirība ir izmantotajās prognozēs. Ja izmanto Latvijas makroekonomiskās un fiskālās prognozes, tad pārrēķins starp strukturālo primāro bilanci un NNFPI dotu būtiski atšķirīgu rezultātu, tāpēc šie divi fiskālie nosacījumi kļūst par atšķirīgiem nosacījumiem, kas ved pie

atšķirīgām prasībām. Tāpēc, lai noteiktu jauno politikas pasākumu apmēru, ir jānosaka, kurš katru gadu ir dominējošais fiskālais nosacījums. Lai to izdarītu, visi trīs fiskālie nosacījumi ir jāizsaka ar vienu rādītāju. Šajā plānā par šo rādītāju tiek izmantots vispārējās valdības strukturālās bilances rādītājs.

G. tabula. Vispārējās valdības strukturālās bilance atbilstoši ES strukturālās primārās bilances mērķa rādītājiem

		2024	2025	2026	2027	2028
Strukturālās primārās bilances mērķis, % no IKP	(1)	-0,789	-1,342	-1,322	-1,302	-1,257
Vispārējās valdības procentu izdevumi, % no IKP	(2)		1,2	1,4	1,5	1,5
<i>One-off</i> un citi īslaicīgie pasākumi, % no IKP	(3)		-1,7	-1,8	-1,7	-1,3
Vispārējās valdības strukturālās bilance % no IKP	(4)		-0,817	-0,923	-1,101	-1,456

H. tabula. Vispārējās valdības strukturālās bilance atbilstoši ES izdevumu pieauguma nosacījumu mērķa rādītājiem

		2024	2025	2026	2027	2028
Valsts finansēto neto primāro izdevumu (NNFPI) pieauguma likme, %	(1)		5,902	3,645	3,363	3,326
NNFPI līmenis, milj. <i>euro</i>	(2)	17 263	18 282	18 700	19 274	19 871
Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi (DRM)	(3)	354,3	-16,5	-53,6	-43,0	-95,6
NNFPI līmenis (ar DRM), milj. <i>euro</i>	(4)=(2)+(3)		18 265	18 647*	19 231	19 775
Vispārējās valdības procentu izdevumi, milj. <i>euro</i>	(6)		541	645	721	772
Bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskie elementi, milj. <i>euro</i>	(7)		8	6	-6	-25
Izdevumi par ES programmām, kas pilnībā atbilst ES fondu ieņēmumiem, milj. <i>euro</i>	(8)		970	884	623	494
Valsts izdevumi par ES finansēto programmu līdzfinansēšanu, milj. <i>euro</i>	(9)		193	156	132	108
Vispārējās valdības kopējie izdevumi, milj. <i>euro</i>	(10)=(4)+(6)+(7)+(8)+(9)		19 978	20 338	20 701	21 124
Vispārējās valdības kopējie ieņēmumi, milj. <i>euro</i>	(11)		18 428	19 050	19 451	19 969
Vispārējās valdības budžeta bilance, milj. <i>euro</i>	(12)=(11)-(10)		-1 549,9	-1 287,6	-1 249,5	-1 155,2
IKP prognoze, milj. <i>euro</i>	(13)		44 379	46 836	49 349	51 851
Vispārējās valdības budžeta bilance, % no IKP	(14)=(12)/(13)*100		-3,492	-2,749	-2,532	-2,228

		2024	2025	2026	2027	2028
Bilances cikliskā komponente, % no IKP	(15)		-0,4	-0,2	-0,1	0,00
One-off un citi īslaicīgie pasākumi, % no IKP	(16)		-1,7	-1,8	-1,7	-1,3
Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķi, % no IKP	(17)=(14)-(15)-(16)		-1,318	-0,749	-0,792	-0,932

* - NNFPI līmenis 2026. gadā tiek noteikts, ņemot vērā dominējošo nosacījumu 2025. gadā – ES strukturālās primārās bilances nosacījumu, t.i. NNFPI izdevumu pieaugums 2025. gadā tiek noteikts tādā apjomā, lai ievērotu stingrāko nosacījumu.

Kā redzams, 2025. gadā dominējošais ir strukturālās primārās bilances nosacījums, bet turpmākajos gados tas ir NNFPI pieauguma nosacījums.

I. tabula. Dominējošais fiskālais nosacījums

	2025	2026	2027	2028
FDL strukturālās bilances nosacījums				
ES strukturālās primārās bilances nosacījums	X			
ES izdevumu pieauguma nosacījums		X	X	X

6.3. Fiskālie mērķi un prognozes pie mainīgas politikas 2025. - 2028. gadu periodam

Ņemot vērā G., H. un I. tabulās norādīto, **vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķis, kas izpilda visus trīs nosacījumus, 2025. – 2028. gadam tiek noteikts: -0,817% no IKP 2025. gadam, -0,749% no IKP 2026. gadam, -0,792% no IKP 2027. gadam un -0,932% no IKP 2028. gadam.**

Šajā FSP ir ietverti jaunie politikas pasākumi, kas kopā ar fiskālajiem rādītājiem pie nemainīgas politikas dod ieskatu par valsts galveno fiskālo rādītāju prognozēm 2025. - 2028. gadu periodam.

J. tabula. Galveno fiskālo rādītāju prognozes

		2024	2025	2026	2027	2028
Vispārējās valdības budžeta bilance (pie nemainīgas politikas), % no IKP	(1)	-2,57	-2,99	-2,88	-2,57	-2,33
Jaunie politikas pasākumi, milj. euro	(2)	0	0	60,7	20,5	53,6
Vispārējās valdības kopējie ieņēmumi (pie mainīgas politikas), milj. euro	(3)	17 641	18 428	19 050	19 451	19 969
Vispārējās valdības kopējie izdevumi (pie mainīgas politikas) ar fiskālā nodrošinājuma rezervi, milj. euro	(4)	18 717	19 755	20 338	20 701	21 124
Vispārējās valdības budžeta bilance (pie mainīgas politikas), % no IKP	(5)=(1)+(2)	-2,57	-2,99	-2,75	-2,53	-2,23
One-off un citi īslaicīgie pasākumi, % no IKP	(6)	-1,7	-1,7	-1,8	-1,7	-1,3
Bilances cikliskā komponente, % no IKP	(7)	-0,7	-0,4	-0,2	-0,1	0,0

		2024	2025	2026	2027	2028
Vispārējās valdības strukturālā bilance, % no IKP	(8)=(5)-(6)-(7)	-0,205	-0,817	-0,749	-0,792	-0,932
Vispārējās valdības procentu izdevumi, milj. <i>euro</i>	(9)	457	541	645	721	772
Bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskie elementi, milj. <i>euro</i>	(10)	13	8	6	-6	-25
Izdevumi par ES programmām, kas pilnībā atbilst ES fondu ieņēmumiem, milj. <i>euro</i>	(11)	801	971	884	623	494
Valsts izdevumi par ES finansēto programmu līdzfinansēšanu, milj. <i>euro</i>	(12)	183	193	156	132	109
NNFPI līmenis, milj. <i>euro</i>	(13)=(4)-(9)-(10)-(11)-(12)	17 263	18 043	18 647	19231	19 775
Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi (DRM), milj. <i>euro</i>	(14)	354,3	-16,5	-53,6	-43,0	-95,6
NNFPI līmenis (ar DRM), milj. <i>euro</i>	(15)=- (13)+(14)	16 909	18059	18700	19274	19871
NNFPI pieaugums (ar DRM), %		9,096	4,612	3,645	3,363	3,326
NNFPI pieaugums – fiskālās saistības		9,096	5,902	3,645	3,363	3,326
IKP prognoze, milj. <i>euro</i>		41 894	44 379	46 836	49 349	51 851
Fiskālā nodrošinājuma rezerve, % no IKP			0,1	0,1	0,1	0,1

Kā redzams, šajā FSP ietvertais pasākumu kopums nodrošina NNFPI saistību ievērošanu. Kā redzams, 2025. gadā ar DRI koriģētais NNFPI pieaugums ir 4,6%, kas ir būtiski zemāks, kā pieļaujama 5,9% līmenis. Tas tāpēc, ka 2025. gadā dominējošais ir strukturālās primārās bilances nosacījums, nevis NNFPI pieauguma nosacījums. Iemesls, kā jau iepriekš tika analizēts, ir 2024. gada bāzes efekts. Jāatzīmē arī, ka Latvija patur tiesības budžeta izpildes laikā kāpināt izdevumus, tos finansējot ar nediskrecionārajiem ieņēmumiem, jo tie ir imūni pret bilances nosacījumiem, bet kāpina NNFPI pieaugumu. Šāda iespēja var tikt izmantota, ja tā ir saskaņā ar nacionālo budžeta izpildes tiesisko regulējumu un iespēja var tikt izmantota ne vairāk kā sasniedzot 5,9% NNFPI pieaugumu.

7. POLITIKAS PASĀKUMI

Vispārējās valdības izdevumus nosaka gan visu pasākumu kopums, ko finansē no vispārējās valdības budžetiem saskaņā ar pieņemtajiem lēmumiem līdz 2025. gada budžeta sagatavošanas uzsākšanai, gan jaunie pasākumi, par kuriem lēmumi pieņemti 2025. gada budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara sagatavošanas kontekstā. Ņemot vērā, ka Latvijai 2025. -2028. gadu periodā nav jāveic būtiska strukturālā primārā deficīta samazināšana, jauno pasākumu kopums faktiski kopumā kompensē reālo izdevumu vērtības kritumu nemainīgas politikas scenārijā, kas saskaņā ar Latvijas metodoloģiju nozīmē izdevumu apjomu saskaņā ar pieņemtajiem lēmumiem. Jaunie politikas pasākumi faktiski norāda uz reālo izdevumu pārplānošanu par labu prioritārajiem pasākumiem.

Šajā nodaļā atsevišķi ir sniegta informācija par ieņēmumu pasākumiem – tos sadalot trīs grupās: (1) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, kas pieņemti pirms 2025. gada budžeta sagatavošanas uzsākšanas; (2) jaunie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, kas pieņemti budžeta sagatavošanas ietvaros un (3) nediskrecionārie ieņēmumu pasākumi. Tāpat šajā nodaļā sniegta informācija par jaunajiem izdevumu pasākumiem.

7.1. Nemainīgas politikas scenārijā iekļautie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi

Iepriekšējos gados pieņemtajiem diskrecionārajiem ieņēmumu pasākumiem var būt ietekme uz pieļaujamo NNFPI atļauto pieaugumu 2025. gadā un turpmāk. Informācija par šiem pasākumiem ir svarīga, lai pareizi noteiktu, cik fiskāli nozīmīgus pasākumus var papildus finansēt, nepārsniedzot pieļaujamo NNFPI likmi.

5. tabula. Diskrecionāro ieņēmumu pasākumu paredzamā ietekme

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	
1	Nē	Ieņēmumi	D.7	-0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ieņēmumi no liela apjoma pārdotajām CO ₂ emisijām 2018. gadā (2018. gadā Latvija pārdeva emisijas tiesības, kas tika piešķirtas ar atpakaļejošu spēku pēc Tiesas lēmuma. Turklāt tirgus cena 2018. gadā bija vairāk nekā 3 reizes augstāka nekā iepriekš).										
2	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana visiem tabakas izstrādājumiem un e-cigaretēs izmantotajiem šķidrumiem										
3	Nē	Ieņēmumi	D.29	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Dabas resursu nodokļa likmju palielināšana par atkritumu izvešanu, gaisa piesārņojumu un C kategorijas piesārņojošām darbībām un CO ₂ emisiju atbrīvojuma atcelšana par kūdras izmantošanu stacionārajās tehnoloģiskajās iekārtās										
4	Nē	Ieņēmumi	D.4	-0,03	-0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži" un elektroenerģijas uzņēmumiem										
5	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Nodokļa atvieglojumu intensitātes palielināšana ziedotājiem līdz 85% no ziedotās summas, bet nepārsniedzot 30% no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm.										
6	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Neaplicamā ienākuma atvieglojuma palielinājums darbiniekiem un pensionāriem līdz 350 EUR/mēn no 01.01.2022 un līdz 500 EUR/mēn no 01.07.2022.										
7	Nē	Ieņēmumi	D.4	-0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži" 2021										
8	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži" 2021										
9	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	
Procentu maksājumu izslēgšana no UIN apliekamās bāzes 2021. un 2022. gadā										
10	Nē	Ieņēmumi	D.7	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
"Zaļās" elektroenerģijas komponentes (OIK) darbības apturēšana galalietotājiem no 2022. gada 1. septembra līdz 2025. gada 31. decembrim										
11	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	
Pašnodarbināto IIN avansa maksājumu atcelšana no 2024. gada										
12	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Izmaiņas nodokļa atvieglojumos ziedotājiem - atļauts samazināt UIN par 85% no 75% no ziedotās summas, bet ne vairāk kā 30% (no 20%) no aprēķinātās UIN par aprēķinātajām dividendēm.										

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
13 Kredītiestāžu un patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju pienākums veikt ikgadēju UIN maksājumu 20% apmērā par attiecīgajā gadā gūto peļņu	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	0,33	-0,16	-0,09	0,00	0,00
14 Akcīzes izstrādājumu likmju paaugstināšana (likmju paaugstināšana tabakas izstrādājumiem, e-šķidrumiem, tabakas aizstājējproduktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un SEZ un brīvistās izmantotajai dīzeļdegvielai un petrolejai)	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,00	0,05	0,08	0,07	0,00	0,00
15 Azartspēļu likmes paaugstināšana	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,00	0,02	-0,01	0,00	0,00	0,00
16 IIN atvieglojumu pārskatīšana un neaplicamā atvieglojuma piemērošana	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
17 PVN reģistrācijas sliekšņa palielinājums par 50 000 euro, darījuma vērtības sliekšnis zaudētajiem parādiem par 1000 euro, atbrīvojuma piemērošana sporta aktivitātēm	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
18 Dabas resursu nodoklis (likmju izmaiņas, jauni objekti, nodokļu atvieglojumu atcelšana)	Nē	Ieņēmumi	D.29	0,00	0,02	0,03	0,02	0,00	0,00
19 Ieņēmumu palielināšana no dividenžu”2024	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,00	0,42	-0,32	0,19	0,00	0,00
20 Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS “Latvijas valsts meži”2024. gadā	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,00	0,03	-0,03	0,00	0,00	0,00
21 Atceļš IIN atvieglojumus par saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai	Nē	Ieņēmumi	D.29	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00
22 Aizliegums ievest noteiktus lauksaimniecības un lopbarības produktus no Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas (arī no citām trešajām valstīm, ja produktu izcelsme ir Krievijas Federācija vai Baltkrievijas Republika).	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	-0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
23 Izmaiņas akcīzes nodokļos	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
24 Izmaiņas PVN svaigiem augļiem un dārzeņiem - likme samazināta līdz 12% samazinātā PVN likme 2024. gadā (uz vienu gadu), no 2025. gada piemērojama standarta likme	Nē	Ieņēmumi	D.21	0,00	-0,04	0,04	0,00	0,00	0,00
25 Hipotekārā kredīta ņēmēja aizsardzības maksa sakarā ar procentu likmju paaugstināšanu	Nē	Ieņēmumi	D.7	0,00	0,23	-0,22	0,00	0,00	0,00
26 VSAOI griestu paaugstināšana	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00
KOPĀ				-0,29	0,85	-0,50	0,20	0,00	0,00

7.2. Jaunie pasākumi

Jaunie pasākumi ietver diskrecionāros un nediskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izdevumu pasākumus, tai skaitā ir ietverti ieņēmumu un izdevumu pasākumi. Atsevišķi sniegta informācija par pasākumiem, kas pieņemti nodokļu pārskatīšanas ietvaros.

7.2.1. Jaunie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi

K. Tabula. Jauno diskrecionāro ieņēmumu pasākumu paredzamā ietekme

		Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts					% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1	Solidaritātes iemaksa (bankas), UIN daļa	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	-0,04	0,00	0,04
2	Solidaritātes iemaksa (bankas)	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,28	-0,07	0,01	-0,22
3	DRN likmes palielināšana akmeņoglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm)	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
4	TEN likmju palielināšana un izmaiņas samaksas termiņā	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,03	0,00	0,00	0,00
5	UVTN likmju palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,01	0,00
6	Izložu nodokļa likmes palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,00	0,00	0,00
7	Azartspēļu nodokļa likmes palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,02	0,00
8	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodokli CO ₂ komponenti	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,06	0,05	-0,10	-0,01
9	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,01	0,01	0,00
10	AN atbrīvojuma atcelšana naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
11	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,01	0,00
12	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,02	-0,01
13	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,00	0,00	0,00
14	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodokli CO ₂ komponenti	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,01	-0,02	0,00
15	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
16	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00

		Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
	Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
17	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
18	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
19	PVN likmes 12 % apmērā Latvijai raksturīgajiem svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem piemērošana arī turpmāk līdz nākamajam izvērtēšanas periodam	Nē	Ieņēmumi	D.2	-0,04	0,00	-0,01	0,00
20	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	Nē	Ieņēmumi	D.61	-0,02	0,00	0,00	0,00
21	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,00	0,00	0,00	0,00
22	1% pārnese no fondētās pensiju shēmas uz pirmo līmeni	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,35	0,00	0,00	0,00
23	Neapliekamā minimuma palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.5	-1,01	-0,20	-0,04	0,03
24	IIN likmju un ienākumu sliekšņu izmaiņas	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,80	0,08	0,00	0,00
25	Pensionāra neapliekamā minimuma palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,27	-0,01	-0,01	-0,01
26	Papildus IIN likme 3% apmērā ienākumiem (dividendes, kapitāls) virs 200 000 euro gadā, deklarējot gada ienākumus	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	0,03	0,00	0,00
27	Lauksaimnieku saņemtās atbalsta summas arī turpmāka neaplikšana ar IIN (šobrīd terminēts līdz 31.12.2024.)	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	-0,05	0,00	0,00
28	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,01	0,00	0,00	0,00
29	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	0,00	0,00	0,00
30	IIN attaisnoto izdevumu pieaugums par izglītības un ārstniecības izdevumiem, kā arī ziedojumiem dēļ IIN likmes pieauguma	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	-0,02	0,00	0,00
31	Pārejot uz 25,5% pamatlikmi, tiek izlīdzināta IIN likmes pārējiem ienākumiem, kuriem šobrīd ir 20%	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,04	0,01	0,00	0,00
32	Paaugstināt dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 70%	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,00	0,01	0,00	0,00
33	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas Loto"	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,00	0,00	0,00	0,00
34	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvenergo"	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,04	-0,04	0,00	0,00
35	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži"	Nē	Ieņēmumi	D.4	0,10	-0,10	0,00	0,00
36	Dažādu nodevu pārskatīšana	Nē	Ieņēmumi	P.11, P.12, P.13	0,02	0,00	0,00	0,00

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
37 Autoceļu lietošanas nodeva	Nē	Ieņēmumi	P.11, P.12, P.14	0,06	0,00	0,00	0,00
KOPĀ				0,46	-0,33	-0,09	-0,19

7.2.2. Jaunie nediskrecionārie ieņēmumu pasākumi

L. Tabula. Jauno nediskrecionāro ieņēmumu paredzamā ietekme

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1 Minimālās algas palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,01	0,01	0,00	0,00
2 IIN EKS korekcija	Nē	Ieņēmumi	D.5	-0,06	0,05	0,01	0,00
3 Minimālās algas palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,02	0,01	0,01	0,01
4 Minimālās algas palielināšana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,00	0,00	0,00
5 Atgriezeniskais efekts no nodokļu politikas pārskatīšanas	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,06	0,01	0,01	0,00
6 Ieņēmumi no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu realizācijas	Nē	Ieņēmumi	P.11, P.12, P.13	0,07	0,00	0,00	0,00
7 Atgriezeniskais efekts no atlīdzības politikas izmaiņām	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,03	0,00	0,00	0,00
8 Atgriezeniskais efekts no atlīdzības politikas izmaiņām	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,02	0,00	0,00	0,00
9 Dividendes	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,01	-0,01	0,00	0,00
10 Ēnu ekonomikas apkarošana	Nē	Ieņēmumi	D.5	0,00	0,01	0,00	0,00
11 Ēnu ekonomikas apkarošana	Nē	Ieņēmumi	D.61	0,00	0,00	0,00	0,00
12 Ēnu ekonomikas apkarošana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,01	0,01	0,00	0,00
13 Ēnu ekonomikas apkarošana	Nē	Ieņēmumi	D.2	0,00	0,00	0,00	0,00
14 Citi pasākumi	Nē	Ieņēmumi	D.2, D5, D.61, P.11, P.12, P.13	0,03	-0,02	0,00	0,00
KOPĀ				0,21	0,08	0,03	0,01

7.2.3. Jaunie izdevumu pasākumi

M. Tabula. Jauno izdevumu pasākumu paredzamā ietekme

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1 Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi, kopā	Nē	Izdevumi		0,61	-0,17	0,05	-0,20
2 Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšana	Nē	Izdevumi	D.1	0,01	0,01	0,00	0,00
3 Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, D.62	0,01	0,00	0,00	0,00
4 Krīzes vadības centra kapacitātes nodrošināšana (Valsts kanceleja)	Nē	Izdevumi	D.1	0,00	0,00	0,00	0,00
5 Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta pamatfunkciju stiprināšana, tai skaitā gatavībai ārkārtas gadījumos	Nē	Izdevumi	P.2	0,01	0,00	0,00	0,00
6 Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO, Ņujorkā darbības nepārtrauktības nodrošināšana	Nē	Izdevumi	D.1, P.2	0,00	0,00	0,00	0,00
7 Kiberdrošības stiprināšana (horizontāli) (no ES fondiem)	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,03	0,00	-0,01	0,00
8 Atbalsts Ukrainai (atbilstoši noslēgtajam līgumam par militāro atbalstu)	Nē	Izdevumi	D.7	0,11	-0,11	0,00	0,00
9 Militārā poligona "Sēlija" piekļuves ceļa uzlabošana un vienības tilta Daugavpilī pārbūve mobilitātes uzlabošanai (no ES fondiem)	Nē	Izdevumi	P.51g	0,01	0,01	0,00	-0,02
10 Mūcības krājumu papildināšana un individuālā ekipējuma nodrošināšana	Nē	Izdevumi	P.2	0,05	0,10	-0,03	-0,07
11 Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	Nē	Izdevumi	P.51g	0,03	0,00	0,00	-0,04
12 Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	Nē	Izdevumi	P.51g	-0,03	0,00	0,09	-0,06
13 Iekšlietu dienestu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes atalgojuma palielināšana par 10% un jaunās piemaksas ieviešana par darbu dienestā (IeM, TM un VID)	Nē	Izdevumi	D.1	0,20	-0,01	-0,01	-0,01
14 Pastiprināta robežapsardzības sistēmas darbības režīma pagarināšana (74.resors)	Nē	Izdevumi	D.1, P.2	0,01	-0,01	0,00	0,00
15 Valsts materiālo rezervju iegāde, atjaunināšana un uzturēšana (horizontāli IeM, FM, SM, LM, TM, VM)	Nē	Izdevumi	P.2	0,01	0,00	0,00	0,00
16 Pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijā 2025. gadam īstenošana (74.resors)	Nē	Izdevumi	D.7	0,15	-0,15	0,00	0,00

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028	
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP	
17	Apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas funkcijas pārņemšana no Valsts policijas uz TM	Nē	Izdevumi	P.2	0,01	0,00	0,00	0,00
18	Fiskāli neitrālie pasākumi, kopā	Nē	Izdevumi		0,10	-0,05	0,00	0,00
19	SM izdevumi, finansēti no autoceļu lietošanas nodevas	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,05	0,00	0,00	0,00
20	Ekonomikas un Zemkopības ministrijas pasākumu (finansēti no AS "Latvenergo" dividendēm)	Nē	Izdevumi	P.2, D.62	0,04	-0,04	0,00	0,00
21	Pabalstu pārskatīšana	Nē	Izdevumi	D.62	-0,03	-0,04	-0,01	-0,01
22	74. resora korekcija	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, P.51g, D.7	0,00	0,00	-0,02	-0,02
23	Pensiju indeksācija, sociālā rehabilitācija un citi	Nē	Izdevumi	D.62	0,03	0,04	0,03	0,03
24	Kopbudžeta izdevumu pārskatīšana	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, D.7	-0,05	0,00	0,00	0,00
25	74. resora 20. programma "Veselības aprūpes pasākumu īstenošana"	Nē	Izdevumi	P.2	0,00	0,00	0,00	0,00
26	Kompensējamie medikamenti un laboratoriskā pieredze onkoloģijas jomā	Nē	Izdevumi	D.7	0,05	-0,01	0,00	0,00
27	Atbalsts kultūras piemeinekļu atjaunošanas darbiem (AS "Latvijas Loto" dividendes)	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,01	0,00	0,00	0,00
28	74. resora korekcija	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, P.51g, D.7	-0,01	0,00	0,00	0,00
29	Profesionālās izglītības bāzes finansējuma pārskatīšana	Nē	Izdevumi	D.1	0,01	-0,01	0,00	0,00
30	Finansējums neatkarīgajām iestādēm	Nē	Izdevumi	D.1, P.2	0,01	0,00	-0,01	0,00
31	Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai	Nē	Izdevumi	D.1, D.61, P.2	0,08	0,00	0,00	0,00
32	Kompensējamie izdevumu pasākumi, kopā	Nē	Izdevumi		-0,33	0,02	0,01	-0,12
33	Mēnešalgas pieauguma ierobežošana vēlētajām amatpersonām un Saeimas ieceltām amatpersonām (bāzes izdevumu samazināšana ministrijām, citām centrālām valsts iestādēm un neatkarīgajām institūcijām)	Nē	Izdevumi	D.1	-0,01	0,00	0,00	0,00
34	Horizontāla ministriju un citu centrālo iestāžu izdevumu samazināšana (aprēķinā izmantots preču un pakalpojumu % samazinājums (11% uz 50 milj. euro))	Nē	Izdevumi	P.2	-0,11	0,01	0,01	0,00
35	Pamatfunkciju izdevumu pārplānošana uz ES fondu līdzekļiem	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	-0,03	-0,01	0,01	0,02

	Vienreizējs	Izdevumi/ ieņēmumi	EKS kods	2025	2026	2027	2028
Nosaukums/pasākuma apraksts				% no IKP	% no IKP	% no IKP	% no IKP
36	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, P.51g	-0,05	0,05	0,00	-0,01
37	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, P.51g, D.7	0,03	-0,05	0,01	-0,13
38	Nē	Izdevumi	D.62	-0,04	0,04	0,00	0,00
39	Nē	Izdevumi	D.1, P.2, P.51g	-0,08	-0,01	-0,01	-0,01
40	Nē	Izdevumi	P.2	0,00	0,00	0,00	0,00
41	Nē	Izdevumi	D.7	-0,05	0,00	0,00	0,00
42	Nē	Izdevumi		0,02	-0,01	0,00	0,00
43	Nē	Izdevumi	D.1	0,00	0,00	0,00	0,00
44	Nē	Izdevumi	D.62	0,00	0,00	0,00	0,00
45	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,14	-0,08	0,00	0,00
46	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,10	-0,10	0,00	0,00
47	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,01	0,02	0,00	0,00
48	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g	0,02	0,00	0,00	0,00
49	Nē	Izdevumi	P.2, P.51g, D.7	0,02	0,00	-0,01	0,00
KOPĀ				0,64	-0,29	0,04	-0,33

7.2.4. Nodokļu pārskatīšanas pakotne

Viens no būtiskiem valsts fiskālās politikas kvalitātes aspektiem ir stabilu un prognozējamu nodokļu ieņēmumu nodrošināšana budžetā valdības prioritāro drošības, sociālo un ekonomisko pasākumu finansēšanai. Pie tam ir būtiski nodrošināt Latvijas nodokļu sistēmas konkurētspēju un sasaisti ar valsts vispārējiem attīstības mērķiem.

Vidēja termiņa nodokļu politikas pārskatīšanas scenārijs tika konceptuāli atbalstīts Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 2024. gada 6. septembra sēdē. Atbilstoši šīm vienošanām FM sagatavoja informatīvo ziņojumu "Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027. gadā", kas tika apstiprināts MK 2024. gada 19. septembrī (protokols Nr.38/1.§)⁴ un ietver zemāk aprakstītās izmaiņas.

1. **Darbspēka nodokļu sloga mazināšanas scenārijs paredz:**

1.1. **IIN likmju un neapliekamā minimuma sistēmas pārskatīšana:**

a. no 2025. gada diferencēto minimumu aizstāt ar vienotu (fiksētu) neapliekamo minimumu, kas tiek piemērots visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no bruto ienākuma apmēra, nosakot to 510 *euro* apmērā mēnesī, kā arī turpmāku paaugstināšanu uz 550 *euro* mēnesī no 2026. gada un uz 570 *euro* mēnesī no 2027. gada;

b. 2025. gadā pensionāra neapliekamo minimumu paaugstināt no 6 000 *euro* gadā (500 *euro* mēnesī) uz 12 000 *euro* gadā (1 000 *euro* mēnesī);

c. lai līdzsvarotu neapliekamo minimumu ar IIN likmēm un vienkāršotu darbspēka nodokļu sistēmu, paredzēts ar 2025. gadu ieviest divu pakāpju IIN likmes - ienākumiem līdz 105 300 *euro* gadā (8 775 *euro* mēnesī) noteikt IIN likmi 25,5% apmērā un ienākumu pārsnieguma daļai virs 105 300 *euro* gadā (virs 8 775 *euro* mēnesī) 33% apmērā, kas faktiski tiek iekasēts, samaksājot solidaritātes nodokli.

Piedāvātais scenārijs vienkāršo nodokļu sistēmu un, līdz ar darbspēka nodokļu samazināšanu, veicina privāto patēriņu un investīcijas.

1.2. Lai kompensētu darbspēka nodokļu izmaiņu radīto samazinājumu valsts budžetā, MK atbalstīts priekšlikums mainīt VSAOI sadalījumu un pārnest 1 procentpunktu no fondēto pensiju shēmas (otrā līmeņa) uz pensiju pirmo līmeni, novirzot attiecīgi pirmajam līmenim 15% un otrajam līmenim 5%. Risinājums paredzēts terminēti laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2028. gada 31. decembrim.

1.3. Lai ieviestu lielāku progresivitāti augstu ienākumu saņēmējiem, no 2025. gada plānots ieviest IIN papildu likmi 3% apmērā ienākumiem (taksācijas gada ar nodokli apliekamajiem ienākumiem, tajā skaitā ienākumiem no kapitāla pieauguma un ienākumiem no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums, un no nodokļa atbrīvotajām dividendēm un likvidācijas kvotai) virs 200 000 *euro* gadā, rezumējot kārtībā deklarējot gada ienākumus.

1.4. **Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) un brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objekta maksimālā apmēra palielināšana** līdz 105 300 *euro* no 2025. gada. VSAOI un brīvprātīgo iemaksu objekta maksimālais apmērs no 2019. līdz 2021. gadam bija 62 800 *euro*, bet no 2022. līdz 2024. gadam – 78 100 *euro*. Nākamā VSAOI un brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objekta maksimālā apmēra aktualizācija (pārrēķins) būs nepieciešama 2027. gadā, nosakot VSAOI un brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objekta maksimālo apmēru nākamajam trīs gadu periodam, t.i., 2028., 2029. un 2030. gadam. Priekšlikuma fiskālā ietekme jau iekļauta nodokļu ieņēmumu bāzes prognozēs.

---

⁴ Informatīvais ziņojums "Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027. gadā", pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/efd239f3-9bcd-4b5c-ae73-60750ace3d9d#

2. Nodokļu politikas pārskatīšanas ietvaros MK apstiprināti arī citi pasākumi, kas uzskaitīti zemāk.

2.1. **PVN samazinātā likme** 12% apmērā svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem tiks piemērota arī turpmāk.

2.2. Līdz 2029. gadam pagarināts termiņš, kurā ar IIN apliekamajā ienākumā neiekļauj saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, kā arī noteikts atbrīvojums šajā termiņā arī citiem pēc būtības un mērķa līdzvērtīgiem valsts institūciju veiktajiem atbalsta maksājumiem.

2.3. Lai veicinātu darba ņēmēju mobilitāti, no 2025. gada **tiek paplašināti atvieglojumi maksājumiem, ko darba devējs veic atbilstoši noslēgtajiem koplīgumiem** par ārstniecības un ēdināšanas izdevumiem, ar pārcelšanās, izmitināšanas un transporta izdevumiem, nosakot maksimālo atbrīvojuma kopējo apmēru (vidējais darbinieku skaits, kas reizināts ar 700 *euro* taksācijas gadā).

2.4. Ņemot vērā dažādu preču un pakalpojumu cenu būtisku pieaugumu, **tiks palielināts atvieglojumu apmērs** - ar 2025. gadu no IIN atbrīvojamā summa darba devēja piešķirtajam bērna piedzimšanas pabalstam un bērnu pabalstam būs 500 *euro*, savukārt darba devēja dāvanu apmērs - 100 *euro* taksācijas gadā. Tāpat ar 2025. gadu tiks vienādots IIN atbrīvojuma apmērs par konkursos un sacensībās saņemtajām mantiskajām un naudas balvām (prēmijām) un tam tiks noteikts vienots atbrīvojuma apmēra limits 1 500 *euro* gadā.

2.5. Pārejot no šobrīd esošās IIN pamatlīkmes 20% uz 25,5%, pieaugs attaisnoto izdevumu atmaksājami apjomi, kā arī pieaugs summārais ieguvums no IIN attaisnoto izdevumu atgūšanas – tā piemēram, šobrīd, iesniedzot attaisnotos izdevumus par izglītību, ārstniecības pakalpojumiem un ziedojumiem, vienai personai no budžeta tiek atmaksāti maksimāli 120 *euro* gadā (600 *euro* gadā x 20%), savukārt ar jauno IIN pamatlīkmi tie būs maksimāli 153 *euro* gadā (600 *euro* gadā x 25,5%).

2.6. Tiks **vienkāršota Mikrouzņēmumu nodokļa** piemērošanas kārtība, precizējot regulējumu un atceļot atsevišķus ierobežojumus.

2.7. Vecāku pabalsta saņēmējam, kurš bērna kopšanas laikā ir nodarbināts un neatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā vai bērna kopšanas laikā gūst ienākumus kā pašnodarbinātais, 2025. gadā vecāku pabalstu izmaksās 75% (šobrīd 50%) apmērā no piešķirtā vecāku pabalsta apmēra, bet pārējos gados apmērs tiks noteikts pēc izvērtējuma par nepieciešamību saglabāt 75% apmēru.

2.8. Līdz 2027. gada 31. decembrim pagarināts laika periods, kura ietvaros autoratlīdzības saņēmējiem ir iespēja neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicējiem, bet ienākuma izmaksātājs nodokli ietur ienākuma gūšanas vietā.

3. Nodokļu politikas pārskatīšanas scenārijs paredz arī virkni kompensējošo pasākumu, kuri uzskaitīti zemāk.

3.1. Lai sekmētu Eiropas Savienības klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu, **pakāpeniski tiks paaugstinātas akcīzes nodokļa likmes** degvielai, ņemot vērā atbilstošā degvielas veida CO₂ komponenti: 2025. gadā 10 *euro* par 1 tonnu CO₂ un 2026. gadā 20 *euro* par 1 tonnu CO₂.

3.2. **Līdzīgi plānots pakāpeniski paaugstināt AN likmes degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo.** AN likmes kurināmajam nav pārskatītas kopš 2021. gada.

3.3. Tā kā dabasgāzei, kuru izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā netiek piemērots AN atbrīvojums, ir paredzēts atcelt AN atbrīvojumu naftas produktiem, ko izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā, nosakot AN likmi kā naftas produktiem, kurus izmanto kā kurināmo.

3.4. Tāpat no 2025. gada paredzēts **paaugstināt akcīzes nodokļa likmi bezalkoholiskajiem dzērieniem** ar cukura saturu līdz 8 g (neieskaitot) uz 100 ml no 7,4 *euro* par 100 litriem līdz 11,0 *euro* par 100 litriem.

3.5. No 2027. gada, paredzēts turpināt **paaugstināt akcīzes nodokļa likmi arī alkoholiskajiem dzērieniem**, tostarp alum.

3.6. No 2027. gada plānota tālāka akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem. Šobrīd ir spēkā trīs gadu AN paaugstināšanas tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem grafiks līdz 2026. gadam, pēc kura plānots arī turpmāks likmju paaugstinājums **vidēji par 10 procentiem**.

3.7. Paredzēti arī grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā, paredzot palielināt visas transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmes vidēji par 10%, sākot no 2025. gada, noteikt transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa samaksas termiņu – kalendārajam gadam sekojošā gada 31. janvāri un palielināt uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likmes vidēji par 10%, sākot no 2027. gada.

3.8. Sākot ar 2025. gadu paredzēts paaugstināt izložu nodokļa likmi līdz 15% un paaugstināt azartspēļu nodevu par azartspēļu organizēšanas licences pārreģistrāciju līdz 45 000 *euro* par katru kārtējo gadu. Savukārt, sākot ar 2027. gadu, paredzēts paaugstināt azartspēļu nodokļa likmes par 20%.

3.9. Tiks palielinātas dabas resursu nodokļa (DRN) likmes akmeņoglēm, koksam un lignītam, līdz 0,9 *euro* par GJ no 2025. gada un līdz 1 *euro* par GJ no 2027. gada .

3.10. Ir precizēta ieņēmumu no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu realizācijas prognoze atbilstoši saņemto dokumentu plūsmai un pusgadā saņemtajiem ieņēmumiem.

3.11. Ir paredzēta IIN likmes izlīdzināšana pārējiem ienākumiem. Tā kā IIN pirmā likme tiek paaugstināta no 20% uz 25,5%, tad arī citiem ienākumu veidiem IIN likme tiek paaugstināta uz 25,5%, kam līdz šim piemēroja IIN 20% likmi.

4. **Tāpat scenārijs paredz paaugstināt minimālo algu** 2025. gadā no 700 uz 740 *euro* mēnesī, 2026. gadā uz 780 *euro* mēnesī, 2027. gadā uz 820 *euro* mēnesī, bet 2028. gadā uz 860 *euro* mēnesī, par ko ir vienošanās ar sociālajiem partneriem.

Nepieciešamās izmaiņas paredzēts virzīt likumprojekta “Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam” pavadošo likumprojektu paketē.

7.2.5. Jauno pasākumu kopējā ietekme

Jauno pasākumu kopējā ietekme detalizēti norādīta tabulās K., L. un M. Jaunie pasākumi tiks īstenotie likuma “Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam” vai to pavadošo likumu ietvaros.

6. tabula. Plānā paredzētie indikatīvie ieņēmumu un izdevumu pasākumi

	Pasākuma nosaukums/ apraksts	Plānotais īstenošanas datums
1	Valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027.gadā ⁵ .	Sākot ar 01.01.2025
2	Prioritārie pasākumi 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam ⁶ .	Sākot ar 01.01.2025

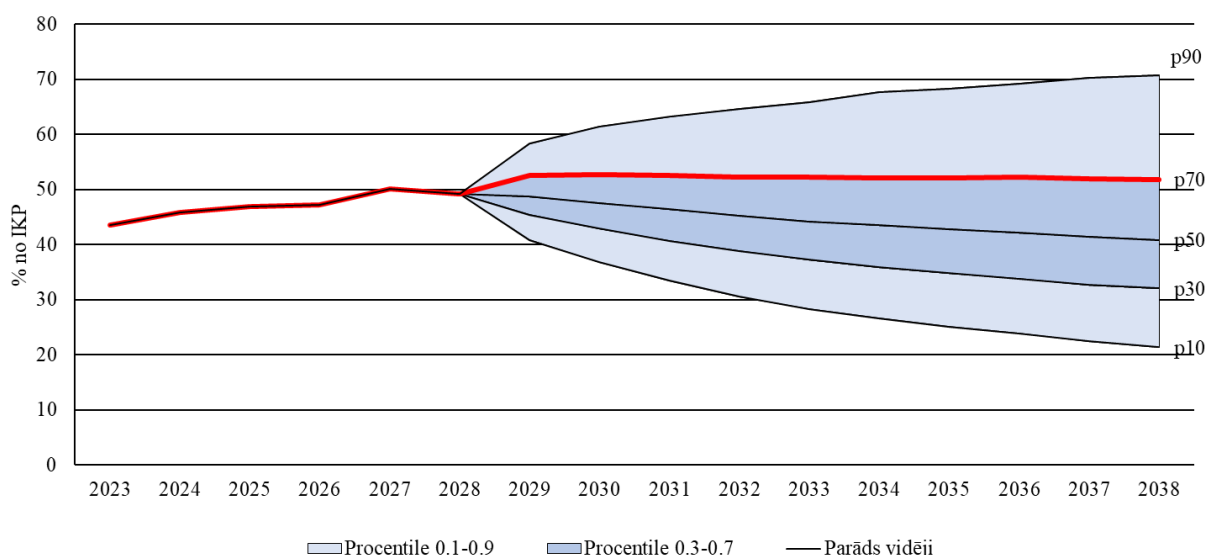
⁵ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027.gadā”, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/efd239f3-9bcd-4b5c-ae73-60750ace3d9d#

⁶ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam”, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/4b64813a-3464-47ab-b910-33b059e7f284

8. VALSTS PARĀDA ILGTERMIŅA PROGNOZES

Viens no atbildīgas fiskālās politikas rādītājiem ir ilgtermiņa parāda prognozes. Lai analizētu vai ilgtermiņā parāda prognozes, atbilstoši FM pieņēmumiem, saglabājas zem 60% no IKP tiek veikta vispārējās valdības parāda stohastiskā un deterministiskā analīze, novērtējot parāda attīstību līdz 2038. gadam. 2024. – 2028. gadam tiek izmantotas aktuālākas FM vispārējās valdības parāda prognozes, savukārt atlikušajiem 10 gadiem, vispārējās valdības parāda prognozes tika noteiktas atbilstoši *Parāda ilgtspējas ziņojumā*⁷ aprakstītai metodoloģijai, pielāgojot to FM prognozētajām mainīgo vērtībām.

Vispārējās valdības stohastiskās parāda prognozes ir atspoguļotas 8.1. attēlā, savukārt deterministiskās parāda prognozes ir atspoguļotas 2.2 attēlā. Vispārējās valdības parāda augstākā prognozētā vērtība tiks sasniegta 2027. gadā, kad tā sasnies 50,1% no IKP. Ilgtermiņā, parāda apjoms pakāpeniski samazināsies 2038. gadā tuvojoties 40% no IKP ar 50% varbūtību. Atbilstoši stohastiskās parāda analīzes rezultātiem parāda apjoms 2038. gadā būs mazliet virs 50% no IKP ar 70% varbūtību. Labvēlīgu parāda dinamiku nosaka augstāks izaugsmes temps, salīdzinājumā ar efektīvo procentu likmi. Veidojas tā saucamais sniega bumbas efekts⁸. Arī EK savā ziņojumā *Parāda ilgtspējas ziņojumā* novērtē, ka fiskālās un parāda ilgtspējas riski Latvijā ir zemi gan īstermiņā, gan vidējā termiņā, gan arī ilgtermiņā.

8.1. att. Vispārējās valdības parāda stohastiskās prognozes līdz 2038. gadam, % no IKP

⁷ Parāda ilgtspējas ziņojums 2023, pieejams: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en?prefLang=lv

⁸ Valsts parāda sniega bumbas efekts veidojas, ja pastāv starpība starp efektīvo procentu likmi un ekonomikas izaugsmes tempu, t.i., ja efektīvā procentu likme ir augstāka (zemāka) kā ekonomikas izaugsmes temps, tad pie nemainīgas primārās budžeta bilances, valsts parāds automātiski pieaug (samazinās).

9. REFORMAS UN INVESTĪCIJAS

9.1. Reformu un investīciju pasākumi

Latvijas FSP 9. nodaļa un 9. tabula ietver informāciju par pasākumiem, reformām un investīcijām, kas tiek īstenotas lai izpildītu 2019.-2024. gadu periodā Latvijai adresētas ES Padomes valstu specifiskās rekomendācijas un ES kopīgas prioritātes. 9. tabulā ir atspoguļota detalizēta informācija par visiem pasākumiem, reformām un investīcijām, kā arī to saistība, kur tas ir saistoši, ar ES daudzgadu budžetu 2021. – 2027. gadam, Latvijas ANM plānu, Eiropas Sociālo tiesību pīlāru un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM). Šī nodaļa ietver kopsavilkumu par 9. tabulā iekļautajiem pasākumiem.

Ņemot vērā 2019. – 2024. gadu periodā Latvijai adresētas ES Padomes valstu specifiskās rekomendācijas un ES kopīgas prioritātes, Latvijas FSP strukturālās sadaļas pasākumu, reformu un investīciju īstenošana notiek šādos **politikas virzienos**:

1. nodokļu politika;
2. sociālā aizsardzība un drošība;
3. veselības aprūpe;
4. izglītība un prasmes (kvalitatīva izglītība; zaļo prasmju attīstība; digitālo prasmju attīstība);
5. nodarbinātības politika;
6. uzņēmējdarbības vide;
7. investīciju veicināšana;
8. enerģētika un energoefektivitāte;
9. mājokļu pieejamība;
10. transporta ilgtspēja;
11. digitālā infrastruktūra;
12. pāreja uz aprites ekonomiku;
13. publiskās pārvaldes efektivitāte;
14. citas reformas un investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu (taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs; enerģētikas drošība (reformas un investīcijas ir atspoguļotas sadaļā par enerģētikas un energoefektivitātes politikas virzieniem); aizsardzības spēju veidošana).

Zemāk ir atspoguļots katra augstākminētā politikas virzienā iekļauto pasākumu kopsavilkums.

9.1.1. Nodokļu politika

Galvenie nodokļu politikas pasākumi ir vērsti uz nodokļu sloga mazināšanu zemo un vidējo algu saņēmējiem, nodokļu sloga novirzīšanu uz kapitāla un netiešajiem nodokļiem, kā arī nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošanu (finanšu dokumentu digitalizācija, pārrobežu sadarbība, VID klientu apkalpošanas uzlabošana, e-muitas pilnveidošana, gada ienākumu deklarācijas modernizācija, VID analītisko risinājumu pilnveidošana u.c.).

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: nodokļu politika

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
Nodokļu sloga mazināšana zemo algu saņēmējiem	Rīcībā esošā ienākuma palielināšana zemo un vidējo algu saņēmējiem.	MK apstiprinātas izmaiņas: - Diferencētā neapliekamā minimuma aizstāšana ar vienotu (fiksētu) neapliekamo minimumu, kas tiek piemērots visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no bruto ienākuma apmēra, no 2025. gada nosakot to 510 euro apmērā mēnesī, kā arī turpmāka neapliekamā minimuma paaugstināšana uz 550 euro mēnesī no 2026. gada, un uz 570 euro mēnesī no 2027. gada. - No 2025. gada IIN likmes noteikšana 25,5% apmērā gada ienākumam līdz 105 300 euro un 33% apmērā gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 105 300 euro, kas faktiski tiek iekasēts, samaksājot solidaritātes nodokli. - No 2025. gada pensionāra neapliekamā minimuma paaugstināšana	2025-2027	Valsts budžets	FM		2019(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Taisnīgi darba apstākļi	1. Novērsta nabadzība; 8. Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme; 10. Mazināta nevienlīdzība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
		no 500 uz 1000 euro mēnesī. - Ikgadēja minimālās mēneša darba algas paaugstināšana.								
Nodokļu sloga novirzīšana uz kapitāla un īpašuma nodokļiem	Mazināt darbaspēka nodokļu slogu, novirzot to uz citiem avotiem, kas mazāk kaitē izaugsmei.	MK apstiprinātas izmaiņas: - No 2025. gada papildu IIN likmes 3% apmērā ieviešana ienākumiem (taksācijas gada ar IIN apliekamajiem ienākumiem (t.sk. ienākumiem no kapitāla pieauguma un ienākumiem no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums) un no IIN atbrīvotajām dividendēm un likvidācijas kvotai) virs 200 000 euro gadā, deklarējot ienākumus. - No 2025. gada akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana degvielai, dabasgāzei, naftas gāzēm, bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8g (neieskaitot) uz 100ml, alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem, karsējamai tabakai, tabakas lapām, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamam šķīdumam un tabakas	2025-2027	Valsts budžets	FM		2019(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)			

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
		<p>aizstājējproduktiem, akcīzes nodokļa atbrīvojuma atcelšana naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā.</p> <p>- No 2025. gada transportlīdzekļu ekspluatācijas, uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu, izložu nodokļa, azartspēļu nodevas par azartspēļu organizēšanas licences pārreģistrāciju, dabas resursu nodokļa likmju paaugstināšana.</p> <p>- No 2025. gada IIN likmju izlīdzināšana pārējiem ienākumiem (kuriem nepiemēro progresīvās IIN likmes), paaugstinot tās no 20% uz 25,5% (t.sk. ienākumam no kapitāla, kapitāla pieauguma, dividendēm, kuras jau līdz šim bija apliekamas ar IIN);</p> <p>- No 2027. gada azartspēļu nodokļa likmju paaugstināšana.</p>								
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (Pārrobežu sadarbību nodokļu jomā veicinošo digitālo pakalpojumu attīstība)	Nodrošināt starptautiskās datu apmaiņas moduļu tehnisko modernizāciju, lai nodrošinātu datu apstrādi un apmaiņu ar	Plānots modernizēt: ES datu sagatavošanas sistēmu; PVN atmaksas iesniegumu un lēmumu apstrādes un datu apmaiņas ar citām ES dalībvalstīm moduli; akcīzes preču	2022.gads - 2026.gada 3.ceturksnis	1,68 milj. euro (ANM) 0,35 milj. euro (valsts budžets)	FM/VID	ANM	2019(1)			

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
	ES dalībvalstīm ES normatīvo aktu izpildē.	apritē iesaistīto personu reģistrācijas datu apmaiņas moduli, kopā veidojot ES nodokļu datu apmaiņas informācijas sistēmu.								
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (Finanšu dokumentu aprites digitalizācija, izveidojot centralizētu finanšu dokumentu maiņvietu)	Īstenot attaisnojuma dokumentu (e-rēķinu) elektroniskās aprites sistēmas ieviešanu Latvijā, lai noteiktu obligātu prasību e-rēķinu lietošanai B2B (Business to Business) segmentā strukturētā elektroniskā formā.	Plānots izveidot: centralizēti pārvaldītas nozaru datu kopas; centralizētās funkcijas un koplietošanas pakalpojumus; modernizētus pārvaldes procesus IKT risinājumus.	2023.gads - 2026.gada 3.ceturksnis	1,68 milj. euro (ANM) 0,35 milj. euro (valsts budžets)	FM/VID	ANM	2019(1)			
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (Nodokļu pakalpojumu automatizācija 2.kārta)	Samazināt administratīvo slogu uzņēmējdarbības veicējiem un citiem VID nodokļu pakalpojumu saņēmējiem, digitalizējot un vienkāršojot pakalpojumus, nodrošinot ātrāku procesu izpildi un lēmumu pieņemšanu, pilnīgāku un kvalitatīvāku datu pieejamību pakalpojuma saņēmējiem, veicinot stabilu datu apriti starp iestādēm un sekmējot modernu, uz klientiem orientētu un atvērtu valsts pārvaldi.	Plānots veikt izmaiņas VID informācijas sistēmās, lai vienkāršotu nodokļu deklarāciju iesniegšanu, nodrošinātu ātrāku datu apstrādi un nodokļu pārmaksas atmaksu, ieviestu automatizētus risinājumus nodokļu nomaksas veicināšanas procesā.	2025. gads - 2028. gads	3 milj. euro (ERAF)	FM/VID	MFF	2019(1)			
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes	Attīstīt ērtu VID klientu pašapkalpošanās vidi,	Plānots izveidot vienotu digitālo pakalpojumu	2025. gads - 2028. gads	1,5 milj. euro (ERAF)	FM/VID	MFF	2019(1)			

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
uzlabošana (VID klientu pašapkalpošanās vides attīstība)	veidojot savstarpēji integrētus, klientorientētus un datos balstītus VID procesus, lai radītu produktīvu darba vidi digitālo pakalpojumu saņemšanai, piegādei un nodrošinātu vienotu un personalizētu sadarbību ar klientu daudzkanālu režīmā, orientētu uz klienta vērtību.	ekosistēmu kā papildināmu pašapkalpošanās servisu platformu, ko atbalsta inteliģenti servisi, automatizācija un datu analītikas risinājumi.								
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (Pārrobežu sadarbību nodokļu jomā veicinošo digitālo pakalpojumu attīstība 2.kārta)	Turpināt analīzes rezultātā noteikto modernizējamo informācijas sistēmu tehnisko modernizāciju, nodrošinot tehnoloģiski un ekonomiski pamatotu, efektīvu, arhitektūru, lai nodrošinātu datu apstrādi un apmaiņu ar ES dalībvalstīm ES normatīvo aktu izpildē.	Plānots veikt informācijas sistēmu tehnisko modernizāciju.	2025. gads - 2028. gads	0,99 milj. euro (ERAF)	FM/VID	MFF	2019(1)			
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (E-muita (3.kārta))	1. Nodrošināt Latvijas uzņēmēju līdzdalību ES ārējā tirdzniecībā, samazinot administratīvo slogu un paaugstinot ES komersantu konkurētspēju kopējā tirgū; 2. Uzlabot esošo muitas procesu un procedūru	Plānots izveidot Vienloga vidi muitas jomā ES līmenī, tādējādi mazinot muitas un ne-muitas formalitāšu nesaskaņotību, kas rada sarežģītus un apgrūtinātošus pienākumus un papildu izmaksas uzņēmējiem.	2025. gads - 2028. gads	11 milj. euro (ERAF)	FM/VID	MFF	2019(1)			

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
	efektivitāti, tādējādi paātrinot un vienkāršojot muitas formalitāšu kārtošanu komersantiem.									
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (Gada ienākumu deklarācijas modernizācija)	Īstenot GID funkcionalitātes pārvešanu uz Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmu un saistītajām informācijas sistēmām (Datu noliktavas sistēmu un EDS) un zveidot jaunu, modernizētu uz riskiem balstītu GID analīzes sistēmu, nodrošinot GID pieņemšanas un apstrādes procesu veikšanu mūsdienīgas un datu drošības prasībām atbilstošās informācijas sistēmās un lielāku automatizācijas un efektivitātes pakāpi.	Modernizēt GID pieņemšanas un apstrādes procesu, tādējādi nodrošinot augstākās lietojamības pakalpojumu nodokļu maksātājiem EDS, kur tiek iesniegtas GID, un automatizēto GID apstrādi Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmā un padarot efektīvāku IIN summas aprēķinu, izmantojot VID rīcībā esošo SAP HANA risinājumu. Modernizācija paredz jaunu pieeju GID apstrādē, pamatojoties uz datu lokalizācijas principiem. Modernizācijas rezultātā tiks harmonizēta GID pieņemšanas un apstrādes procesā iesaistīto IKT risinājumu kopa, samazinot sistēmiskos šķēršļus vienkāršākai, pārredzamākai nodokļu administrēšanai, kā arī stiprinot spēju pielāgoties likumdošanas izmaiņām. Vienlaikus tiks nodrošināta procesu pēctecība	2023. gads - 2027. gada 3. ceturksnis	7 milj. euro (valsts budžets)	FM/VID		2019(1)			

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodokļu politika										
		nepalielinoties administratīvajam slogam nodokļu maksātājiem vai VID.								
Nodokļu nomaksas un saistību izpildes uzlabošana (VID analītisko risinājumu pilnveidošana, nodrošinot datus balstītu lēmumu pieņemšanu)	Jaunu analīzes objektu integrēšana vienotā analītikas risinājumā, pieslēdzot jaunus datu avotus, lai nodrošinātu vispusēju informāciju par nodokļu nomaksas un muižošanas procesiem tālākai šo procesu digitalizācijai un efektivitātes celšanai.	Plānots nodrošināt nodokļu nomaksas veicināšanas procesu atbalstu, starpbežu informācijas kvalitātes pārbaudi ar maksimālu informācijas atpazīšanu un piesaisti nodokļu maksātājam, ieviestu risinājumu funkcionālu paplašināšanu, kas balstās uz jauniem datu avotiem, vai esošo datu analīzi citos datu griezumos.	2024. gads - 2028. gads	1,8 milj. euro (valsts budžets)	FM/VID		2019(1)			

9.1.2. Sociālā aizsardzība un drošība

Šajā politikas virzienā iekļautie pasākumi galvenokārt koncentrējas uz minimālo ienākumu uzlabošanu, atbalstu pensionāriem un personām ar invaliditāti, sociālā darba attīstību, atbalstu ārpusģimenes aprūpē bijušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas, minimālā sociālo pakalpojumu groza ieviešanu.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: sociālā aizsardzība un drošība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
Minimālo ienākumu uzlabošana	Sociālās aizsardzības adekvātuma palielināšana, samazinot personu īpatsvaru zem trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšņa līdz 11 % 2027. gadā	Paaugstināt zemāko minimālo ienākumu sliekšni no 20% uz 22%, attiecīgi palielinot ar to saistītos pabalstu un atlīdzību apmērus	Grozījumi normatīvajos aktos – 2024. gadā, ieviešana no 2025. gada 1. janvāra, pasākums neterminēts	"Likumprojektā par valsts budžetu 2025.gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026., 2027. gadam iekļautais finansējums:			Minimālo ienākumu uzlabošana	Sociālās aizsardzības adekvātuma palielināšana, samazinot personu īpatsvaru zem trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšņa līdz 11 % 2027. gadā	Paaugstināt zemāko minimālo ienākumu sliekšni no 20% uz 22%, attiecīgi palielinot ar to saistītos pabalstu un atlīdzību apmērus	Grozījumi normatīvajos aktos - 2024.gadā, ieviešana no 2025.gada 1.janvāra, pasākums neterminēts
Atbalsts pensionāriem	Sociālās aizsardzības adekvātuma palielināšana, samazinot nabadzības riska indeksu personām vecumā no 65 gadiem un vairāk līdz 40% 2027.gadā	Pakāpeniska piemaksu piešķiršana par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim. Piemaksas atjaunošana tiek veikta atbilstoši pensijas piešķiršanas gadiem. 2024. gadā tās ir piešķirtas cilvēkiem, kas devās pensijā 2012., 2013. un 2014. gadā (1,52 euro apmērā par katru gadu). 2025.gadā piemaksas piešķirs cilvēkiem, kuri devās pensijā 2015., 2016. un 2017. gadā, 2026.gadā – cilvēkiem, kuri devās	No 2024.gada 1.janvāra, pasākums neterminēts	Valsts budžeta finansējums: 2024.gadā - 14, 5 milj. euro 2025.gadā - 30, 1 milj. euro 2026.gadā - 51, 5 milj. euro	LM		2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
		pensijā 2018., 2019. un 2020. gadā, 2027.gadā – cilvēkiem, kuri devās pensijā 2021., 2022. un 2023. gadā, 2028.gadā – cilvēkiem, kuri dosies pensijā 2024., 2025. un 2026. gadā, 2029.gadā – cilvēkiem, kuri dosies pensijā 2027., 2028. un 2029. gadā. Sākot no 2029.gada, piešķirot pensiju, vienlaicīgi tiks piešķirta arī piemaksa. Piemaksas apmēru, līdzīgi kā pensijas, ik gadu indeksē.								
	Pensiju indeksācijas mehānisma pilnveidošana, samazinot nabadzības riska indeksu personām vecumā no 65 gadiem un vairāk līdz 40% 2027.gadā	1) Indeksējamās pensiju daļas (robežas) paaugstināšana no 50% no iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī uz 100% no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī. 2) Visa pensijas apmēra indeksācija personām, kurām vecuma pensija piešķirta pirms vispārīgā	No 2025. gada 1. janvāra, pasākums neterminēts	Likumprojektā par valsts budžetu 2025.gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026., 2027.gadam iekļautais finansējums: 2025. gadā - 5 789 737 euro 2026. gadā - 27 559 157 euro 2027. gadā - 44 638 195 euro	LM		2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ANM, fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
		pensionēšanās vecuma sasniegšanas sakarā ar bērna, kuram noteikta invaliditāte, aprūpi un audzināšanu, vai sakarā ar piecu un vairāk bērnu aprūpi un audzināšanu pensiju neatkarīgi no pensijas apmēra.		2028. gadā - 60 894 953 euro						
	Ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu nodrošināšana 16% pilngadīgo personu, kuras saņem ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, % no kopējā ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās esošā pilngadīgo personu skaita, 2027.gadā	Ēku būvniecība un jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu ilgtermiņa aprūpes pakalpojuma saņemšanas vietu nodrošināšana 852 pensijas vecuma personām.	2024.gads - 2026.gada 30.jūnijs	ANM finansējums - 68 753 017 euro.	LM/ pašvaldības/ sociālo pakalpojumu sniedzēji	ANM	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība
Atbalsts personām ar invaliditāti	Materiālā atbalsta pilnveidošana personām ar invaliditāti	Finansiālā atbalsta pārskatīšanai invaliditātes seku mazināšanai 1) piemaksas pie ģimenes valsts	No 2024.gada 1.janvāra, neterminēts pasākums	Valsts budžeta finansējums 1) 2024.gadā un turpmāk 5 448 626 euro; 2) 2024.gadā	LM		2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
		pabalsta paaugstināšana; 2) īpašas kopšanas pabalsta paaugstināšana pilngadīgiem kopš bērnības.		un turpmāk 3 186 000 euro.						
	Valsts un pašvaldību ēku vides pieejamības nodrošināšanas pasākumi (63 ēkās)	ANM 3.1.2.1.i 1.kārtas investīcijas (20.09.2023. MKN Nr. 582) ietvaros līdz 2022. gada 31. martam – to valsts un pašvaldību ēku izvēle, kurās jāveic vides pielāgojumi; - līdz 2024. gada 30. jūnijam – līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana, lai nodrošinātu piekļuvi publiskām telpām valsts un pašvaldību ēkās; - līdz 2026. gada 30. jūnijam – būvniecības pabeigšana, lai nodrošinātu piekļuvi publiskām telpām 63 valsts un pašvaldību ēkās.	2022.-2026. I pusgads	ANM finansējums - 9 758 196 euro, valsts budžeta finansējuma (PVN) 422 855 euro	LM	ANM		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība
Profesionāla un mūsdienīga sociālā darba attīstība	Palielināt sabiedrības uzticēšanos sociālajiem dienestiem	12.12.2023. MKN Nr. 751 1) profesionālās kompetences pilnveide, tai skaitā profesionālās	2022.gada 1.septembris - 2029.gada 31.decembris	Pasākumam pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 12 470 000	LM	MFF	2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Taisnīgi darba	4. Kvalitatīva izglītība; 8. Cienīgs darbs un ekonomikas izaugsme;

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
		tālākizglītības programmu un profesionālās pilnveides izglītības programmu izstrāde un īstenošana, augstākās izglītības programmu pilnveide un īstenošana, kā arī supervīzijas nodrošināšana; 2) metodiku izstrāde darbam ar dažādām klientu grupām, kā arī mācību programmu izstrāde un īstenošana šo metodiku apguvei; 3) informatīvi izglītojošo pasākumu un sabiedrības izpratnes un informētības veicināšanas pasākumu īstenošana; 4) izvērtējumu veikšana par sociālās jomas speciālistu pašvaldības iestādēs darba efektivitāti, tai skaitā par sabiedrības uzticēšanos pašvaldību sociālajiem dienestiem, sociālo darbinieku darba apstākļiem, atalgojuma sistēmu un sociālā darba praksi,		euro, tai skaitā ESF+ finansējums – 10 599 500 euro un valsts budžeta finansējums – 1 870 500 euro					apstākļi; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Sociālā aizsardzība un drošība										
		kā arī <i>ex – post</i> izvērtējuma veikšana par 4.3.5.4. pasākuma projekta rezultātiem un sociālo dienestu klientu aktuālajām vajadzībām un izaicinājumiem turpmākai sociālā darba attīstībai (indikatīvās izmaksas 527 500 euro)								
Atbalsts ārpusģimenes aprūpē bijušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas	Sniegt pašvaldības un valsts mērķētu atbalstu un pakalpojumus, kas pāreju uz patstāvīgas dzīves uzsākšanu padara saudzīgāku, garantē blakusesošas, drošas un atbalstošas pieaugušas personas esamību un papildus atbalstus jaunās situācijas pieņemšanai un spējai tai pielāgoties	1) bāreņa un bez vecāku gādības palikušā bērnam pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un adoptētā, kuram ar tiesas spriedumu atcelta adopcija vajadzību un resursu izvērtēšana un atbalsta pasākuma/-mu piešķiršana: a) sociālā mentora pakalpojums; b) atbalsta grupas dažādu patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamo sociālo prasmju un praktisko iemaņu apguvei; c) pabalsts finanšu pratības apguvei.	2024.gada 4.maijs, pasākums neterminēts	Valsts budžeta finansējums: 1) 2024.gadam - 94 560 euro 2) 2025.gadam un turpmāk - 2 517 962 euro	LM		2020(2); 2021(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība; 10. Mazināta nevienlīdzība

9.1.3. Veselības aprūpe

Veselības aprūpes politikas virzienā iekļautie pasākumi koncentrējas galvenokārt uz piecu galveno mērķu sasniegšanu, kas atbilst arī ES Padomes valstu specifiskajām rekomendācijām Latvijai:

- palielināt finansējumu veselības aprūpei;
- uzlabot veselības aprūpes pieejamību;
- uzlabot zāļu pieejamību;
- uzlabot veselības aprūpes kvalitāti un veselības aprūpes sistēmas izmaksu efektivitāti;
- uzlabot veselības aprūpes sistēmai nepieciešamā veselības aprūpes personāla kvantitāti, efektivitāti un kvalitāti.

Plānots **palielināt valsts finansējumu veselības aprūpei** tā, lai 2027. gadā tas sasniegtu 6% no IKP (atbilstoši Sabiedrības veselības pamatnostādņem 2021.-2027. gadam), izstrādāt dinamisku kompensējamo zāļu finansēšanas modeli, lai nodrošinātu papildus finansējumu veselības aprūpei, kas tiek novirzīts jauniem valsts apmaksātiem pakalpojumiem, esošo pakalpojumu pieejamības uzlabošanai un esošo pakalpojumu neefektīvo tarifu pārskatīšanai.

Veselības aprūpes pieejamības uzlabošanā Latvijas FSP paredz virkni pasākumu tostarp cilvēkresursu stiprināšanu veselības aprūpes sektorā, veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanu onkoloģijas jomā, psihiskās veselības jomā, mātes un bērna veselības jomā, sirds un asinsrites slimību jomā, reto slimību jomā un atkarību ārstēšanas jomā. Tāpat plānots uzlabot ārstniecības iestāžu un veselības aprūpes infrastruktūru.

Zāļu pieejamības uzlabošanā plānots pārskatīt kompensējamo zāļu sarakstā iekļauto zāļu kompensācijas nosacījumus, papildināt kompensējamo zāļu sarakstu ar jaunām izmaksu efektīvām zālēm, pilnveidot kompensējamo zāļu izrakstīšanas kārtību, uzlabojot pieejamību un mazinot birokrātiju kompensējamo zāļu saņemšanā, veikt izvērtējumu par iespēju noteikt maksimāli pieļaujamo kopējo pacientam veikto līdzmaksājumu apmēru par receptu zālēm un noteikt, ka kompensējamo zāļu aptiekas cenas nepārsniedz cenas Igaunijā un Lietuvā.

Veselības aprūpes kvalitātes un veselības aprūpes sistēmas izmaksu efektivitātes uzlabošanas ziņā plānots stiprināt primāro veselības aprūpi, attīstīt slimnīcu tīklu, strādāt pie dažādu infekcijas slimību izplatības ierobežošanas, izveidot metodiskās vadības institūciju prioritārajās veselības aprūpes jomās (onkoloģijā, psihiatrijā, bērnu psihiatrijā, traumatoloģijā, pediatrijā, kardioloģijā un ģimenes medicīnā), pilnveidot pacientu drošību un aprūpes kvalitāti, attīstīt veselības nozares digitalizāciju un nodrošināt efektīvu datus un tehnoloģijās balstītu veselības aprūpes pārvaldību, sniegt atbalstu sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības novērtēšanai un uzlabošanai, izstrādāt uz cilvēku vērstas, visaptverošas un integrētas veselības aprūpes sniegšanas modeli, sniegt atbalstu veselības aprūpes cilvēkresursu attīstības sistēmas ieviešanai un īstenot citus pasākumus.

Lai uzlabotu **veselības aprūpes sistēmai nepieciešamā veselības aprūpes personāla kvantitāti, efektivitāti un kvalitāti**, plānots pilnveidot veselības aprūpes cilvēkresursu plānošanu, izglītības sistēmu, darba vidi un palielināt nozares darbinieku atalgojumu, uzlabot izglītības iespējas, t.sk. uzlabojot tālākizglītības pieejamību, piesaistīt un noturēt kvalificētus darbiniekus valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, īpaši stacionāros un īstenot citus pasākumus ar mērķi attīstīt un uzlabot veselības aprūpes cilvēkresursus.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Veselības aprūpe

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
Veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana onkoloģijas jomā	Uzlabot veselības aprūpes pieejamību	1. Plāna "Par Veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plānu onkoloģijas jomā 2022.–2024. gadam" ieviešana.	Līdz 2025.g.	1. Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2023. gada 12. decembra MK rīkojumu Nr. 883, (prot. Nr. 61 50. §) - 9 595 499 euro (tai skaitā papildus onko pasākumi, kas nav iekļauti plānā) (2025. gadam 9 654 203 euro, 2026. gadam 9 762 116 euro).	VM	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Veselības aprūpes uzlabošana psihiskās veselības jomā		Plāna "Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam" ieviešana	līdz 2025.g	Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2023. gada 12. decembra MK rīkojumu Nr. 883 (prot. Nr. 61 50. §) - 353 029 euro (2025. gadā un turpmāk ik gadu 442 630 euro).	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana reto slimību jomā		Plāna "Plāns reto slimību jomā 2023.–2025. gadam" ieviešana	līdz 2025.g	Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2023. gada 12. decembra MK rīkojumu Nr. 883, (prot. Nr. 61 50. §) - 594 282 euro (2025. gadam un turpmāk ik gadu 594 282 euro).	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana atkarību ārstēšanas jomā		Plāna "Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāna alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā	līdz 2025.g.	Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2023. gada 12. decembra MK rīkojumu Nr. 883, (prot. Nr. 61 50. §) - 427 401 euro (2025.	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
		2023.-2025.gadam" ieviešana		gadā un turpmāk ik gadu 850 091 euro).						
Ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstīšana		1. ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.1.1. pasākuma "Ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstīšana" un 4.1.1.5. pasākuma "Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta attīstība" ieviešana: 1.1. Tiesiskā regulējuma izstrāde 1.2. Projektu īstenošana 2. ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.1.2. pasākuma "P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas infrastruktūras attīstība" ieviešana: 2.1. Tiesiskā regulējuma izstrāde 2.2. Projektu īstenošana 3. ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.1.3. pasākuma "Primārās veselības aprūpes lomas stiprināšana, attīstot infrastruktūru" ieviešana: 3.1. Tiesiskā regulējuma izstrāde 3.2. Projektu īstenošana	1.1.2023 .g. 1.2. 2024.-2029.g. 2.1. 2025.g. 2.2. 2024.-2027.g. 3.1. 2024.g. 3.2. 2024.-2027.g.	Kopējais finansējums ir 295 972 101 euro, tai skatā ERAF finansējums 251 576 283 euro un nacionālais publiskais finansējums ir 44 395 818 euro.	VM	X	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Investīcija 4.1.1.2.i. Atbalsts universitātes un		1. Veikt medicīnas tehnoloģiju saskaņošanu 10 projektos, kas atbalsta universitāšu un reģionālo	2022. - 2026.g.	180 894 999 euro (t.sk., ANM finansējums 149 500 000 euro, valsts budžets ne vairāk kā 28 895 698 euro).	VM / CFLA / Slimnīcas	x	2019(2); 2020(1); 2022(1);	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā		slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūru. 2. Nodrošināt ANM projektu īstenošanu 10 slimnīcās (3 universitāšu un 7 reģionālajās slimnīcās), lai stiprinātu veselības aprūpes infrastruktūru, nodrošinātu visaptverošus ilgtspējīgus integrētus veselības pakalpojumus, mazinātu infekciju slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā					2023(1); 2024(1)	Sociālo tiesību pīlārs		
Investīcija 4.1.1.3.i. Atbalsts sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju		Nodrošināt ANM projektu īstenošanu vismaz 40 valsts apmaksāto sekundāro ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju ārstniecības iestādēs, lai stiprinātu sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas infrastruktūru.	2023. - 2026.g.	10 285 000 euro (t.sk., ANM finansējums 8 500 000 euro, valsts budžets ne vairāk kā 109 844 euro).	VM / CFLA / Sekundāro ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju ārstniecības iestādēs.	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā										
Zāļu finansiālās pieejamības uzlabošana	Uzlabot zāļu pieejamību	1. Pārskatīti kompensējamo zāļu sarakstā iekļauto zāļu kompensācijas nosacījumi, papildināts kompensējamo zāļu saraksts ar jaunām izmaksu efektīvām zālēm. 2. Pilnveidota kompensējamo zāļu izrakstīšanas kārtība, uzlabojot pieejamību un mazinot birokrātiju kompensējamo zāļu saņemšanā. 3. Veikts izvērtējums par iespēju noteikt maksimāli pieļaujamo kopējo pacientam veikto līdzmaksājumu apmēru par receptu zālēm. 4. Noteikts, ka kompensējamo zāļu aptiekas cenas nepārsniedz cenas Igaunijā un Lietuvā.	1. Pastāvīgi 2., 3., 4. 2024.g.	1., 2., 3., 4. Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2024. gada 14. maija MK rīkojumu Nr. 371 (prot. Nr.20 30.§) un 2024. gada 26. marta MK rīkojumu Nr.234 (prot. Nr.13 53.§.), (prot. Nr. 61 50. §) - 32 328 106 euro (2025. gadā 34 305 238 euro, 2026. gadā 36 318 152 euro).	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Primārās veselības aprūpes stiprināšana	Uzlabot veselības aprūpes kvalitāti un veselības aprūpes sistēmas	Informatīvajā ziņojumā "Par primārās veselības aprūpes stiprināšanu" (24-TA-922), kas pieņemts MK 23.05.2024., iekļauto pasākumu ieviešana.	2024.-2027.g	Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2024. gada 22. maija MK rīkojumu Nr. 398 (prot. Nr. 21 40. §) - 4 057 079 euro (2025. gadā 7 137 530 euro, 2026. gadā 6 870 846 euro).	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
Slimnīcu tīkla attīstīšana	izmaksu efektivitāti	Informatīvajā ziņojumā "Par slimnīcu tīkla attīstību" (24-TA-481), kas pieņemts MK 30.04.2024., iekļauto pasākumu ieviešana.	līdz 2026.gadam	Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2024. gada 30. aprīļa MK rīkojumu Nr. 339 (prot. Nr. 18 50. §) - 25 664 560 euro (2025. gadam un turpmāk ik gadu 29 393 707 euro).	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Ierobežot infekcijas slimību izplatību		1. Plāna "HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, tuberkulozes, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāns 2023.–2027. gadam" ieviešana 2. Plāna "Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāns "Viena veselība" 2023.–2027. gadam" ieviešana	līdz 2027.gadam	2. Papildus piešķirtais finansējums 2024. gadā atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam" un ņemot vērā 2023. gada 12. decembra MK rīkojumu Nr. 883, (prot. Nr. 61 50. §) - 131 831 euro.	VM		2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.2.7. pasākuma "Pilnveidot pacientu drošību un aprūpes kvalitāti" īstenošana		1. Tiesiskā regulējuma pieņemšana. 2. Projekta izstrāde un ieviešana	1. 2023.g. 2. no 2024. - 2029.g.	Kopējais finansējums ir 3 045 000 euro, tai skatā ESF+ finansējums 2 588 250 euro un nacionālais publiskais finansējums ir 456 750 euro.	VM	X	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Attīstīt veselības nozares digitalizāciju un nodrošināt		1. Izveidots digitālās veselības kompetenču centrs, lai nodrošinātu veselības nozares digitālo attīstību, pilnveidotu	1. 2024.g. 2. līdz 2029.g.	1. Papildus nepieciešamais finansējums 2024. gadam un turpmāk ik gadu - 2024. gada 19. septembra MK rīkojums Nr. 762 (prot. Nr. 37 25. §) - 194 811 euro.	VM	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	1. Taisnīga un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
efektīvu datus un tehnoloģijās balstītu veselības aprūpes pārvaldību		veselības nozares IKT pārvaldību un IKT pakalpojumus, novērstu identificētās problēmas veselības nozares IKT jomā, nodrošinātu pietiekamu kapacitāti VM resora IKT projektu pārvaldībai un īstenošanai un ilgtermiņā uzkrātu kapacitāti un zināšanas digitālās veselības attīstībai. 2. Veselības nozares valsts informācijas sistēmu, digitālo pakalpojumu attīstīšana		Papildus piešķirtais valsts budžeta finansējums 2025.gadam ar 2024. gada 28. jūlija MK rīkojums Nr. 623 (prot. Nr. 30 38. §) 2 943 180 euro apmērā un 2026.gadam un turpmāk ik gadu 2 992 201 euro; 2. Kopējais finansējums ir 45 013 234 euro (t.sk. ANM finansējums 8,4 milj. euro, 4.1.1.4.pasākuma "Veselības aprūpes pārvaldības sistēmas stiprināšana un digitalizācija, attīstot digitālos risinājumus" ieviešanai - 25 126 734 euro, 1.3.1.1. pasākuma "IKT risinājumu un pakalpojumu attīstība un iespēju radīšana privātajam sektoram" ieviešanai - indikatīvi 11 486 500 euro)				noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		
Investīcija 4.3.1.1.i. Atbalsts sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības novērtēšanai un uzlabošanai		1. Metodikas pieņemšana pētījumam par sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību; 2. Pētījuma veikšana par sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitāti, piekļūstamību un pieejamību; 3. Sekundārās ambulatorās aprūpes kvalitātes, pieejamības un piekļūstamības pētījuma rezultātu integrēšana veselības politikas attīstībā.	2022.-2026.g.	786 500,00 euro (t.sk., ANM finansējums 650 000 euro, valsts budžeta finansējums ne vairāk kā 136 500 euro).	VM / NVD	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Reforma 4.1.1.r. Uz cilvēku centrētas, visaptverošas, integrētas veselības		1. Digitālās veselības stratēģijas pieņemšana; 2. Uz cilvēku vērsta, visaptveroša un integrēta veselības aprūpes sniegšanas modeļa izstrāde,	2022. - 2026.g.	3 726 826 euro (t.sk., ANM finansējums 3 155 000 euro, valsts budžeta finansējums ne vairāk kā 571 826 euro).	VM / SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" /	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
aprūpes sistēmas ilgtspēja un noturība		izstrādājot investīciju stratēģiju un ieteikumus integrētas un epidemioloģiski drošas veselības aprūpes attīstībai; 3. Izveidot Latvijas iedzīvotāju genoma referenci (Latvijas dalība projektā "Genome for Europe – GoLatvia project"); 4. Nodrošināt onkoloģijas jomas metodisko vadību.			Atvasināta publiska persona "Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs"					
Investīcija 4.1.1.1.i. Atbalsts sabiedrības veselības pētījumu veikšanai (sasaistē ar pasākumu "Ierobežot infekcijas slimību izplatību")		1. Metodikas pieņemšana trīs pētījumiem ar mērķi uzlabot sabiedrības veselības politikas plānošanu un īstenošanu mikroorganismu rezistences, vakcinācijas un infekcijas slimību jomā; 2. Veikti un publicēti trīs pētījumi: a) AMR jomā – pētījums par mikroorganismu rezistenci, lai noteiktu visefektīvākās intervences un uzraudzības metodes; b) lai apzinātu nevakcinēšanās iemeslus, c) infekcijas slimību jomā – lai apzinātu infekcijas slimību izplatīšanās riskus un to ietekmi uz sabiedrības veselības rādītājiem. 3. Tiesību aktu grozījumu stāšanās spēkā, kuru mērķis ir uzlabot sabiedrības veselības politikas	2022. - 2026.g.	865 150 euro (t.sk., ANM finansējums 715 000 euro, valsts budžeta finansējums ne vairāk kā 150 150 euro)	VM / SPKC	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
		plānošanu un īstenošanu tādās jomās kā mikroorganismu rezistence (AMR), vakcinācija un infekcijas.								
Reforma 4.3.1.r. Veselības aprūpes ilgtspēja, pārvaldības stiprināšana, efektīva veselības aprūpes resursu izlietošana, kopējā valsts budžeta veselības aprūpes nozarē palielinājums		1. Apstiprināts koordinācijas mehānisms, lai novērtētu, izstrādātu un ieviestu jaunus veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas modeļus; 2. Veikta pilotprojektu atlase veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas modeļiem, kuru mērķis ir nodrošināt labāku un efektīvāku valsts finansētu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu visos līmeņos, nodrošinot pakalpojumu pieejamību un kvalitāti ar sistēmas maiņas mehānismu izveidi valsts apmaksātiem pakalpojumiem; 3. Veikta pilotprojektu pilotēšana, uzraudzība un izvērtēšana; 4. Jaunu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas modeļu integrēšana publiski finansētos veselības aprūpes pakalpojumos.	2022.gads - 2026.gads	18 730 800 euro (t.sk., ANM finansējums 15 480 000 euro un valsts budžeta finansējums 3 250 800 euro).	VM / NVD	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība
Investīcija 4.2.1.1.i. Atbalsts cilvēkresursu attīstības		1. Ir izveidots koordinācijas mehānisms veselības aprūpes darbinieku mācīšanai; 2. Veselības aprūpes	2024. - 2026.g.	3 630 000 euro (t.sk., ANM finansējums 3 000 000 euro, valsts budžeta finansējums ne vairāk kā 630 000 euro).	VM / CFLA	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1);	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība;	3. Laba veselība un labklājība; 4.

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
sistēmas ieviešanai		mācību procesā ieviesta simulācijas pieeja visu līmeņu izglītības posmos - pamatstudijas, rezidentūra, tālāk izglītība.					2024(1); 2024(3)	Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	Kvalitatīva izglītība
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.2.6. pasākuma "Uzlabot izglītības iespējas ārstniecības personām, t.sk. uzlabojot tālākizglītības pieejamību" ieviešana	Uzlabot veselības aprūpes sistēmai nepieciešamā veselības aprūpes personāla kvantitāti, efektivitāti un kvalitāti.	1. Tiesiskā regulējuma pieņemšana. 2. Projekta izstrāde un ieviešana	1. 2023.g. 2. no 2024. - 2029.g.	Kopējais finansējums ir 17 400 000.00 euro, tai skatā ESF+ finansējums 14 790 000.00 euro un nacionālais publiskais finansējums ir 2 610 000.00 euro. 12 684 970 euro (ESF+ finansējums – 10 782 224 euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 1 902 746 euro).	VM	X	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība; 4. Kvalitatīva izglītība
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.2.5. pasākuma "Piesaistīt un noturēt ārstniecības personas darbam valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, īpaši		1. Tiesiskā regulējuma pieņemšana. 2. Projekta izstrāde un ieviešana	1. 2023.g. 2. no 2024. - 2029.g.	Kopējais finansējums ir 6 690 300.00 euro, tai skatā ESF+ finansējums 5 686 755.00euro un nacionālais publiskais finansējums 1 003 545.00 euro.	VM	X	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Taisnīgi darba apstākļi; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība; 8. Cienīgs darbs un ekonomikas izaugsme

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Veselības aprūpe										
stacionāros" ieviešana										
Reforma 4.2.1.r. Cilvēkresursu nodrošinājums un prasmju pilnveide		1. Izstrādāta un pieņemta Cilvēkresursu attīstības stratēģija; 2. Cilvēkresursu kartējuma pieņemšana veselības aprūpes jomā; 3. Ieviests jauns veselības aprūpes darbinieku atalgojuma modelis; 4. Veselības aprūpes darbaspēka plānošanas modeļa pieņemšana.	2024. - 2026.g.	605 000 (t.sk., ANM finansējums 500 000 euro, valsts budžeta finansējums ne vairāk kā 105 000 euro).	VM	x	2019(2); 2020(1); 2022(1); 2023(1); 2024(1); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Taisnīgi darba apstākļi; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	3. Laba veselība un labklājība; 8. Cienīgs darbs un ekonomikas izaugsme

9.1.4. Izglītība un prasmes

Izglītības un prasmes politikas virzienā iekļautie pasākumi ir sadalīti trīs daļās: kvalitatīva izglītība, zaļo prasmju attīstība un digitālo prasmju attīstība.

Lai uzlabotu **izglītības kvalitāti**, Latvija īsteno virkni pasākumus un reformas visās izglītības pakāpēs. Šie pasākumi ir vērsti uz izglītības un mācību sistēmu kvalitātes, iekļautības, efektivitātes un nozīmīguma darba tirgū uzlabošanu, NEET jauniešu integrēšanos izglītībā un nodarbinātībā, izglītības iestāžu nodrošinājumu ar resursiem, augstskolu un koledžu akreditācijas procesa uzlabošanu, izglītības iestāžu infrastruktūras un mācību vides modernizāciju, darba vidē balstītas profesionālās izglītības un mācību pilnveidi, interešu izglītības, brīvā laika un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana sociālās atstumtības riskam pakļautiem izglītojamajiem un bērniem ar speciālām vajadzībām. Ir paredzēts izveidot pieaugušo formālās un neformālās izglītības kvalitātes novērtēšanas sistēmu, tostarp izstrādājot vienotu metodiku sistēmiskai pieaugušo izglītības kvalitātes uzraudzībai, sniedzot metodisko atbalstu un nodrošinot sabiedrības informēšanu, kā arī veicot pieaugušo izglītības īstenošanas izvērtējumu un uzraudzību. Vienlaikus sistēmas ieviešanai ārpus ESF atbalsta tvēruma un ilgtspējības nodrošināšanai būs nepieciešami papildu resursi.

Paplašinot pieaugušo izglītības pieejamību, atbalsts profesionālo kompetenču pilnveidei tiks nodrošināts 28 tūkst. nodarbināto, tostarp 14 tūkst. ar zemu izglītības līmeni. Lai veicinātu nozaru un darba devēju savu cilvēkresursu stratēģisku attīstību un plānošanu, tostarp ilgtermiņā, un nodrošinātu nepieciešamo atbalstu mācību vajadzību identificēšanai un īstenošanai, ir plānots attīstīt privātas-publiskās partnerības finansēšanas instrumentu "Prasmju fondi", kas cita starpā veicinās kvalitatīvo un darba devēja prasībām atbilstošu mācību piedāvājumu konkurences apstākļos.

Zaļo prasmju attīstībai tiek īstenotas vairākas Taisnīgas pārkārtošanās fonda atbalsta programmas un pasākumi, piemēram, kūdras nozarē un saistītājās nozarēs nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, lai pielāgotos ekonomikas zaļās pārkārtošanās rezultātā radītajām darba tirgus vajadzībām, pašvaldību un reģionu speciālistu prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko seku mazināšanas jomā u.c.

Lai attīstītu **digitālās prasmes**, Latvijas FSP ietver virkni pasākumu un reformu, kas tiek īstenotas gan ES fondu atbalsta programmu, gan Latvijas ANM plāna ietvaros. Šo pasākumu ietvaros tiks izstrādāta pašvadītas mācīšanās pieeja IKT speciālistu sagatavošanā, attīstītas sabiedrības digitālās pamatprasmes, attīstīta un pilotēta individuālo mācību kontu pieeja, nodrošināta augsta līmeņa digitālo prasmju apguve, nodrošināta studiju procesa digitalizācija, augstskolu studiju vides modernizācija, attīstītas jauniešu digitālās prasmes, mazināta digitālā plaīsa sociāli neaizsargātajiem izglītojamajiem, pedagogu, tai skaitā pirmsskolas izglītības pedagogu, digitālo prasmju pilnveide u.c. pasākumi.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Izglītība un prasmes

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīgā institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
Kvalitatīva izglītība										
ESF+ programma "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" (4.2.2.4. pasākums)	izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas (turpmāk – IKMS) attīstība izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai valsts, pašvaldības un izglītības iestādes līmenī un indivīda līmenī, kā arī datu praftības kapacitātes stiprināšana pilnvērtīgai IKMS lietošanai datos balsfītiem lēmumiem izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai	1) MK noteikumu apstiprināšana 2024.g. 3.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana 2024.g. 3.ceturksnis/ 2024.g. 4.ceturksnis.	2024-2029	Pasākuma kopējais finansējums 20 786 378 euro, tai skaitā ESF+ 17 668 421 euro un VB – 3 117 957 euro	IZM	MFF	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
ESF+ programma "Skmēt NEET jauniešu integrēšanos izglītībā un nodarbinātībā" (4.2.3.4..pasākums)	Pasākuma mērķis ir attīstīt jauniešu, kuri pirms iesaistes projektā ir vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot) un kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki, prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā un mācību pasākumos, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā vai Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā.	1)MK noteikumi apstiprināti 2023.g. IV cet. 2) Projekts uzsākts 2024.g. II cet.	2024.-2029.gads	Plānotais kopējais finansējums ir 6 525 000 euro, (tai skaitā elastības finansējums 1 029 482 euro), tai skaitā ESF + finansējums – 5 546250 euro (tai skaitā elastības finansējums – 875 060 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – 978 750 euro (tai skaitā elastības finansējums – 154 422 euro)	IZM/JSPA	MFF	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	
ESF+ programma "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču,	nodrošināt dalību starptautisko organizāciju īstenotajos starptautiskajos izglītības pētījumos un programmās izglītības politikas izstrādei un rīcībpolitikas ieviešanas un ietekmes izvērtēšanai.	MK noteikumi apstiprināti 04.07.24. Notiek projekta īstenošana	2022-2029	Pasākuma ietvaros plānotais kopējais finansējums ir 6 835 606 euro, tai skaitā ESF+ finansējums 5 810 265 euro un valsts budžeta finansējums 1 025 341 euro.	IZM	MFF	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" (4.2.2.5. pasākums)										
ERAF programma "Izglītības iestāžu nodrošinājums pilnveidotā vispārējās izglītības satura kvalitatīvai ieviešanai pirmsskolas izglītības pakāpē" (4.2.1.4.pasākums)	Uzlabot izglītības iestāžu nodrošinājumu ar resursiem (mācību līdzekļi, izglītības tehnoloģijas un aprīkojums, sporta un ārpustelpu aktivitāšu inventārs)	1)MK noteikumu apstiprināšana (2024.g.IV cet.) 2) Projekta uzsākšana (2025.g. 1. pusgads)	2025.- 2026.gads	Plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 3 858 774 euro (tai skaitā elastības finansējums – 578 816 euro), tai skaitā ERAF finansējums 3 279 958 euro (tai skaitā elastības finansējums – 491 994 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – ne mazāk kā 578 816 euro (tai skaitā elastības finansējums – 86 822 euro).	IZM /VISC	MFF			Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
ERAF programma "Izglītības iestāžu nodrošinājums pilnveidotā vispārējās izglītības satura kvalitatīvai ieviešanai pamata un vidējās izglītības pakāpē"	Uzlabot izglītības iestāžu infrastruktūru, t.sk. izveidot vai atjaunot STEM priekšmetu kabinetus	1) Projekta otrās atlases kārtas MK noteikumu projekta apstiprināšana (2024.gada 4.ceturksnis); 2) Projekta piektās atlases kārtas izsludināšana (2025.gada 1.ceturksnis)	2025.- 2027.g.	Pasākuma kopējais finansējums, neizdalot investīcijas STEM: 38 886 399 euro, t.sk. ERAF 33 053 439 euro un	IZM	MFF		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
(4.2.1.5.pasākuma 2.kārta)				pašvaldību budžeta līdzfinansējums 5 832 960 euro						
ERAF programma "Infrastruktūras un mācību vides pilnveide efektīvas, kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības īstenošanai speciālās izglītības iestādēs" (4.2.1.3.pasākums)	Speciālās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošana, iepriekš veicot speciālās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu.	1) MK noteikumu apstiprināšana (14.11.2023); 2) Projektu iesniegumu atlases uzsākšana (08.03.2024).	2024-2029	Pasākuma kopējais finansējums: 17 400 000 euro, t.sk. ERAF 14 790 000 euro un pašvaldību budžeta līdzfinansējums 2 610 000 euro	IZM	MFF			Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
ANM investīcija "Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana" (3.1.1.5.i investīcija)	Mācību vides uzlabošana visaptveroša pašvaldību izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas rezultātā izveidotās pamatskolās, tādējādi veicinot kvalitatīvas izglītības iegūvi ārpus novadu pašvaldību administratīvajiem centriem.	1) MK noteikumu apstiprināšana (04.10.2022); 2) Projektu iesniegumu atlases uzsākšana (24.12.2023).	2023-2026	Investīcijas kopējais finansējums: 38 587 794 euro, t.sk. ANM 31 890 739 euro un pašvaldību budžeta līdzfinansējums 6 697 055 euro	IZM	ANM			Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
ESF+ programma "Mācību procesa kvalitātes pilnveide, īstenojot pedagogu profesionālās darbības atbalsta sistēmas attīstību, izglītojamo izcilības aktivitāšu nodrošināšanu un metodiskā atbalsta materiālu izstrādi	Izveidot un attīstīt vienotu un stratēģiski pārraudzītu profesionālā atbalsta sistēmu valsts, pašvaldību un izglītības iestāžu līmenī mācību procesa kvalitātes pilnveidei vispārējā un profesionālā	MK noteikumi apstiprināti 11.06.24. Projekta iesnieguma iesniegšanas termiņš: 01.10.24.	2024-2029	Pasākuma kopējais finansējums: 67 841 032 euro, t.sk. ESF+ 57 664 877 euro un valsts budžeta līdzfinansējums 10 176 155 euro	IZM	MFF	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)		Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
pedagogam" (4.2.2.3. pasākums)	izglītībā, veicināt izglītojamo izcilību un nodrošināt metodiskā atbalsta materiālus pedagogiem. Pasākuma laikā pedagogiem (ietverot dažādu izglītības pakāpju un izglītības iestāžu veidu pedagogus) tiks nodrošināts profesionālais atbalsts jautājumos, kas saistīti ar mācību priekšmeta metodiku un didaktiku, dažādu skolēnu mācīšanās vajadzībām, digitālo prasību, u.c. jautājumiem.									
ESF+ programma "Interesu izglītības, brīvā laika un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana sociālās atstumtības riskam pakļautiem izglītojamajiem un bērniem ar speciālām vajadzībām" (4.2.3.2.)	Pasākums tiks īstenots divās projektu iesniegumu atlases kārtās: 1.kārtā- Nodrošināt mērķa grupas izglītojamiem izglītības iestāžu brīvā laikā interešu izglītības programmas lingvistiskai kompetencei - tekstpratībā, kas organizētas kā dienas nometnes (ar izglītojamo pieskatīšanu),	1.kārtai 1) MK noteikumu apstiprināšana 2024.g. 4.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana 2025.g. 1.ceturksnis. 2.kārtai 1) MK noteikumu apstiprināšana 2025.g. 4.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana 2025.g. 4.ceturksnis/ 2026.g. 1.ceturksnis.	2024-2029	Pasākumam pieejamais kopējais attiecināmais finansējums: 6 620 000 euro, tai skaitā ESF+ finansējums – 5 627 000 euro un valsts budžeta finansējums – 993 000 euro. Pasākuma 1.projektu iesniegumu atlases kārtā	IZM, VISC	MFF		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	stimulējot brīvā laika pavadīšanā motivāciju lasīt - gan izzinošai etniskās kultūras apgūšanai, gan lasītprasmes mazākumtautību valodās praktizēšanai, lai radoši iesaistītu Latvijas kultūrvides daudzveidībā kopienā esošo mazākumtautību izglītojamus, atbilstoši konkrētās vecumgrupas interesēm sasniegumiem atbilstošajā izglītības pakāpē. 2.kārtā - finansējuma interence virzīta STEM interešu izglītības attīstībai - STEM apguves veicināšanai, pievēršoties tai tieši agrīnajos izglītības posmos un to īstenojot pašvaldību izglītības ekosistēmas ietvaros - ar kopienas pieeju STEM izglītības stiprināšanai.			plānotais un pieejamais attiecināmais finansējums ir 1 620 000 euro, tai skaitā ESF+ finansējums – 1 377 000 euro un valsts budžeta finansējums – 243 000 euro. 2.projektu iesniegumu atlases kārtas plānotais un pieejamais attiecināmais finansējumu 5 000 000 euro (ESF– 4 250 000 euro, valsts budžeta– 750 000 euro)						
ESF+ programma "Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības	Nodrošināt bērniem un jauniešiem iespēju apmeklēt norises	1) MK noteikumu apstiprināšana 2024.g. 4.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana	2024-2027	Pasākuma kopējais finansējums: 34	IZM	MFF			Vienādas iespējas un darba	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīgā institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
Īstenošana pirmsskolas, pamata un vidējās izglītības pakāpē" (4.2.2.1. pasākums)	STEAM un pilsoniskās līdzdalības jomā, kas sekmē mācību satura sasniedzamo rezultātu un mērķu sasniegšanu, lai mācību procesā dažādotu mācīšanās pieredzi, efektīvāk sasaistītu mācību teoriju ar praksi, veicinātu izpratni par minēto jomu darba tirgus prasībām, radītu interesi par šo jomu apgūšanu un sekmētu turpmāko mācīšanās izvēli minētajās jomās	2024.g. 4.ceturksnis/ 2025.g. 1.ceturksnis.		009 600 euro, t.sk. ESF+ 33 158 160 euro un valsts budžeta līdzfinansējums 5 851 440 euro					tirgus pieejamība	
ESF+ programma "Integrēta "skolokopiena" sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs" (4.2.3.1. pasākums)	Attīstīt integrētu skolas-kopiena jeb pašvaldības izglītības ekosistēmas pieeju, veicinot starpinstitūciju sadarbību un izglītojamā vecāku (personu, kas realizē aizgādību) iesaisti izglītības procesā, lai nodrošinātu koordinētu rīcību sociālās atstumtības un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska samazināšanai izglītojamiem un	MK noteikumi apstiprināti 16.07.2024. Projekta iesnieguma atlase: 2024.g. III, IV cet.	2024-2029	Pasākuma kopējais finansējums: 23 490 000 euro, t.sk. ESF+ 19 966 500 euro un valsts budžeta līdzfinansējums 3 523 500 euro	IZM	MFF			Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	sekmētu vispārējās pamatzglītības un vidējās izglītības saturu apguvi									
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.1. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot vienlīdzīgu piekļuvi un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības, mācību un mūžizglītības jomā, attīstot pieejamu infrastruktūru, tostarp, veicinot noturību izglītošanā un mācībās attālinātā un tiešsaistes režīmā” 4.2.1.6. pasākuma „Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu mācību vide nozarēm aktuālo prasmju apguvei” pirmās, otrās, trešās un ceturrtās projektu iesniegumu atlases kārtā (4.2.1.6.pasākums)	Mērķis - Izglītības un zinātnes ministrijas un Kultūras ministrijas profesionālās izglītības iestāžu, t.sk. tehnikumu, mākslu izglītības kompetences centru un profesionālo vidusskolu, un Iekšlietu ministrijas koledžu (turpmāk – profesionālās izglītības iestādes) mācību vides modernizēšana nozarēm aktuālo prasmju apguvei.	MK noteikumi par pasākuma īstenošanu pieņemti 18.06.2024., Nr. 388. Notiek atlases nolikuma izstrāde un saskaņošana. III. cet. plānota atlases uzsākšana. IV cet. plānota projektu īstenošanas uzsākšana.	2021.-2029.	Pasākuma ietvaros plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 54 561 705 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 7 528 444 euro), tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums 46 377 448 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 6 399 178 euro un tai skaitā 5 805 785 euro valsts budžeta finansējums, kas pārsniedz pasākumam pieejamo Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējumu) un valsts budžeta līdzfinansējums 8 184 257 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 1 129 266 euro)	AI IZM LI - KM IeM	MFF		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
Pievilcīgas, elastīgas un kvalitatīvas profesionālās izglītības sistēmas attīstība Latvijas tautsaimniecības produktivitātes paaugstināšanai un konkurētspējas veicināšanai	Spēcīgākas darba vidē balstītas mācības profesionālās izglītības un mācību pilnveidošanai Latvijā	Latvijas-Šveices sadarbības programmas 2.kārtas projekta ietvaros plānots: 1. Darba vidē balstītas (DVB) mācības pieejas tālāka attīstība 2. nozarē balstītas eksaminācijas pieejas attīstība 3. mācību līdzekļu attīstība profesionālajā izglītībā 4. jaunu profesionālās izglītības pedagogu sagatavošana	31.12.2029.	Latvijas-Šveices sadarbības programmas 2. kārtas finansējums 10 milj. CHF	IZM, VISC			2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		4.Kvalitatīva izglītība
ESF+ programma "Indukcijas gada ieviešana pedagogu sagatavošanas studiju programmās" (4.2.2.7. pasākums)	Pasākuma mērķis ir sniegt atbalstu skolotāja kvalifikāciju ieguvušajiem pedagogu sagatavošanas studiju programmu absolventiem pirmajā gadā pēc studiju pabeigšanas, lai piesaistītu un noturētu pedagogus.	MK noteikumi par pasākuma īstenošanu pieņemti 13.07.2023., Nr. 403. Notiek projekta īstenošana.	2023.-2026.g.	Pasākumam pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 3 425 840 euro, ko veido ESF+ finansējums 2 911 964 euro apmērā un valsts budžeta līdzfinansējums 513 876 euro apmērā.	IZM/LU	MFF				4.Kvalitatīva izglītība
ES fondu 2021.–2027. perioda 4.2.2.6. pasākums "Cikliskas institucionālās akreditācijas ieviešana augstākajā izglītībā"	Plānotā atbalsta mērķis ir nodrošināt atbalstu pārejai uz augstskolu un koledžu ciklisku institucionālo akreditāciju augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanai. Atbalsta ietvaros paredzēta: cikliskas institucionālās akreditācijas	2024. gada III cet. - MK noteikumu apstiprināšana 2024. gada IV cet. – atlases uzsākšana 31.12. 2027. – projekta īstenošanas noslēgums Ierobežota projekta iesnieguma atlase. Finansējuma saņēmējs - Akadēmiskās informācijas centrs	Finansējuma saņēmēja m izmaksas ir attiecināmas no 2024. gada 1. augusta, ja tās atbilst	Pasākuma plānotais un pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 1 183 000 euro, tai skaitā ESF+ finansējums – 1 005 550 euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 177 450 euro.	IZM/CFLA	MFF	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)		Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	ieviešanai nepieciešamās normatīvās un informatīvās bāzes sagatavošana (priekšlikumi, metodikas, vadlīnijas); akreditācijas aģentūras e-platformas funkcionalitātes papildināšana un pilnveide (simulācijas); cikliskas institucionālās akreditācijas aprobācija, tai skaitā pilotakreditāciju īstenošana; Akreditācijas ekspertu, akreditācijas aģentūras un augstskolu darbinieku mācības institucionālās akreditācijas nodrošināšanai; atbalsta pasākumi augstskolu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveidei.		MKN minētajām izmaksu pozīcijām 2024 - 2027							
Prasmju fondu attīstība un pilotēšana (ESF+ 4.2.4.1.	Izstrādāt Latvijai atbilstošu prasmju fondu finansēšanas un	1) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g.IV cet.) 2) 2) Projekta / u uzsākšana (2025.g. 1. pusgads)	2024. - 2029.	Pasākuma kopējais pieejamais attiecināmais	IZM	MFF	2019(2)		Vienādas iespējas un darba tirgus	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
pasākuma "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" otrā kārtā)	darbības modeli, ar nodomu tam ilgtermiņā kļūt par pašregulējošu un pašfinansējošu struktūru, attīstot sociālajā dialogā balstītu sistēmu nozares uzņēmumā nodarbināto, tai skaitā, pašnodarbināto un nozares potenciālā darba spēka prasmju attīstībai ātrai un efektīvai darbaspēka pielāgošanai darba tirgus attīstības vajadzībām.			publiskais finansējums 5 762 728 euro, t.sk. ESF+: 4 898 319 euro; VB: 864 409 euro					pieejamība	
Kvalitātes uzraudzība pieaugušo izglītībā (ESF+ 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" ietvaros)	Attīstīt pieaugušo formālās un neformālās izglītības kvalitātes uzraudzības sistēmu	Izveidota pieaugušo formālās un neformālās izglītības kvalitātes uzraudzības sistēma, tostarp: 1) Apstiprināts un uzsākta SAM 4.2.4.2. projekta īstenošana (2024. 4. cet.) 2) Izstrādāta vienota metodika sistēmiskai pieaugušo izglītības kvalitātes uzraudzībai un ieviešanas plāns tās īstenošanai; 3) sniegts metodiskais atbalsts izglītības iestādēm (regulāri); 4) nodrošināta sabiedrības informēšana par pieaugušo izglītības kvalitāti (regulāri); 5) veikta pieaugušo izglītības īstenošanu darbinātāju darbības un pieaugušo izglītības programmu īstenošanas uzraudzība (regulāri).	2024.-2029.	SAM 4.2.4.2. pasākuma plānotais kopējais attiecināmais finansējums: 34 623 466 euro, t.sk. ESF+: 29 429 946 euro un VB : 5 193 520 euro.	IZM (IKVD), VIAA / LM (NVA), EM	MFF	2019(2)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
Nodarbināto iedzīvotāju, tai skaitā ar zemu izglītības līmeni, kvalifikācijas un prasmju pilnveide (re-skilling / up-skilling) (ESF+ 4.2.4.2 pasākums "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai")	Nodrošināt atbalstu 28 000 nodarbinātām personām, t.sk. 14 000 nodarbinātām personām ar zemu izglītības līmeni darba tirgū nepieciešamo prasmju vai kvalifikācijas iegūšanai vai pilnveidei	1) Apstiprināts un uzsākta SAM 4.2.4.2. projekta īstenošana (2024. 4. cet.) 2) Izstrādāts konceptuāla risinājuma apraksts un tā īstenošanas plāns, lai sasniegtu, informētu un motivētu nodarbinātos ar zemu izglītības līmeni iesaistīties mācībās (2024. gada 2024. gada 4.cet.); 3) Nodrošināts atbalsts un mācības (regulāri); 4) Aktualizēts konceptuālā risinājuma apraksts un tā īstenošanas plāns (1xgadā)	2024.-2029.	ESF+ SAM 4.2.4.2. finansējuma ietvaros Pasākumam plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 34 623 466 euro, ko veido ESF+ finansējums – 29 429 946 euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 5 193 520 euro.	IZM (VIAA) / EM, LM	MFF	2019(2)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
Zaļo prasmju attīstība										
(ESF+ SAM 6.1.1.5. pasākums "Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām")	Kūdras nozarē un saistītājās nozarēs nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, lai pielāgotos ekonomikas zaļās pārkārtošanās rezultātā radītajām darba tirgus vajadzībām. Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales statistiskajā reģionā atbalstīto nodarbināto skaits – 3 950; Profesionālajā izglītībā iesaistīto izglītojamo skaits - 1 609.	1) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g.IV cet.); 2) Projekta uzsākšana (2025.g. 1. pusgads).	2024.-2029.	Plānotais kopējais attiecināmais finansējums: 19 937 020 euro, t.sk. Taisnīgas pārkārtošanas fonda finansējums: 16 946 467 euro un VB: 2 990 553 euro.	IZM	MFF (JTF)	2020(2); 2023(4); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
Pašvaldību un reģionu speciālistu prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko seku saistībā ar klimata pārmaiņām mazināšanas jautājumos (Programma (TPTP) 6.1.1.8. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas plānošanas reģionu un pašvaldību prasmju paaugstināšanas veicināšanā, lai nodrošinātu virzību uz klimatneitrālu ekonomiku un mazinātu riskus saistībā ar klimata pārmaiņām visvairāk skartajos reģionos, veicinot sociālekonomisko seku mazināšanu. Sasniedzamie rezultāti: 1) īstenotas 4 reģionāla mēroga mācību programmas; 2) 178 pašvaldību un reģionu speciālisti ar pilnveidotām zināšanām un prasmēm.	1) MK noteikumu apstiprināšana (17.10.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (19.07.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (15.11.2023.); 4) līguma slēgšana (15.07.2024.) un projekta īstenošana.	15.07.2024.-31.12.2029.	1,4 milj. TPF; 0,3 milj. nacionālais finansējums (valsts budžets)	VARAM/CF LA	MFF (JTF)	2020(2); 2023(4); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
Digitālo prasmju attīstība										
Digitālo prasmju attīstība - pašvadītas IKT speciālistu mācību pieejas attīstība (2.3.1.3.i Pašvadītas IKT speciālistu mācību pieejas attīstība)	Izstrādāta pašvadītas mācīšanās pieeja IKT speciālistu sagatavošanā, tai skaitā nodrošināta starptautiskās pieredzes pārnese, indikatīvi 1 000 personas ārpusformālās izglītības ietvarā ieguvušas IKT	1) MK noteikumu apstiprināšana (2024. 4.cet.); 2) Projektu atlases metodikas izstrāde (2024. 4. cet.) 3) Projekta / u apstiprināšana investīcijas īstenošanai (2025. 1.cet.); 4) Projekta / u īstenošanas uzraudzība (regulāri).	2024.-2026.	ANM - 7 600 000 euro	IZM	ANM	2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	specialista zināšanas un prasmes.							tiesību pīlārs		
Digitālo prasmju attīstība – sabiedrības digitālo pamatprasmju attīstība (ANM projekts Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/001 "Sabiedrības digitālo prasmju attīstība")	Veicināt digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstību sabiedrībā. Atbalstīti 40 000 iedzīvotāji vecumā 16-74 gadi.	1) Izstrādāts digitālo pašapkalpošanās prasmju apguves 2) e-mācību kurss (līdz 2024.g. 4.cet.) 3) Neformālās izglītības programmas izstrāde un atļaujas saņemšana pašvaldībā (2024. 3.cet.); 4) Izveidots un praksē aprobēts monitoringa ietvars (no 2024.g. 3.cet. līdz 2026.g. 2.cet.) 5) Pasniedzēju - mentoru mācības (2024.gada 3.cet. – 2025.gada 3.cet.); 6) Mācības iedzīvotājiem (2024. 4.cet. – 2026. 2. cet.) 7) Sadarbības līgumu slēgšana ar pašvaldībām (2024.g. 3.cet., 4.cet.) 8) Komunikācijas aktivitāšu īstenošana (2024.g. 3.cet. – 2026.g. 2.cet.)	2023.-2026.	Projekta budžets: 9 380 564.24 EU, t.sk.: ANM: 9 042 000 euro, VB (PVN): 338 564 euro	VARAM / IZM	ANM	2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
Digitālo prasmju attīstība – Individuālo mācību kontu pieejas attīstība un pilotēšana (ANM 2.3.1.4.i. investīcija "Individuālo mācību kontu pieejas attīstība")	Attīstīt un aprobēt Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu (turpmāk - IMK) pieeju, kas stiprina indivīda mācību ceļu īstenošanu, pārvaldību un informācijas par mācīšanās rezultātiem uzglabāšanu, ka arī sekmēt pieaugušo dalību izglītībā, palīdzot apgūt un	1) Uzsāktas digitālo prasmju mācības IMK atbalsta ietvaros (2024. 3.cet. sākot ar izglītības iestāžu atlasīti) 2) Attīstīta atbilstoša digitālā vide IMK pieejas aprobēšanai un turpmākai funkcionēšanai (2024. 4.cet.) funkcionalitāte IMK aprobācijas uzsākšanai un tā pakāpeniskā attīstība; 2026. maijs) 3) 1000 pieaugušo ir reģistrēti IMK platforma (2024. 4. cet) 4) 3500 IKT lietotāji (2026. 2.cet.)	2024.-2026.	Plānotais kopējais finansējums: 15 146 193 euro (ieskaitot PVN), t.sk. ANM finansējums: 14 306 000 euro; VB (PVN): 840 193 euro	IZM (VIAA)	ANM	2019(2); 2020(2); 2022(1); 2023(4); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. <i>euro</i> (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	pilnveidot sabiedrības digitālās prasmes, IMK aprobācijā iesaistot 3500 pieaugušos									
Augsta līmeņa digitālās prasmes 2.3.1.1.i. investīcija "Augsta līmeņa digitālo prasmju apguves nodrošināšana"	Investīcijas ietvaros tiek īstenoti trīs projekti: Kvantu tehnoloģiju iniciatīva, Valodu tehnoloģiju iniciatīva un Augstas veiktspējas skaitļošanas (HPC) tehnoloģiju iniciatīva, kuras īsteno Latvijas zinātņu universitātes sadarbībā ar vadošajām pētniecības institūcijām. Investīcijas ietvaros šajās jomās tiks izstrādāts vismaz 21 studiju modulis, apmācīti vismaz 3000 speciālisti, kā arī veidotas jaunas sadarbības starp pētniecību un industriju	1)MK noteikumu apstiprināšana (2022.gads) 2)Projekta īstenošana un investīcijā noteikto mērķu sasniegšana (2023.-2026.)	2022.-2026.	Investīcijas kopējā summa ir 17'651'000 <i>euro</i> , tai skaitā ANM finansējums – 17 000 000 <i>euro</i> un valsts budžeta līdzfinansējums – 561 000 <i>euro</i>	IZM	ANM	2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomiskā noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību plāns	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
ESF+ programma "Studiju procesa digitalizācija (4.2.2.11. pasākums)	Augstskolās ieviest digitālos risinājumus, tai skaitā koplietošanas risinājumus, studentcentrēta studiju procesa nodrošināšanai un	1) MK noteikumu apstiprināšana 2024.g. 4.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana 2024.g. 4.ceturksnis/ 2025.g. 1.ceturksnis.	2025-2029	Pasākuma kopējais finansējums: 33 438 762 <i>euro</i> , t.sk. ESF+ 28 422 947 <i>euro</i> un valsts budžeta	IZM	MFF		1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomiskā noturība,	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	studiju kvalitātes uzlabošanai.			līdzfinansējums 5 015 815 euro				t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs		
ERAF programma "Augstskolu studiju vides modernizācija" (4.2.1.8. pasākums)	Nodrošināt augstākās izglītības iestāžu – augstskolu un koledžu – STEAM (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes, mākslas, matemātika), tai skaitā radošo industriju un medicīnas (turpmāk – STEAM), studiju vides modernizēšanu un industrijai atbilstošu tehnoloģiju ieviešanu studiju procesā.	1) MK noteikumu apstiprināšana 2024.g. 4.ceturksnis; 2) Projektu iesniegumu atlases izsludināšana 2024.g. 4.ceturksnis/ 2025.g. 1.ceturksnis.	2025-2029	Pasākuma kopējais finansējums: 33 090 001 euro (tai skaitā elastības finansējums – 5 219 131 euro), tai skaitā ERAF finansējums 28 126 500 euro (tai skaitā elastības finansējums – 4 436 262 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – 4 963 501 euro (tai skaitā elastības finansējums – 782 869 euro).	IZM	MFF		1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomiskā noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
Digitālo prasmju attīstība jauniešiem 2.3.2.1. investīcijas "Digitālās prasmes iedzīvotājiem t.sk. jauniešiem" projektā Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/002 "Digitālā darba ar jaunatni sistēmas attīstība pašvaldībās"	mērķis ir izveidot mūsdienīgu, elastīgu, ilgtspējīgu, uz mērķgrupas problēmu risinājumiem vērstu digitālā darba ar jaunatni sistēmu pašvaldībās, to sasaistot ar citiem pašvaldības pakalpojumiem (t.sk. e-pakalpojumu attīstību) un mērķa	1) Informatīvā ziņojuma apstiprināšana (2023.g. II cet.) 2) Projekts uzsākts 2024.g. I cet. 3) Sagatavots mācību saturs un ir īstenotas mācības pašvaldību pārstāvjiem par digitālo darbu ar jaunatni (2024.g. I un II cet.) 4) Notiek līgumu slēgšana ar pašvaldībām par dalību projektā (2024.g. III cet.) 5) Pašvaldības īstenošanos individuālos plānos digitālā darba jaunatni sistēmas attīstībai un	2023.-2026.	ANM finansējums ir 3 590 000 euro. Plānotais PVN apjoms, kas ir sedzams no valsts budžeta, ir 59 430 euro.	IZM/JSPA	ANM	2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomiskā noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	grupas vajadzībām, lai nodrošinātu jauniešiem plašas iespējas attīstīt un pielietot savas digitālās prasmes. vismaz 10000 jauniešu būs piedalījušies tehnoloģiskās inovācijas darbībās digitālajā darbā ar jaunatni.	jauniešu digitālo prasmju pilnveidei (2025.g.)								
Digitālās plašas mazināšana 2.3.2.3.i. investīcijas "Digitālās plašas mazināšana sociāli neaizsargātajiem izglītojamajiem un izglītības iestādēs"	Investīcijas mērķis ir mazināt šķēršļus vispārējās izglītības saturu apguvei: 1. nodrošinot portatīvās datortehnikas pieejamību izglītojamiem no sociāli neaizsargātām grupām; 2. nodrošinot datu pārraides pieejamību kvalitatīvai, jēgpilnai un plānveidīgai digitālo tehnoloģiju izmantošanai mācību procesā.	1) Apstiprināti MK noteikumi Nr. 168 (2023. gada aprīlī) un slēgts līgums ar CFLA par projekta īstenošanu (2023. gada septembrī) 2) Iegādātas 35 792 datortehnikas vienības līdz 2023. gada decembrim; 3) Uzsākta priekšizpēte par izglītības iestāžu datu pārraides tīkla jaudas, tai skaitā iekštīklu uzlabojumu veikšanu; 4) Fizisku uzlabojumu veikšana datu pārraides jaudai un iekštīkliem izglītības iestādēs 2025. un 2026. gadā (pēc priekšizpētes rezultātiem), sadarbības partneriem iesniedzot tehniskus projektus uzlabojumu veikšanai.	2023. - 2026.	ANM finansējums 15 000 000, Valsts budžets 3 090 300 euro	IZM	ANM	2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomiskā noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība
Digitālo prasmju attīstība – sabiedrības digitālo pamatprasmju attīstība (ANM projekts Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFL)	Veicināt digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstību sabiedrībā. Atbalstīti 40 000 iedzīvotāji vecumā 16-74 gadi.	1) Izstrādāts digitālo pašapkalpošanās prasmju apguves e-mācību kurss (līdz 2024.g. 4 cet.) 2) Neformālās izglītības programmas izstrāde un atļaujas	2023.- 2026.	Projekta budžets: 9 380 564.24 euro ANM plāna finansējums: 9 042 000.00 euro Valsts budžeta	IZM/VARAM	ANM	2019(2); 2020(2); 2022(1);	2. Sociālā un ekonomiskā noturība, t.sk. Eiropas	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
A/001 "Sabiedrības digitālo prasmju attīstība")		saņemšana pašvaldībā (2024. 3.cet.); 3) Izveidots un praksē aprobēts monitoringa ietvars (no 2024.g. 3.cet. līdz 2026.g. 2.cet.) 4) Pasniedzēju - mentoru mācības (2024.gada 3.cet. – 2025.gada 3.cet.); 5) Mācības iedzīvotājiem (2024. 4. cet. – 2026. 2. cet.) 6) Sadarbības līgumu slēgšana ar pašvaldībām (2024.g. 3. cet., 4.cet.) 7) Komunikācijas aktivitāšu īstenošana (2024.g. 3.cet. – 2026.g. 2.cet.)		finansējums (pievienotās vērtības nodokļa izmaksām): 338 564.24 euro			2023(4); 2024(3)	Sociālo tiesību pilārs		
Digitālo prasmju pilnveide (Programma 4.2.4.3. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas digitālās pārkārtošanas veicināšanai, lai pilnveidotu valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku digitālās prasmes un veicinātu uz sabiedrību un uzņēmējiem orientēto digitālo iespēju un platformu izmantošanu, tādējādi paaugstinot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespēju izmantošanu un mazinot digitālo plaisu sabiedrībā. Sasniedzamie rezultāti: 1) organizēti vismaz	1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (24.05.2024.); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana tematiskajā apakškomitejā (20.06.2024.); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (12.08.2024.); 5) ierobežotas atlases uzsākšana (2025.g. 1.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2025.- 31.12.2029.	3,1 milj. ESF+; 0,5 milj. nacionālais finansējums (valsts budžets)	VARAM/CF LA	MFF	2019(2); 2020(2); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4.Kvalitatīva izglītība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Politikas virziens - Izglītība un prasmes										
	25 pasākumi informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespēju izmantošanas veicināšanai; 2) mācībās piedalījušies vismaz 1 572 valsts un pašvaldību darbinieki; 3) īstenotas vismaz četras integrētās komunikāciju kampaņas.									

9.1.5. Nodarbinātības politika

Šī Latvijas FSP politikas virziena sadaļa koncentrējas galvenokārt uz aktīvas nodarbinātības politikas uzlabošanu, kas arī atbilst ES Padomes valstu specifiskajām rekomendācijām Latvijai un tiek īstenota ES fondu atbalsta programmu un Latvijas ANM plāna ietvaros. Galvenie pasākumi ietver bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu kvalifikācijas un prasmju paaugstināšanu, nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšanu (subsīdētā nodarbinātība u.c. atbalsta pasākumi), atbalstu sociālajai uzņēmējdarbībai, *Eures* tīkla darbības nodrošināšanu Latvijā, ilgāka un labāka darba mūža veicināšanu (atbalsts nodarbinātajiem vecumā 45 gadi un vairāk darba apstākļu un vides uzlabošanai) un Nodarbinātības valsts aģentūras veikspējas stiprināšanu un pakalpojumu modernizēšanu.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Nodarbinātības politika

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soli	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodarbinātības politika										
Aktīvās nodarbinātības politikas pasākumi	Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū, veicināt nodarbināto darba mūža pagarināšanos (sniegt atbalstu 57 762 personām iesaistei mācību pasākumos, veicināt 7 846 personu, īpaši ilgstošo bezdarbnieku un bezdarbnieku ar invaliditāti, iesaisti nodarbinātības atbalsta pasākumos, atbalstīt 148 sociālos uzņēmumus, uzlabot darba vidi 2 477 gados vecākām nodarbinātām personām)	1. Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu kvalifikācijas un prasmju paaugstināšana (ANM 3.1.2.5.i investīcija (20.06.2023. MKN Nr. 323) un ESF + 4.3.3.1. pasākums (MKN noteikumu izstrāde plānota 01.01.2025.)); 2. Nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšana (subsīdētā nodarbinātība u.c. atbalsta pasākumi, ESF + 4.3.3.2. pasākums (28.11.2023. MKN Nr. 691)) 3. Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai (ESF + 4.3.3.3. pasākums (19.12.2023. MKN Nr. 818)) 4. Euroes tīkla darbības	2023.-2029.g.	ANM finansējums - 28 710 000 euro (3.1.2.5. i); ESF + finansējums - 125 296 927 euro; valsts budžeta finansējums - 23 554 807 euro	LM, NVA, ALTUM, LBAS, LDDK, RSU DDVVI	ANM	2019(2); 2020(2); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	1. Novērsta nabadzību; 8. Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Nodarbinātības politika										
		nodrošināšana Latvijā (ESF + 4.3.3.4. pasākums (28.11.2023. MKN Nr. 689)) 5. Ilgāka un labāka darba mūža veicināšana (atbalsts nodarbinātajiem vecumā 45 gadi un vairāk darba apstākļu un vides uzlabošanai, ESF + 4.3.3.5. pasākums (2.07.2024. MKN Nr. 431)) 6. Nodarbinātības valsts aģentūras veikspējas stiprināšana un pakalpojumu modernizēšana (ESF + 4.3.3.6. pasākums (5.12.2024. MKN Nr. 723))								

9.1.6. Uzņēmējdarbības vide

Galvenais Latvijas FSP politikas virziena “Uzņēmējdarbības vide” pasākumu mērķis ir mazināt administratīvo un regulatīvo slogu, kas pilnībā atbilst Latvijai izteiktajai ES Padomes valstu specifiskajai rekomendācijai. Lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un mazinātu administratīvo slogu, Latvijas FSP paredz virkni pasākumus, kas ir saistīti ar administratīvā un birokrātiskā sloga identificēšanu Latvijas normatīvajos aktos, administratīvā sloga mazināšanu nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā, Uzņēmumu reģistra modernizāciju un Ekonomisko lietu tiesas darbības pilnveidošanu. Tāpat šajā sadaļā iekļautie pasākumi paredz uzlabot un stiprināt tirgus uzraudzību komercbanku sektorā ar mērķi uzlabot konkurenci finanšu tirgos.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Uzņēmējdarbības vide

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
Normatīvo aktu un birokrātisko šķēršļu identificēšana	Mazināt administratīvo un regulatīvo slogu	Darbs pie identificēto birokrātisko šķēršļu risinājumiem (normatīvo aktu izmaiņām) un jaunu birokrātisko šķēršļu identificēšanas	2023.-2027.g.		EM		2024(3)			
Administratīvā sloga mazināšana nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā	Uzlabot sabiedrības informētību par teritorijas plānoto attīstību, nodrošināt jēgpilnu sabiedrības iesaisti un procesu	Noteikt sabiedriskās apspriešanas mērķus un tvērumu katrā no posmiem: Grozīt Būvniecības likumu, tai skaitā nosakot gadījumus, kad sabiedrisko apspriešanu var nerīkot.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
		Pilnveidot būvniecības informācijas sistēmas (turpmāk – BIS) funkcionalitāti, ļaujot ikvienam pieteikties saņemt informāciju elektroniski par interesējošajā teritorijā ierosināto būvniecību un būvniecības saistībā pieņemtajiem lēmumiem (būvatļaujas izdošana, atzīmes izdarīšana par projektēšanas nosacījumu izpildi).	31.12.2025.		EM/BVKB		2024(3)			
		Precizēt būvtafeles lomu būvniecības ieceres īstenošanas procesā, nosakot ka tā nodrošina tikai papildus sabiedrības informēšanas funkciju, tās neesamība konkrētajā dienā nav uzskatāma par nepietiekamu sabiedrības informēšanu un nevar būt iemesls apstrīdēšanas termiņa pagarināšanai. Pārskatīt	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/BVKB		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		būvtafelē norādāmās informācijas apjomu. Regulējumam jāstājas spēkā vienlaicīgi ar 3.1.1.3.pasākumā paredzēto BIS funkcionalitāti.								
	Uzlabot kompetento institūciju viedokļu un noteikumu saņemšanu nekustamā īpašuma attīstīšanas procesos	Grozīt MK 2014. gada 14. oktobra noteikumus Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", nosakot: a) nosacījumu mērķus un obligāti sniedzamās informācijas apjomu. Ņemot vērā pieteikumā lokālplānojumā izstrādei norādīto informāciju, inženiersistēmu turētājiem ir jāidentificē ieguldījumi infrastruktūrā, kas ir priekšnosacījums lokālplānojuma vai detālplānojuma īstenošanai; b) pieprasot saņemt nosacījumus no konkrētās institūcijas, jānorāda pamatojums, lai samazinātu iespēju, ka tiek izvirzīti nepamatoti nosacījumi. Brīvprātīgi piesakoties atzinuma sniegšanai, arī jānorāda pamatojums. c) pieteikumā lokālplānojuma izstrādei skaidri un detalizēti apraksta plānoto būvniecību un plānoto darbību.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		VARAM /EM		2024(3)			
		Grozīt normatīvo regulējumu būvniecības jomā, nosakot, ka atsevišķi tehniskie noteikumi vides aizsardzības jomā nav	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		nepieciešami, ja ir veikts IVN. Valsts vides dienests saskaņo būvprojektu, pārliecinoties, ka ir ievēroti IVN rezultāti un secinājumi.								
	Pilnveidot Tehnisko noteikumu saņemšana būvniecības ieceres īstenošanā	Grozīt Būvniecības likumu un uz tā pamata izdotus noteikumus, noteikt: a) institūcijas, no kurām saņem tehniskos vai speciālos noteikumus, nosaka būvprojekta izstrādātājs. Pašvaldība ir tiesīga pievienot institūcijas, to pamatojot; b) tehnisko noteikumu izdošanas mērķi un saturu; c) gadījumus, kad tehnisko noteikumu saņemšana nav nepieciešama; d) tehnisko noteikumu termiņu.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
		Izvērtēt iespēju ieviest ārpustiesas strīdu izskatīšanas mehānismu, ka tehniskie noteikumi neatbilst normatīvo aktu prasībām.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Vienota procesa ieviešana, sākot no būvniecības uzsākšanas līdz būves ierakstīšanai zemesgrāmatā	MK līmenī tiks apstiprināts konceptuālo modeli būvju reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un zemesgrāmatā, balstoties uz būvniecības procesā iegūtiem un BIS sistēmā strukturēto datu veidā reģistrētiem datiem par būvi, atsakoties no atkārtotas (dublējošas) datu iegūšanas apvidū būves kadastrālās uzmērīšanas procesā. Definēt	Vienotais process jāievieš ne vēlāk kā ar 2026.gada 1.janvāri.	2 800 000 euro (datu apmaiņas ar BIS un VVDZ, izmaiņas informācijas sistēmās 1 655 000 euro; izmaiņas VZD portālā Kadastrs.lv 923 750 euro; VVDZ	EM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		prasības datu precizitātei, obligāti iegūstamiem datiem, būvniecības administratīvā tiesiskuma pārbaudes aspektiem, lai nodrošinātu kvalitatīvu un tiesisku būves reģistrācijas procesu.		pielāgojumi 221 250 euro).						
	Jauna Teritorijas plānojuma noteikumu piemērošana uz iepriekš uzsāktajiem nekustamā īpašuma attīstīšanas procesiem	Papildināt Teritorijas attīstības plānošanas likumu un Būvniecības likumu ar regulējumu par nosacījumiem uzsāktā procesu pabeigšanai teritorijas plānojuma regulējuma maiņas gadījumā.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		VARAM /EM		2024(3)			
	Atteikšanās no gaisvada līnijām pilsētvides uzlabošanai	Grozīt MK 2014.gada 30.septembra noteikumus Nr. 574 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 008-14 "Inženiertīklu izvietojums", noteikt pienākumu jaunas ielas būvniecības vai ielas pārbūves gadījumā izbūvēt komunikāciju tuneļus;	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/SM		2024(3)			
		Grozīt Elektronisko sakaru likumu, noteikt vienkāršotas prasības gaisvada līniju novietošanai pazemē, t.sk. risināt jautājumu par nepieciešamību būvniecību saskaņot ar zemes vienību, kuru šķērsos komunikācijas, īpašniekiem;	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		SM / EM		2024(3)			
		Normatīvajos aktos teritorijas plānošanas jomā paredzēt vienotu regulējumu gaisvadu līniju pārvietošanai pazemē, samērojot gaisvadu īpašnieku	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		VARAM/ SM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		un ēku īpašnieku intereses un nekavējot ēku sakārtošanu.								
	Būvniecības process ir jāpadara elastīgāks, lai būvniecības regulējums atsevišķos aspektos ir nebūtu nesamērīgi ierobežojošs.	Būvniecības ieceres īstenošanas procesa "reorganizācija": Grozīt vispārīgos un speciālos būvnoteikumus, paredzot paralēlu būvniecības ieceru īstenošanu, nosakot, kādos gadījumos tas būtu pieļaujams, nostiprinot kārtību būvdarbu uzraudzībai un nodošanai ekspluatācijā.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
		Grozīt MK 2014.gada 19.augusta noteikumus Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi", ietverot regulējumu būvniecības ieceres īstenošanai pa kārtām.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Precizēt autouzraudzības lomu: jānostiprina autoruzraudzības loma un nozīme, nodalot to no autortiesību aspekta, skaidri nostiprinot autoruzrauga atbildības tvērumu (par ko atbild un par ko neatbild) par būvdarbu atbilstību būvprojektam.	Veikt grozījumus MK 2014.gada 19.augusta noteikumos Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi", pilnveidojot autoruzraudzības regulējumu.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Tiesības veikt darbus būvlaukumā pirms atzīmes veikšanas par projektēšanas nosacījumu izpildi	Optimālā būvniecības procesa noteikšanai, izvērtēt vai un kādus sagatavošanas darbus būvdarbu veicējs var uzsākt pirms ir veikta atzīme par projektēšanas nosacījumi izpildi.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Ir jāizstrādā skaidrs regulējums atzīmes par projektēšanas nosacījumu izpildi un būvdarbu	Grozīt Būvniecības likumu, nosakot prasības sabiedrības informēšanai par atzīmes par projektēšanas nosacījumu	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
	uzsākšanas nosacījumu izpildi apstrīdēšanai, uzlabojot sabiedrības informētību par plānoto būvniecību, vienlaicīgi radot investoram prognozējamu būvatļaujas apstrīdēšanas procesu.	izpildi, apstrīdēšanas kārtībai un apstrīdēšanas termiņam.								
	Uzlabot būvniecības procesa efektivitāti, vienlaicīgi samazinot iespējamās krāpšanas riskus.	Grozīt MK 2014.gada 19.augusta noteikumus Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" un speciālos būvnoteikumus, piemēram, MK 2014.gada 2.septembra noteikumus Nr. 529 "Ēku būvnoteikumi" un pilnveidot regulējumu būvdarbu fiksēšanai un būvdarbu kvalitātes risku mazināšanai.					2024(3)			
	Atvieglot Informācijas iegūšanu par pazemes inženiersistēmām un atbildība par kaitējuma nodarīšanu pazemes komunikācijām	Grozīt MK 2012.gada 24.aprīļa noteikumus Nr. 281, nosakot, ka datus par pazemes inženiersistēmām topogrāfiskajā plānā attēlo, balstoties uz Aprūtināto teritoriju informācijas sistēmas datiem.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2025.		TM/EM/VZ D		2024(3)			
		Pilnveidot Būvniecības likuma regulējumu, aprobežojot būvdarbu veicēja un būvniecības ierosinātāja atbildību, nosakot, ka tie nav atbildīgi par kaitējuma nodarīšanu pazemes inženiersistēmām, par kurām tam nebija un nevarēja būt informācija.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Veicināt atkārtotu būvizstrādājumu izmantošanu	Pilnveidot normatīvo regulējumu būvizstrādājumu jomā, veicinot būvizstrādājumu	Iesniegšana izskatīšanai		EM		2024(3)			12.Atbildīgs patēriņš un ražošana

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		atkārtoto izmantošanu un būvdarbu rezultātā radīto atkritumu izmantošanu rekultivācijā.	MK - 30.11.2025.							
	Atmežošanas procesa pilnveidošana un digitalizācija	Veikt grozījumus normatīvajos aktos būvniecības jomā, nosakot prasības atmežojama poligona ievietošanai būvprojektā, augšupielādēšanai BIS, strukturēto datu norādīšanu, kas ir nepieciešami Valsts meža dienestam reģistrācijai meža reģistrā un kompensācijas aprēķināšanai. Paredzēt, ka atmežojamo platību nosaka, balstoties uz Kadastra datiem par meža zemi.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/TM		2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		
		Pārskatīt MK 2011. gada 27. decembra noteikumus Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi", paredzot tiesības sertificētam būvspeciālistam iezīmēt poligonu.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
		Attiecīgi pilnveidot BIS funkcionalitāti	30.12.2025.		EM/BVKB		2024(3)			
	Pilnveidot dzīvokļa īpašuma "veidošanas" procesu	Grozīt Dzīvokļa īpašuma likumu, pieļaujot jaunbūves gadījumā iespēju Kadastrā piešķirt telpu grupām dzīvokļa īpašuma reģistrācijai nepieciešamos kadastra numurus un aprēķināt dzīvokļa īpašumam piesaistītās domājamās daļas no kopīpašuma vienlaicīgi ar dzīvojamās mājas un telpu grupu reģistrāciju Kadastrā.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/TM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		Nepieciešamības gadījumā grozīt regulējumu zemesgrāmatu jomā likumu, pieļaujot vienlaicīgu dzīvojamās mājas ierakstīšanu un sadalīšanu dzīvokļu īpašumos (var lūgt vienā reizē, nodrošinot secīgu reģistrāciju).								
		Izstrādāt informatīvo materiālu un skaidrojumus par kopīpašuma aspektiem, veicinot dzīvojamo māju sadalīšanu dzīvokļu īpašumos.	30.12.2024.		EM		2024(3)			
		Grozīt normatīvo regulējumu, veicinot kopīpašumā esošās būves nodošanu ekspluatācijā, tai skaitā nosakot regulējumu patvaļīgās būvniecības novēršanai.	31.12.2024.		EM		2024(3)			
	Pilnveidot regulējumu attiecībā uz dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu	Grozīt Dzīvokļa īpašuma likumu, paredzot iespēju izveidot (noteikt) kopīpašuma daļā neietilpstošus funkcionāli saistītus objektus, kas ir funkcionāli saistīti ar konkrētu dzīvokļa īpašumu un kas var atsevišķi būt par civiltiesiskās apgrozības objektu (tikai dzīvojamās mājas īpašnieku ietvaros).	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/TM		2024(3)			
	Pilnveidot tiesiskais risinājumu koplietošanas infrastruktūrai	Grozīt normatīvo regulējumu, radot risinājumu privātpersonu izbūvētiem ceļiem, būvējot privātmāju ciematus. Iespējamais risinājums ir noteikt, ka ceļi, kas izveidoti, būvējot privātmāju ciematus, ir	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2025.		VARAM/EM		2024(3)			9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		piekritīgi pašvaldībai un ir nododami tai bezatlīdzības, vienlaicīgi paredzot, ka normatīvajos aktos tiek noteikts īpašs pienākums privātmāju ciemata īpašniekiem veikt ceļu uzturēšanu vai to finansēt.								
		Ņemot vērā, ka Civillikums paredz tiesības nodibināt īpašuma aprobežojumu ar testamentu, līgumu vai likumu, izvērtēt iespēju grozīt normatīvo regulējumu būvniecības jomā, ieviešot koplietošanas infrastruktūras jēdzienu un likuma līmenī paredzēt koplietošanas statusa reģistrāciju zemesgrāmatā (tiesību aprobežojums uz likuma pamata līdzīgi kā sarkano līniju gadījumā). Regulējumā būtu jāietver šī institūta būtības skaidrojums, izlietošanas noteikumi, tiesiskās sekas u.tml.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM/TM		2024(3)			
	Elektroniskā paraksta plašāka izmantošana, prasot ierakstus zemesgrāmatā	Vienkāršot procesu atsevišķu ierakstu veikšanai zemesgrāmatā, stiprināt labticīgā ieguvēja aizsardzību. Tieslietu ministrijai izveidot darba grupu un "sašķīrot" nostiprinājuma lūgumu veidus, kurus iespējams iesniegt elektroniski, parakstot ar elektronisko parakstu, iespējams, izmantojot oficiālo e-adresi.	31.12.2024.		TM/EM		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
	Dzīvokļu īpašnieku kopības juridiskā statusa nostiprināšana	Grozīt normatīvo regulējumu, precizējot dzīvokļu īpašnieku kopības tiesisko statusu.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2024.		EM		2024(3)			
	Vienkāršot zemes ierīcības procesu zemes atsavināšanai lineāro būvju būvniecības gadījumā	Grozījumi normatīvajos aktos zemes ierīcības jomā un zemes kadastrālās uzmērīšanas jomā. Padarīt zemes platības atdalīšanas procesu lineāro būvju būvniecības vajadzībām efektīvu: 1) pieļaut zemes vienības sadales projektu kā pamatu zemes platības atdalīšanai; 2) atteikties no pienākuma uzmērīt paliekošo platību, ja lineārās būves būvniecības vajadzībām tiek nodalīta daļa no privātpersonai piederošās zemes vienības.	Iesniegšana izskatīšanai MK - 30.11.2025.		TM/EM/FM		2024(3)			
Tirgus uzraudzība komercbanku sektorā	Izvērtēt kopējo konkurences situāciju komercbanku sektorā; Uzlabot konkurenci finanšu tirgos	Tirgus uzraudzības ietvaros t.sk. plānots arī novērtēt komercbanku klientu mobilitāti ietekmējošos faktorus, kā arī konkurences situāciju kreditēšanas jomā. Pēc tirgus uzraudzības pabeigšanas, tiks publicēti noslēguma secinājumi un priekšlikumi.	2026.gada rudens		KP		2024(3)			
	Uzlabot konkurenci finanšu tirgos	1) 2023. gadā Latvijas Banka uzsākusi komercbanku aizdevumu un noguldījumu likmju publicēšanu, tādējādi uzlabojot informācijas pieejamību banku klientiem, stiprinot konkurenci un veicinot klientu mobilitāti 2) 2023. gadā pēc dialoga ar	2023-2024		LB		2024(3)			

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		<p>nozari LB veikusi regulējuma pārskatīšanu, veicinot nozares norādīto kreditēšanas pakalpojumu attīstības šķēršļu mazināšanu.</p> <p>3) Tiek īstenota LB iniciatīva aizdevumu refinansēšanas procesa atvieglošanā: 2023. gadā Refinansēšanas darba grupas darba rezultātā tika būtiski atvieglots hipotekāro aizdevumu refinansēšanas process (jau stājās spēkā), tādējādi būtiski veicinot klientu mobilitāti un konkurenci finanšu sektorā. 2024. gadā uzsākts darbs pie refinansēšanas procesa atvieglošanas attiecībā uz aizdevumiem uzņēmumiem.</p> <p>4) 2024. gadā izsniegta licence jaunajam tirgus dalībniekam - "Indexo" bankai.</p> <p>5) LB regulāri sniedz atbalstu LIAA sarunās ar potenciālajiem tirgus dalībniekiem to ienākšanai Latvijas finanšu tirgū.</p> <p>6) Maksājumu pakalpojumu jomā konkurence tiks veicināta, nodrošinot nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzējiem piekļuvi CB maksājumu sistēmām</p> <p>7) LB uztur regulāru dialogu ar uzņēmējiem, t.sk. reģionos, par finansējuma pieejamību, t.sk. aicinot uzņēmējus aktīvāk izmantot arī mazo banku</p>								

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Uzņēmējdarbības vide										
		pakalpojumus, kas veicinās konkurenci tirgū.								
Par Ekonomisko lietu tiesas regulējuma izmaiņām ar mērķi uzlabot uzņēmējdarbības vidi	Mazināt administratīvo un regulatīvo slogu	1) Ekonomisko lietu tiesas papildu kompetenču izvērtēšana un noteikšana kopsakarībā ar telpām un cilvēkresursu. 2) Likumprojekta "Grozījumu Civilprocesa likumā" un likumprojekta "Grozījumi Kriminālprocesa likumā" izstrāde, nosakot Ekonomisko lietu tiesas papildu kompetenci.	2025.g.	Nav prognozējams, atkarīgs no izvērtējuma rezultātiem.	TM		2024(3)			
Uzņēmumu reģistra modernizācija	Mazināt administratīvo un regulatīvo slogu	Tiks modernizēta Uzņēmumu reģistra datu apstrāde un pakalpojumi	31.05.2026.	2,3 milj. euro (ANM finansējums)	TM	ANM	2024(3)			

9.1.7. Investīciju veicināšana

Šajā politikas virzienā iekļautie pasākumi ir saistīti ar aizdevumu un garantiju nodrošināšanu uzņēmumiem, atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei, t.sk. investīcijām zaļās pārejas veicināšanai un inovācijai, atbalstu digitālās pārejas nodrošināšanai komercdarbībā, investīcijām uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos, uzņēmējdarbības infrastruktūras uzlabošanu, pašvaldību un plānošanas reģionu administratīvās kapacitātes uzlabošanu un konkurētspējas veicināšanu lauksaimniecībā. Visi augstākminētie pasākumi tiek īstenoti ES fondu atbalsta programmu un Latvijas ANM plāna ietvaros.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Investīciju veicināšana

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ lidzatlīdzīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
Produktivitātes aizdevumi inovatīviem uzņēmumiem	Investīciju palielināšana inovācijās	Izstrādāts MK noteikumu projekts, kuru plānots iesniegts MK 2024.gada septembrī	2024-2029.g.	68,23 milj. (ES fondi)	EM	ANM+ MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra
Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei		Apstiprināti 2024. gada 9. janvāra MK noteikumi Nr.32, kā ietvaros noslēgti 8 līgumi ar finansējuma saņēmējiem	2024.-2026.g. II.cet.	47,6 milj. euro (ANM finansējums)						
		Saskaņošanas procesā ir ERAF 1.2.1.1.pasākums "Produktivitātes aizdevumi uzņēmumu inovācijām", kā ietvaros atbalsts būs pieejams no 2025.gada sākuma.	2025-2029.g.	32 milj.euro (ES fondi)						
Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai	2024.gada 9.janvārī apstiprināti ANM MK noteikumi Nr.33. Pasākuma ietvaros CFLA atklāta konkursa rezultātā noslēdza līgumu ar 9 finansējuma saņēmējiem.	2024.-2026.g. II.cet.	40 milj. euro (ANM finansējums)	EM	ANM	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra
Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā	Investīcijas digitālās pārkārtošanas veicināšanai	ANM atbalsta programmai atbalsts komersantu procesu digitalizācijai 10.01.2023. apstiprināti MK noteikumi Nr. 10. Atbalsts komersantiem ir pieejams. 2021-2027.gada plānošanas perioda ietvaros atbalsta programma komersantu digitalizācijas veicināšanai ir izstrādāta un šobrīd atrodas starpinstiūciju saskaņošanā.	ANM finansējums pieejams no 2023.-2026.g. II.cet. ES fondu finansējums pieejams no 2024.-2029.g.	40 milj. (ANM finansējums) 27,6 milj. (ES fondi)	EM	ANM	2022(3); 2023(3); 2024(3); 2024(4)			
	ANM atbalsta programmai aizdevumi digitalizācijai 05.07.2022. ir apstiprināti MK	2023.-2026.g.II.cet	45,14 milj. ANM finansējums							

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
	Investīciju palielināšana inovācijās	noteikumi Nr.421. Atbalsts komersantiem ir pieejams. 2024.gada 9.janvārī apstiprināti ANM MKN Nr.34. Atklātās atlases procesā CFLA ir noslēdzis līgumus ar 7 finansējuma saņēmējiem.	2024.-2026.g. II.cet.	24.3 milj. euro (ANM finansējums)		ANM				
Aizdevumi (starta un produktivitātes aizdevumi, kā arī lielo investīciju aizdevumi)	Veicināt MVU piekļuvi finansējumam	2021-2027.gada plānošanas perioda ietvaros atbalsta programmai starta aizdevumi 19.09.2023. apstiprināti MK noteikumi Nr. 532. Atbalsts komersantiem ir pieejams. 2021-2027.gada plānošanas perioda ietvaros atbalsta programmai produktivitātes aizdevumi 09.01.2024. apstiprināti MK noteikumi Nr.28. Atbalsts komersantiem ir pieejams.	2024.-2029.g.	Startam - 15,66 milj. (ES fondi) Produktivitātei - 28,06 milj. (ES fondi)	EM	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra
Garantijas (saimnieciskās darbības veicējiem konkurētspējas uzlabošanai, portfelgarantijas, īstermiņa eksporta kredīta garantijas)	Veicināt MVU piekļuvi finansējumam	2021-2027.gada plānošanas perioda ietvaros portfelgarantijas atbalsta programmai 2023.gada 5.septembrī apstiprināti noteikumi Nr.498. Tiek nodrošināts garantijas atbalsts komersantiem.	2024.-2029.g.	9,8 milj. (ES fondi)	EM	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra
		2021-2027.gada plānošanas perioda ietvaros atbalsta programmai garantijas saimnieciskās darbības veicējiem konkurētspējas uzlabošanai 05.09.2023. apstiprināti MK noteikumi Nr.500. Tiek nodrošināts garantiju atbalsts komersantiem.	2024.-2029.g.	29,6 milj. (ES fondi)						

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
		20.12.2016. MK noteikumi Nr. 866, kas paredz iespēju uzņēmumiem saņemt īstermiņa eksporta kredīta garantijas. Tiek nodrošināts garantiju atbalsts komersantiem.	2024. - 2028.g.	5,69 milj. (VB un atmaksas)						
Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	Investīcijas nevienlīdzības mazināšanā, lai attīstītu nacionālas nozīmes industriālo parku un teritoriju infrastruktūru un piesaistītu investorus Latvijas reģioniem ārpus Rīgas plānošanas reģiona, sekmējot darba vietu ar augstu pievienoto vērtību un uz eksportu orientētu darba vietu radīšanu, kā arī mazinot reģionālās attīstības atšķirības starp Rīgas reģionu un pārējo Latvijas teritoriju. Sasniedzamie mērķi un atskaites punkti: 1) līdz 31.12.2022. ir pieņemta atbalsta programma industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos; 2) līdz 31.12.2023. nosūtīti lēmumi projektu iesniedzējiem par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana	1) MK noteikumu apstiprināšana (30.08.2022.); 2) atklātas atlases (19.10.2022.-28.04.2023.) īstenošana; 3) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.02.2020.-31.08.2026.	80 milj. ANM	VARAM/ CFLA	ANM (CID pielikumā - investīcija 3.1.1.3.i zem "KOMPONENTS NR. 3 NEVIENLĪDZĪBAS MAZINĀŠANA")	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
	<p>industriālo parku attīstīšanai reģionos;</p> <p>3) līdz 31.12.2025. parakstīti vismaz četri nodomu protokoli vai līgumi ar starptautiski atzītiem industriālo parku operatoriem vai potenciālajiem investoriem, radot nefinanšu investīcijas vismaz 85 741 349 euro apmērā;</p> <p>4) līdz 31.12.2025. pabeigta vismaz četru nacionālas nozīmes industriālo parku un teritoriju būvniecība reģionos;</p> <p>5) līdz 31.07.2026. radītas vismaz 328 darbavietas industriālajos parkos viedās specializācijas jomās ar algu, kas pārsniedz attiecīgā plānošanas reģiona vidējo darba samaksu attiecīgajā tautsaimniecības nozarē.</p>									
Infrastruktūra uzņēmējdarbības atbalstam (Programma 5.1.1.1. (tikai 1., 2.k., bez	Investīcijas uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras attīstības veicināšanai, palielinot privāto investīciju	1) MK noteikumu apstiprināšana (16.01.2024.; grozījumi 07.05.2024. un 04.06.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju	01.01.2021.-31.12.2029.	<u>1.kārta:</u> 39,9 milj. ERAF; 7 milj. nacionālais finansējums (pašvaldību līdzfinansējums vai	VARAM/ CFLA/pašvaldības	MFF				

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
3.kārtas elastības finansējuma; norādīti tikai 1. un 2.kārtas rādītāji, bez 3.kārtas elastības rādītājiem. Rādītāji norādīti pret MK noteikumiem, nevis pret DP.)	apjomu pilsētu funkcionālajās teritorijās, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmām. Sasniedzamie rezultāti: 1) vismaz 35 komersanti, kas gūst labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras; 2) vismaz 51 400 781 euro darba algu fonda pieaugums privātajos komersantos; 3) vismaz 68 534 375 euro privātās nefinanšu investīcijas nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos.	apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (02.08.2023.); 3) atlases uzsākšana (1.kārtai - ierobežota atlase 09.05.2024.; 2.kārtai - atklāta atlase 21.02.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.		privātais līdzfinansējums) <u>2.kārta:</u> 62,9 milj. ERAF; 11,1 milj. nacionālais finansējums (pašvaldību līdzfinansējums vai privātais līdzfinansējums)						
Pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošana (Programma 5.1.1.2. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas plānošanas reģionu un pašvaldību administratīvās kapacitātes uzlabošanai teritoriālās attīstības plānošanas un īstenošanas jautājumos, sekmējot kvalitatīvu projektu pieteikumu sagatavošanu ES strukturālo un investīciju fondu atbalsta piesaistei	1) MK noteikumu apstiprināšana (31.01.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (26.01.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (06.03.2023.); 4) līguma slēgšana (09.08.2023.) un projekta īstenošana.	01.01.2023.- 31.12.2029.	0,4 milj. ERAF; 0,07 milj. nacionālais finansējums (valsts budžets)	VARAM/ CFLA	MFF				

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
	teritoriju attīstībai, tai skaitā ievērojot labas pārvaldības principus, lai stiprinātu pašvaldību konkurētspēju un nodrošinātu teritoriju apdzīvojuma un dzīves vides ilgtspējīgu attīstību. Sasniedzamie rezultāti: 1) vismaz 29 pašvaldībās un vismaz 3 plānošanas reģionos nodrošināta administratīvās kapacitātes uzlabošana; 2) organizēti vismaz 5 plānošanas reģionu un pašvaldību attīstības plānošanas un projektu speciālistu kapacitāti stiprinošie pasākumi (semināri, kampaņas, pieredzes apmaiņas vai citi pasākumi).									
Konkurētspējas veicināšana lauksaimniecībā	Atbalstīt 2500 lauku saimniecības, lai uzlabotu to saimnieciskās darbības rādītājus un konkurētspēju, kā arī veicinātu kooperācijas attīstību un piekļuvi finansējumam	1) Normatīvo aktu izstrāde un apstiprināšana pārejas periodam - 2020.-2021.g. 2) KLP SP 2023-2027 izstrāde un saskaņošana ar EK 2) Normatīvo aktu izstrāde un apstiprināšana (2023.g. – 2024.g.) 3) Atbalsta pasākumu īstenošana no 2023.-2029.gadam	2023. - 2029.	335,9 milj. euro (ES fondi - ELFLA), kur ES finansējums - 250,7 milj. euro, LV līdzfinansējums - 85,2 milj. euro	ZM/LAD; ALTUM	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai	1.) Nacionālā enerģētikas un klimata plāna apstiprināšana; 2.) MK noteikumu "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Sabiedrības izpratnes veicināšana par klimatneitralitātes un klimatnoturības nozīmi un iespējām" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. gada 3. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. gada 4. ceturksnis, konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanas termiņš - atbilstoši katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam; 3.) MK noteikumu sagatavošana - Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklātu konkursu nolikumi laika periodā līdz 2028. gadam - atbilstoši Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta darbības stratēģijā (izstrādes stadijā) noteiktajiem finansējuma izmantošanas virzieniem un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktajām prioritātēm; 2.) atbilstoši 43. rindā norādītajām investīcijām - 1.) un 2.), 44. rindā norādītajām investīcijām - 2.) un 3.) 4.) MK noteikumu par ES	ES fondu pasākumiem (2025. - 2029.g.), REPowerEU (2024. - 2026.g.), Sociālais klimata fonds (2026. - 2032.g.), Emisijas kvotu izsolīšanas instruments - atbilstoši katrā projektā atklātā konkursā noteiktajam īstenošanas termiņam un katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam projekta īstenošanas termiņam, Modernizācijas fonds - atbilstoši katrā projektā konkursā	2.) 2 milj. euro; 3.) finansējums katrā projektu atklāta konkursa īstenošanai tiks noteikts, izstrādājot projektu konkursu nolikumus; 4.) 2.2.2.3. investīcijai 27 233 743	KEM, VARAM, EM UAD	ANM+MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(3); 2023(3); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		6. Tīrs ūdens un sanitārija; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropa s Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Investīciju veicināšana										
		kohēzijas politikas programmas 2021. - 2027. gadam 2.2.2.3. specifiskā atbalsta mērķa pasākuma "Notekūdeņu dūņu pārstrāde" sagatavošana (2025.g.), MK noteikumu apstiprināšana (2025.g.), programmas īstenošana (2026.-2028.g.); 5.) atbilstoši 43. rindā norādītajām investīcijām 1) un 2), 44. rindā norādītajām investīcijām 2.) un 3.) un 45.rindā norādītajām investīcijām 4)-17).	noteiktajam īstenošanas termiņam un katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam projekta īstenošanas termiņam.							

9.1.8. Enerģētika un energoefektivitāte

Šajā politikas virzienā iekļautie pasākumi ir arī cieši saistīti ar ES kopīgu prioritāti par enerģētikas drošību. Iekļauto pasākumu ietvaros plānots veicināt energoapgādes drošību, nodrošinot sinhronizāciju ar Centrāleiropas energosistēmu, atjaunīgo energoresursu īpatsvara paaugstināšanu enerģijas galapatēriņā, mazinot atkarību no fosilās degvielas.

Tāpat Latvijas FSP iekļautie pasākumi tiek īstenoti ar mērķi veicināt energoefektivitāti, t.sk. daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu, energoefektivitātes paaugstināšana dzīvojamās ēkās, t.sk. attīstot ESKO tirgu (daudzdzīvokļu, privātās un neliela dzīvokļu skaita ēku kompleksos), energoefektivitātes paaugstināšana valsts ēkās un vēsturiskajās ēkās. Paredzēti pasākumi arī energoefektivitātes veicināšanai kultūras infrastruktūrā, uzņēmējdarbībā, ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē.

Plānots arī veikt elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizāciju, veicināt atjaunojamās enerģijas izmantošanu un energoefektivitātes paaugstināšanu rūpniecībā un komersantos, kā arī īstenot uzņēmējdarbības “zaļināšanas” un produktu attīstības pasākumus, veicinot energoefektivitātes paaugstināšanu un energoefektīvu tehnoloģiju ieviešanu uzņēmumos, uzlabot pašvaldību ēkas un infrastruktūru, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti.

Liepājas un Ventspils ostās plānots izveidot krasta elektropieslēgumu Ro-Ro pasažieru kuģu apkalpošanai ar mērķi mazināt atkarību no fosilās degvielas.

Lielākā daļa augstākminēto pasākumu tiek īstenota ES fondu atbalsta programmu un Latvijas ANM plāna ietvaros.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Enerģētika un energoefektivitāte

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
Sinhronizācija ar Centrāleiropas energosistēmu	Energoapgādes drošības veicināšana	1.) 2024.g. 5. jūlijā apstiprināti MK noteikumi Nr. 432 ES ANM plāna 7.1.1. reformas "Enerģijas sektora transformācija" 7.1.1.1.i. investīcijas "Elektroenerģijas pārvades sistēmas sinhronizācija"; 2.) Elektroenerģijas pārvades sistēmas sinhronizācijas projektu īstenošana CEF finansējuma ietvaros.	2024.-2025.	1) 60,34 milj. euro; ANM 2) 107,8 milj. euro; MFF (CEF)	KEM	ANM+ MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra
Atjaunīgo energoresursu īpatsvara paaugstināšana enerģijas galapatēriņā	Atkarības mazināšana no fosilās degvielas	1.) Nacionālā enerģētikas un klimata plāna apstiprināšana; 2.) Normatīvā regulējama pilnveidošana un izstrāde atļauju izsniegšanas procedūru vienkāršošanai atjaunīgās enerģijas projektiem (2024.-2025.g.); 3.) Atjaunīgo energoresursu teritoriju kartēšana (<i>Renewables go-to territories</i>) (2024.-2025.g.); 4.) MK noteikumu par ES kohēzijas politikas programmas 2021. - 2027. gadam 2.1.2. specifiskā atbalsta mērķa "Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana - biometāns" sagatavošana (2024.g. 3.ceturksnis), MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4.ceturksnis), programmas īstenošana (2025.-2027.g.); 5.) MK noteikumu par ES kohēzijas politikas programmas 2021. - 2027. gadam 2.1.1.3. specifiskā atbalsta mērķa pasākuma "AER izmantošana un energoefektivitātes paaugstināšana centralizētajā un individuālajā siltumapgādē un	ES fondu pasākumiem (2025. - 2029.g.), <i>REPowerEU</i> (2024. - 2026.g.), Sociālais klimata fonds (2026. - 2032.g.), Emisijas kvotu izolīšanas instruments - atbilstoši katrā projektu atklātā konkursā noteiktajam īstenošanas termiņam un	4.) 2.1.2. investīcijai: 21,5 milj. euro; 5.) 2.1.1.3. investīcijai: 55, 8 milj. euro; 6.) 72,9 milj. euro; 7.) 1,5 milj. euro; 8.) Sociālajam klimata fondam: 463,7 milj. euro; 9.) atbilstoši noslēgto projektu līgumu īstenošanai paredzētajam, bet vēl neizmaksātajam finansējumam; 10.) 6 milj. euro; 11.) konkursa ietvaros pieejamais kopējais finanšu instrumenta finansējums (ieskaitot jau izmaksāto finansējumu atbilstoši	KEM	ANM+ MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
		<p>aukstumapgādē" sagatavošana (2024.g. 3. ceturksnis), MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4. ceturksnis), programmas īstenošana (2025. - 2027.g.);</p> <p>6.) 2024.g. 5. jūlijā apstiprināti MK noteikumi Nr. 432 ES ANM plāna 7.1.1. reformas "Enerģijas sektora transformācija" 7.1.1.2.i. investīcijas "Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija";</p> <p>7.) 2024.g. 5. jūlijā apstiprināti MK noteikumi Nr. 432 ES ANM plāna 7.1.1. reformas "Enerģijas sektora transformācija" 7.1.1.3.i. investīcijas "Biometāna īpatsvara galapatēriņā palielināšana"; ;</p> <p>8.) Sociālā klimata fonda normatīvā satvara izstrāde (2025.g.), Sociālā klimata plāna izstrāde (2025.g.), investīciju ieviešana (2026. - 2032.g.);</p> <p>9.) MK 2016. gada 12. janvāra noteikumi Nr. 35 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes arhitektūras pieminekļos" nolikums" - turpinās projektu īstenošana projektu iesniegumu atlases otrās kārtas ietvaros, kas izsludināta 2022. gadā;</p> <p>10.) MK 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 333 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām" nolikums" - projektu iesniegumu atlases otrās kārtas izsludināšana 2024. gada augustā;</p> <p>11.) MK 2022. gada 1. marta noteikumi Nr. 150 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana mājsaimniecībās – atbalsts</p>	<p>katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam projekta īstenošanas termiņam, Modernizācijas fonds - atbilstoši katrā projektu konkursā noteiktajam īstenošanas termiņam un katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam projekta īstenošanas termiņam.</p>	<p>noslēgtajiem projektu līgumiem) - 45 milj. euro;</p> <p>12.) atbilstoši noslēgto projektu līgumu īstenošanai paredzētajam, bet vēl neizmaksātajam finansējumam;</p> <p>13.) 2 milj. euro;</p> <p>14.) 20 milj. euro;</p> <p>15.) finansējums katrā projektu atklāta konkursa īstenošanai tiks noteikts, izstrādājot projektu konkursu nolikumus;</p> <p>16.) 26,8 milj. euro;</p> <p>17.) finansējums konkursa īstenošanai tiks noteikts, izstrādājot projektu konkursu nolikumu.</p>						

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
		<p>atjaunojamo energoresursu izmantošanai" nolikums" - konkursa ietvaros atbalstāmo aktivitāšu īstenošana līdz 2024. g. 31. decembrim vai kamēr ir pieejams konkursa ietvaros noteiktais finansējums;</p> <p>12.) MK 2022. g. 14. jūlija noteikumi Nr. 454 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana pašvaldību publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā" nolikums" - turpinās projektu īstenošana projektu iesniegumu atlases ietvaros, kas izsludināta 2022. g.;</p> <p>13.) MK noteikumu "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Sabiedrības izpratnes veicināšana par klimatneitralitātes un klimatnoturības nozīmi un iespējām" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. g. 3. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. g. 4. ceturksnis;</p> <p>14.) MK noteikumu "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un pašvaldību policijas institūciju ēkās" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. g. 3./4. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. gada 4. ceturksnis;</p> <p>15.) MK noteikumu sagatavošana - Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklātu konkursu nolikumi laika periodā līdz 2028. gadam;</p> <p>16.) MK noteikumu "Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta konkursa "Atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšana daudzdzīvokļu ēkās, valsts un</p>								

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
		<p>pašvaldības ēkās, tajā skaitā atbalsts ar to darbību saistītās infrastruktūras izveidē" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. g. 4. ceturksnis/2025. g. 1. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2025. g. 1./2. ceturksnis; 17.) MK noteikumu "Modernizācijas fonda finansēto projektu konkursa "Energoefektivitātes uzlabošana un atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšana komersantiem enerģijas sadales, pārvades un ražošanas procesos" nolikums" (MK noteikumu nosaukums izstrādes procesā var tikt precizēts) sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2025. g., projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2025. g.; 18.) atbilstoši: MK 2021. g. 21. decembra noteikumi Nr. 896 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādei" nolikums" - konkursa ietvaros atbalstāmo aktivitāšu īstenošana līdz 2024. g. 31. decembrim vai kamēr ir pieejams konkursa ietvaros noteiktais finansējums; MK noteikumu "Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta konkursa "Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. g. 3. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. g. 4. ceturksnis</p>								

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
Energoefektivitātes veicināšana	Atkarības mazināšana no fosilās degvielas; energoefektivitātes paaugstināšana publiskā un privātā sektorā	1.) Nacionālā enerģētikas un klimata plāna apstiprināšana; 2.) Tiesiskā ietvara izstrāde un pieņemšana Energoefektivitātes direktīvas pārņemšanai (2024.-2025. g.) 3.) NEKP pasākumu īstenošana (2024.-2028. g.) 4.) atbilstoši: MK 2016. gada 12. janvāra noteikumi Nr. 35 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes arhitektūras pieminekļos" nolikums" - turpinās projektu īstenošana projektu iesniegumu atlases otrās kārtas ietvaros, kas izsludināta 2022. gadā; MK 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 333 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām" nolikums" - projektu iesniegumu atlases otrās kārtas izsludināšana 2024. gada augustā, projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš līdz 2024. gada 1. novembrim, konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanas termiņš - atbilstoši katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam; MK 2022. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 454 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana pašvaldību publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā" nolikums" - turpinās projektu īstenošana projektu iesniegumu atlases ietvaros, kas izsludināta 2022. gadā; MK noteikumu "Emisijas kvotu izsolīšanas	2024.-2028.		KEM/EM		2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
		instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un pašvaldību policijas institūciju ēkās" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. gada 3./4. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. gada 4. ceturksnis, konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanas termiņš - atbilstoši katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam; - atbilstoši Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta darbības stratēģijā (izstrādes stadijā) noteiktajiem finansējuma izmantošanas virzieniem un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktajām prioritātēm; MK noteikumu "Modernizācijas fonda finansēto projektu konkursa "Energoefektivitātes uzlabošana un atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšana komersantiem enerģijas sadales, pārvades un ražošanas procesos" nolikums" (MK noteikumu nosaukums izstrādes procesā var tikt precizēts) sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2025. gads, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2025. gads, konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanas termiņš - atbilstoši katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam.								
1.2.1.1.i. investīcija "Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz	Energoefektivitātes uzlabošana un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana	1. Dzīvokļu īpašnieku vienošanās par dalību programmā un tehniskās dokumentācijas izstrāde. 2. Projekta pieteikums Altum. 3. Altum pieņem sākotnējo atzinumu par kapitāla atlaides rezervēšanu. 4. Tiek veikta piegādātāju atlase.	2026. gada 31. augusts	57 282 000 euro (100% ANM finansējums)	EM	ANM	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu"	(piem. saules paneļi - izmantošana pašpatēriņam) daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās	5. Altum, balstoties uz tāmi, precizē kapitāla atlaides apmēru. 6. Pieteikums aizdevuma saņemšanai. 7. Altum lēmums par aizdevuma vai garantijas un kapitāla atlaides piešķiršanu. 8. Līgumu slēgšana. 9. Būvdarbi. 10. Atbalsta saņemšana.								infrastrukturā; 13. Rīcība klimata jomā
2.1.1.1. pasākums "Energoefektivitātes paaugstināšana dzīvojamās ēkās, t.sk. attīstot ESKO tirgu (daudzdzīvokļu, privātās un neliela dzīvokļu skaita ēku kompleksos)	Energoefektivitātes uzlabošana un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana (piem. saules paneļi - izmantošana pašpatēriņam) daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās	Pasākums šobrīd atrodas izstrādes stadijā. MK plānots apstiprināt 2024. gada IV. ceturksnī	2029. gada 31. decembris	173 218 155 euro, (85% ES fondu finansējums un 15% nacionālais līdzfinansējums)	EM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
2.1.1.4. pasākums "Energoefektivitātes paaugstināšana valsts ēkās" un 2.1.1.7. pasākums "Valsts iestāžu infrastruktūras optimizācija"	Energoefektivitātes uzlabošana un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana valsts ēkās	Pasākums šobrīd atrodas izstrādes stadijā. MK plānots apstiprināt 2024. gada IV. ceturksnī	2029. gada 31. decembris	2.1.1.4. pasākumam 101 696 160 euro un 2.1.1.7. pasākumam 13 050 000 euro (85% ES fondu finansējums un 15% nacionālais līdzfinansējums)	EM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
1.2.1.4.i. investīcija "Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t. sk.	Energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem valsts sektora	1. Finansējuma saņēmēju atlase slēgtas atlases kārtas ietvaros. 2. Finansējuma saņēmēju līgumu/vienošanās noslēgšana ar CFLA par būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādi.	2026.gada 1. marts	23 956 000 euro (ANM finansējums) un 4 779 222 euro (valsts budžets)	EM/KM	ANM	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošanas, inovācijas

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
vēsturiskajās ēkās"	ēkās, kurās tiek nodrošināta kultūras funkcija, tai skaitā vēsturiskajās ēkās (panākts kopējās primārās enerģijas patēriņa samazinājums, veicināta pāreja uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu enerģijas ražošanā, kā arī panākts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums)	3. Iepirkumi būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādei. 4. Būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde, saskaņošana, izvērtēšana no EM/KM puses. 5. Lēmuma pieņemšana par finansējuma saņēmējiem, kuru projektu ietvaros tiks veikta būvniecība, lai nodrošinātu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus. 6. Būvniecība.								un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
2.1.1.8. pasākums "Energoefektivitāti veicinoši pasākumi kultūras infrastruktūrā"	Energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem valsts ēkās, kurās tiek nodrošināta kultūras funkcija (panākts kopējās primārās enerģijas patēriņa samazinājums)	Pasākums šobrīd atrodas izstrādes stadijā. MK plānots apstiprināt 2024. gada IV. ceturksnī	2029. gada 31. decembris	34 800 000 euro (85% ES fondu finansējums un 15% nacionālais līdzfinansējums)	EM/KM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
1.2.1.2.i.1.pasākums "Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē)"	Ieguldījumi uzņēmējdarbības energoefektivitātes paaugstināšanā, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju attīstībā un energoresursu racionālā izmantošanā (samazināta negatīvā ietekme uz vidi un klimata pārmaiņām, veicināta ilgtspējīga un videi draudzīga uzņēmējdarbības attīstība	1.Sagatavošanās daļībai atbalsta programmā. 2.Pieteikums atbalsta programmai (atlases kārtai). 3. Ja pieteikums apstiprināts atlases kārtā – pieteikums aizdevumam/paralēlam aizdevumam. 4. Ja aizdevums piešķirts – projekta īstenošana. 5. Ja projekta rezultāti sasniegti – kapitāla atlaides piemērošana.	2026. gada 31. augusts	80 586 000 euro (100% ANM finansējums)	EM	ANM	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
1.2.1.5.i. investīcija "Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija"	Ieguldījumi elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmu modernizācijas reformas nodrošināšanai (uzlaboti IT risinājumi, sadales sistēmas un pārvades infrastruktūras (tai skaitā elektrotīkla un ēku) stiprināšana,	1. Finansējuma saņēmēju atlase slēgtas atlases ietvaros. 2. Līgumu slēgšana ar finansējuma saņēmējiem. 3. Finansējuma saņēmēja iepirkumi atbalstāmo darbību īstenošanas nodrošināšanai. 4. Būvdarbi, IT sistēmu izstrāde.	2026. gada 31. maijs	80 000 000 euro (100% ANM finansējums)	EM	ANM	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
	elektrisko transportlīdzekļu un izkliedētās ģenerācijas pieslēgšanai atbilstošas un efektīvas elektrotīkla infrastruktūras izveide)									
2.1.1.2. pasākums "AER izmantošana un energoefektivitātes paaugstināšana rūpniecībā un komersantos" un 6.1.1.4. pasākums "Uzņēmējdarbības "zaļināšanas" un produktu attīstības pasākumi, veicinot energoefektivitātes paaugstināšanu un energoefektīvu tehnoloģiju ieviešanu uzņēmumos"	Ieguldījumi energoefektivitātes uzlabošanā, vietās energovadības un atjaunojamo energoresursu izmantošanā rūpniecībā un saimnieciskās darbības veicējos, kā arī pārejas uz klimatneitrālu ekonomiku visvairāk skarto reģionu saimnieciskās darbības veicējiem nodrošināšana	Pasākums šobrīd atrodas izstrādes stadijā. MK plānots apstiprināt 2025. gada I. ceturksnī	2029. gada 31. decembris	2.1.1.2. pasākumam 43 180 956 euro un 6.1.1.4. pasākumam 41 528 059 euro (85% ES fondu finansējums un 15% nacionālais līdzfinansējums)	EM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju	Investīcijas klimata mērķu sasniegšanā, lai uzlabotu pašvaldību ēku	1) MK noteikumu apstiprināšana (08.11.2022.); 2) atklātas atlases (20.01.2023. – 22.06.2023.) un papildu uzsaukuma	01.02.2020.- 31.12.2025.	29,3 milj. ANM	VARAM/ CFLA	ANM (CID pielikumā - investīcij	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana,

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti	un infrastruktūras energoefektivitāti, tādejādi samazinot ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniedzot enerģijas ietaupījumu, ieviešot efektīvākos siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošos pasākumus pašvaldību ēku energoefektivitātes un siltumnoturības uzlabošanai. Sasniedzamie mērķi un atskaites punkti: 1) līdz 31.12.2022. stājas spēkā investīcijas MK noteikumi; 2) līdz 31.12.2024. piešķirtas līgumu slēgšanas tiesības vismaz 27 838 800 euro apmērā; 3) līdz	(28.09.2023. – 28.12.2023.) īstenošana; 3) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.				a 1.2.1.3.i zem "KOMPO NENTES NR. 1 KLIMAT A PĀRMAI ŅAS UN VIDES ILGTSPĒ JA")				inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
	31.12.2025. primārās enerģijas patēriņš pašvaldību ēkās un infrastruktūrā samazināts vismaz par 4 544 563 kWh/gadā.									
Pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšana (Programma 2.1.1.6. (visas 3 k., t.sk. 3.k. elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai pasākuma 1.kārtas ietvaros uzlabotu pašvaldību ēku un ar tām tieši saistītās infrastruktūras energoefektivitāti, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un ietaupītu enerģiju, ieviešot efektīvākos pasākumus pašvaldību ēku energoefektivitātes un siltumnoturības uzlabošanai, savukārt	<u>1.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (16.07.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izņēmuma attiecībā uz vienoto kritēriju un vienoto izvēles kritēriju piemērošanu apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (23.04.2024.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (2024.g. 3.ceturksnis); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana. <u>2.kārtai:</u> 1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (30.07.2024.); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana tematiskajā apakškomitejā (25.07.2024.); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (2024.g. septembris); 5) atklātas atlases uzsākšana (2024.g. 4.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana. <u>3.kārtai:</u>	01.01.2021.- 31.12.2027.	<u>1.kārtai:</u> 3 milj. ERAF; 0,5 milj. nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums) <u>2.kārtai:</u> 6,5 milj. ERAF; 3,5 milj. nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums) <u>3.kārtai:</u> 13 milj. ERAF (t.sk. 9,6 milj. elastības finansējums); 2,3 milj. nacionālais finansējums (t.sk. 1,7 milj. elastības finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
	2.kārtas ietvaros uzlabotu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras energoefektivitāti, samazinot ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un palielinot atjaunīgos energoresursus izmantojošo tehnoloģiju izmantošanu. Sasniedzamie rezultāti: 1) publiskās ēkas ar uzlabotu energoefektivitāti vismaz 27 454 m ² platībā; 2) atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanas jauda vismaz 2 MW; 3) kopējās primārās enerģijas patēriņa samazinājums vismaz 1 400 MWh/gadā.	1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (2026.g. 1.ceturksnis); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2026.g. 2.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana un apstiprināšana tematiskajā apakškomitejā (25.07.20242026.g. 1.ceturksnis); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (2026.g. 2.ceturksnis); 5) atklātas atlases uzsākšana (2026.g. 3.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.								

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
Krasta elektropieslēgumu izveide Ro-Ro pasažieru kuģu apkalpošanai Liepājas ostā	Atkarības mazināšana no fosilās degvielas	Liepājas speciālās ekonomiskās zonās pārvalde krasta elektroapgādi veiks Eiropas Savienības Instrumenta (turpmāk – EISI) projekta “Ro-Ro prāmju drošas pietauvošanās nodrošināšana Liepājas ostā” (projekta akronīms 22-LV-TG-LPXRORO, tēmas ID - CEF-T-2022-COMPGEN-MARP-WORKS, projekta Nr.101122785) ietvaros.	Līdz 2027. gada 31. decembrim	Projekta īstenošanai piešķirtais EISI finansējums ir 6927015 euro, valsts budžeta piešķirtais finansējums 300000 euro.	LSEZ pārvalde, KEM, SM		2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra Regulas (ES) 2023/1804 par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu, 9. panta mērķrādītāju izpilde, attiecībā uz krasta elektroapgādi jūras ostās; 3. Enerģētikas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā
Krasta elektropieslēgumu izveide Ro-Ro pasažieru kuģu apkalpošanai Ventspils ostā	Atkarības mazināšana no fosilās degvielas	Ventspils ostā līdz 2028. gada plānots izveidot krasta elektropieslēgumu Ro-Ro pasažieru kuģu apkalpošanai pietātnē Nr.16. Kopējais pieslēgumu skaits no 2 līdz 3 (pieslēgumu skaits tiks precizēts projektēšanas laikā). Pieslēgumu kopējā jauda - 4000 kW.	2028. gads	Finansējumu no pasākuma 3.1.1.6. pasākuma “Lielo ostu publiskās infrastruktūras attīstība”. Finansējuma avots: kā daļa no SAM 3.1.1.6. pasākuma “Lielo ostu publiskās infrastruktūras attīstība” projekta, kur aptuveni 2,55 milj. euro ES	VBP, KEM, SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4); 2024(4)	Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra Regulas (ES) 2023/1804 par alternatīvo degvielu infrastruktūras		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Enerģētika un energoefektivitāte										
				līdzfinansējums un aptuveni 0,45 milj. euro Ventspils brīvostas pārvaldes līdzekļi.				ieviešanu, 9. panta mērķrādītāju izpilde, attiecībā uz krasta elektroapgādi jūras ostās; 3. Enerģētikas drošība		

9.1.9. Mājokļu pieejamība

Mājokļu pieejamības politikas virziena ietvaros Latvijas FSP paredz trīs galvenos pasākumus, kas ir saistīti ar finansēšanas fonda izveidi zemas īres mājokļu būvniecībai, sociālo mājokļu pieejamību īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām personām un atbalsta pasākumiem cilvēku ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai. Šie augstākminētie pasākumi tiek īstenoti ES fondu atbalsta programmas un Latvijas ANM plāna ietvaros.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Mājokļu pieejamība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Mājokļu pieejamība										
Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai	Veicināt pieejamību būvniecības standartiem un energoefektivitātes prasībām atbilstošam un zemas īres maksas mājoklim mājoklim mājokļiem reģionos, kas nepietiekamu ieņēmumu dēļ nevar atļauties	Programmas īstenošana: 1) 2024. IV cet. - Apstiprināti projekti par kopā 300 dzīvokļu izbūvi 2) 2026. III cet. - Apstiprināti projekti par kopā 467 dzīvokļu izbūvi 3) 2026. III cet. - Uzbūvēti kopā 300 dzīvokļi	2022 - 2026	42 900 000 (ANM) 9 000 000 (cits - Altum atmaksu finansējums)	EM	ANM	2019(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Mājokļu pieejamība										
	mājokli uz tirgus nosacījumiem									
Sociālo mājokļu pieejamība īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām personām	Nodrošināt dzīves cienīgiem apstākļiem atbilstoša mājokļa pieejamību iedzīvotājiem ar viszemākajiem ienākumiem un samazināt rindas pašvaldībās šādu mājokļu izīrēšanai	Programmas īstenošana: 1) 2024. g. I cet. ir noslēgusies pasākuma 1. atklases kārtā; 2) Pasākuma 2. atlases kārtā tiks izsludināta orientējoši 2025.g. pirmajā pusgadā pēc grozījumu Darbības programmā akcepta no Eiropas Komisijas puses	2022 - 2029	51 765 000 (ERAF) 9 135 001 (VB)	EM	MFF	2019(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas
Atbalsta pasākumi cilvēku ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai	Nodrošināt atbalstu mājokļu pielāgošanai 259 personām ar invaliditāti, kurām ir kustību traucējumi, uzlabot nodarbinātības iespējas un pieejamību pakalpojumiem, tādējādi sekmējot dzīves kvalitāti un cilvēktiesību ievērošanu	ANM 3.1.2.1.i 2.kārtas investīcijas (05.09.2023. MKN Nr. 512) ietvaros: 1. Līdz 2024. gada 31. martam – konkrētas mērķa grupas izvēle mājokļa fiziskās pieejamības uzlabošanai. 2. Līdz 2025. gada 31. martam – iepirkumu līgumu noslēgšana personu ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības pasākumu nodrošināšanai. 3. Līdz 2026. gada 30. jūnijam nodrošināta pieejamība mājokļa videi 259 personām ar invaliditāti.	2023.-2026. I pusgads	ANM finansējums 4 739 441 euro, valsts budžeta finansējums 995 283 euro (PVN)	LM pašvaldības	ANM		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērsta nabadzība; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

9.1.10. Transporta ilgtspēja

Transporta ilgtspējas nodrošināšanai Latvijas FSP pasākumi galvenokārt fokusējas uz dzelzceļa infrastruktūras uzlabošanu, t.sk. *Rail Baltica* projekta īstenošanu, dzelzceļa staciju un pieturu modernizāciju, paaugstināto peronu un dzelzceļa līniju izbūvi, tostarp arī elektrifikāciju, bezemisijas bateriju akumulatoru vilcienu iegādi, vienotā sabiedriskā transporta biļešu informācijas sistēmas attīstību.

Tāpat paredzēts īstenot pasākumus transporta enerģijas zaļināšanai ar mērķi gan diversificēt fosilās degvielas importu, gan mazināt atkarību no fosilās degvielas. Latvijas FSP iekļautie pasākumi paredz arī bezemisiju transportlīdzekļu iegādi pašvaldību funkciju īstenošanai, pakalpojumu sniegšanai un bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanu pašvaldībās.

Augstākminētie pasākumi tiks īstenoti galvenokārt ES fondu atbalsta programmu, Taisnīgas pārkārtošanās fonda un Latvijas ANM plāna ietvaros.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Transporta ilgtspēja

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
<i>Rail Baltica</i> projekta īstenošana	Dzelzceļa transporta projekts ar augstu stratēģisko nozīmi, jo tā uzlabos militāro mobilitāti reģionā un būtiski veicinās Baltijas valstu drošību, veicinot vienmērīgāku militāro mobilitāti un loģistiku sabiedroto karaspēkam, kas mēģina izvietoties reģionā no savām bāzēm Polijā un Vācijā, un ir daļa no ES militārā tīkla.	1. Pamattases detalizētā tehniskā projekta izstrādes pabeigšana 2. Pamattases būvniecības uzsākšana 3. Vilcienu vadības un signalizācijas iekārtu apakšsistēmas izstrāde 4. Dzelzceļa līnijas elektrifikācija 5. Rīgas centrālās stacijas un Rīgas lidostas stacijas būvniecība un būvuzraudzība	2014.-2030.g.	1 276 milj. euro (t.sk. 796milj. euro - ES fondi, 480 - milj. euro (valsts budžets)	SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs; 4. Aizsardzības spēju veidošana		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas
ES fondu plānošanas perioda 2014.-2020.gadam Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "Ilgtspējīga	Staciju skaits, kurās uzbūvēti paaugstinātie peroni Rekonstruēto vai modernizēto	45 stacijas un pieturas punkti 100 km	06.2024	KF 95 325 588, LDz 16 822 163	VAS "Latvijas dzelzceļš", SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11.

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
transporta sistēma" 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" 6.2.1.2. pasākuma "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un izbūve" īstenošana.	dzelzceļa līniju kopējais garums							tiesību pīlārs		Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 3.politikas mērķa "Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti" 3.1.1.1.pasākuma "Dzelzceļa transporta attīstība un energoefektivitātes uzlabošana sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos" un 3.1.1.3.pasākuma "Eiropas transporta tīklā esošās dzelzceļa infrastruktūras attīstība" īstenošana	Jaunu vai modernizētu dzelzceļa sliežu garums – TEN-T Jaunas vai modernizētas dzelzceļa stacijas un pieturas	130 km 40 stacijas un pieturas punkti	12.2029	KF - 305 182 445, LDz - 53 855 726	VAS "Latvijas dzelzceļš", SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas
ES ANM plāna komponentes Nr.1 "Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja" reformu un investīciju virziena 1.1 "Emisiju samazināšana transporta sektorā" 1.1.1.r. reformas "Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšana" 1.1.1.1.i. investīcijas "Konkurētspējīgs dzelzceļa	Izveidoto elektrificēto dzelzceļa līniju un modernizēto esošo dzelzceļa līniju garums pasažieru pārvadāšanai	100 km	03.2026	ANM 72 700 000	VAS "Latvijas dzelzceļš", SM	ANM	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
pasāžieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā” 1.1.1.1.i.2. un 1.1.1.1.i.3. saistīto pasākumu īstenošana										un kopienas
Bezemisijas bateriju akumulatoru vilcienu iegāde	Iegādāties bezemisiju bateriju akumulatoru vilcienus, lai veicinātu ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās	1) Iepirkuma veikšana 2) Inženiertehniska uzraudzība 3) nodošana un ekspluatācija	2025.-2029.	21 287 963 euro, tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 18 094 768 euro un nacionālais finansējums – 3 193 195 euro.	SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā
Vienotā sabiedriskā transporta biļešu informācijas sistēmas attīstība	Pilnveidot Vienoto sabiedriskā transporta biļešu informācijas sistēmas funkcionalitāti, lai tā: - atbilstu modulāra tehniskā risinājuma un mikroservisu arhitektūras principiem, - tiktu pielāgota principam “mobilitāte kā pakalpojums”, - atbilstu un būtu integrēta ar visiem iespējamiem transporta veidiem,	1) Iepirkuma veikšana 2) IS pilnveide 3) Integrāciju un e-pakalpojumu pilnveide 4) Vienotas biļetes principa ieviešana	2025-2028	3 500 000 euro, tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 2 000 000 euro un nacionālais finansējums – 1 500 000 euro.	SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra;

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
	- tiktu pielāgota ar tajā esošo datu atkārtotas izmantošanas pakalpojumu komponentēm un Latvijas transporta nozares nacionālā piekļuves punkta prasībām.									
Transporta enerģijas zaļināšana	Fosilās degvielas importa diversifikācija; Atkarības mazināšana no fosilās degvielas	1.) Tiesiskā ietvara izstrāde un pieņemšana (Transporta enerģijas likums un tam pakārtotie MK noteikumi) - 2024.-2025.g.; 2.) MK 2021. gada 21. decembra noteikumi Nr. 896 "Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādei" nolikums" - konkursa ietvaros atbalstāmo aktivitāšu īstenošana līdz 2024. gada 31. decembrim vai kamēr ir pieejams konkursa ietvaros noteiktais finansējums; 3.) MK noteikumu "Modernizācijas fonda finansēto projektu atklāta	2024.-2027.	2.) konkursa ietvaros pieejamais kopējais finanšu instrumenta finansējums (ieskaitot jau izmaksāto finansējumu atbilstoši noslēgtajiem projektu līgumiem) - 15 milj. euro - valsts budžets (EKII) 3.) 5 milj. euro;	KEM		2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs; 3. Enerģētiskas drošība		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
		konkursa "Energoefektivitātes paaugstināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai" nolikums" sagatavošana, MK noteikumu apstiprināšana - 2024. gada 3. ceturksnis, projektu iesniegumu atlases izsludināšana - 2024. gada 4. ceturksnis, konkursa ietvaros apstiprināto projektu īstenošanas termiņš - atbilstoši katrā noslēgtajā projekta līgumā noteiktajam;								
Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezemisiju transportlīdzekļu iegāde	Investīcijas nevienlīdzības mazināšanā, lai uzlabotu pašvaldību funkciju īstenošanu un sniegtos pakalpojumus, galveno uzmanību pievēršot izglītojamo mobilitātei un vienlaikus veicinot skolu tīkla sasniedzamību, kā arī - lai veicinātu publiskā sektora transporta zaļināšanu Latvijā, investējot bezemisiju	1) MK noteikumu apstiprināšana (25.10.2022.); 2) atklātas atlases (21.11.2022.-28.02.2023.) un papildu uzsaukums (28.03.2023.-28.06.2023.) īstenošana; 3) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.02.2020.-31.12.2025.	8,79 milj. ANM	VARAM/CFLA	ANM (CID pielikuma - investīcija 3.1.1.6.i zem "KOMPONENTS NR. 3 NEVIE NLĪDZĪBAS MAZINĀŠANA")	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs; 3. Enerģētikas drošība		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
	<p>transportlīdzekļos. Sasniedzamie mērķi un atskaites punkti:</p> <p>1) līdz 31.12.2022. vietējām pašvaldībām ir pieņemta atbalsta programma elektroautobusu iegādei pašvaldību funkciju un saistīto pakalpojumu veikšanai;</p> <p>2) līdz 31.12.2024. noslēgti civiltiesiskie līgumi vai vienošanās par projektu īstenošanas tiesību piešķiršanu bezemisiju transportlīdzekļu iegādei vietējo pašvaldību funkciju veikšanai un pārvaldes uzdevumu izpildei par kopējo vērtību vismaz 8 300 000 euro;</p> <p>3) līdz 31.12.2025. iegādāti 15 elektriskie bezemisiju transportlīdzekļi un veikta to piegāde pašvaldībām kā finansējuma saņēmējām izglītojamo pašvaldības transportam.</p>									

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Transporta ilgtspēja										
Bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanas veicināšana pašvaldībās (Programma (TPTP) 6.1.1.6. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas pašvaldībām bezemisiju transportlīdzekļu iegādes veicināšanai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku. Sasniedzamie rezultāti: 1) iegādāti vismaz 35 bezemisiju transportlīdzekļi pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu nodrošināšanai; 2) jaunā vai modernizētā publiskā transporta lietotāji – vismaz 301 786 lietotāji gadā.	1) MK noteikumu apstiprināšana (23.01.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (16.11.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (29.02.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2029.	19,8 milj. TPF; 3,5 milj. nacionālais finansējums (pašvaldību budžets)	VARAM/C FLA/pašvaldības	MFF (JTF)	2019(3); 2020(3); 2022(4); 2023(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs; 3. Enerģētikas drošība		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā

9.1.11. Digitālā infrastruktūra

Šis Latvijas FSP politikas virziens ir arī cieši saistīts ar ES kopīgu prioritāti par taisnīgu zaļo un digitālo pāreju. Galvenie digitālās infrastruktūras politikas virziena pasākumi paredz modernizēt valsts procesus un pakalpojumus, īstenojot reformas, kas ir vērstas uz valsts IKT resursu izmantošanas efektivitātes un sadarbības paaugstināšanu un tautsaimniecības datu un digitālo pakalpojumu ekonomikas attīstību u.c.

Tāpat plānots pilnveidot pirmstiesas, tiesvedības un nolēmumu izpildes elektronisko procesu, kas ļaus samazināt gan pirmstiesas, gan tiesvedības termiņus, nodrošināt informācijas pieejamību un atklātību. Pilnveidojumu pamata mērķis ir padarīt administratīvo procesu, civilprocesu, kriminālprocesu, administratīvo pārkāpumu procesu un nolēmumu izpildes procesu ātrāku, lētāku, efektīvāku, caurskatāmāku un drošāku.

Latvijas ostās plānots ieviest Eiropas Jūras vienloga sistēmu *EMSWe*, lai nodrošinātu visās Latvijas ostās ar visām citām ES dalībvalstu ostām vienādus un saskaņotus noteikumus attiecībā uz tās informācijas sniegšanu, kas vajadzīga kuģa piestāšanai ostā, jo īpaši, nodrošinot lai par tām pašām datu kopām varētu ziņot katrai ES dalībvalsts jūras vienloga sistēmai vienā un tajā pašā veidā un apjomā u.tml.

Latvijas FSP digitālās infrastruktūras politikas virziena ietvaros plānots īstenot arī pasākumu platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstībai.

Augstākminētie pasākumi tiks īstenoti galvenokārt ES fondu atbalsta programmu un Latvijas ANM plāna ietvaros.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Digitālā infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Digitālā infrastruktūra										
Valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, digitālā transformācija	1) Reformas "Valsts procesu un pakalpojumu modernizācija un digitālā transformācija" mērķi: - modernizēt valsts pārvaldes pakalpojumus, tos digitāli transformējot un fokusējoties uz nozīmīgām valsts pārvaldes funkcijām, procesiem un pakalpojumiem, kas vēl nav digitāli transformēti vai tiek attīstīti no jauna vai būtiski nostiprināti; - paredzēt valsts pārvaldes pakalpojumu nodrošināšanas sistēmas konceptuālajā modelī noteiktās pakalpojumu kvalitatīvās un kvantitatīvās metrikas. 2) Reformas "Valsts IKT resursu izmantošanas efektivitātes un sadarbības paaugstināšana" mērķi: - transformēt IKT	1. MK noteikumu apstiprināšana - 14.07.2022. 2) Projektu pases apstiprināšana MK - no 14.07.2022. 3) Projekta ietvaros attīstāmo IKT risinājuma aprakstu saskaņošana no 14.07.2022. 4) Vienošanās par projekta īstenošanu slēgšana un projektu īstenošana.	14.07.2022. - 31.08.2026.	128,86 milj. euro	VARAM	ANM	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(1); 2023(1)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Digitālā infrastruktūra										
	<p>nodrošināšanas piecju valsts pārvaldē, centralizējot kompetences centros vienveidīgu vairāku iestāžu atbalstam nepieciešamo IKT koplietošanas pakalpojumu sniegšanu;</p> <p>- attīstīt valsts pārvaldes centralizētās platformas, informācijas sistēmas un koplietošanas pakalpojumus un konsolidēt skaitļošanas infrastruktūras pakalpojumus, automatizējot un efektīvizējot piegādes procesus, lai veicinātu pārrobežu piekļuvi valsts pārvaldes pakalpojumiem, kā arī konsolidēt valsts pārvaldes skaitļošanas un datu glabāšanas infrastruktūras pakalpojumus.</p> <p>3) Reformas "Tautsaimniecības datu un digitālo pakalpojumu ekonomikas attīstība" mērķi: - nodrošināt valsts un privātā sektora datu un pakalpojumu pieejamību un koplietošanu, izveidojot pamatu datu un platformu ekonomikas attīstībai un savietojamībai ar Eiropas datu telpām un nodrošinot datu kopīgošanu ES ietvaros; - attīstīt dažādu publiskā sektora nozaru spēju pārvaldīt, koplietot un</p>									

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Digitālā infrastruktūra										
	publicēt atkārtotai izmantošanai tās rīcībā esošās datu kopas.									
ANM plāna 2. komponentes "Digitālā transformācija" 2.1. reformu un investīciju virziena "Valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, digitālā transformācija" 2.1.2.1.i. investīcija "Pārvaldes centralizētās platformas un sistēmas"	Sabiedriskās kārtības un drošības procesu, pirmstiesas un tiesvedības procesu, kā arī nolēmumu izpildes un uzraudzības procesu un saistīto pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā e-lietas attīstība. Paredzēts pilnveidot pirmstiesas, tiesvedības un nolēmumu izpildes elektronisko procesu, kas ļaus samazināt gan pirmstiesas, gan tiesvedības termiņus, nodrošināt informācijas pieejamību un atklātību. Pilnveidojumu pamata mērķis ir padarīt administratīvo procesu, civilprocesu, kriminālprocesu, administratīvo pārkāpumu procesu un nolēmumu izpildes procesu ātrāku, efektīvāku, caurskatāmāku un drošāku.	Projekts paredz pilnveidot elektronisko lietu pirmstiesas, tiesvedības un nolēmumu izpildes procesus, nodrošinot informācijas pieejamību elektroniskajā vidē visiem procesā iesaistītajiem dalībniekiem. Aktivitātes: 1) esošo E-lietas platformas koplietošanas risinājumu pilnveidošana; 2) jaunu E-lietas platformas koplietošanas risinājumu izstrāde; 3) Tiesu informatīvās sistēmas (TIS) pilnveide; 4) e-lietas portāla attīstība; 5) Valsts probācijas dienesta Probācijas klientu uzskaites sistēmas (PLUS) un datu apmaiņas E-lietas platformā pilnveide; 6) Valsts probācijas klientu uzskaites sistēmas (PLUS) un datu apmaiņas E-lietas platformā pilnveide; 7)	04.08.2023.-31.05.2026.	ANM finansējums - 6 670 000 euro; PVN 1 307 186 euro (valsts budžets)	TM/VARAM	ANM	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(1); 2023(1)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Digitālā infrastruktūra										
		Ieslodzījuma vietu pārvaldes sistēmas (IIS) un datu apmaiņas E-lietas platformā pilnveide; 8) Valsts nodrošinātas juridiskās palīdzības reģistra (VNJPR) un Valsts kompensācijas reģistra (VKR) un datu apmaiņas E-lietas platformā pilnveide								
Pasākuma nosaukums: "Eiropas Jūras vienloga sistēmas EMSWe ieviešana".	Investīcijas digitālās pārkārtošanas veicināšanai : nodrošināt visās Latvijas ostās ar visām citām ES dalībvalstu ostām vienādus un saskaņotus noteikumus attiecībā uz tās informācijas sniegšanu, kas vajadzīga kuģa piestāšanai ostā, jo īpaši, nodrošinot lai par tām pašām datu kopām varētu ziņot katrai ES dalībvalsts jūras vienloga sistēmai vienā un tajā pašā veidā un apjomā, kā arī atvieglot informācijas pārraidi starp deklarētājiem, kontrolējošajām iestādēm un ostas pakalpojumu sniedzējiem piestāšanas ostā, papildus nodrošinot informācijas apmaiņu ar citām dalībvalstīm.	1) Projekta priekšatlase un projekta apstiprināšana MK (2025.gada 1.ceturksnis) 2) Projekta realizācija (2025.gada 1.ceturksnis - 2027.gada 4.ceturksnis)	2024. -2027. g.	3,4 milj. euro (ERAF)	SM	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2022(1); 2023(1)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra
ES ANM plāna 2.4. reformu un investīciju	Veicināt investīcijas reģionālajā attīstībā un	1) 2023.g. pabeigta normatīvā regulējuma	2022.g.- 30.06.2026.	16 500 000 euro	SM/ CFLA	ANM	2019(3); 2020(3);	1. Taisnīga zaļā un		9. Ražošanas,

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Digitālā infrastruktūra										
virziena "Digitālās infrastruktūras transformācija" 2.4.1.2.i. investīcija "Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstība"	mazināt reģionālās atšķirības; nodrošināt piekļuvi platjoslas veiktspējas tīklu 6200 mājsaimniecībām, uzņēmumiem, slimnīcām, izglītības iestādēm u.c. proporcionāli visos plānošanas reģionos.	izstrāde. 2) 2024.g. projektu atlase un vērtēšana. 3) Indikatīvi 2024.g. septembrī CFLA līgumu slēgšana ar investīcijas projektu īstenotājiem.					2021(1); 2022(1); 2023(1)	digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs		inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināta nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

9.1.12. Pāreja uz aprites ekonomiku

Latvijas FSP paredz atbalsta pasākumus aprites ekonomikas principu ieviešanai un notekūdeņu dūņu pārstrādes veicināšanai. Ar ES fondu atbalstu plānots atbalsts ilgtspējīgai lauksaimniecības praksei lauksaimniecībā ar mērķi veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķīmikālijām (skat. arī citus pasākumus, kuru mērķis ir veicināt zaļo pāreju, inovācijas u.c.).

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Pāreja uz aprites ekonomiku

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Pāreja uz aprites ekonomiku										
Atbalsts aprites ekonomikas veicināšanai	Aprites ekonomikas principu ieviešana un notekūdeņu dūņu pārstrādes veicināšana	1) MK noteikumu sagatavošana ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam 2.2.2.3.pasākuma "Notekūdeņu dūņu pārstrāde" īstenošanai (2025.g. 4.ceturksnis), MK noteikumu apstiprināšana (2025.g. 4.ceturksnis), investīciju īstenošana (2026.-2029.g.).	2026. - 2029.g.	1) 2.2.2.3. investīcijai 27 233 743 5.) 2.2.2.4. investīcijai 11 764 706	KEM	MFF	2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		6. Tīrs ūdens un sanitārija; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Pāreja uz aprites ekonomiku										
		2) MK noteikumu sagatavošana ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam 2.2.2.4.pasākuma "Aprites ekonomikas principu ieviešana" īstenošanai (2025.g. 4.ceturksnis), MK noteikumu apstiprināšana (2025.g. 4.ceturksnis), investīciju īstenošana (2026.-2029.g.).								
Atbalsts ilgtspējīgai lauksaimniecības praksei lauksaimniecībā	Veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķīmikālijām. 75% no atbalstam pieteiktām platībām apsaimniekoti ar ilgtspējīgām praksēm	1) Normatīvo aktu izstrāde un apstiprināšana pārejas periodam - 2020.-2021.g. 2) KLP SP 2023-2027 izstrāde un saskaņošana ar EK 2) Normatīvo aktu izstrāde un apstiprināšana (2023.g. – 2024.g.) 3) Atbalsta pasākumu īstenošana no 2023.-2029.gadam	2023.-2029.g	803,81 milj.euro (ES fondi; ES finansējums (ELGF, ELFLA) - 691,73 milj. euro; LV līdzfinansējums - 112,08 milj. euro)	ZM/LAD; VAAD	MFF	2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		6. Tīrs ūdens un sanitārija; 13. Rīcība klimata jomā; 14. Dzīvība ūdenī; 15. Dzīvība uz zemes
Skat. arī citus pasākumus, kas veicina pāreju uz aprites ekonomiku, piemēram, investīcijas zaļās pārejas veicināšanai u.c.										

9.1.13. Publiskās pārvaldes efektivitāte

Latvijas FSP paredz dažādus pasākumus ar mērķi uzlabot publiskās pārvaldes efektivitāti. Pasākumi saistās gan ar valsts pārvaldes efektivitātes uzlabošanu (piemēram, izveidojot valsts pārvaldes iestāžu snieguma monitoringa sistēmu, pilnveidojot iekšējās kontroles sistēmu, izstrādājot vienotu informatīvo portālu ar mērķi nodrošināt sabiedrībai pieejamu informāciju par valsts pārvaldes sniegumu u.c.), gan ar valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības un efektivitātes uzlabošanu (piemēram, uzlabojot sabiedrībai pieejamās informācijas apjomu, mazinot interešu konfliktu un publicējot saistošo informāciju, uzlabojot valsts kapitālsabiedrību uzraudzību un efektivitāti, ieviešot OECD vadlīnijas, uzlabojot pašvaldību kapitālsabiedrību uzraudzību u.c.).

Tāpat plānots pilnveidot interešu konflikta novēršanas regulējumu, nodrošinot mācības tiesnešiem par korupcijas jautājumiem, kā arī iepazīties ar Ziemeļvalstu pieredzi korupcijas apkarošanas jautājumos, izmantot mākslīgo intelektu korupcijas risku mazināšanā publiskajos iepirkumos un īstenot citus pasākumus.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Publiskās pārvaldes efektivitāte

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdztbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Politikas virziens - Publiskās pārvaldes efektivitāte										
Valsts pārvaldes efektivitātes uzlabošana	Valsts pārvaldes modernizācijas plāna 2023.–2027. gadam (apstiprināts ar MK 2023. gada 8. maija rīkojumu Nr. 240) pirmajā rīcības virzienā “Vienota un efektīva valsts pārvalde” paredzēts, ka Valsts pārvaldes darbības rezultativitātes un efektivitātes uzlabošana tiks veicināta, īstenojot šādus pasākumus: 1. Izveidota valsts pārvaldes iestāžu snieguma monitoringa sistēma ar mērķi turpmāk regulāri novērtēt valsts pārvaldes iestāžu darbību, vērtējot snieguma rādītājus tādās jomās kā cilvēkresursi, izdevumi, datos balstītas politikas veidošana un pakalpojumu sniegšana; 2. Pilnveidota iekšējās kontroles sistēma ar mērķi veikt prioritāros iekšējos auditus par iestāžu procesu efektivizāciju un valstiski svarīgu mērķu sasniegšanu un starpresoru iekšējos	1. Iestāžu stratēģijās un gada pārskatos integrēta informācija par iestādes efektivitātes uzlabošanu; 2. 2.1. Veikt iekšējās kontroles sistēmas novērtējumu; 2.2. Atbilstoši riska novērtējumam turpināt vienlaikus veikt līdzīgu procesu iekšējos auditus attiecīgā resora iestādēs; 2.3. Nodrošināt savstarpēju sadarbību un pēc iespējas veidot starpresoru iekšējās komandas.; 3. Izveidots un darbojas valsts pārvaldes darbības un politiku rezultātu vienotais informatīvais portāls.	1. 2023.-2024.g. 2. 2024.-2025.g. 3. 2024.-2025.g.	1. uzdevums tiek pildīts esošā finansējuma ietvaros; 2. uzdevums tiek pildīts esošā finansējuma ietvaros; 3. projekta pirmās kārtas ietvaros indikatīvi 250 000	1. Valsts kanceleja, FM 2. FM, Valsts kanceleja 3. Valsts kanceleja, FM	3. X	2019(4)		Taisnīgi darba apstākļi	8. Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Publiskās pārvaldes efektivitāte										
	auditus; 3. Izstrādāts vienotais informatīvais portāls ar mērķi nodrošināt sabiedrībai pieejamu informāciju par valsts pārvaldes sniegumu.									
Valsts kapitālsabiedrību pārvaldība un efektivitātes uzlabošana	1. uzlabot sabiedrībai pieejamās informācijas apjomu; 2. mazināt interešu konfliktu un publicēt saistošo informāciju; 3. uzlabot valsts kapitālsabiedrību uzraudzību un efektivitāti, ieviešot OECD vadlīnijas	1. Izmaiņas likumā (2020-2024); 2. Izmaiņas MK noteikumos (2020, 2022); 3. Izstrādātas vadlīnijas (2020-2024)	1.-3. 2019-2024. g.	iestādes budžeta ietvaros	Valsts kanceleja		2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
Pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldība un efektivitātes uzlabošana	1. uzlabot sabiedrībai pieejamās informācijas apjomu; 2. uzlabot pašvaldību kapitālsabiedrību uzraudzību	1. Izmaiņas likumā (2020-2024) 2. Izstrādātas vadlīnijas (2020-2024)	1.-2. 2019-2024. g.	iestādes budžeta ietvaros	VARAM, Valsts kanceleja		2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
Interesu konflikta novēršanas regulējuma pilnveidošana	Nodrošināt mācības tiesniešiem par korupcijas jautājumiem	1) 2024.gada mācību programmā par norādītajiem jautājumiem vēl paredzētas mācības "Aktuālie NILLTPF riski Nacionālā riska novērtējumā. NILLTPF riski darījumos ar nekustamo īpašumu". 2) Tieslietu akadēmijas programmā "Profesionālā pilnveide tiesniešiem ar pieredzi" iekļautas šādas <u>potenciālās mācību tēmas</u> : - krimināllietas par mantiskiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuri var būt kā predikatīvais noziedzīgais nodarījums KL 195.pantam;	2024.-2028.g.	Finansējums mācībām, kas vēl paredzētas 2024.gadā, orientējoši būs 4000 euro. Finansējumu 2025. gadam šobrīd nav iespējams norādīt, jo tā aprēķini ir tapšanas stadijā. Tāpat šobrīd nav iespējams norādīt	TA/projekts "Tieslietu akadēmija"	ANM	2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Publiskās pārvaldes efektivitāte										
		- noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas aktualitātes; - noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana administratīvajā procesā; - koruptīvie nodarījumi.		finansējumu pārējiem gadiem, jo par tiem aprēķini tiks veikti gadu iepriekš. Finansējuma avots - ANM.						
Islandes kā mazas valsts pieredzes apguve korupcijas novēršanā	Apgūt Islandes pieredzi korupcijas novēršanā, tajā skaitā interešu konflikta novēršanas normatīvo regulējumu, tā piemērošanu, piemērošanas problēmas un iespējamās risinājumus, korupcijas risku novēršanas/mazināšanas sistēmu, integritātes veicināšanas pasākumus, kā arī privātā sektora iesaisti korupcijas novēršanā. (uzlabot korupcijas novēršanas sistēmu Latvijā, tajā skaitā uzlabojot interešu konflikta riska vadību, korupcijas risku pārvaldības sistēmu, sekmēt politiskās korupcijas risku mazināšanos un palielinot privātā sektora iesaisti korupcijas novēršanā.)	Klātienes vizīte Islandē	2025.g.	5 954 euro (EEZ finanšu instrumenta finansējums)	KNAB		2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
Norvēģijas kā valsts ar tradicionāli augstu novērtējumu dažādos	Apgūt Norvēģijas pieredzi par interešu konflikta risku vadību, korupcijas risku pārvaldības sistēmu iestādēs un valsts uzņēmumos, politiskās korupcijas	Klātienes vizīte Norvēģijā	2025.g.	4 814 euro (EEZ finanšu instrumenta finansējums)	KNAB		2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Publiskās pārvaldes efektivitāte										
korupcijas mērījumos pieredzes apguve	problemātiku un veidiem, kā ar to cīnīties, stratēģiskajā analīzē balstītu korupcijas apkarošanas aktivitāšu plānošana nacionālā līmenī un privātā sektora iesaisti korupcijas novēršanā. (uzlabot korupcijas novēršanas sistēmu Latvijā, tajā skaitā uzlabojot interešu konflikta riska vadību, korupcijas risku pārvaldības sistēmu, sekmēt politiskās korupcijas risku mazināšanos un palielinot privātā sektora iesaisti korupcijas novēršanā.)									
Ekspertu domapmaiņa "Kā mazināt korupcijas riskus militārā resora finansējuma izlietošanā"	Izmantojot Norvēģijas un Islandes ekspertu pieredzi, radīt jaunus un efektīvus risinājumus korupcijas risku identificēšanai un mazināšanai militārā resora finansējuma izlietojumā.	Ekspertu domapmaiņa - ideju hakatons: Plānots, izmantojot Norvēģijas un Islandes pieredzi, radīt risinājumus korupcijas risku identificēšanā un mazināšanā militārā resora finansējuma izlietošanā. Kopā 30 dalībnieki no Latvijas, Norvēģijas un Islandes, sadalīti komandās, 48 stundu laikā radīs un prezentēs idejas, kā identificēt un efektīvi mazināt korupcijas riskus militārajam resoram piešķirtā finansējuma izlietojumā.	2025.g.	24 880 euro (EEZ finanšu instrumenta finansējums)	KNAB		2019(4)	4. Aizsardzības spēju veidošana		16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
Mākslīgā intelekta izmantošana korupcijas risku mazināšanā	Atrast MI iespējas balstītus risinājumus korupcijas risku identificēšanai un mazināšanai publiskajos iepirkumos, izmantojot ne tikai Latvijas pieredzi MI	Ideju hakatons: Plānots, izmantojot Norvēģijas un Islandes pieredzi, radīt risinājumus mākslīgā intelekta iespēju izmantošanai korupcijas risku mazināšanā publiskajos	2025.g.	24 880 euro (EEZ finanšu instrumenta finansējums)	KNAB		2019(4)			16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Politikas virziens - Publiskās pārvaldes efektivitāte										
publiskajos iepirkumos	risinājumu izstrādē, bet arī donovalstu iestrādes un risinājumus.	iepirkumos. Kopā 30 dalībnieki no Latvijas, Norvēģijas un Islandes, sadalīti komandās, 48 stundu laikā radīs un prezentēs idejas, kā, izmantojot mākslīgajā intelektā balstītus risinājumus, iespējams mazināt cilvēka faktora klātbūtni publisko iepirkumu procesā, tādējādi būtiski mazinot korupcijas riskus.								

9.1.14. Citas reformas un investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu

Šajā sadaļā ir iekļauta informācija par citiem pasākumiem, reformām un investīcijām, kas ir saistītas ar ES līmenī apstiprinātām kopīgām prioritātēm. Ņemot vērā, ka daļa no pasākumiem un politikas virzieniem savā starpā pārklājas (piemēram, enerģētikas drošības prioritāte), informācija par pasākumiem būtu skatāma arī citās Latvijas FSP 9. nodaļas un 9. tabulas sadaļās. Tā, piemēram, **reformas un investīcijas par enerģētikas drošības prioritāti ir atspoguļotas Latvijas FSP sadaļā par enerģētikas un energoefektivitātes politikas virzienu.**

Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās

Zem šīs prioritātes iekļautie pasākumi paredz nodrošināt pašvaldību pielāgošanos klimata pārmaiņām, īstenojot nacionālas nozīmes plūdu un krasta erozijas pasākumus, uzlabot atkritumu šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju, nodrošināt dalītu atkritumu vākšanu, īstenojot vides izglītības pasākumus sabiedrības informētībai un prasmju attīstībai, īstenojot pasākumus bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai, nodrošināt vides monitoringa attīstību harmonizētai vides un klimata datu informācijas nodrošināšanai, īstenojot gaisa piesārņojuma samazināšanas pasākumus pašvaldībās u.c. pasākumi. Tāpat ar Taisnīgas pārkārtošanās fonda palīdzību plānots īstenojot pasākumu, lai atteiktos no kūdras izmantošanas enerģētikā.

Zem šīs ES kopīgas prioritātes ir iekļauti arī pasākumi un investīcijas, kas nodrošinās IKT risinājumu un pakalpojumu attīstību un iespēju radīšanu privātajam sektoram. Investīcijas paredzētas arī publiskās ārtelpas attīstīšanai pilsētu funkcionālajās teritorijās, lai uzlabotu dzīves vides kvalitāti un palielinātu sabiedrības drošību, kā arī investīcijas viedo pašvaldību attīstības veicināšanā, ieviešot viedus risinājumus pašvaldību autonomo funkciju un no tām izrietošu pārvaldes uzdevumu izpildes nodrošināšanā.

Ar Taisnīgas pārkārtošanās fonda palīdzību plānots atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku, ES nozīmes biotopu vai purvu ekosistēmu atjaunošanai u.c.

Tāpat ir plānots stiprināt glābšanas dienestu kapacitāti, īpaši veicot Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizāciju, īstenojot katastrofu risku mazināšanas u.c. pasākumus.

Izglītības jomā plānots īstenojot ES fondu atbalsta programmas, piemēram, ieviest klimata neitrālos risinājumus profesionālās izglītības iestāžu un koledžu izglītības programmās, vidē un infrastruktūrā, veikt zinātniskās darbības digitalizāciju un īstenojot citus pasākumus (skat. arī citus Latvijas FSP 9. tabulā iekļautos politikas virzienus).

Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs

Zem šīs prioritātes iekļautie pasākumi paredz nodrošināt pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstību ar mērķi cita starpā nodrošināt vienlīdzīgu pieeju pašvaldību pirmsskolas izglītības pakalpojumu pieejamībai, nodrošināt bērnu pieskatīšanas pakalpojumus.

Tāpat ir plānots uzlabot juridiskās palīdzības pieejamību ar mērķi izveidot attīstītu valsts nodrošinātā juridiskā atbalsta sistēmu, paplašinot mazāk aizsargāto personu piekļuvi tiesu sistēmai, paredzot savlaicīgu un iedzīvotājiem pieejamu juridiskā atbalsta sniegšanu, lai preventīvi novērstu gadījumus, kad juridisko jautājumu nerisināšana negatīvi ietekmē iedzīvotāju sociālo un ekonomisko situāciju un pakļauj viņus nabadzības un (vai) sociālās atstumtības riskam.

Lai stiprinātu ekonomikas noturību, Latvijas FSP paredz virkni pasākumu pētniecības un inovācijas jomā, piemēram, veicot augstākās izglītības institūciju un zinātnisko institūtu strukturālās pārmaiņas, īstenojot ES fondu atbalsta programmu par pēcdoktorantūras pētījumiem, praktiskas ievirzes pētījumiem, īstenojot ar Viedās specializācijas stratēģiju (RIS3) plānotos pasākumus, īstenojot inovāciju grantu un doktorantūras grantu atbalsta programmas un citus pasākumus (skat. arī citus Latvijas FSP 9. tabulā iekļautos politikas virzienus).

Aizsardzības spēju veidošana

Lai stiprinātu aizsardzības spējas, plānots attīstīt Nacionālo bruņoto spēku pasākumu kopumu, kas primāri vērsts uz valsts apdraudējuma pārvarēšanu.

9. Tabula. Reformas un investīcijas, politikas virziens: Citas reformas un investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās										
Pašvaldību pielāgošanās	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai atbalstītu	1) MK noteikumu apstiprināšana (07.05.2024.);	01.01.2021.-	29,5 milj. euro ERAF;	VARAM/CFLA	MFF	2020(3); 2021(1);	1. Taisnīga		9. Ražoša

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
klimate pārmaiņām (Programma 2.1.3.1. (tikai 1.k.; bez 2.kārtas elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	infrastruktūras izveides un atjaunošanas darbības, kas vērstas uz pašvaldību pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu izraisītu katastrofu riska mazināšanu. Sasniedzamie rezultāti: 1) īstenotas darbības 10 nacionāla un vietēja līmeņa stratēģijās, kas koncentrējas uz pielāgošanos klimata pārmaiņām; 2) izveidota vai jaunināta zaļā infrastruktūra nolūkā pielāgoties klimata pārmaiņām 21 ha platībā; 3) jaunizveidota vai nostiprināta piekrastes joslas un upju un ezeru krastu aizsardzība pret plūdiem.	2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (22.11.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (26.06.2024); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	31.12.2027.	5,2 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums)			2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	zaļā un digitālā pārkārtošanās		na, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā
Nacionālas nozīmes plūdu un krasta erozijas pasākumi (Programma 2.1.3.2. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijās atjaunotu, pārbūvētu un izbūvētu infrastruktūru, kas novērš plūdu risku, mazina applūšanu un krasta eroziju. Sasniedzamie rezultāti: 1) jaunizveidota vai nostiprināta piekrastes joslas un upju un ezeru krastu aizsardzība pret	<u>1.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (27.06.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (30.06.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (24.07.2023); 4) līguma slēgšana un projekta īstenošana. <u>2.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana	<u>1.kārtai:</u> 01.01.2023.- 31.12.2025. <u>2.kārtai:</u> 01.01.2023.- 31.12.2029.	<u>1.kārtai:</u> 14,4 milj. euro ERAF; 2,5 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets, pašvaldību budžets) <u>2.kārtai:</u> 34,8 milj. euro ERAF; 6,1 milj. euro	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13.

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīgā/ līdzatbildīgā institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	plūdiem 15 km garumā; 2) izveidota vai jaunināta zaļā infrastruktūra nolūkā pielāgoties klimata pārmaiņām 91 ha apmērā; 3) iedzīvotāju skaits, kas gūst labumu no pretplūdu pasākumiem – 20 272; 4) iedzīvotāju skaits, kuriem ir pieejama jauna vai uzlabota “zaļā” infrastruktūra – 20 006.	(30.04.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (15.03.2024.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (13.06.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.		nacionālais finansējums (pašvaldību budžets)						Rīcība klimata jomā
Notekūdeņu un to dūņu apsaimniekošanas sistēmas attīstība piesārņojuma samazināšanai (Programma 2.2.1.1. (tikai 1.k.; bez 2.k. elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai atbalstītu notekūdeņu un to dūņu apstrādes infrastruktūras izveidi un atjaunošanu aglomerācijās, kurās tuvāko gadu laikā būs jāievēro stingrākas prasības, t.sk. ūdenssaimniecības pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai, atbilstošas infrastruktūras jaudas nodrošināšanai, darbības efektivitātes uzlabošanai un piesārņojuma samazināšanai. Sasniedzamie rezultāti: 1) atbalstīti vismaz 15 uzņēmumi (t. sk. mikrouzņēmumi, mazie, vidējie un lielie uzņēmumi); 2) iedzīvotāju skaits, kuriem uzlabota notekūdeņu attīrīšanas	1) MK noteikumu apstiprināšana (07.05.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (29.02.2024.; grozījumi 22.05.2024.); 3) atklātas atlases uzsākšana (19.06.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2029.	51,6 milj. euro ERAF; 27,8 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		6. Tīrs ūdens un sanitārija; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	kvalitāte un efektivitāte (ievērojot bāzes vērtību 656 710) – vismaz 713 510.									
Atkritumu šķirošana, pārstrāde un reģenerācija (Programma 2.2.2.1. (visas 3 kārtas; elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai atbalstītu jaunu atkritumu pārstrādes iekārtu izveidi, kā arī atkritumu apsaimniekošanas reģionālo sistēmu attīstību atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas reģionālajos plānos noteiktajām prioritātēm, tādējādi veicinot pāreju uz aprites ekonomiku. Sasniedzamie rezultāti: 1) nodrošināta papildu jauda atkritumu pārstrādei 60 000 t/gadā; 1.kārta – 30 000 t/gadā; 2.kārta – 30 000 t/gadā; 2) atbalsīti 8 uzņēmumi (t.sk. mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi): 1.kārta – 3 komersanti; 2., 3.kārta – 5 komersanti; 3) pārstrādāto atkritumu apjoms 205 000 t/gadā: 1.kārta – 102 500 t/gadā; 2.kārta – 102 500 t/gadā; 4) šķirotu atkritumu apjoma palielinājums: 2.kārta - par 500 t/gadā.	<u>1.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (26.03.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (22.11.2023.); 3) atklātas atlasē uzsākšana (02.05.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana. <u>2.-3.kārtai:</u> 1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (2024.g. 3.ceturksnis); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana tematiskajā apakškomitejā (2024.g. 3.ceturksnis); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (2024.g. 4.ceturksnis); 5) atklātas vai ierobežotas atlasē uzsākšana katrai kārtai atsevišķi (2025.g. 1.ceturksnis-2.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	<u>1.kārtai:</u> 01.07.2023.- 31.12.2029. <u>2.-</u> <u>3.kārtai:</u> 01.01.2023.- 31.12.2029.	<u>1.kārtai:</u> 20 milj. euro KF; 6,7 milj. euro finansējums (privātais finansējums) <u>2.kārtai:</u> 20 milj. euro KF; 6,7 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums) <u>3.kārtai:</u> 25 milj. euro KF; 4,4 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošana		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 12. Atbildīgs patēriņš un ražošana; 13. Rīcība klimata jomā
Atkritumu dalītā vākšana (Programma)	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai attīstītu atkritumu dalītas vākšanas	<u>1.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (26.03.2024.);	<u>1.kārtai:</u> 03.04.2024.-	<u>1.kārtai:</u> 2 milj. euro KF; 0,4 milj. euro	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1);	1. Taisnīga zaļā un		9. Ražošana,

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
2.2.2.2. (abas kārtas; elastības finansējums nav plānots))	sistēmu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un reģenerācijai. Sasniedzamie rezultāti: 1) atbalsfīti 4 uzņēmumi (t.sk. mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi); 2) šķiroto atkritumu apjoma palielinājums par 9500 t/gadā: 1.kārta – 4750 t/gadā; 2.kārta – 4750 t/gadā.	2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (18.12.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (15.05.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana. <u>2.kārtai:</u> 1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (03.04.2024.); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 3.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (04.06.2024.); 4) atklātas atlases uzsākšana (2024.g. 3.ceturksnis); 5) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	31.12.2025. <u>2.kārtai:</u> 01.01.2023.- 31.12.2027.	nacionālais finansējums (privātais finansējums) <u>2.kārtai:</u> 2 milj. euro KF; 1,6 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums)			2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	digitālā pārkārtošanās		inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 12. Atbildīgs patēriņš un ražošana; 13. Rīcība klimata jomā
Vides izglītību veicinoši pasākumi sabiedrības informēšanai un prasmju attīstībai (Programma 2.2.3.2. (bez elastības finansējuma finansēs))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai veicinātu vispārēju sabiedrības informētību un izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības un klimata jautājumiem, kā arī vispārējiem vides procesiem, uzlabotu sabiedrības vides apziņu, veicot ieguldījumus nacionālo parku dabas centru (kas ir arī tūrisma objekti) infrastruktūras pilnveidē un attīstībā,	1) MK noteikumu apstiprināšana (09.07.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (02.11.2023., grozījumi 11.06.2024.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (09.08.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2023.- 31.12.2029.	8,1 milj. euro ERAF; 1,4 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets)	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	nodrošinot mūsdienīgu saturu un metodes, kas veicinātu sabiedrības izpratni par bioloģisko daudzveidību, klimata jautājumiem un vispārējiem vides procesiem. Sasniedzamie rezultāti: 1) atbalstīti 4 kultūras un tūrisma objekti; 2) kopējais atbalstīto kultūras un tūrisma objektu apmeklētāju skaits - 201 000.									klimata jomā
Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai (Programma 2.2.3.3. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai uzlabotu dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, izstrādājot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānus, kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošanas veicināšana <i>Natura 2000</i> teritorijās, iekļaujot dzīvotņu atjaunošanu un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai, sugu aizsardzības plānu ieviešanu, zaļās infrastruktūras elementu izveidi ārpus <i>Natura 2000</i> teritorijas.	<u>1., 2.kārta:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (26.03.2024., grozījumi 04.06.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (05.12.2023.); 3) atlases uzsākšana (1.kārtai - ierobežota atlase 26.04.2024.; 2.kārtai - atklāta atlase 29.04.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana. <u>3., 4.kārta:</u> 1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP (2024.g. 3.ceturksnis); 2) MK noteikumu apstiprināšana (2024.g. 4.ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana tematiskajā	<u>1., 2.kārta:</u> 01.01.2023.-31.12.2027. <u>3., 4.kārta:</u> 2025.-2029.	<u>1.kārtai:</u> 2,5 milj. euro ERAF; 0,4 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets) <u>2.kārtai:</u> 2,5 milj. euro ERAF; 0,4 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets) <u>3.kārtai:</u> 16 milj. euro ERAF; 2,8 milj. euro nacionālais finansējums	VARAM/CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošana		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā; 15. Dzīvība uz zemes

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	Sasniedzamie rezultāti: 1) 43 754 ha <i>Natura 2000</i> teritoriju platība, uz kurām attiecas aizsardzības un atjaunošanas pasākumi; 2) atjaunotas degradētas ekosistēmas 8 515 ha platībā.	apakškomitejā (2024.g. 3.ceturksnis); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšanas ES fondu Uzraudzības komitejā (2024.g. 4.ceturksnis); 5) ierobežotas vai atklātas atlases (katrai kārtai atsevišķi) uzsākšana (2025.g. 1.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.		<u>4.kārtai:</u> 7,3 milj. euro ERAF; 2,8 milj. euro nacionālais finansējums						
Vides monitoringa attīstība harmonizētai vides un klimata datu informācijas nodrošināšanai (Programma 2.2.3.4. (VARAM ir tikai 1.kārta; elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai nodrošinātu sabiedrību un iestādes ar savlaicīgu, kvalitatīvu un vispusīgu informāciju par vides stāvokļa izmaiņām, attīstot valsts vides monitoringa un kontroles sistēmas darbību un īstenojot sistemātiskus, regulārus un mērķtiecīgus vides stāvokļa novērojumus un mērījumus. Sasniedzamie rezultāti: 1) uzstādītas gaisa piesārņojuma uzraudzības sistēmas 2 gaisa kvalitātes zonās; 2) veiktas investīcijas jaunā vai modernizētā katastrofu monitoringa, gatavības, brīdinājuma un reaģēšanas sistēmās attiecībā uz dabas katastrofām 10 875 000 euro apmērā;	1) MK noteikumu apstiprināšana (13.07.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (01.06.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (11.08.2023.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2023.-31.12.2029.	9,2 milj. euro ERAF; 1,6 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets)	VARAM/CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	3) nodrošināts klimata un vides monitorings 242 vietās.									
Gaisa piesārņojuma samazināšanas pasākumi pašvaldībās (Programma 2.2.3.5. (divas kārtas; elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai samazinātu gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, īstenojot gaisa piesārņojumu mazinošus pasākumus saskaņā ar Rīgas valstspilsētas, Liepājas valstspilsētas un Rēzeknes valstspilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu. Sasniedzamais rezultāts: iedzīvotāju skaits, kas gūst labumu no gaisa kvalitātes pasākumiem – 49 872.	1) MK noteikumu apstiprināšana (16.01.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (06.10.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (1.kārtai - 18.03.2024.; 2.kārtai - 2025.g. 1.ceturksnis); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2028.	<u>1.kārta:</u> 4,2 milj. euro ERAF; 0,7 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums) <u>2.kārta:</u> 0,8 milj. euro ERAF; 0,1 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā; 15. Dzīvība uz zemes
Gaisa piesārņojumu mazinošu pasākumu īstenošana, uzlabojot māsaimniecību siltumapgādes sistēmas (Programma 2.2.3.6. (četras kārtas; elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai samazinātu gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, aizstājot māsaimniecību sektora dzīvojamās mājās siltumapgādē izmantotās sadedzināšanas iekārtas, uzlabojot individuālo siltumapgādes sistēmu efektivitāti, ieviešot siltumapgādes iekārtas un	1) MK noteikumu apstiprināšana (04.04.2023.; grozījumi 21.05.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (26.01.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (1.kārtai - 26.05.2023.; 2.kārtai - 26.07.2023.; 3.kārtai - 26.09.2023.; 4.kārtai - 01.03.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	07.04.2023.- 31.12.2025.	<u>1.kārta:</u> 0,08 milj. euro ERAF; 0,01 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums) <u>2.kārta:</u> 2 milj. euro ERAF; 0,4 milj. euro nacionālais	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13.

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	tehnoloģijas, kas būtiski samazina gaisa piesārņojumu, tai skaitā dzīvojamās mājas pieslēdzot efektīvām centralizētām pilsētu siltumapgādes sistēmām. Sasniedzamie rezultāti: 1) iedzīvotāju skaits, kas gūst labumu no gaisa kvalitātes pasākumiem – 2 795; 2) PM2,5 daļiņu emisijas samazinājums vismaz 50 t/gadā.			finansējums (privātais finansējums) <u>3.kārta:</u> 0,7 milj. euro ERAF; 0,1 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums) <u>4.kārta:</u> 9,5 milj. euro ERAF; 1,7 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums)						Rīcība klimata jomā
Gaisa piesārņojošo vielu emisiju samazināšana pašvaldību siltumapgādē (Programma 2.2.3.7. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai samazinātu gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, uzlabojot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju centralizētajā siltumapgādē izmantoto sadedzināšanas iekārtu darbību, ieviešot tehniskos risinājumus, kas samazina putekļu (daļiņu) emisijas gaisā. Sasniedzamais rezultāts: iedzīvotāju skaits, kas gūst	1) MK noteikumu apstiprināšana (04.04.2023.; grozījumi 06.02.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (26.09.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (12.03.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	14.01.2021.-31.12.2027.	2,8 milj. euro ERAF; 0,5 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	labumu no gaisa kvalitātes pasākumiem – 76 552.									
Atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā (Programma (TPTP) 6.1.1.1. (1.k.; pārējās kārtas - AR elastības finansējumu rādītājos un finansēs))	Investīcijas zaļās pārejas veicināšanai, lai veiktu vēsturisko kūdras ieguves vietu izpēti, kūdras sadedzināšanas iekārtu enerģijas ieguvē apzināšanu un alternatīvu izpēti un uz iegūtās informācijas pamata veicinātu investīciju piesaisti vēsturisko kūdras ieguves vietu sanācijai un kūdras sadedzināšanas iekārtu nomaiņai pret cita atjaunīgā enerģijas resursa izmantošanas tehnoloģijām. Sasniedzamie rezultāti: 1) sanēta (atjaunota) zeme vēsturiskajās kūdras ieguves vietās 12 100 ha platībā; 2) kopējās aplēstās siltumnīcefekta gāzu emisijas -42 398 CO ₂ emisijas ekvivalenta t/gadā.	<u>1.kārtai:</u> 1) MK noteikumu apstiprināšana (09.07.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izņēmuma attiecībā uz vienoto kritēriju un vienoto izvēles kritēriju piemērošanu apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (23.04.2024.); 3) ierobežotas atlasē uzsākšana (08.08.2024.); 4) līguma slēgšana un projekta īstenošana. <u>2.-4.kārtai:</u> 1) MK noteikumu izstrāde un saskaņošanas uzsākšana TAP katrai kārtai atsevišķi (2024.g. 3.ceturksnis- 2025.g. 3.ceturksnis); 2) MK noteikumu apstiprināšana katrai kārtai atsevišķi (2024.g. 4.ceturksnis- 2025.g. 4. ceturksnis); 3) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izskatīšana tematiskajā apakškomitejā katrai kārtai atsevišķi (2024.g. 3.ceturksnis - 2025.gada 3.ceturksnis); 4) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā katrai kārtai atsevišķi (2024.g. 4.ceturksnis - 2025.g. 4.ceturksnis); 5) atklātas vai ierobežotas atlasē uzsākšana katrai kārtai atsevišķi (2025.g. 1.ceturksnis-2026.g.	<u>1.kārtai:</u> 01.01.2024.-31.12.2026. <u>2.-</u> <u>4.kārtai:</u> 01.01.2024.-31.12.2029.	<u>1.kārtai:</u> 1,9 milj. euro TPF; 0,3 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets) <u>2.-4.kārtai:</u> 47 milj. euro TPF (t.sk. 3,6 milj. elastības finansējums); 8,3 milj. euro nacionālais finansējums (t.sk. 0,6 milj. euro elastības finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF (JTF)	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		7. Pieejama un atjaunojama enerģija; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
		1.ceturksnis); 6) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.								
IKT risinājumu un pakalpojumu attīstība un iespēju radīšana privātajam sektoram (Programma 1.3.1.1. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas digitālās pārkārtošanas veicināšanai, lai attīstītu valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumus un pakalpojumus un veicinātu privātā sektora digitalizāciju un jaunu pakalpojumu veidošanu. Sasniedzamie rezultāti: 1) uzņēmumiem izstrādāto digitālo pakalpojumu, produktu un procesu vērtība - 73 591 656 euro; 2) vismaz 17 publiskā sektora iestādes, kas atbalstītas digitālo pakalpojumu, produktu un procesu izstrādei; 3) vismaz 769 lietotāji (saimnieciskās darbības veicēji, iestādes), kuri ir transformējuši savus procesus, balstoties uz digitalizētajiem jaunizveidotajiem vai ievērojami uzlabotajiem valsts digitālajiem procesiem, tai skaitā lietotāji kā datu izmantotāji un datu devēji, lietotāji, kuri ir attīstījuši savus digitālos produktus, balstoties uz valsts	1) MK noteikumu apstiprināšana (04.06.2024.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (09.02.2024.); 3) projektu priekšatlases uzsākšana (23.02.2024.); 4) ierobežotas atlases uzsākšana (pēc tam, kad MK būs apstiprināts pirmais MK rīkojums par projektu īstenošanu, 2024.g. 4.ceturksnis); 5) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2024.- 31.12.2029.	125,1 milj. euro ERAF; 22,1 milj. euro nacionālais finansējums (valsts budžets, pašvaldību budžets, privātais finansējums)	VARAM/ CFLA	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1); 2023(1); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	pārvaldes risinājumiem vai integrējoties ar valsts platformām un informācijas sistēmām.									
Publiskās ārtelpas attīstība (Programma 5.1.1.3. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas publiskās ārtelpas attīstīšanai pilsētu funkcionālajās teritorijās, lai uzlabotu dzīves vides kvalitāti un palielinātu sabiedrības drošību. Sasniedzamais rezultāts: jaunizveidotas vai atjaunotas atvērtās zonas (publiskas teritorijas) pilsētvidē vismaz 132 944 m ² platībā.	1) MK noteikumu apstiprināšana (06.06.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (11.04.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (25.07.2023.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2026.	26,7 milj. euro ERAF; 4,7 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets)	VARAM/ CFLA/pašvaldības	MFF		2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas
Viedās pašvaldības (Programma 5.1.1.4. (elastības finansējums nav plānots))	Investīcijas viedo pašvaldību attīstības veicināšanā, ieviešot viedus risinājumus pašvaldību autonomo funkciju un no tām izrietošu pārvaldes uzdevumu izpildes nodrošināšanā. Sasniedzamie rezultāti: 1) plānošanas reģionos attīstīti vismaz pieci viedi risinājumi pašvaldības funkciju īstenošanā un pašvaldības pakalpojumu nodrošināšanā; 2) vismaz piecās pašvaldībās par vismaz 10 procentiem samazinātas finansējuma saņēmēja	1) MK noteikumu apstiprināšana (27.06.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (11.04.2023.); 3) ierobežotas atlases uzsākšana (08.07.2024.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2029.	15,5 milj. euro ERAF; 2,7 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets)	VARAM/ CFLA/pašvaldības	MFF	2019(4)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	pakalpojuma izmaksas uz vienu klientu (<i>euro</i>) vai enerģijas patēriņš (megavatstundās), vai laika patēriņš (stundās).									
Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku (Programma (TPTP) 6.1.1.3. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras attīstības veicināšanai, mazinot negatīvas sociālekonomiskās sekas reģionos, kurus pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku ietekmējusi visvairāk. Sasniedzamie rezultāti: 1) 23 komersanti, kas gūst labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras; 2) to komersantu izveidotas 394 darbavietas, kuri guvuši labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras; 3) 30 695 395 <i>euro</i> privātās nefinanšu investīcijas nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos.	1) MK noteikumu apstiprināšana (17.10.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (16.06.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (1.kārtai - 27.12.2023.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.-31.12.2026.	46 milj. <i>euro</i> TPF; 8,1 milj. <i>euro</i> nacionālais finansējums (pašvaldību budžets, privātais finansējums)	VARAM/CFLA/pašvaldības	MFF (JTF)	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(3)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās; 2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		8. Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme; 9. Ražošanas un inovācijas un infrastruktūra; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 13. Rīcība klimata jomā; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
ES nozīmes biotopu vai purvu	Investīcijas ES nozīmes biotopu atjaunošanas	1) MK noteikumu apstiprināšana (28.05.2024.);	01.01.2024.-	6 milj. <i>euro</i> TPF; 1,1 milj. <i>euro</i>	VARAM/CFLA	MFF (JTF)	2020(3); 2021(1);	1. Taisnīga		13. Rīcība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
ekosistēmu atjaunošana (Programma (TPTP) 6.1.1.7. (elastības finansējums nav plānots))	veicināšanai vai vēsturisko kūdras ieguves vietu renaturalizācijai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanai. Sasniedzamie rezultāti: 1) sanētās zemes platība 1500 ha (t.i., veikti ieguldījumi ES nozīmes biotopu atjaunošanā vai vēsturisko kūdras ieguves vietu renaturalizācijā 1500 hektāru platībā); 2) atjaunotas degradētas ekosistēmas vismaz 4046 ha platībā.	2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (29.01.2024.); 3) ierobežotas atlasē uzsākšana (05.07.2024.); 4) līguma slēgšana un projekta īstenošana.	31.12.2029.	nacionālais finansējums (valsts budžets)			2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	zaļā un digitālā pārkārtošanās		klimate jomā; 15. Dzīvība uz zemes
Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija	Politikas virziens – Klimata pārmaiņas un pielāgošanās klimata pārmaiņām (ANM) Investīcijas mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgi efektīvu, ātru un kvalitatīvu katastrofu pārvaldībā iesaistīto dienestu darbu visā Latvijas teritorijā, uzlabojot reaģēšanā un katastrofu pārvaldībā iesaistīto dienestu sadarbību un koordināciju. Tās tvērums paredz izbūvēt 9 katastrofu pārvaldības centrus, zem	2022. gada 5. jūlijā tika apstiprināts informatīvais ziņojums un uzsākta projekta realizācija	2022. - 2026. gads	36 630 000 euro (ANM) 7 692 300 euro (VB)	IeM	ANM	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	viena jumta apvienojot visu katastrofu pārvaldībā iesaistītos dienestus.									
Katastrofu risku mazināšanas pasākumi	Politikas mērķis - Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprītes ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs (ERAF). Pasākuma mērķis ir veikt investīcijas VUGD katastrofu pārvaldības tehniskās kapacitātes attīstībā un stiprināšanā, prevencijas pasākumu paplašināšanā, IKT risinājumu ieviešanā un kopējās reaģētspējas uzlabošanā: a) specializētā ugunsdzēsības un glābšanas autotransporta iegādē; b) specializēto TL remonta bāzes būvniecībā; c) katastrofu zaudējumu datubāzes izveidē un ieviešanā; d) agrīnās brīdināšanas	2023. gada 17. oktobrī tika pieņemti un 20. oktobrī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 596 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.3. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām" 2.1.3.3. pasākuma "Katastrofu risku mazināšanas pasākumi" pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”; 2024. gada 20. februārī tika pieņemti un 27. februārī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 118 “Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.3. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām" 2.1.3.3. pasākuma "Katastrofu risku mazināšanas pasākumi" trešās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”; Šobrīd notiek 2.1.3.3. pasākuma otrās kārtas MK noteikumu sagatavošana (provizoriski tiks apstiprināti 2025. gadā) un ceturtais kārtas MK noteikumu sagatavošana (provizoriski tiks apstiprināti 2027. gadā).	2023. - 2029. gads	55 094 176 euro (ERAF) 9 722 502 euro (VB)	IeM	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās	9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība	

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību plāns	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	sistēmas izveidē un ieviešanā; e) stacionāro un pārvietojamo praktisko apmācības telpu iekārtošanā (Drošības klases).									
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.1. specifiskā atbalsta mērķa „Energiefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana” 2.1.1.5. pasākuma „Klimata neitrāli risinājumi profesionālās izglītības iestāžu un koledžu izglītības programmās, vidē un infrastruktūrā”	Mērķis - Izglītības un zinātnes ministrijas profesionālās izglītības iestāžu un koledžu (turpmāk – profesionālās izglītības iestādes) infrastruktūras modernizācija un uzlabošana, ietverot arī investīcijas viedā energovadībā, videi draudzīgos ilgtermiņa apsaimniekošanas risinājumos enerģijas taupīšanai vai ieguvei no atjaunīgiem energoresursiem, un videi draudzīgas izglītības iestādes darbības demonstrējumu, etalonveidošanas iniciatīvās, prioritāri atbalstot darbības, kurās plānots sasniegt primārās enerģijas ietaupījumu ne mazāk kā 30 procentu apmērā.	MK noteikumu projekts par pasākuma īstenošanu augustā tiks iesniegts MK. IV.cet. plānota atlases nolikuma izstrāde un atlases uzsākšana. IV cet plānota projektu īstenošanas uzsākšana.	2024. - 2029.	Pasākuma ietvaros plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 19 140 000 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 3 018 862 euro), tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums 16 269 000 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 2 566 033 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – 2 871 000 euro (tai skaitā elastības finansējuma apjoms 452 829 euro).	AI - IZM	MFF	2020(3); 2021(1); 2022(1); 2022(3); 2023(1); 2023(3); 2024(4)	1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās		7. Pieejama un atjaunojama enerģija ; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra; 13. Rīcība klimata jomā; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.	Nodrošināt Latvijas pētniekiem mūsdienīgu piekļuvi un dalīšanos ar kvalitatīvi pārvaldītiem	MKN ir izstrādē. Septembra sākumā plānots MKN izsludināt TAP. Projekta ieviešējs būs Vienotais pakalpojumu centrs	2025 - 2029	21,750,002 euro (t.sk. ERAF 18,487,501 euro,	IZM/VPC	MFF	2019(3); 2020(3); 2021(1);	1. Taisnīga zaļā un digitālā		9. Ražošanas, inovācij

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pilārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.6. pasākums "Zinātniskās darbības digitalizācija un dalība Eiropas Atvērtajā zinātnes mākonī (EOSC market place pakalpojumu iegāde)"	pētniecības datiem, piekļuvi datu apstrādes rīkiem un digitāliem pētniecības pakalpojumiem Nodrošināt Latvijas iekļaušanos Eiropas pētniecības telpā un Mākslīgā intelekta potenciāla izmantošanu. Izveidojot un ieviešot: Eiropas Atvērtās zinātnes mākoņa nacionālo mezglu (EOSC LV) koplietošanas pakalpojumus datu izmantošanai			valsts budžets 3,262,501 euro).			2023(1); 2024(3)	pārkārtošanās		as un infrastruktūra
Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs										
Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība (Programma 4.2.1.7. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas pakalpojumu efektivitātes uzlabošanas un nodrošināšanas veicināšanai reģionos, lai attīstītu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūru jaunu vietu izveidei pirmsskolas vecuma bērnu uzņemšanai, lai atbilstoši vienlīdzīgas pieejas principam veicinātu pašvaldību pirmsskolas izglītības pakalpojumu pieejamību, tai skaitā sociāli un ekonomiski mazaizsargāto personu	1) MK noteikumu apstiprināšana (06.06.2023.) un MK noteikumu grozījumi par papildu finansējuma piešķiršanu (2024.g. 3. cet.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (11.04.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (19.07.2023.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.-31.12.2029.	41,3 milj. euro ERAF; 7,3 milj. euro nacionālais finansējums (pašvaldību budžets)	VARAM/ CFLA	MFF	2019(2)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pilārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērst a nabadzību; 4. Kvalitatīva izglītība; 9. Ražošanas un inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināt

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
	grupām. Sasniedzamie rezultāti: 1) jaunu vai modernizētu bērnu aprūpes (pirmsskolas) iestāžu mācību telpu ietilpība – vismaz 1708 personas; 2) jauno vai modernizēto bērnu aprūpes (pirmsskolas) iestāžu lietotāju skaits gadā – 1623 personas.									a nevienlīdzība; 11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
Bērnu pieskatīšanas pakalpojumi (Programma 4.3.6.6. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs))	Investīcijas atbalsta sniegšanai pašvaldībām privātā pirmsskolas izglītības pakalpojuma un bērnu uzraudzības pakalpojuma iegādei, lai veicinātu darba un ģimenes dzīves līdzsvarošanu un vienlīdzīgas iespējas visām ģimenēm. Sasniedzamie rezultāti: 1) atbalstu saņēmuši vismaz 1 043 bērni; 2) pirmsskolas izglītības pakalpojumus vienu līdz trīs gadus saņēmuši vismaz 991 bērni.	1) MK noteikumu apstiprināšana (10.10.2023.); 2) projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšana ES fondu Uzraudzības komitejā (27.09.2023.); 3) atklātas atlases uzsākšana (07.11.2023.); 4) līgumu slēgšana un projektu īstenošana.	01.01.2021.- 31.12.2029.	13,7 milj. euro ESF+; 2,4 milj. euro nacionālais finansējums (privātais finansējums)	VARAM/ CFLA/pašvaldības	MFF	2019(2)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Taisnīgi darba apstākļi; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	1. Novērst a nabadzību; 4. Kvalitatīva izglītība; 9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra; 10. Mazināt a nevienlīdzība; 11. Ilgtspējī

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
										gas pilsētas un kopienas; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
ANM plāna 6. komponentes "Likuma vara" 6.2. reformu un investīciju virziena "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identifikēšana, ekonomisko noziegumu izmeklēšana, tiesvedības procesu modernizācija un preventīvo darbību īstenošana" 6.2.1.3.i. investīcijas "Vienota tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas	Mērķis ir izveidot vienotu tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos, kas būtiski efektīvai tiesas spriešanai) (turpmāk – izmeklētāji starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas pilnveides mācību centru (Tieslietu akadēmija) kā ilgtspējīgas un stabilas sistēmas pamatu, nodrošinot iespēju ilgtermiņā plānot, izstrādāt un realizēt mācību programmas (turpmāk – Programma).	1) Likuma un citu tiesību aktu, kas saistīti ar Tieslietu mācību centru, stāšanās spēkā 2) Jaunu Programmu izstrāde (starpdisciplināros jautājumos) īstenošana 3) Programmu pieņemšana un īstenošana 4) Izveidots Tieslietu mācību centrs. Telpu pielāgošana un aprīkojuma nodrošināšana Tieslietu mācību centra vajadzībām	21.11.2022.-30.06.2026.	ANM finansējums - 7 572 030 euro; PVN 1 138 930 euro (valsts budžets)	TM	ANM	2019(2); 2019(4); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4. Kvalitatīva izglītība; 8. Cienīgs darbs un ekonomikas izaugsme; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
pilnveides mācību centra izveide"										
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu pakalpojumu kvalitāti un ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem; pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmas, tostarp veicināt sociālās aizsardzības pieejamību; uzlabot ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un izturētspēju" 4.3.5.5. pasākums "Pieeja tiesiskumam"	Izveidot attīstītu valsts nodrošinātā juridiskā atbalsta sistēmu, paplašinot mazāk aizsargāto personu piekļuvi tiesu sistēmai, paredzot savlaicīgu un iedzīvotājiem pieejamu juridiskā atbalsta sniegšanu, lai preventīvi novērstu gadījumus, kad juridisko jautājumu nerisināšana negatīvi ietekmē iedzīvotāju sociālo un ekonomisko situāciju un pakļauj viņus nabadzības un (vai) sociālās atstumtības riskam.	Tiesu administrācija īsteno ESF+ projektu Nr. 4.3.5.5/1/24/I/001 "Pieeja tiesiskumam". Projektā ir paredzētas šādas darbības: 1. valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas reformēšana un efektīvizēšana, kas vērsta uz mazaizsargāto un cietušo personu atbalstu, nodrošinot minēto personu savlaicīgu pieeju tiesiskumam; 2. risinājumi savlaicīgai juridisko problēmu konstatēšanai un atrisināšanai; 3. esošu un jaunu informācijas tehnoloģiju un digitālo risinājumu attīstīšana, lai efektīvāk nodrošinātu sociāli mazaizsargāto personu tiesības, tostarp iestāžu savstarpējās sadarbības efektīvizēšana; 4. pasākumi mērķgrupas informēšanai par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pakalpojumu saņemšanu, lai paaugstinātu mērķgrupas kompetenci un izpratni par juridiska rakstura strīdu savlaicīgas risināšanas nozīmīgumu, kā arī informēšanai par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmā iesaistīto personu apmācībām kompetenču un prasmju līmeņa paaugstināšanai; 5. projekta vadība un projekta īstenošanas nodrošināšana; 6. projekta komunikācijas un vizuālās identitātes prasību nodrošināšanas nosacījumu izpilde.	03.06.2024.-30.06.2027.	0,9 milj. euro (ESF+), 0,2 milj. euro (valsts budžets). Projekta budžets norādīts bez elastības finansējuma.	TM	MFF	2019(4); 2020(2)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība; Sociālā aizsardzība un iekļaušana	10. Mazināt nevienlīdzību; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
ANM investīcija 5.2.1.1.i. Pētniecības, attīstības un konsolidācijas granti pirmā kārtā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas grants"(AIZID)	Stiprināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas un finanšu tehnoloģiju zināšanu kapacitāti Latvijā, lai veicinātu finanšu nozares un saistīto nozaru drošu un kvalitatīvu attīstību.	1) Līdz 31.12.2024. izveidoti 6 specializētie studiju moduļi; 2) līdz 30.06.2024. 150 studējošie apguvuši specializētos studiju moduļus; 3) līdz 31.12.2024. 20 sagatavoti akadēmiskā personāla pārstāvji; 4) līdz 30.06.2026. analītisko pētījumu skaits par Latvijas finanšu nozares konkurētspēju un attīstības iespējām starptautiskā kontekstā; 5) līdz 30.06.2024. 6 specializēto ekspertīžu pētījumu skaits 6) līdz 30.06.2024. 4 zinātniskās publikācijas.	2023. - 2026.	ANM finansējums - 1 495 000 euro	IZM/RTU	ANM	2019(1); 2020(3); 2020(4); 2023(1); 2024(3)		Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4. Kvalitatīva izglītība
ANM investīcija 5.2.1.1.i. Pētniecības, attīstības un konsolidācijas granti otrā kārtā "Konsolidācijas un pārvaldības izmaiņu ieviešanas granti" (AIZID)	Veikt augstākās izglītības institūciju un zinātnisko institūtu strukturālas pārmaiņas, lai veicinātu izcilību un augstākās izglītības un zinātnes kvalitātes un resursu ieguldījumu efektivitāti un starptautisko konkurētspēju.	1) līdz 30.09.2024. parakstīti 150 akadēmiskās karjeras līgumi un 45 iekšējie pētniecības un attīstības grantu līgumi; 2) līdz 31.05.2026. - parakstīti 315 akadēmiskās karjeras un 90 iekšējie pētniecības un attīstības grantu līgumi; 3) līdz 31.05.2026. - ieviesti vismaz četri konsolidācijas plāni; 4) līdz 31.05.2026. - valsts dibinātās augstākās izglītības institūcijas ir 100 % ieviesušas jauno pārvaldības modeli.	2023 - 2026	Kopējais pieejamais finansējums ir līdz 88 236 414 euro, nepārsniedzot ANM finansējumu - 81 005 000 euro un valsts budžeta līdzfinansējumu, kas paredzēts PVN izmaksu segšanai, kas nav attiecināms finansēšanai no ANM finansējuma - 7 231 414 euro	IZM/valsts dibinātās augstskolas un zinātniskie institūti	ANM	2019(2); 2020(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	Vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība	4. Kvalitatīva izglītība; 16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.	Attīstīt jauno zinātnieku prasmes un palielināt zinātnisko kapacitāti, nodrošinot jauno	2024. gada 9. janvāra MK noteikumi Nr. 35. Projekta iesniedzējs pasākuma ietvaros ir Latvijas Zinātnes padome (LZP).	2024-2029	44 800 000 euro (tai skaitā elastības finansējuma	IZM/LZP	MFF	2019(2); 2020(3); 2024(3)	2. Sociālā un ekonomikas	Taisnīgi darba apstākļi	8. Cienīgs darbs un

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.9. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētījumi"	zinātnieku karjeras uzsākšanas iespējas zinātniskajās institūcijās un pie komersantiem, kā arī pētniecības kompetenču pilnveidošanu, cilvēkresursu atjaunotni un kvalificētu speciālistu skaita pieaugumu, īstenojot pētniecību, kas sniedz ieguldījumu Latvijas viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanā vai specializācijas jomu attīstībā. plānots līdz 2029. gada 31. decembrim atbalstītājās struktūrās izveidot vismaz 41 jaunu pētniecības darba vietu.	LZP divu mēnešu laikā pēc tam, kad ir noslēgta vienošanās par projekta īstenošanu, izsludina pirmo pētniecības pieteikumu atlases konkursu.		apmērs 5 488 842 euro), tai skaitā ERAF – 38 080 000 euro (t.sk. elastības finansējuma apmērs 4 665 516 euro), VB līdzfinansējums – 5 149 646 euro (t.sk. elastības finansējuma apmērs 823 326 euro) un privātais līdzfinansējums – 1 570 354 euro.				noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		ekonomiskā izaugsme; 9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.3. pasākums "Praktiskas ievirzes pētījumi"	Pasākuma mērķis ir atbalstīt praktiskas ievirzes un sadarbības pētījumu, tai skaitā starpdisciplināru pētījumu, īstenošanu, kuri virza Latvijas viedās specializācijas (turpmāk – RIS3) stratēģijas specializācijas jomu attīstību, paredzot Latvijas tautsaimniecības inovācijas sistēmas kapacitātes un eksportspējas palielināšanu atbilstoši RIS3 stratēģijai	2024. gada 25. jūnija MK noteikumi Nr. 407, atklāts konkurss, iesniedzējs - zinātniskā institūcija vai komersants. Pirmajā projektu iesniegumu atlases kārtā plānotais un pieejamais kopējais attiecināmais publiskais finansējums ir ne vairāk kā 35 000 000 euro. Otrajā projektu iesniegumu atlases kārtā plānotais kopējais attiecināmais publiskais finansējums ir ne vairāk kā 21 760 000 euro (no tā elastības finansējums – 6 586 609 euro).	2024-2029	56 760 000 euro (no tā elastības finansējums – 6 586 609 euro), tai skaitā ERAF – 48 246 000 euro (no tā elastības finansējums – 5 598 618 euro) un VB līdzfinansējums – 8 514 000 euro (no tā elastības finansējums – 987 991 euro).	IZM/CFLA	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošanas, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzatbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.2. pasākums "RIS3 pētniecības un inovācijas centri"	Pasākuma mērķis ir atbalstīt tādas pētniecības infrastruktūras izveidi, pilnveidi vai attīstību, kas zinātniskajā institūcijā veicina izcilības centra attīstību kādā vai vairākās no Latvijas viedās specializācijas stratēģijas jomām atbilstoši zinātniskās institūcijas sniegtam un stratēģiskajai specializācijai, paredzot Latvijas inovācijas sistēmas kapacitātes palielināšanu atbilstoši RIS3 stratēģijai.	Noteikumu projekts (24-TA-1719) nodots sabiedrības apspriešanai 24.07.24. un starpinstitūciju saskaņošanai 02.08.24.	2025 - 2029	Pasākuma ietvaros plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 42 468 679 euro (tostarp elastības finansējums – 6 698 385 euro), tai skaitā ERAF finansējums – 36 098 377 euro (tostarp elastības finansējums – 5 693 628 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – 6 370 302 euro (tostarp elastības finansējums – 1 004 757 euro).	IZM/CFL A	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.5. pasākums "Latvijas pilnvērtīga dalība	Pasākuma mērķis ir veicināt starptautisko sadarbību pētniecības jomā un sasaisti ar Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas (turpmāk - RIS3) specializācijas jomu attīstīšanu, tajā skaitā stiprinot Nacionālā kontaktpunkta kapacitāti, lai nodrošinātu investīcijas dalībai Eiropas Partnerībā atbilstoši Latvijas stratēģiskajām prioritātēm (tai skaitā kopīgu pētniecības projektu īstenošana), kā arī	MK 19.12.2023. noteikumi Nr. 810. Projektu īsteno IZM. Notiek projekta īstenošana (līgums 03.06.2024)	2025 - 2029	Pirmajai kārtai plānotais un pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 9 445 000 euro, tai skaitā ERAF finansējums – 8 028 250 euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 1 416 750 euro.	IZM/LZP	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/ investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/ līdzbildīga institūcija	ANM/ ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
Apvārsnis Eiropa programmā, tajā skaitā nodrošinot kompleksu atbalsta instrumentu klāstu un sasaisti ar RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu"(1.kārta)	sinerģijas mehānismu nodrošināšana ar citām ES pētniecības programmām, tai skaitā pārfinansējot programmas "Apvārsnis Eiropa" rezervē esošos virs kvalitātes sliekšņa novērtētos projektus.									
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.5. pasākums "Latvijas pilnvērtīga dalība Apvārsnis Eiropa programmā, tajā skaitā nodrošinot kompleksu atbalsta instrumentu klāstu un sasaisti ar RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu"(2.kārta)	Pasākuma mērķis ir veicināt starptautisko sadarbību pētniecības jomā un sasaisti ar Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas (turpmāk - RIS3) specializācijas jomu attīstīšanu, tajā skaitā stiprinot Nacionālā kontaktpunkta kapacitāti, lai nodrošinātu investīcijas dalībai Eiropas Partnerībā atbilstoši Latvijas stratēģiskajām prioritātēm (tai skaitā kopīgu pētniecības projektu īstenošana), kā arī sinerģijas mehānismu nodrošināšana ar citām ES pētniecības programmām, tai skaitā pārfinansējot programmas "Apvārsnis Eiropa" rezervē esošos virs kvalitātes sliekšņa novērtētos projektus.	MK 19.12.2023. noteikumi Nr. 810. Projektu ieviešis Latvijas zinātnes padome (LZP). 2024.gada augustā laikā notiek projektu atlases dokumentācijas izstrāde un atlases izsludināšana (CFLA).	2025 - 2029	Otrajai kārtai plānotais kopējais publiskais attiecināmais finansējums ir 23 664 682 euro (tostarp elastības finansējums – 10 077 021 euro), tai skaitā ERAF finansējums – 20 114 979 euro (tostarp elastības finansējums – 8 565 468 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – 3 549 703 euro (tostarp elastības finansējums – 1 511 553 euro).	IZM/CFL A	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra
ES kohēzijas politikas programmas	Veicināt starptautisko sadarbību pētniecības jomā un sasaisti ar Latvijas	MK 23.07.24. noteikumi Nr. 502 Atklāta projektu atlase. Notiek	2025 - 2029	Pasākuma trešās kārtas ietvaros plānotais un	IZM/CFL A	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomisk		9. Ražošana,

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.5. pasākums "Latvijas pilnvērtīga dalība Apvārsnis Eiropa programmā, tajā skaitā nodrošinot kompleksu atbalsta instrumentu klāstu un sasaisti ar RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu"(3.kārta)	Viedās specializācijas stratēģijas (turpmāk – RIS3) specializācijas jomu, kā arī starpdisciplināru RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu, tajā skaitā palielinot zinātnisko institūciju dalību programmā "Apvārsnis Eiropa".	atlases dokumentācijas izstrāde (CFLA).		pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 15 780 000 euro, tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) finansējums 13 413 000 euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 2 367 000 euro.				as noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		inovācijas un infrastruktūra
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.7. pasākums	Pasākuma mērķis ir sekmēt studējošo inovāciju pieteikumu īstenošanu, kas attīsta studējošo inovācijas spēju un uzņēmīgumu, t. sk. uzņēmējspēju, risina nozarei, sabiedrībai vai tās daļai nozīmīgas problēmas un stiprina augstskolu un studējošo sadarbību ar komersantiem. Līdz 2029. gada 31. decembrim sasniedzami šādi uzraudzības rādītāji: publisko atbalstu	1.1.1.7. pasākuma "Inovāciju granti studentiem" īstenošanas noteikumi ir izstrādē (TAP - 24-TA-1421)	2025-2029	kopējais finansējums ir 16 500 000 euro (t.sk. elastības finansējums 2 602 468 euro), t.sk. ERAF – 14 025 000 euro (t.sk. elastības finansējums – 2 212 098 euro), VB līdzfinansējums	IZM	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
"Inovāciju granti studentiem"	papildinošas privātās investīcijas (tai skaitā granti, finanšu instrumenti) – 1 650 000 euro,			825 000 euro (t.sk. elastības finansējums – 390 370 euro) un privātais līdzfinansējums – 1 650 000 euro.						
ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.8. pasākums "Doktorantūras granti"	Pasākuma mērķis ir stiprināt tautsaimniecības izaugsmei un transformācijai nepieciešamo pētniecības un attīstības cilvēkkapitāla kapacitāti viedās specializācijas jomās. Pasākuma mērķa grupa ir doktoranti. līdz 2029. gada 31. decembrim sasniedzami šādi uzraudzības rādītāji: rezultāta rādītājs – atbalstītajās struktūrās izveidotās pētniecības darbvietas – 66 (pilna laika slodzes ekvivalenta izteiksmē);	2023. gada 19. decembra MK noteikumi Nr. 811. Projektus īsteno Daugavpils Universitāte; Latvijas Kultūras akadēmija, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte; Latvijas Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Ventspils Augstskola.	2025-2029	19 140 000 euro (tostarp elastības finansējums – 3 018 862 euro), tai skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 16 269 000 euro (tostarp elastības finansējums – 2 566 033 euro) un valsts budžeta līdzfinansējums – ne mazāk kā 2 871 000 euro (tostarp elastības finansējums – 452 829 euro).	IZM/CFL A	MFF	2020(3)	2. Sociālā un ekonomikas noturība, t.sk. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs		9. Ražošana, inovācijas un infrastruktūra
Enerģētikas drošība										
Skat. politikas virzienu "9.1.8. enerģētika un energoefektivitāte"										
Aizsardzības spēju veidošana										
Aizsardzības spēju palielināšana	Aizsardzības spēju palielināšana 2024.-2028. gadam, nepieciešama, lai attīstītu Nacionālo bruņoto spēku pasākumu kopumu, kas primāri vērsts uz valsts apdraudējuma pārvarēšanu.	19.03.2021. MK rīkojums Nr.179 "Par finansējumu Aizsardzības ministrijas ilgtermiņu saistību pasākumam "Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa līgumi""; 23.07.2024.MK Rīkojums Nr.632 "NBS attīstības plāns 2025.-2036.gadam"; 23.07.2024.MK rīkojums Nr.633 "Par finansējumu	2024-2036. gads	2024.gadam - 432 391 617 euro, 2025. gadam – 440 073 100 euro, 2026. gadam – 534 641 228 euro, 2027. gadam 551 361 228 euro, 2028. gadam 557	AiM			4. Aizsardzības spēju veidošana		16. Miers, taisnīgums, laba pārvaldība

Pasākuma (t.sk. reformas/investīcijas) nosaukums	Mērķis (ko ar pasākumu vēlas sasniegt?)	Galvenie pasākuma īstenošanas soļi	Īstenošanas laiks	Finansējums, milj. euro (valsts budžets, ES fondi, ANM, cits)	Atbildīga/līdzatbildīga institūcija	ANM/ES budžets (MFF)	CSR	ES kopīgas prioritātes	Eiropas Sociālo tiesību pīlārs	ANO IAM
Citas reformas/investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgu prioritāšu īstenošanu, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 13. pantā										
		Aizsardzības ministrijas ilgtermiņu saistību pasākumam "Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa līgumi".		631 228 euro, valsts budžets						

9.2. Prognozes par investīciju vajadzībām

FSP 9. nodaļas 10. tabula ietver detalizētu informāciju par Latvijas investīciju vajadzībām 2025. – 2028. gadu periodā ES kopīgo prioritāšu kontekstā. 10. tabulā apkopota nozaru ministriju sniegtā informācija par tādām valstiski nozīmīgām investīcijām, kuras pārsniedz 22 milj. euro robežu jeb 0,05% no IKP.

Kopējās investīciju vajadzības atbilst aptuveni 15,5 mljrd. euro, atbilstoši katrai prioritātei identificēta nepieciešamība:

1. Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, tostarp atbilstība Eiropas Klimata aktam – 6,6 mljrd. euro apmērā;
2. Sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlārs – 3,9 mljrd. euro apmērā;
3. Enerģētiskā drošība – 2,9 mljrd. euro apmērā;
4. Aizsardzības spēju palielināšana – 2,2 mljrd. euro apmērā.

Vislielāko īpatsvaru kopējā investīciju vajadzību sarakstā veido klimata un enerģētikas (aptuveni 6,3 mljrd. euro) un satiksmes, transporta (aptuveni 4,4 mljrd. euro) nozares.

10. tabula. Investīciju vajadzības

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
1	Taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, tostarp atbilstība Eiropas Klimata aktam	<p>Rīgas ostas vispārējā digitalizācija - loģistikas pakalpojumu pārvaldības attīstība. Projekta ieceres īstenošanai nepieciešamais papildu finansējums - aptuveni 30 milj. euro. Projekta mērķis – attīstīta Rīgas osta atbilstoši “viedās ostas” darbības principiem. Paredzēts modernizēt un integrēt RBP informācijas sistēmas un vadības procesus, kā arī izveidot RBP ostas informācijas sistēmas un terminālu informācijas sistēmu sasaisti, nodrošinot efektīvāku informācijas apmaiņu, ieviest IT risinājumu ostas darbības aspektu automatizācijai, izmantot jaunākās tehnoloģijas un aprīkojumu RBP funkciju veikšanai (automatizēta un autonoma piekļuves kontrole, drošība un vides aizsardzība), lai nodrošinātu resursu ekonomiju. Izstrādāt un piedāvāt klientiem risinājumus ostas procesu atbalstam un datu plūsmas efektivitātes palielināšanai, sadarbībā ar kontroles dienestiem (VID Muitas pārvaldi, Valsts robežsardzi u.c.) valsts un pašvaldību uzņēmumiem (VAS “Latvijas dzelzceļš” u.c.), citām lielākajām ostām, ostu uzņēmumiem un citām iesaistītajām pusēm strādāt pie Latvijas tranzīta koridora digitalizācijas.</p> <p>Liepājas ostas tehniskā nodrošinājuma modernizācija. Kopējās investīciju vajadzības: 50 milj. euro. Investīcijas aptver: -Ostas teritorijas digitalizācijas projektu (apsardze, videonovērošana, transporta un cilvēku kustības plūsmas kontrole, caurlaižu punktu automatizēšana u.c.);</p>

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
		<p>-Transporta un kravu kustības uzskaites sistēmu; -Kuģu satiksmes vadības un ostas informācijas sistēmas; -Atjaunojamo energoresursu plašāka izmantošanu (t.sk. saules paneļu izbūve); -Tehniskā aprīkojuma modernizāciju (velkoņi, transports, u.c.), lai samazinātu CO₂ izmešus, pakāpeniski pāriet uz videi draudzīgāku transportu izmantošanu.</p>
		<p>Valsts pārvaldes funkciju izpildi nodrošinošo informācijas sistēmu un saistītās infrastruktūras pārbūve, lai, izmantojot jaunāko tehnoloģiju iespējas (t.sk. mākoņdatošanas un mākslīgā intelekta tehnoloģijas), būtiski samazinātu risinājumu energoietilpību, vienlaicīgi uzlabojot noturību. Investīcijas vajadzība 40 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Degradētu ekosistēmu atjaunošana gan sauszemes, gan jūras teritorijās. Lai nodrošinātu Dabas atjaunošanas regulas prasību ieviešanu attiecībā uz Natura 2000 teritorijām, nākamajā ES daudzgadu plānošanas periodā nepieciešami 50 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Labklājības nozares IKT infrastruktūras atjaunināšana, pakalpojumu un procesu digitalizācija, datu analītikas pilnveidošana. Papildu nepieciešamai finansējums: 2025. – 2029.: 24 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīciju vajadzības transporta sektorā (748,9 milj. EUR): atjaunīgos energoresursus izmantojošu vidējas un lielas noslodzes transportlīdzekļu skaita palielināšana – 50 milj. <i>euro</i>; Bezemisiju vieglo pasažieru transportlīdzekļu skaita palielināšana – 600 milj. <i>euro</i>; uzlādes staciju un uzlādes punktu skaita palielināšana – 37,76 milj. <i>euro</i>; veco transportlīdzekļu norakstīšanas veicināšana – 3,6 milj. <i>euro</i>; bezemisiju mikromobilitātes rīku skaita palielināšana – 15 milj. <i>euro</i>; lēnās uzlādes punktu izbūve, t.sk., e-velosipēdiem – 3 milj. <i>euro</i>; biometāna sabiedriskā transporta transportlīdzekļu iegāde vai pārbūve pašvaldībām – 12,5 milj. <i>euro</i>; biometāna uzpildes punktu izbūve – 10 milj. <i>euro</i>; ūdeņraža sabiedriskā transporta transportlīdzekļu autobusu iegāde – 7 milj. <i>euro</i>; ūdeņraža uzpildes punktu uzstādīšana – 10 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīciju vajadzības elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanā un izmantošanā (3,2 mljrd. EUR): atkrastes vēja parku attīstība – 700 milj. <i>euro</i>; vēja elektrostaciju attīstība sauszemē – 1200 milj. <i>euro</i>; elektroenerģijas un/vai siltumenerģijas akumulācijas risinājumu īstenošana – 20 milj. <i>euro</i>; atjaunīgo energoresursu ražošanas jaudas palielināšana centralizētajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē un infrastruktūras modernizācija – 500 milj. <i>euro</i>; centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes elektrifikācija – 200 milj. <i>euro</i>; elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmas infrastruktūras pilnveidošana centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes elektrificēšanai – 20 milj. <i>euro</i>; atjaunīgo energoresursu ražošanas jaudu palielināšana un to energoefektivitātes uzlabošana individuālajam pašpatēriņam, rūpniecībā un komersantos – 567 milj. <i>euro</i>; atbalsts biometāna ražošanai un tā ievadīšanai gāzes tīklā – 26,5 milj. <i>euro</i>; biodegvielu un biometāna izmantošanas veicināšana lauksaimnieciskajā ražošanā – 4 milj. <i>euro</i>; biogāzes/biometāna ieguve valstspilsētu ūdenssaimniecības pakalpojumu komersantos – 10 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīciju vajadzības atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanā (104 milj. EUR): pilotprojekti reģionālajos poligonos atkritumu šķirošanas efektivitātes uzlabošanai – 0,232 milj. <i>euro</i>; notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana – 79,32 milj. <i>euro</i>; Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas plāna 2024.-2027.g. īstenošana – 24,5 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīcijas publiskajā sektorā (898 milj. <i>euro</i>): finansiāls un zināšanu atbalsts pašvaldībām energoefektivitātes pasākumu veicināšanai un īstenošanai – 8 milj. <i>euro</i>; publiskā sektora ēku energoefektivitātes uzlabošana – 800 milj. <i>euro</i>; publiskā sektora ēku energoefektivitātes uzlabošana ar bioloģiskas izcelsmes materiāliem – 90 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīcijas ēku energoefektivitātē (1 mljrd. <i>euro</i>): dzīvojamu māju, daudzdzīvokļu ēku vai nedzīvojamu ēku un būvju pieslēgšanās pie efektīvas centralizētās siltumapgādes sistēmas – 50 milj. <i>euro</i>; atbalsts enerģētiskās nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes atbalsta ietvaros – 10 milj. <i>euro</i>; kvartālu renovācija (ēku energoefektivitātes uzlabošanu kvartālu mērogā) – 875 milj. <i>euro</i>; privātmāju energoefektivitātes uzlabošana – 100 milj. <i>euro</i>; ESKO tirgus attīstīšana – 15 milj. <i>euro</i>.</p>
		<p>Investīciju fonds- aizdevumi ar kapitāla atlaidi. Lai sasniegtu Ekonomikas ministrijas izvirzīto mērķi dubultot IKP jeb līdz 2035. gadam panākt, ka Latvijā IKP apjomi sasniedz 80 mljrd. eur, ir nepieciešams nodrošināt finanšu pieejamību lieliem un mērogojamiem investīciju projektiem. Tāpat, lai veicinātu komersantu attīstību, arvien vairāk darba vietas arī Latvijas reģionos, plānots izstrādāt budžeta neitrālu finanšu instrumentu – aizdevumi ar kapitāla atlaidi līdz 30%, bet ne vairāk, kā 30 milj. <i>euro</i> projektiem sākot no 5 milj. EUR līdz 100 un vairāk milj. <i>euro</i> – ik gadu nepieciešami 80 milj. <i>euro</i>.</p>

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
2	Sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pilārs	<p>Rīgas ostas industriālā un loģistikas parka “Spilve” attīstība. Nepieciešamais finansējums - aptuveni 110 milj. <i>euro</i>. Projekta mērķis ir attīstīt ar ostas darbību saistītu mūsdienīgu lielapjoma multimodālu industriālo un loģistikas parku “Spilve”. Industriālā un loģistikas parka “Spilve” izveide sekmēs Latvijas un Rīgas brīvostas konkurētspēju veicinošu uzņēmējdarbības virzienu attīstību: ražošanas darbības, loģistikas darbības un palīgdarbības (iedalītas ar uzņēmējdarbību un ar pakalpojumiem saistītajos), Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā noteikto RIS 3 virzienu darbības un atjaunīgās enerģijas ieguves infrastruktūras attīstība. Kopumā industriālā parka attīstībai pieejama aptuveni 450 ha plašu teritorija, kura sadalīta 4 attīstības zonās, prioritāri attīstot A zonu, kas aizņem 79 ha plašu teritoriju starp Daugavgrīvas šoseju un Hapaka grāvi. Industriālā parka, tostarp multimodālu auto un dzelzceļa infrastruktūras integrāciju Rīgas pilsētā, ir plānots uzsākt 2026. gadā un pakāpeniski realizēt līdz 2040. gadam.</p>
		<p>Dzelzceļa savienojuma, ar Rail Baltica izveide Rīgas ostas rajonā Spilve. Projekta ieceres kopējai īstenošanai nepieciešamais finansējums – aptuveni 75 milj. <i>euro</i>. Mērķis izveidot Rīgas brīvostas Industriālā un loģistikas parka “Spilve” teritorijas integrācijas risinājumu Rail Baltica dzelzceļa līniju, veidojot Eiropas platuma sliežu ceļa atzaru uz industriālā parka teritoriju. Plānots, ka industriālā un loģistikas parka “Spilve” attīstība sāksies jau 2026. gadā, bet dzelzceļa pieslēguma gaidāmais būvniecības sākums plānots 2032. gadā. Jaunā dzelzceļa savienojuma attīstīšana ir būtiska dzelzceļa un jūras transporta veidu turpmākai integrācijai Rīgas brīvostā un TEN-T pamattīklā, jo īpaši Ziemeļjūras – Baltijas jūras pamattīkla koridorā, tādējādi veicinot Ziemeļjūras – Baltijas jūras pamattīkla koridora turpmāku izmantošanu.</p>
		<p>Liepājas ostas teritoriju un infrastruktūras attīstība. Kopējās investīciju vajadzības: 1 155 milj. <i>euro</i>. Investīciju mērķi: -Ostas teritorijas, t.sk. kuģu ceļu, piestātņu, hidrotehnisko aizsargbūvju, pievedceļu atjaunošana/ pārbūve/ būvniecība) attīstība; -Liepājas metalurģa industriālā parka attīstība, kas sevī ietver – viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstību un RIS3 viedās specializācijas jomām (bioekonomika, viedā enerģija, viedās inženiersistēmas, u.c.), esošās teritorijas sakārtošanu, t.sk., degradētās un vēsturiski piesārņotās rūpnīcas teritorijas sakārtošanu, jaunu ielu un komunikāciju izbūve); -Degradēto teritoriju attīstība, paredzot bijušās Padomju armijas karabāzes teritorijas pakāpenisku attīstību – tūrisms, aktīvā atpūta, dzīvojamā ciematīņa izveidošana; - Jaunliepājas ostas promenādes un pieguļošo teritoriju attīstība.</p>
		<p>Rīcības plāns Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam. Plāna projekta papildus nepieciešamais finansējums- 355,6 milj. <i>euro</i>. Plāna projektā iekļauti pasākumi, kas vērsti uz: •Austrumu pierobežas teritorijas tautsaimniecības attīstību; •drošības risku mazināšanu Austrumu pierobežā; •cilvēkresursu attīstību Austrumu pierobežā, t.sk. apdzīvojuma un pakalpojumu tīkla pielāgošana demogrāfijas tendencēm un prognozēm.</p>
		<p>Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošanu administratīvi teritoriālās reformas kontekstā joprojām nepieciešams īstenot 28 autoceļu posmos par indikatīvi 111 milj. <i>euro</i>. Lai nodrošinātu novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba vietu drošu sasniegšanu administratīvi teritoriālās reformas kontekstā, ir nepieciešams turpināt valsts reģionālo un vietējo autoceļu atjaunošanu vai pārbūvi</p>
		<p>Bāzes finansējuma palielināšana profesionālās izglītības programmu īstenošanai. Kopējais nepieciešamais finansējums - 58,7 milj. <i>euro</i>. Lai nodrošinātu bāzes finansējumu (normējamās izmaksas + dienesta viesnīcas uzturēšanas izmaksas (nenormējamās izmaksas), kas atbilst faktiskajam profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksām), nepieciešams palielināt normatīvajā regulējumā noteiktās profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksas uz vienu izglītojamo, kas nav pārskatītas kopš 2007. gada. Esošais bāzes finansējums ir neatbilstošs un nav pietiekams, lai nodrošinātu pilnvērtīgu un kvalitatīvu mācību procesu, sagatavojot tautsaimniecības nozaru vajadzībām un darba tirgus pieprasījumam atbilstošus speciālistus. Priekšlikums paredz bāzes finansējuma paaugstināšanu (t.sk. normējamo izmaksu palielināšanu uz vienu izglītojamo gadā no 425,15 <i>euro</i> uz 811,69 <i>euro</i> un dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksu (nenormējamās izmaksas) palielināšanu uz vienu izglītojamo gadā no 282,23 uz 456,85 <i>euro</i>).</p>
		<p>RIS3 industriālās prasmes. Kopā nepieciešams - 22 185 000 <i>euro</i>. 1) Augsta līmeņa digitālo prasmju attīstība saimnieciskās darbības veicējiem, akadēmiskajam un zinātniskajam personālam; 2) Specializētas mācības inovāciju vadībā saimnieciskās darbības veicējiem, akadēmiskajam un zinātniskajam personālam.</p>

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
		Institucionālā finansēšanas modeļa ieviešana. Kopā nepieciešams - 118 000 000 <i>euro</i> . Ieviest uzlabotu finansēšanas modeli, kas balstīts darba tirgus vajadzībās un studiju rezultātos. Rezultāts - kvalificētu speciālistu skaits, kuri pabeidz studijas. Pilotprojekts tika uzsākts 2024. gada 1. septembrī, no 2026. gada plānots pāriet uz institucionālo finansējumu visās valsts augstskolās. Projekta ietvaros tiks izmēģināts arī mikrokvalifikāciju piešķiršanas modelis.
		Snieguma finansējuma augstākajā izglītībā un zinātnē īpatsvara pakāpeniska palielināšana. Kopā nepieciešams - 26 000 000 <i>euro</i> . Mērķis: Snieguma finansējuma komponentes palielināšana augstākās izglītības un zinātnes finansējumā. Rezultāts: palielināts absolventu skaits, kas ir nodarbināts Latvijā kvalificētos amatos (strādā profesijā), palielinās zinātnisko darbinieku skaits PLE izteiksmē.
		Jauna akadēmiskās karjeras modeļa ieviešana. Kopā nepieciešams - 83 864 757 <i>euro</i> . Mērķis: jauna, labai starptautiskai praksei atbilstoša akadēmiskās karjeras ietvara ieviešana visu tipu augstskolās, koledžās un zinātniskajos institūtos, t.sk uzlabojot amatu struktūru, novērtēšanu un karjeras plānošanu, ieviešot tenūras profesora amatus un atsakoties no akadēmiskā personāla ievēlēšanas procedūras, pārejot uz personāla atlasī konkursa kārtībā.
		Jaunā doktorantūras modeļa ieviešana. Kopā nepieciešams - 48 887 104 <i>euro</i> . Jauna, labai starptautiskai praksei atbilstoša doktorantūras modeļa ieviešana zinātnes universitātēs, paredzot doktora grāda pretendenta zinātniskā un akadēmiskā darba sasaisti.
		Zinātnes bāzes un snieguma finansējuma pieaugums. Kopā nepieciešams - 82 000 000 <i>euro</i> . Mērķis: nodrošināt ieguldījumu mērķa sasniegšanu pētniecībā un inovācijā 1,5 % no IKP līdz 2027. gadam, tai skaitā valsts budžeta finansējumu P&I, 0,4 % no IKP.
		Starptautiskās sadarbības veicināšana tehnoloģiju attīstībai. Kopā nepieciešams - 42 814 253 <i>euro</i> . Mērķis: nodrošināt līdzfinansējumu ES Mikroshēmu kopuzņēmuma projektu konkursiem, finansējumu daļībai Eiropas Kosmosa aģentūras programmās, CERN un EMBL/EMBC, nodrošināt finansējumu VPP izveidei kvantu jomā un bilaterālās pētniecības programmu finansējuma palielināšana (FR, Taivāna) un izveidei ar Koreju un ASV (t.sk Ukrainas zinātniekiem).
		Speciālo izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumi. Kopā nepieciešams - 47 122 524 <i>euro</i> . MK 2016. gada 15. jūlija noteikumi Nr. 477 "Speciālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) finansēšanas kārtība" ietver speciālo izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumu uzskaitījumu, nosakot nepieciešamo uzturēšanas izdevumu apmēru uz vienu izglītojamo, kas saņem internāta pakalpojumus, gadā. Ievērojot to, ka minētais pielikums tika noteikts 2007. gadā un kopš tā laika izdevumi nav pārskatīti, palielinot izdevumu apmēru uz vienu izglītojamo tiktu nodrošināta speciālo izglītības iestāžu uzturēšana.
		Jaunais pedagogu darba samaksas finansēšanas modelis "Programma skolā". Kopā nepieciešams - 352 399 219 <i>euro</i> . Modelis paredz resursus pilnvērtīgai izglītības programmas īstenošanai, nosakot, ka finansējums tiek aprēķināts konkrētai izglītības iestādei, ņemot vērā tajā nodrošināto izglītības programmu apmēru. Būtu caurskatāma sistēma izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo izglītības iestādes darbinieku atalgojumam, kas ļautu pakāpeniski virzīties uz mērķi, ka pedagogu atalgojums ir konkurētspējīgs salīdzinājumā ar atalgojumu citās sabiedriskā sektora jomās.
		Paaugstināt ģimenēm ar bērniem sniegtā materiālā atbalsta adekvātumu, samazināt mājāsaimniecību ar apgādībā esošiem nepilngadīgiem bērniem pakļautību nabadzības un/ vai sociālās atstumtības riskam. Nepieciešams finansējums: 2025. - 98,7 milj. <i>euro</i> ; 2026. - 173,3 milj. <i>euro</i> ; 2027. - 191,9 milj. <i>euro</i> ; 2028. - 209,1 milj. <i>euro</i> . Investīcijas ietver: <ul style="list-style-type: none"> • nodrošinot valsts sociālo pabalstu un atbildību sasaisti ar sociāli ekonomiski pamatotiem rādītājiem (mājāsaimniecības vidējo ienākumu mediāna, patēriņa cenu pārmaiņas) un to regulāru ikgadēju pārskatīšanu; • pilnveidojot valsts sociālo pabalstu saņemšanas kritērijus, lai paaugstinātu mērķa grupas pārklājumu; • palielinot sociālo aizsardzību pensionēšanās gadījumā noteiktām mājāsaimniecībām ar apgādībā esošiem nepilngadīgiem bērniem; • pilnveidojot un paplašinot ģimenēm ar bērniem sniegto pakalpojumu kvalitāti un klāstu.
		Pilnveidot materiālā atbalsta adekvātumu ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Nepieciešams finansējums: 2025. - 9,9 milj. <i>euro</i> ; 2026. - 14,7 milj. <i>euro</i> ; 2027. - 15,2 milj. <i>euro</i> ; 2028. - 15,7 milj. <i>euro</i> . Investīcijas ietver: <ul style="list-style-type: none"> • nodrošināt valsts sociālo pabalstu sasaisti ar sociāli ekonomiski pamatotiem rādītājiem un to regulāru ikgadēju pārskatīšanu; • palielināt sociālās aizsardzības pārklājumu; • paplašināt ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu pieejamību un pilnveidojot to kvalitāti.

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
		<p>Nodrošināt sociālo pakalpojumu pieejamību atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām, palielināt to klāstu un kvalitāti. Nepieciešamais finansējums: 2025. – 41,5 milj. <i>euro</i>; 2026. – 42,3 milj. <i>euro</i>; 2027. – 44,5 milj. <i>euro</i>; 2028. – 41,6 milj. <i>euro</i>. Investīcijas ietver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nodrošināt regulāru pakalpojumu satura pārskatīšanu atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un pakalpojuma izmaksu pārskatīšanu atbilstoši faktiskajām tirgus cenām; • sniegt atbalstu pašvaldībām minimālā sociālo pakalpojuma groza ieviešanai; • atbalsts sociālo pakalpojumu pārvaldības pilnveidošanai un pakalpojumu sniegšanā iesaistīto speciālistu piesaistei; • uzlabot pakalpojumu infrastruktūru. <p>Palielināt atbalstu iedzīvotājiem ar zemiem un nepietiekamiem ienākumiem, sniedzot pārtikas atbalstu un pamata materiālo palīdzību zemu ienākumu un krīzes situācijā nonākušām māsaimniecībām un palielinot valsts budžeta līdzfinansējumu pašvaldībām no 30% līdz 50% mājokļa pabalsta izmaksai. Nepieciešamais finansējums: 2025.gadā -15,3 milj. <i>euro</i>; 2026.gadā – 25,7 milj. <i>euro</i>; 2027. gadā – 29,2 milj. <i>euro</i>; 2028. gadā – 31,4 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Zemas īres maksas mājokļu būvniecība reģionos. Mērķis: dzīvojamo īres māju būvniecība ar mērķi veicināt būvniecības standartiem un energoefektivitātes prasībām atbilstošu zemas īres maksas mājokļu pieejamību māsaimniecībām (“neatbalstītais vidusslānis”), kas nevar atļauties mājokli uz tirgus nosacījumiem. Zemas īres maksas mājokļu būvniecības atbalsta programma tiek īstenota kopš 2022. gada un finansēta no ANM finansējuma. Pieejamais finansējums atbalsta programmai ir 51,9 milj. EUR, tajā skaitā ANM finansējums 42,9 milj. EUR. Par šo finansējumu kopumā var uzbūvēt 467 dzīvokļus. Pēc atbalsta programmas pilnveides 2023. un 2024. gadā, ir būtiski pieaugusi interese par atbalsta programmu. Dotajā brīdī ir noslēgti 4 aizdevumu līgumi par kopējo dzīvokļu skaitu 314 dzīvokļi, savukārt 7 projekti ir vēl vērtēšanā. Visiem vērtēšanā esošajiem projektiem finansējums nepietiek. Savukārt, māsaimniecības, kurām nav pietiekami ienākumi pienācīga mājokļa nodrošināšanai par tirgus cenu, ir 44 % māsaimniecību jeb vairāk kā 350 tūkst. māsaimniecību. Attiecīgi ir būtiski turpināt atbalsta programmu un nodrošināt papildus finansējumu, nodrošinot atbalsta programmas īstenošanas nepārtrauktību. Ikgadēji nepieciešamais finansējums: 50 milj. <i>euro</i>, par kuriem var uzbūvēt ikgadēji 460 dzīvokļus.</p>
3	Enerģētiskā drošība	<p>Atkrastes vēja parku apkalpošanas termināļa izveide Ventspils ostā. Kopējās nepieciešamās investīcijas prognozētas 130-190 milj. <i>euro</i> apmērā. Termināļa izveide ļautu ostai iesaistīties pilnīgi jaunā un šobrīd Latvijā nepastāvošā biznesa nišā – apkalpot atkrastes vēja parkus to būvniecības fāzē un kļūt par ražošanas bāzi vēja turbīnu negabarīta konstrukcijām. Projekts ir vērtējams kā nacionālas nozīmes.</p> <p>Teritoriju un infrastruktūras enerģētiskās drošības nodrošināšana Liepājas ostā. Kopējās investīciju vajadzības: 2 266 milj. <i>euro</i>. Investīcijas ietver: ostas piestātņu elektrifikācija; ostas kapteiņa dienesta ēku kompleksa renovācija; priekšostas teritorijas attīstība (1. Paredzēts izveidot jaunu piestātņi Liepājas ostā, no kuras tiktu nodrošināta nepieciešamo iekārtu nogādāšana Baltijas jūrā (vēja enerģijas parku būvniecībai); 2. Zaļā ūdeņraža rūpnīcas un eksporta termināļa izbūve Liepājas ostas teritorijā. Ražotnei paredzēts pieslēgt 1000 MW elektro jaudu, nodrošinot iespēju saražot aptuveni 150 000 t zaļā ūdeņraža gadā. Kā blakusprodukts lielā daudzumā radīsies siltums un O₂; 3. Projekts SAF (angļu val. <i>Sustainable Aviation Fuel</i>) rūpnīcas izbūve; 4. Izbūvēta ražotne, kurā tiktu komplektētas ar ūdeņradi darbināmās lidmašīnas. Liepājas lidostā varētu notikt lidaparātu testēšanas procesi; 5. Plānots uzstādīt oglekļa ķeršanas (angļu val. <i>Carbon Capture</i>) aprīkojumu 800 000 t CO₂ savākšanai, kuru turpmāk paredzēts vai nu nogādāt bijušajās gāzes atradnēs Baltijas vai Ziemeļjūrā noglabāšanai, vai izmantot kā izejvielu rūpniecībā. Nepieciešams izbūvēt CO₂ maģistrālo cauruļvadu līdz Liepājas ostai, un izbūvēt ostā termināli).</p> <p>Salacgrīvas ostas priekšostas būvniecība, t.sk. kuģu kanāla padziļināšana, atkrastes vēja parku apkalpošanai un attīstībai, investīcijas 25-120 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Rojas ostas priekšostas izbūve, t.sk. kuģu kanāla un akvatorija padziļināšana līdz 7,0 m; piestātņu un slīpa izbūve, jaunas teritorijas (8 ha) izveide atkrastes vēja parku Rīgas jūras līcī apkalpošanas bāzes izveidei, investīcijas 25- 50 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācija ar kontinentālo Eiropas tīklu – 60,3 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Pazemes gāzes krātuves modernizācija – 88 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Akumulācijas risinājumu īstenošanas lielas jaudas elektroenerģijas ražošanas stacijās – 20 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Elektroenerģijas uzkrāšanas tehnoloģiju izmantošana komersantos un privātpersonām – 60 milj. <i>euro</i>.</p>

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
4	Aizsardzības spēju palielināšana	<p>Patvertņu un vietu, kur var patverties, atjaunošana un izveidošana. Nepieciešamais finansējums 2025. – 2028. gadā ik gadu 9 867 990 <i>euro</i>; 2029.- 2034. gadā 59 207 940 <i>euro</i>. Paredzēts nodrošināt patvertņu (312) un vietu, kur var patverties (1249), atjaunošanu un izveidošanu cilvēku aizsardzībai kara, militāra iebrukuma un katastrofu gadījumos. Pasākuma ietvaros tiks veidota drošāka vide, proti, cilvēkiem būs pieejamas vietas, kur patverties kara, militāra iebrukuma vai cita apdraudējuma gadījumā un pasargāt sevi no postošiem faktoriem, piemēram, sprādziena triecienviļņa, šķembām, lodēm, stiklu lauskām, radioaktīvā piesārņojuma.</p>
		<p>15 jaunu katastrofu pārvaldīšanas centru būvniecība. Nepieciešamais finansējums 2025. gadā 31 463 376 <i>euro</i>; 2026. gadā 67 069 762 <i>euro</i>; 2027. gadā 14 296 068 <i>euro</i>; 2028. gadā 8 592 726 <i>euro</i>. Lai nodrošinātu visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu un efektīvu, ātru un kvalitatīvu katastrofu pārvaldībā iesaistīto dienestu sadarbību un koordināciju, nepieciešams papildu izbūvēt 15 jaunus katastrofu pārvaldības centrus, tajos izvietojot tajā skaitā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo. Katastrofu pārvaldības centru būvniecības plānošanā ievērots reģionālais princips, plānojot būvniecību prioritāri tajās vietās, kur ir visvairāk izsaukumu un lielāks sabiedrības īpatsvars.</p>
		<p>Infrastruktūras izveide iekšlietu dienestu reaģēšanas spēju stiprināšanai. Nepieciešamais finansējums 2025. gadā 2 533 070 <i>euro</i>; 2026. gadā 34 268 667 <i>euro</i>; 2027. gadā 32 611 049 <i>euro</i>; 2028. gadā 116 645 002 <i>euro</i>; 2028. gadā 36 875 460 <i>euro</i>. Lai nodrošinātu iekšlietu dienestu kapacitāti pildīt starptautiskās saistības meklēšanas un glābšanas jomā, kā arī paaugstinātu reaģēšanas spējas un operatīvu rīcību jebkura apdraudējuma situācijā, tostarp terorakta un militāra iebrukuma gadījumā, nepieciešama infrastruktūra, kas atbilstu kritiskās infrastruktūras objekta prasībām. Turklāt nepieciešami arī civilās aviācijas drošības standartiem atbilstoši vidējās klases gaisa kuģi – helikopteri un atbilstoša infrastruktūra to uzglabāšanai, uzturēšanai, kā arī attiecīgi apmācīts personāls.</p>
		<p>Jaunas ēkas būvniecība konsorcijs "Iekšējās drošības akadēmija" vajadzībām. Nepieciešamais finansējums 2025. gadā 1 653 119 <i>euro</i>; 2026. gadā 2 406 833 <i>euro</i>; 2027. gadā 5 341 537 <i>euro</i>; 2028. gadā 6 854 635 <i>euro</i>; 2029. – 2034.gadā 61 850 790 <i>euro</i>. Starp Iekšlietu ministriju, Valsts policijas koledžu, Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitāti tika izveidots konsorcijs "Iekšējās drošības akadēmija". Iekšējās drošības akadēmijas vajadzībām nepieciešama infrastruktūras izveide un modernizācija Ezermalas ielā 10D, Rīgā, kur patlaban atrodas Valsts policijas koledža. Plānots būvēt jaunu mācību korpusu, veidot kiberpoligonu un taktisko poligonu. Tāpat plānots būvēt 640 m² lielu šautuvi, sporta laukumu, kā arī pārbūvēt ieroču un bruņojuma glabātavu.</p>
		<p>Klimatneitrālas un kuģošanas drošībai atbilstošas palīgflotes izveide Rīgas ostā. Projekta ieceres kopējai īstenošanai nepieciešamais papildu finansējums - aptuveni 100 milj. <i>euro</i>. Projekta mērķis droša un ilgtspējīga kuģu apkalpošanas infrastruktūra, nodrošināta ostas tehniskās flotes atbilstība kuģu satiksmes intensitātei, samazinās ar kuģošanu saistīto negadījumu skaits ostā, mazinās Rīgas brīvdostas darbības ietekmi uz vidi. Paredzēta pakāpeniska esošās ostas tehniskās flotes nomaiņa pret jaunu, modernu, videi draudzīgāku un multifunkcionāli (tai skaitā militārās mobilitātes funkcijām) izmantojamu floti.</p>
		<p>Molu rekonstrukcija Rīgas ostā. Nepieciešamais finansējums – aptuveni 64 milj. <i>euro</i>. Rīgas ostas Austrumu mols un Rietumu mols ir vienas no ostas svarīgākajām hidrotehniskajām būvēm, kas norobežo ostas akvatoriju no Rīgas līča straumēm, smilšu sanesumiem un citiem faktoriem, nodrošinot ostas galvenā kuģošanas kanāla izveidoto parametru (platumu un dziļumu) uzturēšanu. Lai uzlabotu ostas infrastruktūru un nodrošinātu to labu tehnisko stāvokli un uzlabotu kuģošanas drošību ir nepieciešams veikt molu rekonstrukciju.</p>
		<p>Ostas akvatorijas padziļināšana Rīgas ostā. Projekta ieceres kopējai īstenošanai nepieciešamais finansējums – aptuveni 31,2 milj. <i>euro</i>. Lai uzlabotu ostas kuģošanas drošību, aizsardzības spējas un kuģu satiksmes intensitāti, ir jānodrošina kuģu kanālu patstāvīga uzturēšana un attīstība, veicot kuģu ceļu paplašināšanas un padziļināšanas darbus. Projekta mērķis ir paplašināt un padziļināt Rīgas ostas galveno kuģu ceļu no 100 m līdz 150 m, lai nodrošinātu visu tipu kuģu, kas var ienākt Baltijas jūrā drošu apkalpošanu Rīgas ostā, tajā skaitā, paredzot ostas kuģu kanāla padziļināšanu un rekonstrukciju – Daugavgrīvas-Rīnūžu-Mangaļu kuģu kanālu padziļināšana līdz 16,0-17,0 m; Baltās baznīcas kuģu kanāla padziļināšana līdz 15,5 m.</p>
		<p>Sava padziļināšanas kuģa iegāde Ventspils ostai. Nepieciešamas 25 milj. <i>euro</i> investīcijas. Krītoties kravu apgrozījumam Latvijas ostās, nepieciešamajā apjomā pastāvīgi nav iespējams nodrošināt</p>

Nr.	ES prioritāte	Investīciju vajadzību apraksts
		<p>padziļināšanas pakalpojuma piesaisti un atbilstošu dziļumu uzturēšanu. Gan pastāvīgai darbībai, gan īpaši ārkārtas situācijām būtu nepieciešama sava padziļināšanas kuģa iegāde, kas nodrošinātu nepieciešamā dziļuma uzturēšanu Latvijas ostās.</p>
		<p>Liepājas ostas teritoriju un infrastruktūras aizsardzības spēju nodrošināšana/ palielināšana. Kopējās investīciju vajadzības: 163 milj. <i>euro</i>. Investīcijās ietilpst: -Dzelzceļa un autoceļa pievedceļu izbūve Karostā; -Jauna paceļamā tilta izbūve Karostā; -Militārā mobilitātes nodrošināšana (ostas pietātņu rekonstrukcija/ pārbūve, pievedceļu attīstība, u.c.); -Lidostas infrastruktūras attīstība (skrejceļa pagarināšana, termināļa būvniecība, u.c.); -Kritiskās infrastruktūras aizsardzība, kas vērsta uz potenciālo sabotāžas gadījumu mazināšanu elektroenerģijas punktiem, dzelzceļam u.c. kritiskās infrastruktūras objektiem.</p>
		<p>Aizsardzības spēju palielināšana 2025.-2028. gadam, nepieciešama, lai attīstītu Nacionālo bruņoto spēku pasākumu kopumu, kas primāri vērsts uz valsts apdraudējuma pārvarēšanu. 2025. gadam – 73 250 000 <i>euro</i>, 2026. gadam – 208 190 000 <i>euro</i>, 2027. gadam 121 100 000 <i>euro</i>, 2028. gadam 147 600 000 <i>euro</i>.</p>
		<p>Jaunas meža ugunsdzēsības staciju un specializētā autotransporta novietņu izbūve. Meža ugunsdzēsības stacijas ir noteiktas kā nozares D kategorijas kritiskā infrastruktūra, kuru darbība ir jānodrošina izsludināta izņēmuma stāvokļa vai kara laikā. Lai nodrošinātu operatīvu darbību, plānošanas periodā Valsts meža dienestam ir nepieciešams uzbūvēt 12 jaunas meža ugunsdzēsības stacijas un pārbūvēt 5 esošās specializētā autotransporta novietnes. Nepieciešamas attālinātas ugunsgrēku atklāšanas un novērošanas sistēmas (AUANS), kas spētu aizstāt ugunsnovērošanas torņu dežurantus. Kopējais nepieciešamais finansējuma apjoms 2025.-2028. gadā līdz 25 150 000 <i>euro</i>.</p>
		<p>Inovāciju ieguldījumu fonds/ Atbalsts duālo pielietojumu produktiem. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un atbilstoši nozaru vajadzībām mērķētu atbalstu, kā arī veicināt ieguldījumus tādās investīcijās, kas ilgtermiņā veicina arī aizsardzību un valsts drošību, nepieciešams atbalsts jaunu duālo preču un produktu ražošanai, t.sk. prototipu izstrādei, apmācībām, akcelerācijas pakalpojumu saņemšanai un apgrozāmajiem līdzekļiem. Vienlaikus, lai stimulētu uz augsto tehnoloģiju vērstu inovāciju attīstību Latvijā, īpaši gadījumos, kad nav citu alternatīvu finansējuma avotu, priekšlikums izveidot jaunu Inovāciju ieguldījumu fondu. Nepieciešamais finansējums – 120 milj. <i>euro</i></p>

10. FISKĀLIE RISKI

Saskaņā ar nacionālo fiskālās disciplīnas regulējumu⁹, nosakot strukturālās bilances mērķus tiek ņemta vērā **fiskālā nodrošinājuma rezerve**, t.i. “drošības spilvens”, kas akumulē fiskālos riskus budžeta izpildes laikā gadījumos, kad makroekonomiskie un fiskālie rādītāji novirzās no to plānotajām vērtībām.

Fiskālo risku laicīga apzināšana ļauj valsts pārvaldei īstenot tādu budžeta politiku un pasākumus, lai ierobežotu finanšu problēmu veidošanos, jo nesavlaicīga fiskālo risku apzināšana un to novēršanas plāna neesamība var izraisīt papildu valdības finansiālas saistības, finansēšanas nepieciešamības pieaugumu, valsts parāda būtisku pieaugumu, valsts parāda pārfinansēšanas risku un pat finanšu krīzi.

Fiskālo risku vadība tika izveidota ar mērķi nodrošināt fiskālo rādītāju (t.i. prognozētais IKP, plānotā vispārējās valdības budžeta strukturālā bilance, plānotā vispārējās valdības budžeta bilance, prognozētie valsts budžeta ieņēmumi un koriģētie maksimāli pieļaujamie valsts budžeta izdevumi) stabilitāti vidējā termiņā.

Ik gadu pirms budžeta procedūras uzsākšanas tiek sagatavots dokuments – Fiskālo risku deklarācija, kurā tiek identificēti fiskālie riski, tiek novērtēta to iestāšanās varbūtība un fiskālā ietekme, tiek identificēti novēršanai vai mazināšanai nepieciešamie pasākumi un rezultātā tiek veikts fiskālā nodrošinājuma rezerves aprēķins. **2025., 2026., un 2027. gadam fiskālā nodrošinājuma rezerve tiek veidota 0,1% no IKP apmērā.**

Liela daļa identificēto risku piemīt simetriska daba, attiecīgi jaunais ES ekonomikas pārvaldības ietvars pēc būtības apstiprina FM pieeju simetrisko risku uzskaitē. Jaunais ES ekonomikas pārvaldības ietvars paredz izveidot kontroles kontu, kurā tiks uzskaitītas novirzes no apstiprinātās fiskālās trajektorijas. Šādas novirzes ietekmē vispārējās valdības budžeta deficītu un parādu, taču neatstāj ietekmi uz deficīta un parāda rādītājiem vidējā termiņā. Gadā, kad fiskālā trajektorija būs zemāka kā plānots, kontroles kontā tiks uzskaitīts kredīts, savukārt gadā, kad fiskālā trajektorija būs augstāka kā plānots, kontroles kontā tiks uzskaitīts debets. Gadījumā, ja vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds pārsniegs atsauces vērtības (3% no IKP deficītam/60% no IKP parādam), tad kontroles konta novirzes būs viens no būtiskajiem faktoriem, kuru ES Padome vērtēs pieņemot lēmumu par Pārmērīga budžeta deficīta procedūras uzsākšanu.

Ekonomikas šoki izraisa būtisku negatīvu ietekmi uz valsts fiskālajiem rādītājiem un optimālai fiskālai politikai būtu šī ietekme, kur iespējams, jāmazina. Valsts publisko finanšu sistēma būtu jāveido pēc iespējas noturīgāku pret ekonomikas šokiem. Tāpēc, lai arī šie aspekti nav tieši saistīti ar fiskālajiem riskiem tajā nozīmē, kā tas noteikts valsts fiskālās disciplīnas tiesiskajā regulējumā, Fiskālo risku deklarācijā tiek iekļauta arī informācija par to, kā ekonomikas šoki var ietekmēt fiskālos rādītājus: informācija par valsts ekspozīciju uz komercsabiedrībām, garantiju ekspozīciju un ekonomikas šoku ietekmi uz valsts parādu. Atsevišķi tiek skatīta arī ilgtermiņa parāda ilgspēja, kas nav fiskālais risks Fiskālo risku deklarācijā izpratnē, taču parāda ilgspējai ir būtiska ietekme uz publisko finanšu stabilitāti.

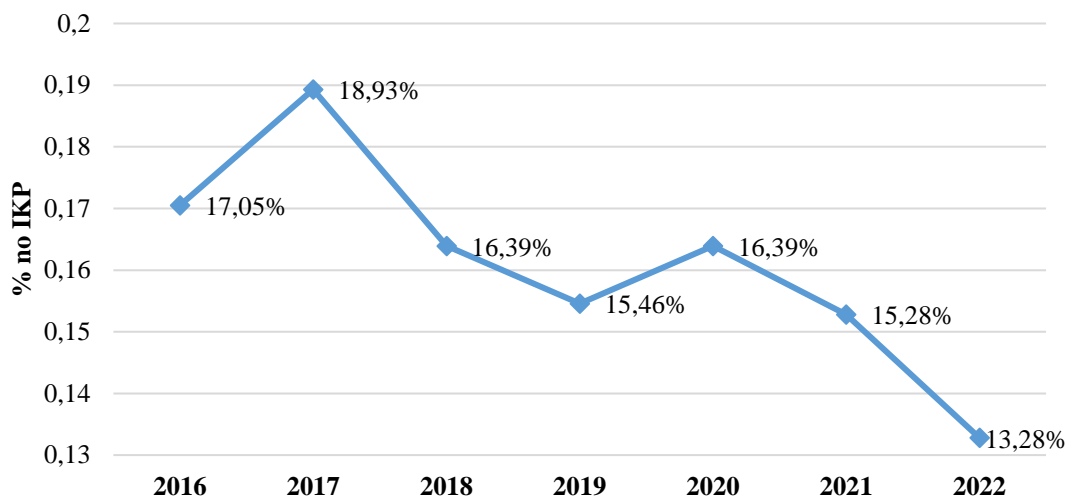
---

⁹ Fiskālās disciplīnas likuma 16. pants, Ministru kabineta 2014. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 229 Noteikumi par fiskālo risku vispārējo vadību un par fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšanas metodoloģiju.

Iespējamās saistībās

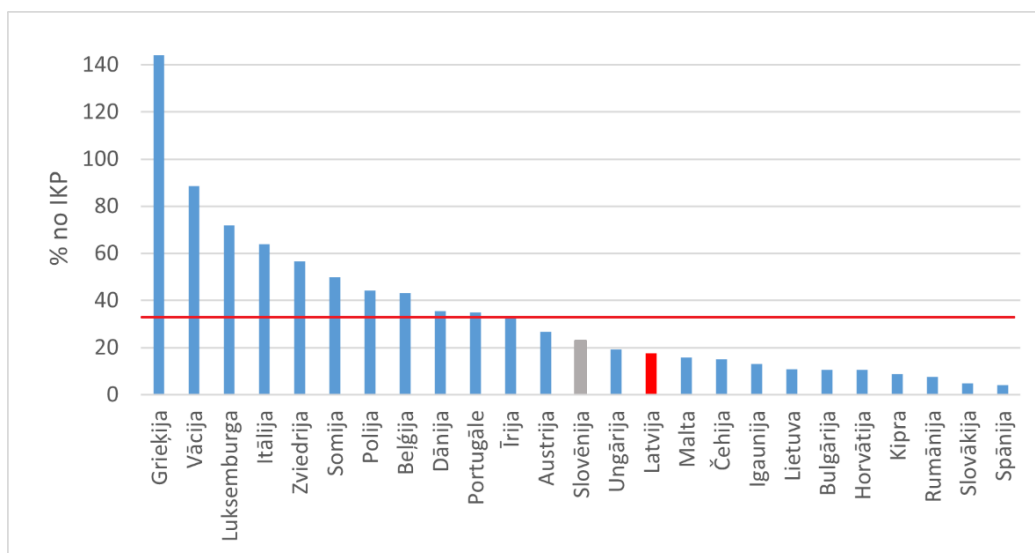
Valsts kapitālsabiedrības, kuras nav pieklasificētas S.13 sektoram

Atbilstoši FM apkopotajiem datiem (10.1. attēls), kas tiek apkopoti atbilstoši Padomes 2011. gada 8. novembra Direktīvai 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām, var secināt, ka vispārējās valdības sektora līdzdalība publiskā sektora komercsabiedrībās ir stabila, tomēr lejupvērsta.

10.1. att. Vispārējā valdības sektora līdzdalības vērtība publiskā sektora komercsabiedrību kapitālā no 2016. līdz 2022. gadam, % no IKP. Avots: Eurostat

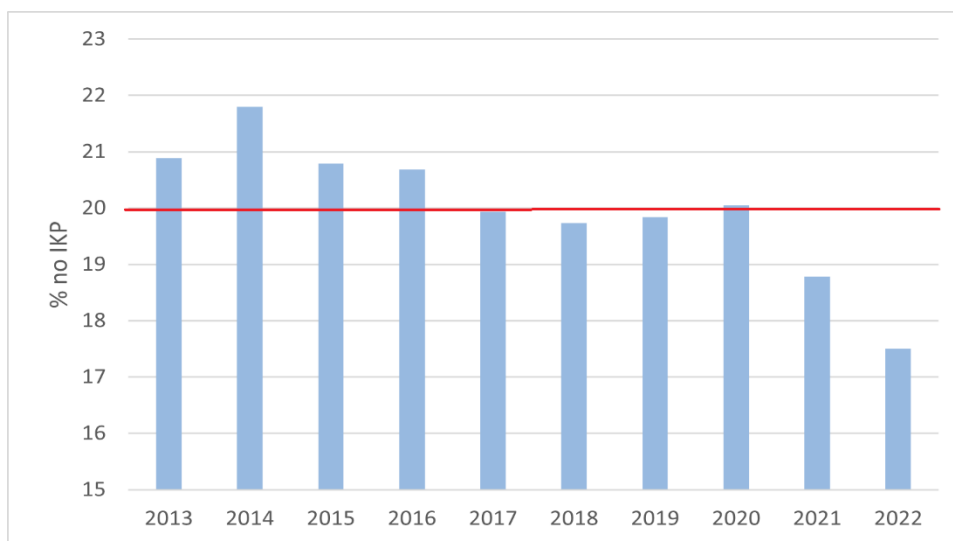
Vispārējās valdības sektora ekspozīcija attiecībā uz publiskā sektora kapitālsabiedrībām ir svārstīga laikā, bet svārstību koridors ir noteiktās robežās, un nenorāda uz būtisku riska pieaugumu un nav pamata uzskatīt, ka tas pieaugtu arī vidējā termiņā.

10.2. att. Vispārējās valdības kontrolēto publisko kapitālsabiedrību (ārpus S.13) kopējais saistību apmērs 2022. gadā, % no IKP. Avots: Eurostat

Starptautu salīdzinājumam tiek izmantoti Eurostat dati par vispārējās valdības kontrolēto publisko kapitālsabiedrību (ārpus S.13) kopējo saistību apmēru, kas varētu pat precīzāk atspoguļot potenciālo ietekmes lielumu tādiem gadījumiem, kad valdībai būtu jāpārņem kapitālsabiedrību uzņemto saistību izpilde. Kā redzams 10.2. attēlā, Latvija, mērot minēto kapitālsabiedrību saistību apmēru, atrodas zem ES dalībvalstu mediānas (10.2. attēlā pelēkā krāsā iekrāsota kolonna, kas

atbilst Slovēnijas rādītājam) un vidējā rādītāja (10.2. attēlā atspoguļotā sarkanā līnija), vienlaicīgi jāatzīmē, ka šis rādītājs Latvijai ir bijis salīdzinoši stabils ilgstošā laika periodā, svārstoties pie 20% no IKP atzīmes, kā redzams 10.3. attēlā. Rādītāja vērtības samazinājums 2021. un 2022. gadā ir skaidrojams ar IKP ievērojamu pieaugumu.

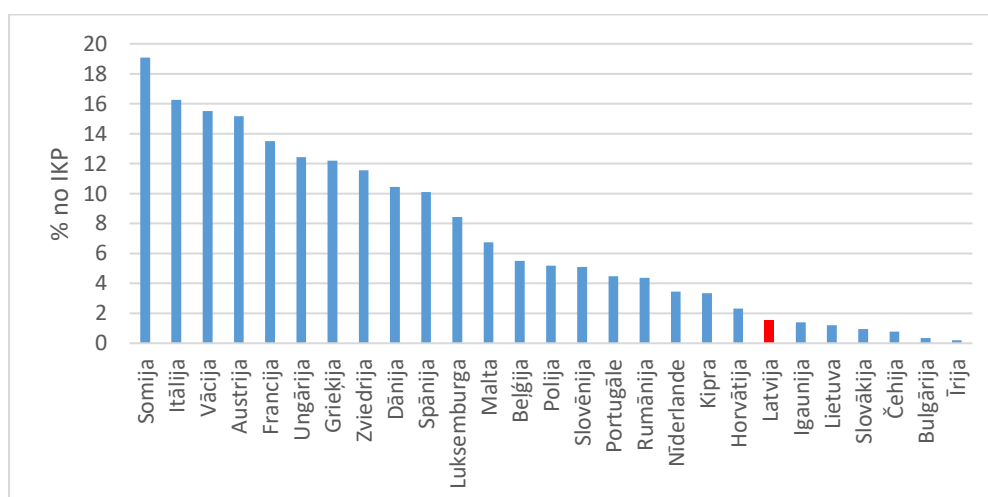

10.3. att. Vispārējās valdības kontrolēto publisko kapitālsabiedrību (ārpus S.13) kopējais saistību apmērs no 2013. līdz 2022. gadam, % no IKP. Avots: Eurostat

Vispārējās valdības sektora galvojumi

Vēl viena valsts sniegtā atbalsta forma publiskajām un privātajām komercsabiedrībām krīžu seku mazināšanai gan Latvijā, gan Eiropā un pasaulē, ir atbalsts ar finanšu instrumentiem t.sk. vispārējās valdības sektora galvojumiem.

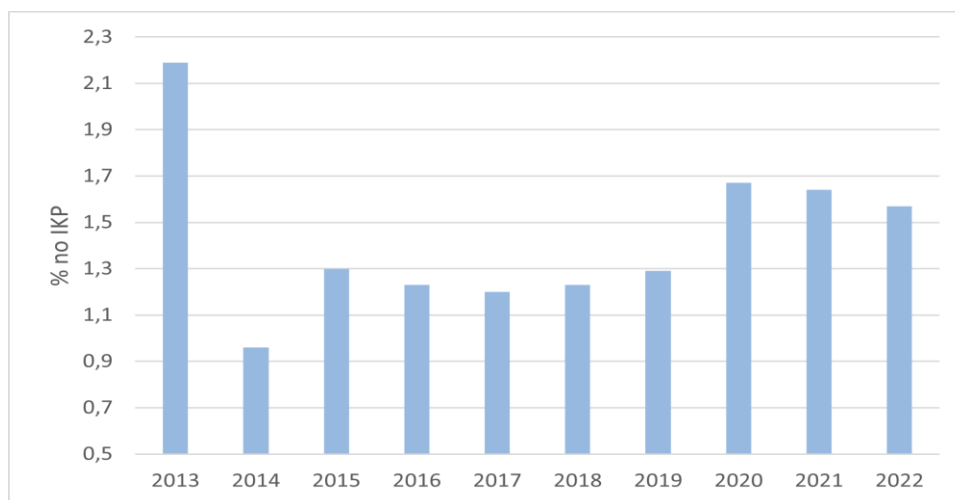
Ietekme uz publiskajām finansēm šajā gadījumā var iestāties, ja galvojuma saņēmējs nav spējīgs segt savas kredītsaistības un vispārējās valdības sektoram ir tās jāpārņem. Papildu risks var rasties arī gadījumā, ja sākotnēji novērtētie zaudējumi no galvojumu sniegšanas, kas uzskaitīti kā vispārējās valdības sektora izdevumi, realizējas lielākā apmērā.

10.4. att. Vispārējās valdības sektora galvojumu apmērs 2022. gadā, % no IKP (sniegti ārpus vispārējās valdības sektora klasificētām institūcijām, un neiekļauj tādus, kas jau ir atzīti vispārējās valdības parādā atbilstoši EKS metodoloģijai). Avots: Eurostat

Vispārējās valdības sektora galvojumu vērtība 2022. gadā, kas izteikta % no IKP ES dalībvalstu griezumā, ir atspoguļota 10.4. attēlā. No Eurostat apkopotajiem datiem var

viennozīmīgi secināt, ka ES dalībvalstu vidū Latvijas vispārējās valdības sektora izsniegto galvojumu apmērs ir zems (neskatoties uz Covid–19 ietekmes mazināšanai sniegto atbalstu) un šāda tendence ir novērota ilgstošā laika periodā, kā redzams 10.5. attēlā.

10.5. att. Vispārējās valdības sektora galvojumu apmērs no 2013. līdz 2022. gadam, % no IKP

(sniegti ārpus vispārējās valdības sektora klasificētām institūcijām, un neiekļauj tādus, kas jau ir atzīti vispārējās valdības parādā atbilstoši EKS metodoloģijai). Avots: Eurostat

Finanšu ministrs

A.Ašeradens